

HZ. ALİ (A.S) KİMDİR

Mütercim

Bahri AKYOL

İÇİNDEKİLER

hZ. aLİ (a.s) KİMDİR	1
İÇİNDEKİLER	1
Önsöz	3
BİRİNCİ BÖLÜM:	6
1. Viladeti ve soyu	7
2. HAZRETİN İLK EĞİTİMİ	14
3. BİSAT ZAMANINDA HZ. ALİ (A.S)	17
4. Hz. ALİ (a.s)'ın Hicretteki Rölü.....	26
5. HZ. ALİ (A.S)'IN ASKERİ HİZMETLERİ.....	32
BEDİR GAZVESİ	32
UHUD GAZVESİ.....	34
BENİ NEZİR GAZVESİ	39
AHZAP YA DA HANDEK GAZVESİ	39
HAYBER GAZVESİ.....	44
MEKKE'NİN FETHİ	49
HÜNEYN VE TAİF GAZVESİ	52
6. Hz. ALİ'nin İmamlığa tayin edilişi.....	56
İKİNCİ BÖLÜM:	62
1. PEYGAMBER (S.A.A)'İN VEFATI.....	62
2 - SAKİFE OLAYI.....	64
İŞİN SONUCU:	68
3. EBU BEKİR'İN HİLAFETİ.....	69
BAZI SAHABENİN EBU BEKİR'E İTİRAZI.....	73
ALİ (A.S)'IN EBU BEKİR'E GETİRDİĞİ DELİL:.....	74

FEDEK GASBI: (FEDEK'İN GASBI)	78
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:	82
1- OSMAN'IN KATLEDİLMESİNİN NEDENLERİ	82
2- Halîfelîğe seçilmesi	87
3- CEMEL HARBİ	95
4- SİFFİN HARBİ	108
MUAVİYE KİMDİR?	115
AMR BİN AS KİMDİR?	117
7- HZ. ALİ (A.S)'IN ŞEHADETİ	127
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:	138
5. Hz. ALİ (a.s)'ın Sabır.	140
6- Hz. Ali (a.s)'ın cömertlik ve fedakârlığı	144
7- Hz. Ali (a.s)'ın fesahet ve belâğatı:	146
8. Hz. Ali (a.s)'ın yiyecek ve giyeceği	149
BEŞİNCİ BÖLÜM:	150
1. İmamet Hakkında Bîr Bahîs.	150
ALTINCI BÖLÜM:	160
1- O HAZRET'İN ÇOCUKLARI	160
2- HZ. ALİ (a.s)'NİN ASHABI	161
1- MALİK EŞTER-İ NAHA-İ:	161
2- Uveys-i (Veysel) Karani:	162
3- Muhammed ibn-i Ebu bekir:	163
4- Meysem-i Tammar:	164
5- Kumeyl b. Ziyad:	164
6- Abdullah ibn-i Abbas:	165
7- Kanber:	165
8- Ruşeyd-i Haceri:	166
9- Sahl b. Huneyf:	167
10-11: Sa'saa ibni Suhan ve Zeyd ibni Suhan:	167
12- Ammar Yasir:	167
YEDİNCİ BÖLÜM	168
1- NEHC-ÜL BELAĞA'DAN	168
2- GÜRER-ÜL HİKEM'DEN	174

3- (O HAZRET'E NİSBETİ VERİLEN) MANZUM SÖZLERDEN DERLEMELER	180
--	-----

ÖNSÖZ

Hamd ve sena yaratığın düzgün bedenine varlık elbisesini giydiren ve sonsuz kudret görüntülerini tabiat eserlerinde sergileyen Allah'a mahsustur.

O belirsiz ki, heyal kuşu onun ceberutunun sonsuz fezasında uçamaz ve akıllar onun sonsuz ebediyet çölünde seyredemez

İnsanları hidayet etmek için din hidayetçilerini birer nurlu meşale misalı yol üzerine dikip insanlığın toplumsal düzenini onların hüküm ve kanunlarına uymalarına bağımlı kıldı.

Sonsuz selat ve selam risalet ve vilayet ailesine olsun ki, onlar insanlık aleminin eğitimcileri, tevhid ve hakikat yolu önderleridirler.

Aziz okurlar elinizde bulunan bu kitap öyle bir şahsiyetin hayat öyküsünü konu edinmiştir ki, şünhesiz tarih hiç bir kimse hakkında bunca fazilet kaydetmemiş ve yaratılış kalemi alemin renkli sayfasında böyle güzel bir fasvir çizmemiştir.

Her ne kadar Hz. Emir-ül müminin Ali (a.s)'ın hayatı dur ve özellikleriyle ilgili çok geniş incelemeler yapılmış ve konu hakkında yazılmış olan bir çok kitap yayınlanmışsada bu kitap, o hazreti daha iyi tanıtmak amacıyla sade bir şekilde düzenlenmiş ve aşağıda belirtilen noktalar bu kitabın yazımında dikkate alınmıştır:

- 1- Kitapta kullanılan cümlelerin çekici ve açık olmaları yanısıra sade ve akıcı olmalarına dikkat edilmiş ve alışılmamış kelimelerle karmaşık cümlelerin kullanımından kaçınılmıştır.
- 2- Kitapta yer alan konular hiç bir taassup ve artniyetlilik gözetilmeksizin incelemeye dayalı olarak yazılmış ve bu günkü ilmin kabul etmediği delilsiz sözler ve zayıf hadıslara yer verilmemiştir.

3- O hazretin peygamber-i Ekremden hemen sonra aralıksız olarak halife olduğu konusunu isbatlarken, hiç bir taassup ve duygusallığa kapılmadan genel olarak şii kaynaklara baş vurmaktan sakınılmış ve bu konuda her türlü mazeret ve bahane yolunu kapatmat amacıyla yalnızca Ehl-i Sünnetin muteber kitaplarında yaralan sözlerden yararlanılmıştır.

4- Hz. İmam Ali (a.s)’ın imameti konusunda Ehl-i Sünnet’de kabul edilen ayet ve hadislerle ilave olarak diğer kitaplarda fazla dikkate alınmayan iki akli delil de değinilmiştir.

5- Şia’nın inançlarını isbatlamakta gerekli olan bazı önem konular Ehl-i Sünnet’in muteber kitaplarından faydalanılarak yazılmış ve onların senetleri dipnotlarla belirtilmiştir. Yukarıda zikrettiğimiz noktaları nazara alarak hak nealanın sonsuz lütufları umidiyle ve Hz. Emir-ül müminin Ali (a.s)’ın mukaddes ruhlarından imdad dileyerek kitabın konulara aşağıda belirtilen şekilde düzenlenmiştir:

1. Bölüm: O hazretin Hz. Resulullah’ın (s.a.a) hayatta bulunduğu dönemdeki yaşantısı.

2. Bölüm: O hazretin Hz. Resulullah’ın (s.a.a) vefatından sonraki dönemdeki yaşantısı.

3. Bölüm: Hz. Emir-ül Mü’minin Ali (a.s)’ın hilafet dönemi

4. Bölüm: Hz. Emir-ül müminin Ali (a.s)’ın kişiliği ve ahlaki üstünlükleri.

5. Bölüm: Hz. Emir-ül müminin Ali (a.s)’ın Hz. Peygamberin hemen ardından halife olduğunun isbatı.

6. Bölüm: Hz. Emir-ül müminin Ali (a.s)’ın ashap ve evlatlar.

7. Bölüm: Hz. Emir-ül Müminin Ali (a.s)’ın sözlerinden seçmeler.

Ancak şunu belirtmeliyiz ki, bu kitabın birinci baskısı 1958 yılında çıkmıştır ve şimdiye kadar aziz okurların gösterdiği ilgiden dolayı dokuz dera baskısı yenilenmiştir. Buarada bir çok kereler yapılan ofset baskısı yüzünden kitabın bazı harf ve kelimeleri kolaylıkla okunamaz bir duruma gelmiş ve kitabın yeniden dizgiye alınması gereği ortaya çıkmıştır. Bu yüzden yazar, bunu bir fırsat bilerek bunu kitabın yeniden dizilmeden önce içeriklerini yeniden gözden geçirmiş. Muteber kaynaklara baş vurarak ona birtakım yeni ve değerli konuları ilave etmiştir.

Ayrıca kitabın yazılış yöntemindedir bir takım değişiklikler yapmıştır. İçin dolayısıyla kitabın onuncu baskısı önceki baskılara nazaran incelik ve nitelik açısından belirgin bir fark kazanmış ve kitabın çekiciliği bir kaç kat daha artmıştır. Böylelikle vilayet şahı Hz. İmam Ali (a.s)in sevgisini kalplerinden taşıyanların tarihin o büyük şahsiyyetinin benzeri olmayan ve iftiharlarla dolu yaşantısı hakkında daha fazla bilgi edinmeleri sağlanılmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla elinizde bulunan bu kitap aslına sadık kalın içeriği yeniden gözden geçirilerek basiret sahiplerine taktim edilmiştir. Bu vesileyle yaratılış aleminin o büyük ve ilgına şahsiyyetinin tanınmasında küçükte olsa bir adım atılmız olur inşaallah. Gerçi onu tam anlamıyla tanıyıp bilmek Allah ve Resulundan gayri bir kimse için olağan değildir. Nitekim Hz. Resulullah (s.a.a) o hazrete hitaben şöyle buyuruyor: “Seni Allah’dan ve benden gayri kimse hakıyla tanıyamaz” Ama yine de bu kitabı okumak aziz okurlar için tam anlamıyla yeterli olmasa bile faydasız da olmayacak ve en azından bin konudan bir konuyu açıklık getirecektir.

“Her ne kadar denizin suyunu tümüyle içmek mümkün olmaz Ama susuzluk miktarı da tatmak gereklidir.” (farsça bir deyim)

Min Allahu Tefik ve Eley-hi Tuklan fazlullah kompanı 1979

BİRİNCİ BÖLÜM:

Hz. Resulullah'ın hayatı Dönemi:

1. Hz. Ali (a.s)'ın doğumu ve soyu
2. İlk eğitimi
3. Bisat zamanında Hz. Ali (a.s)
4. Hz. Ali (a.s)'ın Hicretteki Rölü
5. Hz. Ali (a.s)'ın Askeri Hizmetleri
6. Hz. Ali (a.s)'ın İmamlığına Delalet Eden Naslar.

Annesi onu Allah'ın haremindedoğurdu.
Kabe ve Mescid onun kapı eşığı olduğı halde.
Hem anne beyaz, temiz elbiseli ve yüce idi.
Hem de yavrusu ve doğurduğu yer tertemiz pak idi.

Seyyid Himyeri

1. VİLADETİ VE SOYU

*Bu gün kabe nazar ehlinin seyir yeridir.
Ki hak sarayından Allah'ın nuru parlamaktadır.
Çıktı kıbleden bir kible gösteren ki.
Nazar sahibi halkın kalbinde olan herne varsa, ondadır.
Yoksa rüzgar çimenlikten gül kokusu mu getiriyor.
Ki seher rüzgar gibi fezaya ıtır yaymaktadır.
Yoksa haremın ahusu miskli karnınımı açmış
Ki bütün gökte ıslak misk yayılmaktadır
Aşıklar sevinçten ayrı bir şölen açmışlar
Arifler neşeden ayrı bir havaya girmişler.
Göklerde farlak yıldızlar sanki.
Sevinçten yüze akan göz yaşlarıdırılar.
Esadın kızı fatime bir öğlan doğurmuş aslan gibi.
Ki bütün tilkiler o erkek aslandan kaygıdadırlar.
Geldi o varlık merkezinin parlayan mumu
ki onun aşkının ateşi her yerde alevlenmektedir.
Cihanın adalet istiyenlerine haremde müjde geldi.
Ki görünen adalet patişahının kutlu ordusudur
Nasıl bir yüz ki gündüz güneş gibi parlıyor
Nasıl bir alın kiü geceleyin ay gibi nur saçıyor
Felekden daha yüce bir yücelik
Yıldızlardan daha çok bir ilim
Nimeti sınırsız varlığının keremi sayısız
Kazânın emir çizgisine başını teslim eder.
Kaderin kendine iteatkar kul olduğı kimse
Hilafet elbisesine ondan gayri kim layık olabilir*

*Ki herkesten daha yüce daha bilgili daha (ayıktır)
İslamın beli Ali 'nin yardımıyla güçlendi.
Tevhid ağacı Alinin kılıcıyla meyve verdi
Kulluk için mihrapta başını yere kor
Ne zaman Allah 'ın aslanı zülüm kılıcından sakınır
Edeple o hacetler kiblesi önünde yüzünü yere koy
Ki şahlar köleler gibi o kapının toprağına alın koyarlar¹*

Tarih yazarları Hz. İmam Ali (a.s)'ın otuzuncu fil yılının² Recep ayının on üçünde şaşılabacak bir şekilde kabe'nin içinde doğduğunu yazıyorlar.

Araştırmacı bir alim olan Huccet-ül islam Nayyir bu konuda şöyle diyor:

*Ey o kimse ki kabe senin yuvandır.
Ve Bethe senin eşsiz cevherinin sedefidir.
Eğer senin doğumun kabe 'de olduysa bunda şaşılabacak ne var.
Ey İbrahim 'in soyu arası kendi evin senin evindir.
O hazretin babası Ebu Talıptır.
O Ebd-ül Müttelibin oğludur.
O da Haşim bin Ebdu Menaf'ın oğludur.*

1- Doktor kasým Resa'nýn þiir kitabýndan

2- Ashabý fil olarak tanýnan Hebeþiler kabeyý yýkmak için Ebrehenin komutanlýðýnda fillere binmiþ olarak Mekkeye geliyorlardý. Allah' u Teala onlarýn hepsini helak etti. Ebrehe'nýn kendisi ise onlar dan en son helak olan kimse idi. Nitekim Allah' u Teala bu olaya iþareten þöyle buyuruyor: "Görmedin mi senin Rabbin ashaby file ne yaptı..." Dolayýsýyla Hicaz araplarý bu yýlý kutlu bir yýl olarak kabul edip ona fil yýlý anlamýna gelen Amm-ül fil ismini vermiþlerdir. Hz. Resulullah da Bu yýlda dünyaya gelmiþlerdir. By olaydan 71 yýl sonrasýna kadar yani Hicretin 18. yýlýna kadar müslümanlar Amm-ül fili kendilerine tarih baþlangıçý olarak kabul ediyorlardý Ama ikinci halifenin hilafetinin altýnce yýlýna restlayan bu yýlda müslümanlar Hz. Emir-ül Müminin Ali (a.s)'ýn irþadý üzerine Hz. Resulullah'ýn hicret ettiði yýlý kendilerinin tarih baþlangıçý olarak kabul ettiler.

Annesi ise Haşim'in oğlu Esedin kızı olan Fatime'dir. Dolayısıyla Hz. Ali her iki haraftan da haşim soyundandır.³

Ancak Hz. Ali (a.s)'ın doğumu diğer çocuklar gibi normal bir şekilde olmamış, aksine bir takım şaşılacak ve manavi değişmelerle birlikte vuku bulmuştur. Hazretin annesi Allah'a inanan ve Hz. İbrahim (a.s)'ın dini olan hanif dinine göre amel eden bir hanım idi. Devamlı olarak Allah'ı Teala'nın dergahına dua edip münacat ederek onun doğumunu kendisine kolay kılmasını niyaz ederdi.

Zira o hazrete hamile olduğu günden beri kendisini ilahi nur içerisinde görüyordu sanki melekuttan kendisine bu mevlud'un diğer çocuklardan farklı olduğu ilham olmuştu.

Şeyh saduk ve Fetta-i Nişaburi yezid bin kanep'den şöyle dediğini rivayet ediyorlar:

“Ben, Abbas Bin Ebdul muttelip ve Ebd-ül uzza'dan bir grup kabe'nin kenarında oturuyorduk. Bu arada Esedin kızı fatime dokuz aylık kamile olduğu ve doğum sancısı tuttuğu bir halde gelerek şöyle dedi: Ey Allah'ım ben sana ve senin tarafından gelen peygamberlere ve kitaplara inanıyorum. Ben ceddin İbrahim'in söylediklerini kabul ediyorum. Bu Hurriyet Evini yapan da odur. Bu evi yapanın hakkına ve karnımda olupta doğacak çocuğun hakkına onun doğumunu bana kolay kıl.” Yezid bin kanep diyor:

Biz kendi gözümüzle kabe'nin arka taraftan “müstecardan” yarıldığını ve fatime'nin kabe'nin içerisine girip gözümüzden kaybolduğunu gördük sonra kabe'nin duvarı birleşerek eski halini aldı. Biz kabenin kapısının anahtarını açmak istedik ama açılmadı. Bunun üzerine bu işin Allah tarafından olduğunu anladık. Fatime dört gün sonra ellerinde Hz. Ali (a.s) olduğu halde kabeden çıkıp geldi ve şöyle dedi: “Ben bütün geçmiş kadınlardan daha üstünüm. Zira Asya Allah'a tapmağın korkulu olduğu bir yerde Allah'a gizli olarak ibadet etti. İmranın kızı meryem ise elleriyle kurumuş bir hurma ağacını silkerek ondan taze hurma toplayıp yedi. “Ancak Beyt'ül mukaddeste doğum sancısı tutunca ona nida

3- Ebu Tealib'ın Hz. Ali'den büyük olan üç oğlu daha vardır. Onların sırasıyla talib, Akil ve caferdir.

edildiki, burdan çık burası ibadet yeridir, doğum yeri değil” fakat ben Allah’ın evine girdim. Cennet meyvelerinden ve yapraklarından yedim. Dışarı gelmek istediğimde ise bir münadi bana şöyle seslendi: “Ey Fatime onun ismini Ali koy ki o Alidir ve Aliyyül Ala olan Allah’u Teala buyuruyor ki; “Ben onun ismini kendi ismimden aldım, onu kendi huy-larımla huylandırdım ve ona kendi ağır ilmimi öğrettim. Putları benim evimden kırarak olan odur ve benim evimin üzerinde ezan okuyup beni takdis ve tamcid edecek olan odur. Onu sevip emirlerine uyan kimseye ne mutla, ona düşman olup emirlerine karşı çıkan kimseye de yazıklar olsun.”⁴

Hiz. Emir-ül müminin Ali (a.s)a kabe’nin içinde doğma sonucunda nasip olan bu kabede doğma iftiharını ister geçmişte ister sede gelecekte olsun hiç kimseye nasip olmamış ve olmuyacaktır. Ba öyle açık bir gerçektir ki Ehl-i sünnet ulaması dahi onu kabul etmişlerdir. Nitekim ibn-i Sabbağ maliki Fusul-ül Muhimma adlı kitabında şöyle yazıyor:

“Ondan “Ali’den” önce hiç bir kimse kabe’de doğmamıştır. Bu, Allah’u Tealânın ona takrimde bulunup, makamını yüceltmesi ve azemetini belirtmesi için ona özel kıldığı bir fazilettir.”⁵

Bihar-ül Envar kitabının 9. cildinde o hazretin Ali ismiyle adlandırılmasının sebebiyle ilgili şunları yazıyor: “Ebu Talip çocuğu annesinden alınca onu bağrına basıp Fatime’nin “Hz. Alinin annesi” elinden tutarak Ebteha’ye geldi ve Allah’u Teala’ya şöyle münacat etti: Ey bu kap karanlık gecenin Rabbi ve ey aydınlık saçan açık ayın Rabbi.

Bize kesin hükmünü açıkla. Bu çocuğun ismi hakkında nazarın nedir.

Bu arada gayp aleminden şöyle bir nida geldi:

Siz ikiniz tertemiz çocuğa mahsus kıldınızı?

O tertemiz seçilmiş ve sevilen çocuktur.

Onun ismi yüce olan Allah’dan Ali’dir.

Ali’dir (yüzedir) Ali’den (yüceden) kopmuştur.

4- Emalii Saduk 27. meclis 9. hadis Revzet-ül vaizin c.1 s. 76 Bihar-ül Envar c. 35 s. 8 keşf-ül Gumme s.19

5- Fusul-ül muhimme s. 14.

Ehl-i sünnet'in büyük alimleri de bu konuya işaret etmişlerdir. Muhammed Bin Yusuf El-genci El-şafii Kifayetü't Talib adlı kitabında biraz farkla şöyle yazıyor:

Ebu Talib'in cevabında şu şiir nida edildi:

Ey Mustafa'nın Ehl-i Beyti siz temiz çocuğu mahsus kıldınız.

Onun ismi yüce alan olan Allah'dan Ali'dir Ali'den (yüceden) kapmıştır.”⁶

Bazı rivayetlerde de şöyle nakledilmiştir:

Esadın kızı Fatime doğumdan sonra “henüz gaybi nida tarafından hazretin ismi Ali bırakılmadan önce” onun ismini Haydar koyarak çocuğu sarıp kocasına verirken şöyle demiştir. Al bunu bu Haydar'dır işte bu yüzdendir ki Hazret Hayber savaşında yahudilerin ünlü pehlivanı Merhabe şöyle seslendi:

“Ben o kimseyim ki, annem ismimi Haydar koymuştur Ormandaki aslan gibi yurtıcı pençesi pek güçlü aslan.”

Hazretin ismi Ali koyulduktan sonra Haydar ismi hazretin diğer lakapları arasında yer aldı. Hazretin ünlü lakapları olarak, Haydar, Allah'ın aslanı mürteza, Emir-ül müminin ve Resulullah'ın kardeşi lakaplarını sayabiliriz. Ebül Hasan ve Ebu Turap ise hazretin künyeleri idi.

Yukarıdaki rivayetlerden Ebu Talip ve Esadın kızı Fatimenin Allah'a inandıkları ve İslam dinini kabul ettikleri anlaşılıyor. Zira cahiliyet döneminde bile onlar çocuklarının isminin koyulması için Allah'a Tealaya dua ediyorlar. Esadın kızı Fatime Resulullah'a karşı anne görevini yapmıştır. O hazreti Resulullah'a iman getirip Medineye hicret eden ilk gruplar arasında yer almaktadır. Vefat ettiği zamanda da Hz. Resulullah kendi gömleğini ona kefen etmiş ve ona namaz kılmıştır. Onu kabir azabından kurtarmak için onu mezara koymadan önce kendisi onun mezarında yatmış ve bizzat kendisi ona telkin verip dua etmiştir.⁷

Aynı şekilde Hz. Ebu Talib Allah'a inanan biri idi. Hz. Resulullah'ın Peygamberliğe seçilmesinden sonra onun peygamberliğine inanmıştır.

6 - Yenab-ül mevedde s.6. Bölüm s. 255 Kifayet-üt Talib s. 406.

7 Elam-ül Vera kitabı Usul-u Kafi c.2 tarih bölümleri Elî Saduk s.1 meclis 14. Hadis.

Ancak kureyş kabilesinin başı olduğundan dolayı meslahat gereği kendi imanını açığa vurmamıştır. Amali adlı kitabında saduk şöyle yazıyor: Adamın biri ibni Abbas’a şöyle dedi: Ey Resulullah’ın amcaz? Oğlu bana bildir; acaba Ebu Talib İslam dinini kabul etmişmiydi: İbni Ebbas ona şöyle cevap verdi: “Şüphesiz oğlumuzun bizim katımızda yalanlanmadığını biliyor o batıl sözlere de itina etmez.” derken, nasıl olurda islam iman etmemiş olabilirdi.

Ebu Talib’in misali Ashab-ı Kehfin misalına benzer ki zahirde müşrik görünürken imanlarını kalplerinde gizliyorlardı. Dolayısıyla Allah onlara iki sevap “Bir iman getirmeleri için bir de takiye yapıp imanlarını gizlemeleri için” verdi. Hz. İmam sadık (a.s) da şöyle buyurmuştur. “Ebu talib’in misalı Ashab-ı kehf’in misalına benzer ki onlar kalben iman getirdikleri halde zahirde müşrik görünüyorlardı Allah da onlara iki sevap verdi.”⁸

Ebu Talib’den Hz. Resulullah’ın övgüsünde söylenen bir çok şiir bize ulaşmıştır ki onların içereğinden Ebu Talib’in islam dinini kabul etmiş olduğu apaçık anlaşılmaktadır. Nitekim Ebu Talip Hz. Resulullah’a hitaben söylediği bir şiirinde şöyle diyor: Beni davet ettin ben senin benim hayrımı istediğini bilmekteyim.

Sen şüphesiz doğru konuşuyorsun öncedende emin idin.

Bir dini andın ki şüphesiz o din.

İnsanlara gelen en hayırlı dindir.”⁹

Hz. İmam Sadık (a.s)a bazılarının (Ehl-i Sünnetin) Ebu Talib’in iman getirmediğini ve kafir olduğunu sandıklarını söylediklerinde imam şöyle cevap verdi: Onlar yalan söylüyorlar. O nasıl kafir olabilir di oysa o diyorduki:

“Acaba bilmiyormusunuz bir muhammedin Musa gibi peygamber oluşunu bulduk. İlk kitaplarıda yazılmıştır.”¹⁰

Şeyh Süleyman Balhi yine biül meveddet adlı kitabında Ebu Talip hakkında şöyle yazıyor:

8- Emalii saduk 89. Meclis 12. ve 13. Hadisler Revzet-ül vaizin c.1 s. 139.

9- Bihar-ül Envar c. 35 s. 124

10- Usul-u Kafi c. 2 Tarihler Bölümü

“O peygamber’in koruyucusu ve yardımcısı idi. Onu çok severdi, Peygamberi kendi kefaletine alan ve terbiyet eden odur. Peygamberin peygamberliğine ve resul olduğuna inanıp tastik ederdi. Kureyş kabilesinin peygamberin övgüsünde bir çok şiirler söylemiştir.”¹¹

“Ebu Talib’in iman getirdiğini isbatlamak için dini kitaplarda bir çok deliller getirilmiş ve hatta kureyşin mümini Ebu Talip kitabı gibi bu konuda mustakil kitaplar da yazılmıştır”

Evet Hz. Ali’nin kabe’nin içinde doğmuş olması Beni Haşimin iftiharlarına yeni bir görüntü kazandırmıştır Arap ve gayri Arap şairler bu konuda bir çok şiirler söylemişlerdir. Bu bölümü Seyyid himyerinin konuyla ilgili okumuş olduğu şu şiiriyle sona erdiriyorum:

*Annesi onu Allah’ın hareminded doğurdu.
Kabe ve mescid onun kapı eşiği olduğu halde.
Hem anne Beyaz, temiz elbiseli ve yüce idi
Hem de yavrusu ve doğurduğu yer tertemiz, pak idi
Öyle bir gecedeki onun uğursuz yıldızları gaip idi.
Ayla birlikte en kutlu yıldızlara nur saçıyordu.
Kabilelerin parçasına onun benzeri sarılmamıştır
Aminenin oğlu muhammed peygamber dışında”.*¹²

11- Yenabi’ül meveddet kitabı 52. Bölüm s. 152.

12- Revzet-ül vaizin c. 1 s.18

“Benim Resulullah’a olan soy yakınlığımı ve özel mevkimini biliyorsunuz. Ben henüz küçük çocukken bana kendi odasında yer verdi. Beni bağrına basıyor ve beni yatağında kendiyanında yatırıyor...”

Nehc-ül Belağa - Kasia hutbesi

2. HAZRETİN İLK EĞİTİMİ

Hiz. Ali’nin Babası Ebu Talip Kureys kabilesi içerisinde mevki sahibi ve sayılan biri idi. Çocuklarının terbiyesi hususunda gereken dikkatı gösterir onları takva ve fazilet sahibi olarak yetiştirirdi. Arap gelenekleri gereği onlara küçük yaştan itibaren at binme güreşme ve ok atma yöntemlerini öğretiyordu.

Hiz. Resulullah çocuk yaştaiken babasını kaybettiğinden büyük babası Abd-ül Müttelib’in himayesine girmişti. Abd-ül müttelib de vefat edince Hiz. Ebu Talip kardeşi oğluna sevgi kucağını açarak o hazrete bakıp büyütme sorumluluğunu kendi aldı.

Ebu Talibin hanımı olan Hiz. Ali (a.s)’ın annesi, Esedin kızı fatime de Hiz. Resulullah’a karşı bir anne gibi şafkatlı idi. Bu yüzden o vefat ettiğinde Hiz. Resulullah da Hiz. Ali gibi çok üzüntülü idi ve bizzat kendisi ona namaz kılarak kendi gönüliğini ona kefen yaptı.

Hiz. Resulullah amcası Hiz. Ebu talib’in evinde Büyüdüğünden dolayı amcasına gösterdiği fedakarlıklar ve saygı gösterip çektiği zahmetler karşılığında ona teşekkür etmek fikrindeydi. Bu yüzden mümkün olan bir yolla amcasına yardımda bulunmak istiyordu.

Tesadüfen Hiz. Ali (a.s)’ın altı yaşında bulunduğu yıl mekke’de çok büyük kıtlık oldu. Ebu Talib’in çocuklarının sayısı fazla olduğundan kıtlık zamanda onların geçimini sağlamak ona zorlaşmıştı. Dolayısıyla Hiz. Resulullah altı yaşında olan Hiz. Ali (a.s)i geçimini sağlama behanesiyle babasından olarak kendi himayetine aldı ve kendisi o hazretin eğitimini üstlendi.

Kendisinin Hiz. Ebu Talip ve hanımı Esedin kızı Fatimenin himayesinde büyüdüğü gibi Hiz. Rasulullah ve hanımı Hiz. Hatice de Hiz. Ali

(a.s)a şafkatli baba ve anne yerinde oldular. İbni Sebbğ fusul-ül Mühimme adlı kitabında ve merhum Allame meclisi Bihar-ül Envar kitabında şöyle yazıyorlar:

Mekke de kıtlık olduğu yılda Hz. Resulullah büyük servet sahibi olan amcası Abbas bin Abd-ül müttelib'in nezdine gelip şöyle buyurdu: “Kardeşin çoluk çocuk sahibidir ve şimdi zor durumdadır. İnsanın akrabası ve yakınları da insana yardım etmek açısından herkesten daha önde gelir. Gel onun yanına gidip onun sırtından bir ağırlığı kaldıralım. Her birimiz onun çocuklarından birini evimize getirip geçimini temin edelim ve yaşantıyı Ebu Talib'e kolaylaştıralım” Abbas: Evet olsun, gerçekten de bu büyük bir fazilet ve sıla-i rahimlikdir” dedi. Bunun üzerine Ebu Talib'i ziyaret edip, kararlarını ona bildirdiler. Ebu Talip de “Talip ve Akil-i “Bir ayrı rivayete göre de Akil-i” bana bırakın başka hangisini alırsanız alın” cevabını verdi. Bunun üzerine Abbas cafer-i Hamze Talib-i ve Hz. Resulullah da Hz. Ali (a.s)ı kendileriyle birlikte götürdüler”¹³

Burada şu noktayı hatırlatmak gerekiyorki Ebu Talib'in çocukları arasında Hz. Ali (a.s) diğerleriyle mukayese edilemez. Hz. Resulullah Hz. Aliyi babasından alıp kendi evine götürdüğünde o ikisi arasında söz konusu olan akrabalık bağı ve kefalet konusuna ilaveten o ikisi arasında çok güçlü bir bağ mevcuttu öyleki Bu olayı güneşe kavuşan bir nur parçası veya denizde kaybolan bir su misaline benzetmek mümkündür.

Dolayısıyla Hz. Resulullah yapmış olduğu bu güzel seçmeden çok hoşnut ve çok razı idi.

“Ali'nın değerini ancak Peygamber Bilir.

Zira zerin değerini ancak” zerkar bilir.

Açıktır ki, hakkında “ona güçlü kuvvet sahibi, ilim öğretmiştir”¹⁴ ayeti nazil olup bizzat ilahi okulun kendisi tarafından eğitilmiş olan “ni-tekim kendisi buyurmuştur: Beni Rabbım eğitti ve o beni güzel eğitmiştir” Resulullah gibi bir öğretmen ve eğiticiye Ali gibi bir öğrenci gerekir.

13- Fusül-ül mühimme s. 15 Bihar-ül Envar c. 35 s. 118.

14- Xlecm Suresi Ayet: 5

Ali (a.s) küçüklükten Hz. Peygamberin sevgisine şayan olmuştur. Hz. Resulullah'a karşı benzeri bulunmayan bir ilgi ve sevgi taşıyordu. Onların arasında bulunan bağ asla kopmayacak güçlü bir bağdı. Ali (a.s) gölge gibi devamlı Hz. Resulullah'ın arkasındaydı. Doğrudan o hazretin eğitimi altında olup bütün durum ve hallerde o hazretin inanç ve adetlerinden ders alıp ona uyuyordu. Öyleki kısa bir süre içerisinde her haliyle o hazretin bütün adet ve huylarını öğrendi ve kendinde uyguladı.

İnsanın yaşantısı bir kaç döneme bölünür. İnan o dönemlerin her birinde yaşının gerektirdiği bir takım işleri yapar. Mesela insanın çocukluk dönemi bir takım özel hal ve hareketleri gerektirir. Fakat Hz. Ali (a.s) diğer normal çocukların aksine çocukluk döneminde asla çocuksal oyunların peşine gitmedi o bu gibi işlerden devamlı sakınıyordu. Aksine çocukluk döneminden itibaren büyüklük fikrinde idi o çocukluk zamanından itibaren manevi bir erginliği ve ilahi bir azemeti sergiliyordu.

Hz. Ali sekiz yaşına kadan Hz. Peygamberin kefaletinde kaldıktan sonra bahasının evine dönmüştür.

Ancak bu onu peygamberle birlikte olmaktan alıkoymamıştır. Baba evine dönüş sadece bir dış görüntü idi. Yine de Hz. Ali vaktinin çoğunu Hz. Resulullahla geçiriyordu. Hz. Resulullah da Ebu Talib'in ona göstermiş olduğu şefkati kalbinde taşıyor ve onu Aliye aksettiriyordu. Sahip olduğu üstün ahlak, fazilet ve ruhi yücelikleri Ali'ye aktararak onu eğitiyordu, Böylece Hz. Ali'nin çocukluk dönemi on yaşına "peygamberin bisatına" kadar o hazretin himayesi altında geçmiştir. İşte bu eğitim ve öğretim o hazretin her kesten önce Hz. Resulullah'ın peygamber olduğuna inanıp onun davetini kabul etmesine ve ömrünün sonuna kadar da devamlı olarak hak yolunda fedakarlığa hazır olmasına zemin hazırlamıştır.

Henüz küçük çocukken bülüğ çağıma ermeden hepinizden
önce islam dinine ben girmişim

Hz. Ali (a.s)

3. BİSAT ZAMANINDA HZ. ALİ (A.S)

Bu bölümde Hz. Ali (a.s)'ın bisat dönemindeki yaşantısına girmeden önce Hz. Resulullah (s.a.a)in bisatına kısaca değinmek gerektiğinden önce o Hazretin bisatı hakkında daha sonra sözü Hz. İmam Ali (a.s)'ın kısaca bir açıklama yapacağız ve bu dönemdeki yaşantısına çekerek Hz. İmam Ali (a.s)'ın bu dönemdeki önemli rölü üzerinde duracağız.

Hz. Resulullah gençlik döneminde genellikle o günün pisliklerle dolu toplumundan uzlet ederek yalnız başına tefekkür ve ibadete meşgul olup vaktini yaratılışın düzeni tabiatın genel kanunları ve varlık aleminin sırları üzerinde inceleme yapmakla geçiriyordu.

Hazret kırk yaşına gelince uzlet ve ibadet yeri olan Hira dağında ebediyet nurundan bir ışık Hazretin mübarek kalbini aydınlattı.

Yaratılışın gizli sırrından bir kapı hazretin yüzüne açıldı. Mübarek dili hakikat sırrını konuşmaya başladı ve o halkı hidayet ve irşad etmekle görevlendirildi. Bundan sonra artık hazreti Resulullah (s.a.a) karşılaştığı her şeyden hakikat kokusunu duyuyor ve bulunduğu her yerde ve gördüğü her şeyde hakikat nurunu müşahide ediyordu. Çoşkun bir kalbe sahipti ama aynı zamanda dili suskundu. Fakat melekuti siması şairin şu beytinde belirttiğı gerçeğe mazhar idi.

Ben yorgun yüreklinin içinde bilmem ne var ki,

Ben susmuşum ama o nale ve fiğan etmektedir.

Hazret bazen kendi sırrını haticeye açıyor ve diğerkimselerden gizliyordu. O da hazrete kendi sözleriyle yardımcı olmağa çalışıyordu. Bir süre durum döyle devam etti. Ancak bir gün Hira dağında ona bir sesin şöyle seslendiğini duydu:

- Ey Muhammed oku:

Çevap verdi:

- Ne okuyayım:

Cevap geldi:

- O ku o Rabbinin ismiyle ki yaratmıştır. O insanı pıhtılaşmış bir kandan yaratmıştır. Oku ve senin Rabbin daha yücedir o ki, kalem ile öğretmiştir. İnsan bilmediği şeyleri öğretmiştir...”¹⁵

O hazretin mübarek gönlüne gayıp aleminden ilahi nur saçmaya başlayınca hazret titremeye başladı ve hiradan ayrıldı. Ancak her nereye bakıyorduyse o nuru görüyordu. Müzterip bir halde evine geldi. Ancak mübarek vücudu titriyordu. Haticeye benim üzerimi ört dedi. Hatice hemen hazretin üzerini örttü. Bu halde hazret uykuya daldı. Ancak kendine gelir gelmez ona şu ayetlerin nazil olduğunu gördü:

Ey elbiselere bürünmüş olan kalk da korkut, Rabbinin Büyüklükle an elbiseni temizle putlardan çekin ve bir şeyi, daha fazlasını elde etmek için ve başa kalcarak verme.

Rabbin için sabret”¹⁶

Fakat böyle bir daveti yaymak kolaylıkla mümkün değildi. zira bu inanç sistemi Arap kavminin ve diğer milşletlerin itikadi ilkeleriyle çelişiyordu. Bu davet Arap milleti başta olmak üzere bütün insanların toplumsal ve dini açıdan kutsal saydıkları şeyleri aşağılıyordu.

Bu yüzden ister yakın ister uzak bu daveti duyan her kes ona karşı cephe alıp muhalefet etmeğe başladı. Hatta hazretin yakın akrabaları bile hazret; karşı çıkıp alaya aldılar. Ancak bütün bunlara rağmen ilahi cezbe hazretin bütün varlığını sarmış ve hazret de bu büyük ilahi nimete karşı hak Teala’ya hamd ve şükürle meşkuldu.Hz. Ali (a.s) Hz. Resulullah’ın peygamberliğe seçildiğinden haberdar olduğu ilk andan itibaren islam dinini kabul edip Hz. Resulullah’ın iteatina koyuldu. Hz. Ali (a.s) Hz. Resulullaha iman eden ilk erketir. Bu bütün Ehli sünnet tarihci ve hadis yazarlarının tastik ettikleri bir gerçektir. Nitekim muhibbiddin Taberi zehairül Uleba kitabında Ömer’den şöyle dediğini rivayet ediyor:

Ben, Ebu ubeyde, Ebu Bekir ve bir grup cemaat birarada idik. Bu arada Hz. Resulullah (s.a.a) Ali bin Ebu Talib’in omuzuna vurarak

15- Alak suresi 1. ayetten 5. ayete kadar.

16- Müddessir süresi 1. ayetten 7. ayete kadar.

şöyle dedi: Ey Ali sen müminlerin ilk iman getirenisin ve sen müslümanların ilk islamı kabul edenisin ve sen bana oranla harunun musaya oranla olan mevkisine sahipsin”¹⁷

Yine tarih yazarları şöyle yazmışlardır: Hz. Resülullah Pazartesi günü mebus olmuştur. Ali (a.s)ise sali günü islamı kabul etmiştir.”¹⁸

Yine Süleymani Balhi yenabı-ül meveddet kitabının 12. bölümünde Enes bin malikten naklettiği bir hadiste Hz. Resulullahın şöyle buyurduğunu yazıyor: “Melekler yedi yıl yalnızca bana ve Ali’ye selavat gönderdiler (Allah’dan rahmet dilediler) zira bu süre içerisinde ben ve Ali hariç kimseden Allah’ın birliğine şehadet getirme göğsüne yükselmemiştir.”¹⁹,

Hazreti Ali (a.s)in kendisinde muaviyenin övünmesine cevap olarak yönderdiği şu şiir de kendisinin ilk islamı kabul eden kimse olduğuna işaret etmiştir:

Hepinizden önce islamı kabul ettim.

Oysa küçük çocuktum ve bülüş çağıma ermemiştim”²⁰

Bundan başka Hz. Resulullah Allah’ın emri gereği kendi yakın akrabalarını davet edip resmen onları islam dinine davet ettiği günde on yaşında olan Hz. Ali (a.s)dan gayri hiç bir kimse hazretin davetine müsbet cevap vermedi. Hz. Resulullahda o mecliste Hz. Ali (a.s)’ın imanını kabul edip mecliste hazır bulunanlara hazreti kendisinden sonra yerin oturacak olan halifesi olarak tanıttı. Tarih yazarları bu olayı şöyle kaydedişlerdir: Hz. Resulullah’a “yakın akrabalarını korkut”²¹ ayeti nazil olunca, hazret Ebd-ül müttelip çocuklarını davet edip Ebu Talib’in evinde topladı. Onlar kırk kişi idiler “Kendisinin davetinin doğruluğunu kanıtlamak amacıyla bir mucize göstermek için bir koyun budunu 700 kırım buğday ve üç kilosütle pişirip yemek hazırlamalarını emretti.

17- Zehair-ül ukba s. 58 fusul-ül Mühimme s. 125

18- Zehair-ül ukba s.59 yenabiül Mevedde s. 60 sireti ibni Hişam c. 1 s. 245 ve diğder kitaplar.

19- Yenabi-ül meveddet 12. bölüm s. 61 irşadi Mür-id c.1 . s. Bölüm 2. Hadýs.

20- Fusül-ül mühimme s. 16

21- Buara süresi Ayet 214.

Oysa onlardan biri bunun bir kaç katını bir oturumda yiyiyordu. Yemek hazırlanınca oraya davet edilenler gülmeğe başlayıp Muhammed bir kişinin yemeğini bile hazırlamamış dediler.

Hiz. Resulullah: Allah'ın ismiyle, yeyin buyurdu. O yemeği yeyip hepsi doyunca, Ebu lehep Bu muhammed'in size yaptığı bir sihri idi dedi.

Bu arada Hiz. Resulullah ayağa kalkıp bir giriş konuşmas yaptıktan sonra şöyle buyurdu:

Sonra şöyle buyurdu: “Ey Ebdul Müttelip oğulları Allah'u Teala beni bütün halke genel olarak ve size de özel olarak peygamber olarak göndermiş ve bana “yakın akrabalarını korkut” emrini vermiştir. Ben de sizi dile hafif olup terazuda ağır olan iki söze davet ediyorum. Eğer onları kabul edersenizse, Ara ve gayri araba hakim olursunuz, bütün ümmetler sizi emrinize girerler, onlarla cennete girer ve onlarla cehennem ateşinden kurtulursunuz. O iki söz Allah'dan gayri bir mabudun olmadığına ve benim de onun elçisi olduğuna şehadet getirmektir. Her kim bu konuda bana icabet eder bunun için kıyam etmekte bana yardımcı olursa, benim kardeşim, vasim, vezirim, varisim ve benden sonra halifem olacaktır.” o mecliste hazır bulunanlardan on yaşında olan Hiz. Ali Ali (a.s) dışında hiç bir kimse cevap vermedi.

Evet Hiz. Resülullah'ın o mecliste konuşma yaptığı sırada Hiz. Ali hakikat gören gözlerini o hazretin mübarek gözüne dikmiş ve ve can kulağıyla o hazretin mübarek sözlerini dinliyordu. İşte bu sırada yalnızca o hazret ayağa kalktı ve şehadet kelimelerini açıkca dile getirerek Allah'dan gayri bir mabudun olmadığına ve senin de onun kulu ve resulu olduğuna şehadet ederim dedi.

Hiz. Resulullah: Ey Ali sen oturbuyurdu ve üç defa yukarıdaki sözünü tekrarlardı ve her üç defasında da Ali'den gayri icabet eden olmadı. Bunun üzerine Hiz. Resulullah orda hazır olan cemaate şöyle buyurdu: “Bu sizin aranızda benim kardeşim, vasim ve halifemdir.” Bazı kitaplarda da Hiz. Ali (a.s)'ın kendisine hitaben şöyle buyurduuu nakledilmiştir:

“Ey Ali sen benim kardeşim, vezirim, varisim ve benden sonra halifemsin” Abdül müttelip çocukları meclisten kalkıp hiz. Resülullah'ın

peygamberliğini alaya alarak çekip gittiler. Ebu lehep olaylı bir şekilde Ebu Talibe şöyle dedi: “Arfık bundan sonra sen kendi kardeşinin oğluyla kendi oğluna iteat etmelisin” Hz. Resûlullah’ın mezkur inzar ayeti gereği Abdül müttelip ailesini Hak Tealanın ibadetine davet ettiği güne inzar günü denmektedir.”²²

Ehl-i Sünnetten bazıları Hz. İmam Ali (a.s)’ın inzar günü ve ondan önce olan iman getirme konusunu önemsiz göstermek için şöyle diyorlar: Evet Hz. Ali Ebu Bekir ve diğerleri dahil olmak üzere herkesten önce iman getirmiştir. Ancak o zaman henüz Hz. Ali ergenlik çağına ermiyen bir çocuk idi ve teklifle yükümlü değildi. Dolayısıyla Hz. Ali’nin iman getirmesi akıl ve mantığa dayalı olmayıp sadece çocuksu bir taklid yüzünden olmuştur. Oysa ki Ebu Bekir ve Ömer iman getirdikleri zamanda ya ve akıl açısından kemal haddinde olup anlayarak ve düşünerek Peygamber (s.a.a)e iman getirmişlerdir. Açıkça ki akıl ve incelemeye dayanan bir iman çocuksu taklide dayalı imandan üstündür.

Bu şüphenin cevabında diyoruz ki; Hz. Ali (a.s)’ı diğerleriyle kıyas etmek doğru değildir ve gerçekte bu şüpheyi ortaya atanlar Mevlananın deyimiyle pakları kendileriyle kıyas etmişlerdir. Birinci olarak bülûğ çağına ermek şer’i hükümlerle yükümlü olmak açısından şarttır. Akli konularda şart değildir. Allah’a birliğine ve peygambere inanmak şer’ideğil akli bir meseledir, şer’i ikinci olarak insanların yaşları fazlasınca akıl güçlerinin çoğalması bütün insanlar için geçerli olan genel bir hüküm değildir. Bir çok insan vardır ki ömrünün ilk başlarında kırk ve elli yaşında bulunan diğer insanlardan akıl ve mantık açısından daha güçlüdür. Özellikle de bu çocuk Allah’u Teala tarafından Ruh’ul kudusla teyit edilmiş olursa. Nitekim Hz. İsa (a.s) yeni doğmuş çocuk olduğu halde “Ben Allah’ın kuluyum bana kitap vermiş ve beni peygamber kılmıştır.”²³ dedi:

Allah’u Teala yahya peygamber (a.s) hakkında şöyle buyuruyor:

22- Tarhi Teberi c. 2. s. 217 ırşadi müfid c. 1 Bölüm: 7. kifayet--üt Talip 51. Bölüm s. 205 İevahid-üt tenzil c. 1. s. 421 yenabiül meveddet s. 105 Tarih-i Ebül Fida c.1 s. 216. Tefsir-i Fahri Razý ve diğer kitaplar.

23- Meryem suresi Ayet 30

“Ey yahya kitabı (Tevratı) kuvvetle ol ve biz ona küçük çocukken hüküm (hikmet) verdik”²⁴

Seyyid Himyeri Hz. İmam Ali (a.s)’ın övgüsünde okuduğu bir şiirinde bu konuya işareten şöyle diyor:

Küçük çocukken ona hidayet ve hikmet verildi.

Yahya’ya çocukluk gününde hikmet verildiği gibi

Yine Hz. Yusuf peygamber’in hikayesini anlatan “Ve onun ailesinden olan bir tanık tanıklık ettiki...”²⁵ ayetinin tefsirinde müfessirler diyorlarki:

Ayette geçen tanıktan maksad züleyhanın ailesinden olan küçük bir çocuktur. O halde küçük Yaşta olmak aklın kemale ermediğine bir delil teşkil edemez.

Üçüncü olarak Ali (a.s)’ın iman getirmesi diğerlerinin iman getirmesiyle kıyaslanamaz. Zira Hz. Ali’nin imanı fitrattan kaynaklanıyordu, oysa diğerlerinin imanı “doğru olup münafıklık yüzünden olmasa bile” kafirlikten imana dönmek idi Hz. İmam Ali (a.s) bir an bile Allah’a kafir olmamıştır. Hz. Resulullah’ın mebus olmasında önce de fitraten tevhid ehli idi Nitekim Hazret Nehc-ül Belağa kitabında bulunan bir hutbesine şöyle buyuruyor: “Ben doğuştan fitrat (tevhid) üzereyim ve Resulullah’a iman getirmek ve hicret etmek hususunda da diğerlerinden önce davrandam.”²⁶

Hz. İmam Hüseyin (a.s) da Aşura günü İbn-i sad’ın askerlerine karşı okuduğu şiirde babasıyla iftihar ederek şöyle diyor:

Fatime-i zehra benim annemdir. Babam ise Bedir ve Huneynde kafirleri kırandır.

Henüz küçük çocukken Allah’a ibadet ediyordu.

Oysa kureyşliler o iki puta (lat ve uzza’ya) tapıyorlardı.

Muhammed bin yusuf-i El-Genci ve İbn-ül Hadid ve Muhibbidin Taberi gibi diğer alimler Hz. Resulullah’dan şöyle buyurduğunu rivayet ediyorlar ümmetler içerisinde her kesten önce iman getirip biron bile

24- Meryem suresi Ayet 12.

25- Yusuf suresi Ayet 26

26- Nehcül Belağa

Allah’a şirk koşmuyanlar üç kişidir: Onlar Ali bin Ebu Talip, Yasin süresinde geçen kimse ve firavun kavminin müminidirler. İşte siddıklar “imanlarında perekten doğru olanlar” bunlardır.²⁷

Dördüncü olarak Hz. Resulullah’ın sözü ve yaptıkları Bizler için ilahi bir delildir ver onda hiç bir tartışma yapılamaz. Zira Allah’u Teala Hz. Resülullah hakkında buyurmuştur ki: “O kendi heva hevesinden bir şey konuşmaz onun sözü ona olan vahiyden başka bir şey değildir.”²⁸Dolayısıyla eğer Hz. Ali(a.s)’ın imanını çocuksu bir taklidden kaynaklanmış olsaydı. Hz. Resülullah ona “Ey Ali sen henüz çocuksun ve ergenlik çağına ulaşmamışsın” derdi oysa böyle bir söz söylemeği bir kenara bırakın Hz. İmam Ali’nin imanını kabul buyurdu ve aynı durumda orda hazır bulunanların hepsine Hz. Ali’nin kendi varisi, vasisi ve halikesi olduğunu da açıkça belirtti. Bu durumda Hz. Ali (a.s)’ın imanını konusunda bu gibi itirazları yapanlar gerçekte ne Hz. Resulullah’ı tanımaktalar ne de Hz. Ali (a.s)’ı

Yine Hz. İmam Ali (a.s)’ın imanını Allah’a neala her kesten daha üstün kabul edip onu övmüştür.

Nitekim şia ve sünni bütün tefsir ve tarih yazarları rivayet etmişlerdir ki Abbas bin Abdül müttelib ile şeybe Araplar arasında olduğu şekilde birbirlerine karşı övünüyordı. Bu sırada Hz. Ali (a.s) onların nezdinden geçip ne ile bir birinize övünüyorsunuzdiye onlardan sordu:

Abbas Hacılara su verme görevi bana aittir ve ben bu hizmetle övünüyorum dedi. şeybe de: Ben Beytüllah’ın hizmetüsiyim ve onun onah-tarları benim nezdindedir. Ben bunun la övünüyorum’dedi. Hz. Ali: övgü bana daha layıktır. Buyurdu zira ben sizlerden önce iman getirmişim ve bu kıbleye doğru namaz kılmışımıdır, Onlardan hiç biri diğerinin sözünü kabul etmeğe yanaşmadıkları için hakemlik için Hz. Resülullah’ın huzuruna gittiler. Bu sırada cebrail nazil olup şu ayeti getirdi:²⁹

27- Kifayet-üt Talip 24. Bölüm s. 123.

28 Necim Suresi 3. ve 4. Ayetler.

29- Fusul-ül Mühimme s. 123 İevahid-üt Tenzil c.1 s. 248 Yenabiul meveddet 22 Bölüm s. 93 Tefsir-i kummi s. 260 ve diğer kitaplar.

Acaba siz hacılara su verme ve mescid-ül Haram onarma işini, Allah'a ve kıyamet gününe inanıp....

Allah yolunda cihad eden kimse gibimi sanıyorsunuz. Onlar Allah katında eşit olamazlar Allah zalimleri hidayet etmez.”³⁰

Bütün tarih yazarları Hz. Resülullah'ın davetine ilk icabet edip iman getiren kimsenin Hz. Ali (a.s) olduğunu tastik etmekte. Yine şia ve sünni tarih yazarları peygamberi Ekrem'in, bana ilk iman getiren kimsenin benden sonra benim yerimde halikemdir dediğini nakletmişlerdir.

Bu durumda bu konuda şüphe edip itiraz edenleri niçin bunu kabul etmediklerini sormak gerekir.

Biz beşinci bölümde bu konuda genişçe bahsedeceğiz.

Burde dikkat edilmesi gereken önemli nokta şudurki; Hz. Ali (a.s)'ın iman getirip islamı kabul etmesini diğer insanların islam dinine girmeleriyle kıyas etmek mümkün değildir. Zira Hz. Ali (a.s) yalnızca dışsel görüntülere kapılarak veya peygamberle hazret arasında bulunan akrabalık yakınlığı dolayısıyla iman getirmiş değildir. Aksine Hz. İmam Ali (a.s) çocukluk döneminden itibaren hakikata aşık idi ve onun uğrunda her şeyi unutuyordu. Bu yüzden hakikatın mazharı olan Hz. Resülullah'a karşı mutlak fani idi ve hakikat ve dinini tebliği uğrunda fedakarlığı duruk noktasına ulaştırmıştır.

Şu kesindirki, Hz. Resülullah Hz. Ali (a.s)'dan daha fedakar bir kimseye sahip değildir. Hiç bir kimse de Hz. Ali (a.s) islamın yücelmesi uğrunda gösterdiği eşsiz fedakarlıkları inkar edemez. Bütün tehlikeli ve zor durumlarda Hz. Ali (a.s) kendi canını Hz. Resülullah'a siper ederdi. O bu görevi severek ve bütün kalbiyle kabül etmişti.

İslamın ilk doğuşundan itibaren Hz. Resülullah kureyşin muhalifetiyle karşılaştı. Onlar mümkün olan her yoldan Resülullah'a eziyet yapmaya çalışıyorlardı. Hz. Resulullah bisattan sonra mekkede bulunduğu onüç sene süresince bir an bile kureyşin ve hatta Ebu Lehep gibi çok yakınlarının baskı ve eziyyetinden manda değildi. Bütün bu süre içerisinde Hz. İmam Ali bin gölge gibi peygamberin arkasında yer alarak mekkeli müşrik ve putperestlerin eziyyet ve baskılarından koruyordu.

30- Tevbe suresi 19.

Hız. Alinin Res  lullah'ın yanında bulunduğu sürece hiç bir kimse Hız. Res  lullah'a eziyet etme cesaretini gösteremiyordu.

Tevhide davetin bazen gizli ve bazende a ık yapıldığı bu dönemde Hız. İmam Ali (a.s) hiç bir fedakarlıktan sakınmıyordu. Neticede Hız. Res  lullah'ın daveti gün ge tikce daha da g  clendi ve artık Hız. Res  lullah açıkca hakkı putperstliği bırakıp Allah'a tapmaya davet etmeğe başladı. Bu sırada erkek ve kadınlardan bir grubun islam dinini kabul etmeleri kureyş kabilesi ve diğer kabilelerden olan müşriklere ağır geldi. Neticede müşrikler Hız. Res  lullah'a ve müminlere karşı olan eziyyetlerini birkas kat daha arttırdılar.

Hız. Res  lullah'ın en büyük düşmanları: Ebu Cehil, Ehnes bin  erik, Ebu sufyan, Amr bin As,  mer bin Hattap³¹ ve kendi amcası Ebu Lehep idi. Bunlar Ebu Talipden açıkca Res  lullah'dan himayetini kaldırıp onu kureyş teslim etmesini istediler. Fakat Ebu Talip hayatta bulunduğu sürece peygamberden himayet etmeğe devam ettive Hazretin davatini yayması için elinden gelen kolaylıkları temin etmeğe çalıştı.

Müşrikleri şiddetli ba kıları sonucu Hız. Res  lullah bir grup kendi akraba ve arkadaşlarıyla birlikte bütün zorluklarına rağmen üç yıl boyunca Ebu Talibin  ibi denilen yerde muhasarada kalıp gizlice ibadetlerini yapmak zorunda kaldılar. Bu süre içerisinde Hız. Res  lullah ve dostları açıkca toplumda ibadet yapma imkanına sahip değillerdi.

Bütün bu dönemlerde Hız. Ali (a.s) devamlı olarak Hız. Resûlullahla beraberdi. Aslında onlar arasında öyle bir ruhi bağlılık ve uyum vardı ki, onların yaşantısının birbirinden ayrılması mümkün değildi:

İslam dini karşılaştığı engeller dolayısıyla  n    yıl süresince mekkede pek fazla bir ilerleme koydedeme ve takriben durgun bir haldeydi dolayısıyla islam fidanının gelişip büyüyeceği yeni bir ortam bulmak gerekiyordu. İşte bu düşünce Hız. Res  lullah'ın Medine'ye hicret etmesine yol açtı. Sonrakı bölümde Hız. Res  lullah'ın hicreti konusunda gereken açıklamayı yapacağız.

31-   sd  l Gabe'n  n 4. cildinin 53. sahifesinde böyle yazıyor: Ömer müslüman olmadan önce Hız. Res  lullah'a karşı herkesten daha fazla baskı yapıyordu.

Canımla kumların üzerine ayak basanların
Ve Beyt-i Atike "Kabe'ye ve Hicr"i tevaf edenlerin
En hayırlısı olan o Allah'ın Resûlunu korudum.
Ona tuzak kurdukları zaman.
Büyük bahşış sahibi olan Allah'da onu onların tuzağından
kurtardı.

Ali (a.s)

4. HZ. ALİ (A.S)'IN HİCRETTEKİ RÖLÜ

Hiz. Resûlullah'ın Medine şehrine hicret etmesine ortamı hazırlıyan nedenlerden birisi o şehirde islam dininin yayılmasıdır. Peygamberi Ekrem Medine'den mekke'ye ticaret ve benzeri gaye ile gelen arap kabileleriyle mülakat edip onları islam dinine davet ediyordu. Peygamberi Ekrem bu çalışmalarından iyi sonuçlar alıyordu. Nitekim Ebu talib'in vefatından sonra Medine'ye gelen Evs kabilesinden bir grup Hiz. Resûlullahla görüştüğünde onlardan altı kişi islam dinini kabûl etmiş ve medineye döndüklerinde orda islam dinini tebliğ etmeğe başlamışlardı. Sonuçta çok geçmeden yetmiş kişiyi aşkın erkek ve kadın Medine'den mekke'ye gelip islam diniyle müşerref oldılar. Böylece islam dini hızlı bir şekilde medine şehrinde yayılmaya başladı. Medine şehri kureyş kabilesinin kötü niyetleri ve eziyetlerinden uzak olduğu için islam dininin yayılması için mekke'den daha uygun bir ortama sahipti. Bu yüzden Resûlallah mekke'de ki müminlere mekke müşriklerinin şerrinden kurtulmaları için Medine şehrine hicret etmelerini emretmişti. Onlar da gizli ve aleni olarak medine şehrine hicret etmeğe başlamışlardı. Medine halkı ise mekke'den orayaq hicret eden müslümanları çak sıcak karşılamış ve ellerinden gelen yardım. Onlardan esirgememişlerdi.

Peygamber-i Ekrem'in kendisi de kalben medine'ye hicret etmek istiyordu. Fakat kendisi Allah tarafından görevlendirilmiş bir resûl olduğundan dolayı bunu Allah'dan bir emir gelmedikce yapamaz ve görev yerini değiştiremezdi. Fakat bu sırada vuku bulan bir takım olaylar zorunlu olarak Hiz. Resûlullah'ın Medine'ye hicret etmesini gerektirdi.

Şöyle ki islam dininin Medine’de süretle yayıldığından ve müslümanlardan sir grubun oraya hicret ettiğinden haberdar olan kureyş kabilesi ve melike müşrikleri orda islam dininin güçlenmesinden ve sonraları kendilerine bir baş ağrısı olmasından korkmaya başlamışlardı. Bu yüzden onları tahdid edebilecek olan her türlü mühtemel tehlikeyi yok etmek için peygamber-i Ekrem’i yok etmeğe ve böylece kendilerini devamlı olarak rahatlatmaja karar verdiler.

Ancak bu iş öyle kolayca da yapılabilecek bir iş değildi. Zira Resülullah Ebd-ül müttelip kabilesindenidir. Eğer peygamber belli kişiler tarafından öldürülseydi kesinlikle onlar Beni haşim genişlerinin intikam kılıcından kurtulamazlardı. Dolayısıyla kureyş kabilesinin büyükleri gizlice toplanıp bir takım görüş alış verişlerinde bulunduktan sonra şöyle bir karar vardılar: Her kabileden bir genç seçilecek ve bunlar birlikte geceleyin peygamberi Ekrem’in evine saldırıp Hazreti yatağında birlikte şehid edeceklerdir. Beni haşim kabilesi de yalnız başına bütün arap kabilelerine karşı koyma gücüne sahip olmadığına göre peygamberin intikamını almağa kalkamıyacak ve sonuçta peygamberin kanı yerde kalacaktır.

Bu şeytansi plan Resülullahı yak etmek için yizlice alınan kesin bir karardı. Ancak Hira dağında peygamberin yüzüne kendi cemal nurundan bir kapı açıp onu kendi azemet nurunda hayrete düşüren Allah’a Teala Hazretin nurlu kalbini kureyşin bu şeytansi kararından haberdar etti ve peceleyin mekke’den medineye hicret etmesine izin verdi.³²

Ancak kureyş kafirlerinin Hz. Resülullah’ın hicret etmesinden haberdar olmamalara için bir blan çizilmesi ve peygamberin yatağının boş kalmaması gerekiyordu. Şimdi kureyş saldırganlarının kılıçlarına hedef olması planlanan bu yatakta peygamberi Ekrem’in yerine kimin yatacağı söz konasa idi.

İşte buroda hadisenin kahramanı kendini göstermektedir. Dütümbü sözleri söylemekten maksadda bu yüce kahramanı tanıtmaktı. Evet böyle bir yatakta ancak tarihin eşini görmediği aslan yürekli Ali (a.s) yatabilirdi.

32- Enfâl süresinin 30. Ayeti buna îpâret ederek buyuruyor:

Peygamber-i Ekrem (s.a.a) Hz. Ali'yi pek iyi tanıdığından onun iman ve ihlas derecesinden haberdardı. Hz. Ali (a.s)'ın nezdine gelip şöyle buyurdu: Ey Ali Allah mekke'yi terkeder medine'ye hicret etmemi emretmiştir. Ancak bu yolculuk normal bir yolculuk değildir. Bu yolculuk tam anlamıyla gizli yapılması gerekiyor ve kureyş kafirleri ondan haberdar olmamalıdır.

Zira onlar bu gece beni yatağında öldürmeğe karar vermişlerdir. Bu yüzden onları aldatmak için evim boş kalmamalı. Birinin benim yatağında yatması gerekiyor. Allah'a Teala benim gizlice hicret edebilmem için senin benim yatağında yatmanı emrediyor. Henüz Resülullah'ın sözü tamamlanmamıştı ki Hz. Ali (a.s) bütün canıyla Resülullah'ın davetine icabet edip şöyle dedi: Ey Resülullah emrinize itaat ediyorum ve bu görevi yerine getirmekten çok sevinçliyim ve teşekkür ediyorum.”

Peygamber (s.a.a): Ey Ali çok tehlikeli bir görev sena verilmiştir: Zira kureyş erkekleri geceleyin benim evime dökülecekler ve senin benim yerimde yattığın bir sırada yatağımı kendi yalın kılıçlarına hedef kılacaklardır! buyurdu.

Hernekadar Peygamber-i Ekrem bu işin ağırlığını ve tehlikeli oluşunu Hz. Ali (a.s)'ın gözünde büyük terek canlandırıyorduyorsa, (aynı aranda Hz. Ali (a.s)'ın sevinci de artıyordu. Neticede Hz. Resülullah'a şöyle arzetti: Ey Allah'ın Resulu bu yolda öldürülmekten başka bir şey de mi var? Allah'ın emriyle senin dininin yayılması için sana reda olmamdan daha büyük seadet var mıdır?

Hız. Resulullah (s.a.a) Ali (a.s) dan hak ve hakikat yolunda gösterdiği bu açık fedakarlığı görünce mübarek gözleri yaşla doldu ve bu duygusal haliyle Hz. Ali (a.s)'ın başını öptü ve daha sonra Ali(a.s)a veda ederek medineye gitmek kastıyla hicretini başlattı³³

Yirmi üç yaşında bir genç olan Hz. Ali (a.s) da peygamberin uyuduğu zaman giydiği özel elbisesini giyerek peygamber'in yatağında uzanıp o tehlikeli olayı beklemeğe başladı.

33- Hz. Resülullah'a bisat'ın 13. yılının Rebiul Evvel ayında mekke'den hicret etmişlerdir.

Fusul-ül muhimme ve kifayet-üt Talip kitaplarının yazarları ve diğerleri kendi kitaplarında şöyle yazmışlardır:

Hız. Ali (a.s) peygamber-i Ekrem-in yatağında yatınca Allah'ı Teala cebrail ve mikail'e şöyle buyurdu: "Ben sizleri birbirinize kardeş edip birinizin ömrünü diğerinden daha uzun ettim. Sizden hanginiz ömrünün fazla olan miktarını diğer kardeşine bağışlamaya hazırdır? Onlar şöyle orzettiler: Ey Rabbimiz bu konuda biz mecburmuyuz yoksa muhtarız. Allah'ı Teala onlara muhtar olduklarını bildirince onların hiçbirisi ömrünün fazlasını diğerine bağışlamaya hazır olmadılar. Bu sırada Allah'a Teala onlara şöyle buyurdu: "Ben velim Ali'yil peygamberim Muhammed'e kardeş kıldım. O peygamberin yatağında yatmıştır. Bakın görün o nasıl kendi canını kardeşine feda etmekte ve onun hayatını kendi yaşantısına tercih etmektedir. Öyleyse inin yere ve siz de onun canını düşmanlarından koruyun. Allah'a Teala'nın bu emri üzerine O iki melek yere indiler ve cebrail Hız. Ali (a.s)'ın başı ucunda mikail de ayağı ucunda durup o hazreti korumaya başladılar. Bu arada cebrail Hız. Ali (a.s) seslenerek şöyle diyordu: "Ne mutlu sana ne mutlu sana ey Ebu Talib'in oğlu Ali. Kim senin gibi olabilir? Allah senin vesilenle meleklerle iftihar ediyor"³⁴

Evet Peygamber-i öldürmek amacıyla Darün nedve'de toplanan kureyşin savaşı gençleri gecenin evvelinden orayı terkedip ellerinde yalın kılıçlar olduğu halde peygamber-i Ekrem'in evini sarmışlardı. Onlar karanlık ve sassızlığın mekkeyi sardığı bu gecenin seher vaktinde kendi şeytansı niyetlerini gerçekleştirmek amacıyla Hız. Resulullah'ın evine girir girmez Hız. Ali (a.s) peygamber-i Ekrem'in yatağında kalkarak kimsiniz ve ne istiyorsunuz diye haykırdı? Kureyş erkekleri hız. Ali (a.s) önlerinde görünce şaşırarak karuyup kaldılar ve sonra sessizliği bozarak Muhammed nerededir diye bağıldılar?

Hız. Ali (a.s) büyük bir metanet içerisinde onlara; "Ben muhammedin gözetçisi değildirm ve sizler de onu bana teslim etmemiştinizki benden istiyorsunuz. Cevabını verdi.

34- Fusul-il mühimme s. 33 kifayet-üt Talip s. 239 yenabi-ül mevedde 21. Bölüm s. 92 keş-ül Gumme s. 91 Tefsir-i salebi-Tefsiri fahri Razý ve diğer kitaplar.

Saldırganlardan biri muhammed'in en büyük yardımcısı bu Ali'dir, iyisi onun yerine Ali'yi kanına buluyalım dedi!

Hiz. Ali (a.s) onlara: ne yazık ki Resûlullah bana savaşmak izni vermemiştir yoksa, sizin bu cûretinizin cevabını verir, o hazretin evine girmenin cezasını size tattırır ve hepinizi kılıçtan geçirirdim” cevabını verdi. Daha sonra onları ordan dağıttı ve “gidin sizler seadetten uzak bir grupsunuz” dedi.

Hiz. Resûlullah'ın hicret ettiğinden haberdar olan kureyşliler o hazreti takibe koluldular ve Hiz. Resûlullahla Ebu Bekrin saklanmış oldukları sur mağarasının önüne kadar gittiler.

Ancak Allah'ı Teala o hazreti korudu ve kureyş müşrikleri o hazreti bulmaktan ümidlerini kestiler. Hiz. Ali (a.s)'ın hicret zamanın da gösterdiği fedakarlık tavsif edilemeyecek kadar büyüktür. 23 yaşında bulunan bir genç o cesaretli ve hakikati arayan güçlü kalple islam dininin yayılması için kendi canını Resûlullahın uğrunda feda ederek kesin ölüm tehlikesine atıldı. Nitekim Hiz. Ali (a.s) bir şiirinde bu olaya işaret ederek şöyle diyor:

Canımla, kumların üzerine ayak basanların ve Beyt-i Atike (kabeye) ve Hicri ismaile tevaf edenlerin en hayırlısı olan o Allah'ın Resûlunu korudum. Ona tuzak kurdukları zamanda büyük bağış sahibi olan Allah onu onların tuzağından kurtardı”³⁵

Allah'ı Teala'da bu fedakarlığı taktir etmek için şu ayeti Resûlullah'a nazil etti: İnsanlardan öyleleri de varki Allah'ın rızasını kazanmak için kendi nefislerini satarlar ³⁶ Bütün şia ve sünni tafsir yazarları bu kimsenin Hiz. Ali (a.s) olduğunu nakletmişlerdir.³⁷

Hiz. Ali (a.s)'ın hicret zamanında gösterdiği fedakarlık yalnızca o hazretin peygamberin yatağında yatmasından ibaret değildir. Hiz. Resû-

35- Bihar-ül Envar c. 36. s. 46

36- Bakara suresi Ayet: 207

37- İevahid-üt Tenzil c. 1, s.96 irşad-i Müfid c.1. bab: 4. Bölüm 9 kifayet-üt Talip s. 239 Tefsir-i Kummi s. 61 ve diğer tefsirler.

lullah'dan sonra Mekke'de kalan müslümanların sorunlarının halledilmesi ve peygambere verilmiş olan emanetlerin sahiplerine geri verilmesi de Hz. Ali (a.s) tarafından yerine getirilmiştir.

Peygamber-i Ekrem'in Medineye gelmesinden bir kaç gün sonra "bazıları Hz. Resülullah'ın kuba mescidinde beklediğini ve Hz. Ali (a.s) geldikten sonra medine'ye girdiğini yazmışlardır." Hz. Ali (a.s) da kendi annesini, Resülullahın kızı fatime (a.s), iki ayrı müslüman kadını ve müslümanların zayıf olanlarını alarak medine yoluna koyuldu. Resul-i Ekrem Medine'ye ulaştığında fazla yol yürümekten dolayı sonucu ayakları yara olmuş olan Hz. Ali (a.s) kucaklayıp o hazrete kavuşmanın sevincin den dolayı ağlamaya başladı.

Hz. Ali (a.s) Medine'de de devamlı olarak peygamberin kenarında idi. Hz. Resülullah hicretin birinci yılında muhacir ve ensar arasında kardeşlik ilan ederken Hz. Ali (a.s), da kendi kardeşi olarak ilan etti.³⁸

Hicretin ikinci yılında da kendi eziz kızı fatimetüz zehra'ya Hz. Ali (a.s)a vererek şöyle dedi:

Ey Ali Allah'u Teala bana fatime'yi seninle evlendirmemi emretmiştir. Ben de onu sana dört yüz miskal gümüş mihriyesi karşılığında nikahladım. Ali (a.s)da; Resülullah ben de buna razı oldum ve bu lutfundan dolayıda yüce Allahım'dan ve onun büyük resulundan razı oldum" dedi. Ve Allah'a şükür için yere secdeye kapıldı.³⁹

Bu yıl üçerisinde Allah'u Teala tarafından müşriklerle savaşma emri geldi. Resülullah kafirlerle savaş etmeğe başladı. Bu savaşlarda islam ordusunun zafer kazanmasında en büyük rölu oynayan Hz. Ali (a.s) idi. Bu tarihten itibaren Hz. Ali (a.s)'ın hayatında yeni bir dönem başlıyor ki onu Hz. İmam Ali'nin askeri hizmetleri olarak adlandırabiliriz. İşte sonraki fasılda bu konuyu ele alıp onlardan bazısına işaret edeceğiz.

38- Fusul-il Mühimme s. 22

39- Yenabi'ül Meveddet s. 176

5. HZ. ALİ (A.S)'İN ASKERİ HİZMETLERİ

Hiz. Resülullah (s.a.a)ın bisatından 14 sene geçinceye kadan hazretin mantık ve akla dayalı olan nasihat ve vazları Arap milletinin putperest kabilelerini hidayet etmekte etkili olmayınca bir kaç ayet nazil olarak kafirlerle savaş desturunu vermiştir. Böylece hicretin ikinci yılından itibaren Hiz. Resülullah'ın hayatta bulunduğı 9 sene içerisinde Arabistan'ın müşrik ve yahudileri ile 82 civarında savaş yapılmıştır. Bu savaşların bir kısmın bizzat Hiz. Resülullah'ın kendisi de şirket etmiştir ve bu gibi savaşlara gazve denmektedir.

Hiz. İmam Ali (a.s)'ın bu savaşlarda gösterdiği fedakarlık ve cesareti hiç bir kimseye gizli değildir. İşte o hazretin göstermiş olduğu bu eşsiz yiğitlik ve casareti dolayısıyla ki o hazrete savaşların aslanı Arapların savaşçısı ismini vermişlerdir. Kısacası Hiz. İmam Ali Hiz. Resülullah'ın Bizzat Medine'de kalmasına emrettiğı Tebuk savaşı hariç bütün bu savaşlarda hazır olup kahramanlık ve zafer bayrağını kendi elinde bulundurmuştur.

Hiz. Ali (a.s)'ın Arap pehlivan ve kahramanlarını kılıcından geçirmiş olduğu ve Hiz. Resülullah (s.a.a)ın müşrikler ve islam düşmanlarıyla yapmış olduğu önemli gazvelere örnek olarak Bedir, uhud, Beni Nezir, Ehzap, "Hendek" Hayber, Hüneyin, Taif gazveleriyle Mekke'nin fethini örnek olarak sayabiliriz.

Bu bölümü yazmaktan maksadımız Hiz. İmam Ali (a.s)'ın fedakarlıklarını ve askeri hizmetlerini beyan etmek olduğundan biz Hiz. Ali (a.s)'ın katıldığı bu savaşların niçin ve nasıl meydana geldiğı hususuna değinmeksizin Hiz. İmam Ali (a.s)'ın bu savaşlarda Arabın ünlü kahraman ve savaşçılara karşı göstermiş olduğu kahramanlıklarını açıklamakla yetineceğiz. Zira Hiz. Ali (a.s)'ın yapmış olduğu savaşlara değinmeden o hazretin hayatını yazmak eksik ve anlamsız bir şey olur. Dolayısıyla hazretin kahramanlığına göstermek için bir kaç önemli gazveyi açıklamak zorundayız.

BEDİR GAZVESİ

Her ne kadar Bedir savaşından önce müslümanlarla müşrikler arasında bazı küçük savaşlar "seriyye savaşları" vuku bulmuş sada Bedir

savaşı müslümanların sınındığı ilk ciddi savaşı. Bu savaşta müşriklerin karkasu müslümanların kalbini almıştı ve onlarla savaşmak istemiyorlardı. Nitekim Allah'ı Teala buna işaret ederek şöyle buyuruyor:

“Nitekim Rabb’in seni hak olarak “kafirlerle savaşmak için” evinden çıkardı, şüphesiz müminlerden bir grup buna isteksizdi”⁴⁰

Çünkü müşriklerin sayısı bin kişi civarındaydı ve Ebu sükyanın komutanlığında müslümanları mahvetmek için yedek atları olduğu halde tam techizatla donatılmış bir durumdaydılar. Oysa müslümanların sayısı 313 kişi idi, onların bir çoğunun savaş techizatı yoktu ve sadece birkaç at ve yetmiş develeri vardı. Netice itibarıyla hicretin ikinci yılının Ramazan ayının 17. gününde, bu iki grup medine ve Mekke, arasında bir yer alan Bedir denilen bir su kuyusunun ismidir” bir yerde karşılaştılar. By savaşta Allah’u Teala melekler göndererek müminlere yardım etti. Nitekim Allah’u Teala şöyle buyuruyor: “Allah Bedir’de size yardım etti oysa siz çok zayıf bir durumdaydınız...”⁴¹

İlk olarak müşriklerden üç kişiş “utbe şeybe ve velid b. utbe” meydana gelerek müslümanlardan savaşçı istediler. Hz. Resülullah Hz. Ali, amcası hamza ve Ubeydet bin Haris bin Ebdu-l Müttelib-i onlarla savaşmak için gönderdi. Hz. Ali (a.s) savaşcısı olan velidle karşılaşır karşılaşmaz onu öldürdü ve sonra arkadaşlarının savaşçıları öldürmek için onların yardımına koştu. onlar da öldürülünce müşriklerin yüreğini korku aldı. Daha sonra diyer savaşlılar da meydana çıktı, ancak onların çoğu Hz. Ali (a.s)’ın kılıcıyla öldüler. Hz. Ali (a.s) gösterdiği yiğitlit müslümanların bu savaşı zaferle bitirmelerine yol açtı. Kafirler de yetmişten çok ölü ve yetmiş kişi esir vererek büyük bir hezimete uğradılar. Abbas bin Abdul Müttelib ve Akil bin Ebu Talib de bu savaşta esir olanlar arasındaydılar. Onlar fidye vererek hürriyete kavuştular ve is-

40- Enfal süresi Ayeti 5.

41- Ali Ýmaran Ayeti 123.

lam dinini kabul ettiler. Tarih yazarlar müşriklerden bu savaşta öldürülenlerin yarısından çoğunu Hz. Ali (a.s)⁴²geri kalanını da diğer müslümanların ve meleklerin öldürdüklerini yazıyorlar. Bu savaşta Hz. Ali'nin öldürdüğü kureyşin önde gelen kişileri arasında Ass bin said muaviyenin kardeşi Hanzele bin Ebu Süfyan, ve Talha'nın amcası Ömeyr bin Osman da vardı.⁴³

Neticede savaş müslümanların zafer kazanması ve müşriklerin yenilgisiyle sona erdi. Daha sonra müslümanlar zafer gururuyla Medine'ye döndüler. Hz. Ali'nin ismi de eşsiz bir kahraman olarak Arap toplunu arasında yayıldı. Öyle ki artık hiç bir kimse, o hazretin karşısına çıkmayı bırak bunu zihninden geçirme cesaretini bile gösteremiyordu.

UHUD GAZVESİ

Uhud takriben Medine şehrinin altı kilometre uzaklığında bulunan ünlü ve büyük bir dağın ismidir. Uhud şavaşı da hicretin üçüncü yılının şevval ayında bu dağın eteklerinde cerayan etmiştir.

Kureyşin Bedir savaşında hazimete uğraması ki, onların bazı büyüklerinin öldürülmesine ve onların haysiyetine gölge düşmesine yol açmıştı; yeni bir savaş için ortam hazırlıyordu. Zira ikreme bin Ebu Cehil ve safvan bin Beni Ümeyye gibi bu savaşta hayatlarını kaybedenlerin aileleri kendi ölüleri için yas tutmağa başlamış ve mekke halkını intikam almak için müslümanlara geni bir savaş açmağa tahrik ediyorlardı. Kureyş kafirlerinin lideri olan Ebu Süfyan Mekke halkını etrafına toplayarak gölge düşürülen gururlarını yeniden iade etmek için onları savaşımağa davet ediyordu. Hatta kendi şahsi servetini savaşta kullanılmak üzere tahsis etmişti.⁴⁴

42- Beyh müfid irḥād adlŷ kŷtabŷnda Hz. Ali (a.s)'ŷn öldürdüdü 36 kiḷpinin isimlerini kaydetmiḷtir.

43- Ųrḷādŷ Müfid Bab 4 Fasl: 18 keḷf-ül Gume s. 53. Ųlam-ül vera ve diḷer kitaplar

44- Tarih-i Teberi

Ebu Süfyanın karısı olan utbe'nin kızı Hind de bir kaç kadınla birlikte tef çalıp halkı ölenlerinin intikamını almağa çağırıyorlardı. Böylece Ebu Süfyan ortalama beş bin süvari ve yaya askeri techiz ederek kendi komutasında olan kişilerle birlikte medineye doğru yola koyuldu.

Hiz. Resûlullah kundan haberdar olunca hemen ashabını todayıp durumu onlara bildirerek ne yapmaları gerektiği hususunda görüşlerini sordu. Ashabın bazıısı şehirde kalarak savunma yapmaları gerektiğini söylerken diğler bir grubu şehirin eşiğine çıkarak hamle etmeleri gerektiği görüşünü savundular. Bilahere müslümanlar savaşımaya hazırlandılar. Hiz. Resûlullah'ın kendisi de savaş elbisesi giyerek yediyüz kişiyle birlikte düşmana karşı koymaya hazırlandı. Bütün savaşlarda olduğu gibi bu savaşta da Hiz. Resûlullah bayrakdarlık görevini de Hiz. Ali'ye verdi. Uhud bölgesine gelince Hiz. Resulullah düşmanın ansızın arkadan saldırmasından korunmak amacıyla elli kişi civarındaki bir grubu Abdullah bin cubeyrin komutanlığında böyle bir saldırı için kullanılma ihtimali verilen iki dağ arasına dikti. Resûlullah'ın bu önsezisi tamamiyle doğru ve yerinde idi. zira Ebu Süfyan da takriben bu grubun dört katı bir grubu savaş başladıktan sonra arkadan müslümanlara saldırmak üzere Abdullah bin Cubeyrin grubunun karşısında pusuya koymuştu.

Evet savaş artık başlamış ve kureyşin bir çok savaşçısı Hiz. Ali tarafından öldürmüştü.

Çok güçlü biri olup ordunun tufanı olarak adlandırılan Ebu süfyan'ın bayrakdarı olan Talha bin Ebu Talha Hiz. Aliyle savaş gelmiş ve Hiz. Ali'nin onun başına vurduğu şiddetli darbe sonuca gözleri yerinden çıkmış ve kendisi bağırarak can vermişti, onun yerine şirk bayrağını götüren kardeşi de öldürülmüştü.

Hamza da kahramanlıklar göstermiş ve kureyş'in bir çok savaşçısını kılıçtan geçirmişti. kureyş savaşçıların öldürülmesi müşrikler ordusunda büyük bir yenilgi havasını estirmeğe başlatmıştı, Müslümanların sayılar kafirlerden çok az olmasına rağmen onlara galip musallat olmuşlardı. Zafer nesimi islam bayrağını dalgalandırmaya başlamış, düşman kaçmaya yüz koymuş müslümanlardan bir grubu onları takibe koyulmuşken diğler bir grubu ganimet toplamaya başlamıştı. İşte bu sırada

Hız. Res  lullahın iki dağ arasın gözetleyici olarak koymuş olduğu müslümanlar tam olarak zafer kazandıklarını zannederek Hız. Res  lullah'ın tekidle hiç bir durum altında burayı terketmiyeceksiniz emirlerine rağmen Abdullah bin C  beyren isyan edip bir kaç kişi dışında hepsi gözetleme yerlerini terkettiler. Böyle bir fırsatı bekleyen Halid bin velid süvarileriyle birlikte bu bölgeye yönelip orda bulunan bir kaç kişiyi şehit ettikten sonra dağınık halde olan islam ordusuna arkadan saldırdı. Halid bin velid'in sesini duyan kureyşin firar halinde olan askerleri geri dönüp iki taraftan yeniden şiddetli bir şekilde müslümanlara saldırdılar. Bu durumda müslümanlar, sayılarının az olması ve dağınık bir şekilde olmaları yüzünden yanılgiye uğradılar. Sonuçta dağılıp kaçmaya başladılar. Bu savaşta Hız. Hamza şehid oldu onu mübarek   ğeri Muaviyenin annesi Hind'in emriyle göğsünden çıkarıldı. O kanetlik kadında Hız. Hamzanın   ğerinden bir miktarını koparıp ağzına alarak   ynedi. O günden itibaren o canetlik kadın   ğer yiyen Hint olarak   n kazandı. Bu savaşta Hız. Res  lullah mübarek alınından yara aldı ve mübarek dişi şehid edildi. İşte bu savaşta peygamberin etrafında Hız. Ali ve diğer iki müslümandan başka hiç kimse kalmamıştı. Bütün müslümanlar kaçıp dağlara tırmanmışlardı. Yalnızca Hız. Ali idi ki peygamberin etrafında d  n  p haydarca hamleleriyle peygambere saldıran müşrik gruplarını dağıtıp kovuyordu.

Hız. Ali'nin uhud savaşında göstermiş olduğu fedakarlıklar onun kahramanlık dastanına yeni sahifeler ekleyip yeni iftiharlar kazandırdı. İşte bu savaşta Hız. Cebrail altınla yazılmaya layık olan kahramanlık sloganını yani z  lfukar'dan başka bir kılıç ve Aliden başka bir yiğit yoktur sloyanını yerle gök arasında nida etti."⁴⁵

şeyh Mifid'in Ekreme'den o da Hız. Ali (a.s)dan naklettiği bir hadiste Hazret şöyle buyuruyor:

Uhud savaşında müslümanlar Hız. Res  lullah'ın etrafından dağılıp kaçınca beni, Resulullah'a karşı daha önce benzerine rastlamadığım bir korku sardı. Dolayısıyla Hazretin önünde şiddetle savaşıyordum. Bir an geri döndüm Hız. Res  lullah'ı göremedim, kendi kendime Res  lullah ki

45- Siret-i ibn-i Hişam c.2 s. 700 ve Tarih-i Taberi

kaçmaz öldürülenler arasında da görmedim kendi kendime öyleyse Resülullah Bizim aramızdan göğe çıkarılmıştır dedim. Dolayısıyla kılıcımın kılafını kırdım ve kendi kendime şöyle ahl ettim. Şehid oluncaya kadar bu kılıcımın Resülullah'ın uğrunda savaşacağım ve müşriklere hamle ettim onlar kılıcımın önünden kaçıp dağılıyor ve buna yol açıyorlardı. Aniden Resülullah'ın baygın olarak yere düşmüş olduğunu gördüm. Resülullah'ın başı üzerine gittim. Bu sırada Resülullah mübarek gözlerini açarak bana baktı ve şöyle buyurdu:

“Ey Ali müslümanlar ne yaptılar.” Arzettim “Ey Resülullah ozlar gerisin geriye döndüler, düşmana sırt çevirip seni bırakıp kaçtılar” Bu arada Resülullah düşman askerlerinden bir grubun ona doğru gelmekte olduğunu gördü. Bana “Ey Ali bunları benden uzaklaştır” buyurdu. Ben onlara hamle ettim sağ soldan kılıç vurarak onları kovdum, onlar firar edip kaçtılar. Bu sırada Resulullah bana “Ey Ali gökte söylenen kendi örgünü duymuyormusun? Rıdvan isminde bir melek “zülfikardan gayri bir kılıç ve Aliden gayri bir yiğit yoktur” diye sesleniyor” bu sırada sevinç göz yaşları gözlerimden dökülmeğe başladı ve Allah’u Teala’ya bana nasip ettiği bu nimetin’den dolayı şükrettim.⁴⁶

Hız. Ali (a.s) ve sabit kalan bir kaç diğer müslümanların mükavemetleri sonucunda müşrikler artık Medine’ye saldırmaktan vaz geçip Mekke yolunu tuttular.

Hız. Ali (a.s)’ın kendisi şiddetle yaralandığı halde gözünü Resülullah’dan ayırmazdı. Resülullah’ın el ve yüzünü yıkamak için kalkanında su getirdi. Resülullahın el ve yüzünü yıkayınca Allah’ın gazabı peygamberlerinin yüzünü kana bulayan bir kavme olsuna dedi.⁴⁷

Bu savaşta müslümanlardan yetmiş kişi şehid edilmiş geri kalanlarda kaçmışlardı. Bu savaşın tek kahramanı olup gösterdiği eşsiz fedakarlıkları sayesinde yiğitlik nişanı ni hak Teala’dan olan Hız. Ali’nin mübarek bedenine her biri bir yiğidi yıkmaya yeterli olan bir çok yara değmişti. Hazretin bedeninde bulunan yaraların çokluğu ve kılıç yerleri herkesi hayrete düşürmüştü ki 26 yaşında olan bu genç bunca yaraya

46- Ýrþadi Müfid c.1 2.bab 22.fasýl 6. Hadýs ve Ýlam-ül vera

47- Tarih-i yakubu

rağmen nasıl henüz yaşıyabiliyor. Ancak o yaralarla dolu olup kanlar i.erisinde kalan bedende her türlü zorluklara görüs halis iman sahibi güçlü bir ruhun varlığını bilmiyorlardı.

Hz. Resülullah Medine'ye döndü. Hz. Zehra babasının el veyüzünü suyla dolu bir kapla babasını karşıladı. Hz. Alide elleri dirseklerine kadar kana bulaşmış olarak geldi ve “Al bu kılıcı bu kılıç bu gün benim “iman ve şücaatımı” tastik etmiştir” diyerek zülfıkarı fatimet-üz Zehra'ya verdi. Sonra şu şiiri okudu:”

Ey Fatime al bu kılıcı ki kınanılacak değildir.

Bende korkan veya kınanılan değilim.

And olsun ki, Ahmedin yardımı ve kullarından haberdar olan Rab-bımın itaatında çaba harcadım.

Ondan bu kavmin kanlarını temizle ki o Abdul Dar ailesine “Kureyşin bayrakdarlarına” ölümün sıcak kadehini tattırmıştır.

Resülullah'da fatime'ye yönelerek şöyle buyurdu:”

Al onu Ey Fatime kocan bu gün kendi borcunu ödemiştir ve Allah onun kılıcıyla kureyşin büyüklerini öldürmüştür”⁴⁸

Müslümanların bu savaşta aldıkları yenilgi onların küçük bir dısp-linsizlik yaparak Hz. Resülullah'ın vermiş olduğu askeri emri yerine getirmede gösterdikleri bir dikkatsizlik sonucunda olmuştu. Bu olay aynı zamanda sonraki hadiseler için onlara acı bir tecrübe ve bir ders oldu.

Allah'u Teala ayeti kerimesinde bu olayı şöyle anlatıyor: Şüphesiz siz onları Allah'ın izniyle öldürmekteyken Allah size vaadini doğrula-mıştı. Nihayet siz korkuya kapıldınız, (yapılacak) iş hususunda birbiri-nizle çekiştiniz ve Allah sevdiğiniz şeyi “zarevi” gösterdikten sonra is-yan ettiniz. İçinizden bir kısmı dünyayı istiyordu bir kısmınız da ahireti istiyordu. Sonra sizi imtihan etmek için onlardan uzaklaştırdı. Şüphesiz o sizi affetmiştir. Allah müminlere karşı lütüf sahibidir.”⁴⁹Siz şaşkın-lıkla dağa tırmanıyor ve hiç bir kimseye dönüp bakmıyordunuz Resül ise arkanızdan sizi çağırıyordu...

48- Keşf-ül gümme s.56 irşad-i Müfid c.1, 2. Bab 22 Bölüm ve ilam-ül Vera

49- Ali Ýmran Suresi 152. Ayet ve devamı

BENİ NEZİR GAZVESİ

Uhud gazvesinin bitmesin den sonra Beni Nezir ve Beni kureyza yahudileri gibi medine’de sükunet eden bazı gruplar müslümanların bu yenilgisine sevindiler ve Resülullah ile dostluk veya dokunulmazlık antlaşması yapan bazı kabileler de bu antlaşmayı bozdular.

Bu yüzden Kureyş ile savaşa gitmeden önce Medine’de yeterli egemenlik ve emniyetin sağlanması ve daha sonra kureyşe karşı konulması gerekiyordu. Bu yüzden Hicretin dördüncü yılında müslümanlar Beni Nezirle savaşa hazırlanıp mezkur yılın Rebiül Evvel ayında onları muhasara etmek amacıyla medine’den çıktılar.

Beni Nezirle savaş için gönderilen grubun komutanı Hz. Ali idi. Hz. Ali kendinden gösterdiği eşsiz kahramanlıkla onların hepsini teslim olmak zorunda bıraktı ve onlarla şöyle bir antlaşma yaptılarki, Hz. Resülullah onların canından geçmesi karşılığında onlar medinenin etrafının dan çıkıp şama gideceklerdir”⁵⁰

Hz. Resülullah bu antlaşmayı kabül etti ve onlar’dan her üç kişinin yalnızca bir deva götüre bileceğini ve kendi eşyalarını da o deveye yüklemelerini emretti, Böylece Beni Nezirin Medine’den çıkıp gitmelerinden sonra onların malları ve ekili arazileri müslümanlara kaldı.

Uhud gazvesinden sonra müslümanların konumlarını güçlendirmek için bu olay çok uygun bir hareketti. Böylece Hz. Resülullah üstün tadbir ve maharetiyle kısa bir süre içerisinde elden gitmiş olan egemenlik ve iktidarını yeniden elde etti ve islam düşmanlarını ezerek kendi egemenliğini daha da genişletip pekiştirdi.

AHZAP YA DA HANDEK GAZVESİ

Beni Nezir ve Beni kureyze gibi bazı yahudi kabillerlerinin Medinenin etrafından çıkarılması onları müslümanlara ve özellikle de Resülullah’a karşı çok kızdırdı. Dolayısıyla adı geçen kabilelerin büyüklerinden bir kaçı Mekke’ye gidip kureyşin yanında Hz. Resülullahın aleyhine savaşmağa ve bu hususta onlara yardım yapmaya hazır olduklarını

50- Tarih-i Teberi

bildirdiler. Kureyşin büyükleri bu fırsattan yararlanıp onların bu önerilerini kabul ettiler. Sonuçta arapların bütün putperest kabileleri, yahudilele birlikte Hicretin beşinci yılında genel bir seferberlik ilan edip onbin kişilik bir grupla Ebu süfyanın komutanlığı altında yahudilerin de yardımıyla islamın yeni dikilmiş fidanını kökten kurutmak amacıyla medine'ye doğru harekete geçtiler.

Bu haber Hz. Resülullah'a ulaşınca müslümanları topladı ve bu kadar saldırganca karşı nasıl savunma yapılması gerektiği hususunda onlarla meşveret etmeğe başladı. Selmani farsî Medine şehri etrafında handek kazılmasını ve şehrin etrafında düşmanın geçmesinin mümkün olamayacağı ve ya zor olacağı suni engellerin icat edilmesini önerdi, Hz. Resülullah selmanın bu önerisini kabul etti ve müslümanlara hemen handek kazmak için hazırlanmalarını emretti. Müslümanlar şehrin etrafında handek kazmaya başladılar. Hz. Resülullah'ın kendisi de diğer müslümanlar gibi handek kazma işine iştirak ediyordu.

Düşman ordusu gelip çatmadan handek kazma işi bitti. Müşrikler gelipte böyle bir şeyi görünce hayrete kapıldılar. Zira Arabistan bölgesinde böyle bir savunma yöntemi önceden görülmemişti. Dolayısıyla "Allah'a and olsun ki bu arabın düşündüğü bir hile değildir. Araplar böyle bir hile yapmazdı" dediler.⁵¹

Sayıları üçbin kişi civarında olan müslümanlar handeğin öte tarafında karargah oluşturmuşlardı Bu iki ordu bir kaç gün handeğin iki tarafında birbiri karşısında durdular. Bazen birbirlerine taş ve ok atıyorlardı. Nihayet Amir bin Abduved bir kaç kişiyle birlikte otlarının yardımıyla handeğin en dar yerinden öte tarafına atlamayı başardılar.

Amir bin Abduved handeğin öte tarafına ulaşır ulaşmaz haykırarak kendisiyle savaştıracak savaştı istedi. Amir bin Aduved'in o haşın ve korku saçan sesi müslümanların çadırlarında yayılınca soluklar kesilip yüzlar korkudan sarardı. Zira herkes onu çok iyi tanıyordu. O Arapların ünlü pehlivanlarındandı. Ona farisi yelyel denirdi. Arbistan bölgesinde onun benzeri yoktu. O savaşımlara katılmış tecrübe kazanmış eski kahra-

51- Yrpadî Müfid c.1 2. Bab 25. fasıl

manlardandı, O tek başına bin kişiye karşı sayılırdı. Amir bin Abduvedin benimle savaşıacak biri varmı haykırışı ikinci kez müslümanların kulaklarında çınladı Medine ardusuna korkuyla beraber olan bir sessizlik egemendi. Hiç bir kimse konuşup varlığını belirtme cesaretini gösteremiyordu.

Amir bin Abduved haykırmağı devam ediyordu:

Sizler kendinizden biri öldürüldüğünde cennete gittiğine inanıyorsunuz. Aranızda cennete gitmeyi isteyen yokmu?

Bu arada Hz. Resülullah bu sessizliği kırarak şöyle buyurdu:

Bu putperestin şerrini müslümanların baaşından kaldıracak bir kimse yokmu?

Nefesler göğüslerde hapsedilmişti. Kimseden bir ses çıkmadı. Ali (a.s) ayağa kalkarak “Ben hazırım ey Resülullah” dedi Resülullah: sen sabret belki başka bir istekli ortaya çıkar dedi. Ama Arapların bu kahramına denk olabilecek bir kimse yoktu. Resülullah tekrar sorusunu tekrarladı ve yine yalnızca Ali (a.s) peygamberin davetine lebbeyk dedi. Resülullah Hz. Ali (a.s)a yönelerek Ey Ali bu Amir bin Abduved’tir. Hz. Ali şöyle artetti: Ey Resülullah ben de Ali bin Ebu Talib’im” Resülullah kendi emmamesini Hz. Ali’nın başına bağlayıp kılıcını beline taktı ve git ey Ali Allah koruyucun olsun” buyurdu sonra da mübarek başını yöge kaldırarak üzüntülü bir halde şöyle dua etti: Ey Allah’ım benim amcam oğlunu savaş meydanında yalnız bırakma” Amir bin Abduved recez okuyup müslümanları savaşa devat etmeğe devam ediyordu:

Size benimle savaşıacak biri var diye haykırmaktan boğazım tılandı.

Savaşçı bir kahramanın yerinde şücaatlı kimselerin korktuğu bir zaman kahramanca durmuşum.

Böylece her zaman ben belalara karşı koşmaktayım.

Çünkü yiğitte şücaat ve cömertlik iyi hasletlerdendir.

Bu sırada Hz. Ali pusudan avının üzerine sıçrayan sinirli bir aslan gibi suratla Amir bin Abduvede doğru hareket edip onun yukarıda geçen küstahca recazine ilmi bir edeple şöyle cevap verdi:

Acele etme senin sesine cevap verecek aciz olmayan biri geldi.

İyi niyetli ve basiret sahibi olan biri, doğruluk ise her kutluyu kurtarandır.

Ben matem okuyan kadınları senin cenazen başında dikmek ümidindeyim.

Anısı savaştan sonra kalacak olan bölücü bir darbe ile.

Kendini Arabın ünlü kahramanlarından bilen Amir bin Abduved Hz. Ali (a.s)a tahkir gözüyle bakarak; “senden gayri cenneti arzulayan biri yokmuydu? Ben baban Ebu Talip ile dost idim. Bunlan dolayı senin pençelerim altında kol kanadı kırılmış olan bir kuş gibi can vermeni görmek istemiyorum, Meğer benim Arapların kahramanı faris-i yelyel Amir bin Abduved olduğumu bilmiyormusun?

Hiz. Ali (a.s) ona şöyle cevap verdi: Ben seni ilk önce islam dinini kabul edip Allah’ın birliğine ikrar etmeğe davet ediyorum. Eğer bunu da kabul etmezsen işba geldiğin yoldan geri dön ve peygamberle savaşmaktan sakın.

Amir bin Abduved Hiz. Ali’ye şöyle cevap verdi:

“Ben senin ilk davetin hususunda kendi babalarımın yolunu terkedipte islamı kabul etmem. Savaşmadan da geri dönsem kureyş kadınları tarafından olaya alınırım.”

Bunun üzerine Hiz. Ali ona, “öyleyse attan inde yaya savaşalım Ben Allah yolunda senin başını keseceğim” dedi.

Amir bin Abduved Hiz. Ali’nin bu sözünden çok sinirlenerek attan yere indive kılıcıyla kendi atının ayaklarını keserek Hiz. Ali’nin karşısına dikildi. Bu sırada Hiz. Resülullah şöyle buyurdu: “şimdi imanının tümü şirkin tümünün karşısına çıkmıştır” Gerçeke de böyle idi, zira Ali (a.s) halis iman ve hatta imanının tümü idi. Eğer Ali olmasaydı islam’dan ve müslümanlardan bir isim kalmazdı. Amir bin Abduved de bunun karşısında şirk ve küfrün temsilcisi ve kureyşin ümid kaynağı idi.

Nihayet bu iki savaşçı öyle savaşmaya başladılar ki, toz duman etrafı bürüdü ve artık iki tarafta onları seyreden taraflar toz dumanın içerisinde onları göremiyorlardı. Karşılıklı darbeler oluyordu. Amir bin Abduved öyle bir darbe Hiz. Ali (a.s) ın başına indirdi ki hazretin kalkanı ikiye bölündü ve mübarek başı da bir miktar yara aldı, Hiz. Ali bunun karşısında öyle bir darbe onun başına indirdi ki Amir bin Abduvedin

başı parçalanda ve yere düştü Hz. Ali Allah'ı ekber diyerek tekbir getirdi, Hz. Ali'nin tekbir sesinden Amir bin Abduvedin öldüğü anlaşıldı, onun ölümüyle de kureyşin yenilgisi kesinleşti. Nitekim Amir bin Abduved'in kız kardeşi kardeşi Amirin yasında okuduğu şiirde buna işaret ederek şöyle diyor:

“İki aslan savaşın darlığında birbirlerine hamle ettiler Her ikisi de birbirine eş, yüce ve kahraman idiler.

Ey Ali git ki şimdiye kadar onun gibi birine zafer kazanmamıştın.

Bu söz doğru bir sözdür ve on da herhangi bir ahartmada söz konusu değildir.

Böyle bir süvarinin öldürülmesi kureyşin küçülmesine neden oldu. Daha sonra bu küçülme onların hepsini helak edecek ve yaygın bir hal alacaktır.

Hz. Ali (a.s) Amir bin Abduved'in başını Hz. Resülullah'ın huzuruna getirince Hazret şöyle buyurdu:

“Ali'nin Handek günü vurduğu darbe insan ve cinlerin ibadetinden daha atıdaldır.”

Bazı tarih yazarları şöyle buyurduğunda yazmışlardır:

Ali'nin Amir biy Abduved vurduğu darbe ümmetimin kıyamete kadar yapacağı ibadette daha hayırlıdır.”⁵²

Gerçekden de Hz. Ali'nin o gündeki vurduğu darbe çok önem taşıyordu. Zira Hz. Ali'nin Amir bin Abduved indirdiği bu darbe sonucu islam müşriklerin şerinden kurtuldu. Eğer o günde Ali olmasaydı. Amir bin Abduved tek başına müslümanları dağıtıp kendisinin deyimiyle islamın ismini tarih sahfesinden silmeğe yeterli idi. Bu yüzden müslümanların kıyamete kadar yapacakları ibadetleri, Hz. Ali'nin Amir bin Abduvedin ölümüne ve onunla birlikte handeği bu tarafına geçen diğerlerinin kaçmasına yol açan o günde vurmuş olduğu o darbe sayesinde olmaktadır. Amir bin Abduvedin ölmesi ve onunla birlikte gelenlerin kaçmaları müşriklerin kalbine korku düşmesine, büyük bir morel kırık-

52- Ýbn-i Ebul Hadýd'ýn þerh-i Nehc-ül Belaða kitabý ve Bihar-ül Envar c. 39 s. 2 ve keþful Gumme s. 56.

lğına uğramaların ve sarsıntıya yol açtı. Bu arada Allah'ın emriyle çıkan korkunç bir tufan da kureyşi tümüyle dahşete düşürdü. Ebu süryan artık kalmayı uygun görmeyip geceleyin askerleriyle birlikte medineyi terkedip mekke yolunu tuttu.

Şeyh Ezri Amir bin Abduvedin Hz. Alinin darbesiyle ölmesine işaret ettiği şu şiirinde şöyle diyor: Nasıl bir darbeydi ki büyüklükler içermektedir.

İnsan ve cinlerin ibadetlerinin sevabı ona eş eğer olamıyor.

Bu onun yüceliklerinden sadece biridir.

Diğer yüceliklerini de sen buna kıyas eyle.

Handek savaşından sonra Hz. Resülullah anlaşmaya bozup müşriklerle işbirliği yapan Beni kureyze yahudilerine bir ders vermeği gerekli gördü. Çünkü müslumanlarla saldırmazlık anlaşması yapan Beni kureyze yahudileri Bu anlaşmayı bozmuş ve kureyşle işbirliği yapmıştı. Resülullah Hz. Ali'yi bir grup müslümanla birlikte onlarla savaşmağa gönderdi, 25 gün kuşatmadan sonra vuku bulan bu savaşta onların erkekleri öldürölüp kadınları esir alındı ve malları da ganimet olarak müslümanların eline geçti. Böylece Beni kureyze taifesi de Hz. Ali'nin eliyle yok edildi ve müslümanları medine etrafında bulunan yahudilerin şerrinden artık tamamen rahatlığa kavuştular.

HAYBER GAZVESİ

Hayber İbranice bir kelimedir ve sağlam bir kale anlamını ifade ediyor.

Medine şehrinin kuzey tarafında 120 kilometre uzaklıkta bir kaç yakın köylerden ibaret olan bir yahudi yerleşim merkezi bulunuyordu. Orada sükunet edenler bir kaç sağlam kale içerisinde yaşıyorlardı. Bunun için oraya Hayber deniyordu. Bu yerleşim merkezi geniş ekin tarlalarına bol ürün veren hurmalıklara ve bol akar suları olan çeşmelere sahipti. Orada her birinin özel bir ismi olan yedi kale bulunuyordu onlar arasında en ünlüsü Naim ve kamus kaleleriydi.

Tarih yazarları Hayber de yaşayanların sayısını muhtalif miktarlarda yazmışlardır. Bazıları onların yirmi bin bazıları onbin bazılarıda dörtbin olduklarını yazmışlardır. Ancak yahudilerin sayısının müslümanların

bir kaç katı olduğu kesindir. Zira müslümanların sayısı Bin dört yüz ya da ayrı bir nakle göre bin altı yüz kişi idi.

Müslümanlar Resülullah'ın emriyle Bicretin yedinci yılında Hayber kalelerine doğru haveket ettiler ve iki veya üç gün yol gittikten sonra hayber kalalarının bulunduğu bölgeye ulaşıp kalelerin kenarında karargah oluşturarak düşmanla temas kurmuş oldular.

Sabahleyin uyanan hayber ahalisi islam ordusunu hayber kalelerinin yakınlarında müşahide edince kalelerin içerisine geri dönüp kalelerin kapılarını kapadılar. Resülullah da 25 gün boyunca kalelerin arkasında yahudileri kuşatmağa devam etti kaleleri açıp fethetmek amacıyla bayrağı bir gün Ebu Bekrin diğer bir gün de ömerin eline verdi. Fakat onlar hiç bir iş yapamadıkları gibi, yahudi savaşçıların özellikle de merhabı görünce korkarak geri dönüp kaçtılar.⁵³

İbni Ebul Hadid şeyheynin bu kaçmasına işaret eden bir şiirinde şöyle diyor:

Eğer her şeyi unutsam da o ikisini unutamam ki savaş için gitmişlerdi.

Ve kaçtılar oysa her ikiside biliyorlardı ki savaştan kaçmak büyük günahdır.

Hayber kalelerini fethetmek için diğer komutanlar da gitti ancak hepsi de yahudi savaşçıların güçlü savunmaları karşısın aciz kalıp geri döndüler. Hayber kalesini fethetmek için gönderilen komutanlar böylece bir sonuç almadan geri dönüyor ve müslüman ordusunda büyük moral kırıklığına yol açıyorlardı. Bu yüzden Resülullah Bir gün şöyle buyurdu:

“Yarın bayrağı öyle bir kişinin eline vereceğim ki onu Allah’ ve Resülü seviyor o da Allah ve Resülünü seviyor o geri dönüp hamle edendir, asla kaçmaz Allah onun eliyle kaleyi fethetmeyince kadar geri dönmüyecektir.” Resülullah'ın bu buyruğu her kesi zaferi kazanacak o kişinin kim olduğu hususunda hayrete düşürmüştü. Her kes hazretin bu sözünü değişik bir şekilde yorumluyordu.

53- Yrpadı Müfid c.1, 2. bab 16 Bölüm Tarihi Teberi ve diğer kitaplar.

Bazıları da bu iftiharın kendilerine nasip olacağını sanıyorlardı Hiç kimse Resülullah'ın bu sözlerden maksadının yalnızca Hz. Ali olduğunu düşünmüyordu. Belki de onlar bu tür düşünmekte haklı idiler zira o zaman Hz. Ali ağır bir göz haptalığına tutulmuştu. Bu yüzden hiç bir kimse bu karmaşık düğümün Hz. Alinin güçlü elleriyle açılacağını aklından bile geçirmiyordu.

Vaadedilen gün gelince Resülullah şöyle buyurdu: Ali nerededir?

Orada bulunanlar: gözlerinden rahatsız. dediler. Resülullah Ali'yi sesleyin buyurdu. Müslümanlardan biri Hz. Ali (a.s)'ın çadırına gidip Resülullah'ın emrini ona ulaştırdı.

Hz. Ali hemen Resülullahın huzuruna geldi, Hz. Resülullah önce Hz. Ali'nin halini sordu Hz. Ali Ey Resulullah başım da gözlerim ağrıyon ve doğru göremiyorum dedi, Resülullah Hz. Ali'yi bağrına basıp mübarek ağzının suyunu Ali'nin gözlerine sürdü. Hz. Ali'nin gözleri hemen iyileşti ve bu olaydan sonra artık Hz. Ali ömrünün sonuna kadar göz hastalığı görmedi.

Hissan bin sabiti Ensari bu hadiseyle ilgili olcuduğu şiirinde şöyle diyor:

Alinin gözleri hasta idi ve ilaç arıyordu.

Ama tedavi edecek birini bulamıyordu.

Resülullah ona ağzının suyu ile şifa verdi.

Ne mübarektir şifa bulan ve ne mübarektir şifa veren.

Ve bu gün bayrağı öyle bir şücaatlı yiğide vereceğim ki.

O Resulu seven ve ona uyan bir yiğittir.

O benim Allah'ım seviyor, Allah da onu seviyor.

Allah onun eliyle sağlam kaleleri fethedecektir.

Böylece Hz. Resülullah bu önemli görev için bütün müslümanların arasından Hz. Ali'yi seçti ve onu kendi vezir ve kardeşi olarak tanıttı.

Evet Hz. Ali(a.s)'ın gözleri iyileştikten sonra Resülullah ona şöyle buyurdu: Ey Ali komutanlarımız bir iş yapamadılar Henüz Hayber kaleri açılammıştır. Bu önemli görevi oncak sen yapabilirsin.”

Hz. Ali Resülullah'ın emrine uyarak onlarla ne kadar savaşmalıyım ey Resülullah” dedi. Resülullah, “Allah'ın birliğini ve benim peygamberliğimi ikrar edip şehadet getirinceye kadar savaş” buyurdu.

Hız. İmam Ali (a.s) itinasınca avına doğru ilerleyen bir aslan gibi hareket edip hayber kalesinin duvarının kenarına ulaştı. Bayrağı yere dikerek kaleyi almaya hazırlandı. Bu sırada Hayber kalesinin güçlü savaşçılarından bir grup kaleden dışarı çıkıp hamle ettiler ve şiddetli bir şekilde savaş başladı. Hız. Ali kendine layık Haydarca bir kaç hamle ile onları dağıttı. Bunu gören yahudiler kaçarak kalenin içerisine girdiler. Hız. Ali de bunların peşisıra kaleye girmek istedi. Kale'nin koruma komutanı olan ünlü pehlivan Haris Hız. Ali'nin kaleye girmesini önlemeğe çalıştı, ancak Hız. Ali'nin lılıç darbesiyle yere düşüp can verdi. Bu sırada kale'nin en savaşca ve en şücaatlı pehlivanı olan Harisin kardeşi Merhap kardeşi'nin intikamını olmak amacıyla dışarı sıçradı.

Merhap çok ilginç bir pehlivandı. Çünkü iki tane zırh giymiş ve iki kılıç beline bağlamıştı. Başına bağlamış olduğu bir kaç ammameye ilave olarak kılıcın başına değimesini önlemek için çelik bir başlık giymiş ve onun üstüne dik şişe değermen taşına benzer ortası delik bir de taş geçirmişti.

Onunla Hız. Ali (a.s) arasında İki darbe alış veriş i oldu. Ancak islamın güçlü kahramanı Hız. Ali (a.s) onun başına öyle şiddetli bir darbe vurduki, onun başının üzerinde bulunan taş, çelik koruyucu ve emmemeleri yarıldıktan sonra Hız. Ali'nin zülfikarı merhabin başını çeneye kadar ikiye böldü. Merhap kanlar içerisinde yere düştü. Müslümanların Allah'ı Ekber sesi yükselirken yahudiler de yenilgiye uğramanın acısıyla gama büründüler.

Merhabin ölümünden sonra şüceatta merhap ve Haristen aşağı olmayan yasir ismindeki üçüncü kardeşleri dışarı atılarak Hız. Ali (a.s)a saldırdı fakat oda Hız. Ali (a.s)'ın bir derbesiyle yere serildi Bunu göre" yahudiler kalenin kapısını kapayıp onun içine sığındılar.

Hız. Ali olağan üstü olan ilahi gücüyle kalenin kapısını kopararak bir kaç metre öteye attı ve böylece Hayberin en güçlü kaleleri olan Naim ve kanus koleleri Hız. Ali'nin güçlü elleriyle fethedildi.

Şeyh müfid Abdullahı cedali'den şöyle dediğini naklediyor. Ben Hız. Ali'nin şöyle buyurduğunu duydum:

Hayber kalesinin kapısını kopardığımda onu kendime bir siper kılıp yahudilerle Allah onları zelil edip yenilgiye uğratıncaya savaştım. O

kapıyı müslümanların onun üzerinden geçmesi için kalenin etrafında kazmış oldukları hendeğin üzerine koydum ve daha sonra onu o içerisine attım.

Döndüğümüzde müslümanlardan yetmiş kişi onu yeninden kaldırmadı.”

Bir şair bu konuda şöyle diyor:

O yiğit ki Hayber’in büyük kapısını kopardı.

Yahudilerle savaş gününde “Allah tarafından” teyid edilen bir güçle.

Götürdü o büyük kapıyı kamus kalasının büyük kapısını Müslümanların ve Hayber halkının toplandığı bir halde sonra onu attı uzağa oysa onu geri çevirmekte zahmete düştü.

Yetmiş kişi ki, onların hepsi güçlü insanlardı.

Nihayet zahmet ve zorlukla onu geri getirdiler.⁵⁴

Birbirlerine onu yerine geri getirin dedikleri bir halde.”⁵⁵

Hız. Ali (a.s)’ın Hayber savaşında gösterdiği çaba, kaleleri fathetmesi, yahidilerin ünlü pehlivanların öldürmesi ve özellikle kalenin kapısını koparıp eli üzerine alması Hız. Ali (a.s)dan zuhur eden olağan üstü kerametlerinden sayılır. Bu keramentler onun dışında diğer bir kişide görülmemiştir. Bu hadiselerle ilgili bir çok şiirler söylenmiştir. Örneğin İbn-i Ebul-Hadid Bu hadiseye işaret eden şiirinde şöyle diyor:

Ey o kapıyı koparan ki onu hareket ettirmekten.

Kırk dört kişinin elleri aciz kalmıştır.

Hayber savaşı sona erince Hız. Resülullah (s.a.a) fedek yahudilerinin isteği üzerine onlarla sulh anlaşması yaptı. Karşılığında yahudiler Fedek arazisini hazrete teslim etmekle birlikte kendi servetlerinin yarısını Hız. Resülullah’a gönderdiler, fedek arazisinde yaşayanlar sulh zamanında kendi rızalarıyla onu Resülullah’a teslim ettiklerinden orası Hız.

54- Zehair-ül ukba s.73 - Bu konunun kabülü belki de bazıları için zor gelecektir. Ancak bu konunun bir mucize olmasına ilave olarak bu gün insanın ruhunda gizli bulunan güç istifade edilerek normal tedavi yöntemi uygulanmadan bir takım hastalık iyileştirmenin mümkün olduğu isbatlanmıştır. Bu durumda Hız. Resülullah böyle bir gücü kullanma da her kesten daha layıktır.

55- Ýrþadi müfid c.1. s.Bab 31.fasıl

Resülullah'ın şahsına ait idi. Hayber arazisinin aksine ki orası savaşla alındığından dolayı müslümanların umumuna aittir.

Hiz. Resülullah Hayberden dönerken isyan eden bazı yahudi kabilelerini de cezalandırmay unutmadı. Onlar da itaat etmeğe mecbur kaldılar. Böylece müslümanlara arfık yahudilerin düşmanlıklarından kurtuldular ve medine şehri tam bir güvenliğe kavuştu.

MEKKE'NİN FETHİ

Hicretin sekizinci yılında islam ordusu karşılaştığı bir çok küçük büyük savaşlar sonucu artık tecrübe açısından ilerlemiş sayı açısından da büyük bir miktara ulaşmıştı. Dolayısıyla Hiz. Resülullah (s.a.a) kendi doğum yeri olup kureyşin komplosun yüzünden geceleyin terketmek zorunda kaldığı mekke şehrine doğru hareket edip oray, fethetmeyi gerekli gördü.

Hiz. Resülullah (s.a.a) ömüç sene süresince Mekke müşriklerini ve kureyşi tevhide davet etmişti. Ancak Hiz. Resülullah bu davetinden bir sonuç alamadığı gibi onlar Hiz. Resülullaha eziyyet edip incitmek hususunda ellerinden gelen her türlü çabayı harcamışlardı. Hazretin Medine'ye hicret etmesinden sonra da devamlı olarak müslümanlarla savaşmışlardı.

Artık geceleyin zillet ve korku içerisinde mekkeden kaçıp medineye hicret eden müslümanların, Resülullahın peşinde azemetle mekke şehrine girme zamanı gelmişti.

Müslümanlardan bazı işlerinin akibetinden endişe ve korku içindey diler. Ama Resülullah onları zaferle müjdeliyordu. Zira şu ayeti kerimedden Allah'ın ona vaad ettiği zaferi anlıyordu:

Şüphesiz Allah, Resulüne o riyayı hak olarak doğru çıkarmıştır. Allah dilerse başlarınızı traş etmiş ve saçlarınızı kısaltmış olarak güven içinde korkmadan Elbette sizi Mescid-ül haram'a sokacaktır.....⁵⁶

Yine Mekkenin Fethedilmesinden önce nazil olan Nasır süresi Mekke'nin fethedileceğine ve onun halkının islam dinini seçeceklerini ifade ediyordu.

56- Fatih suresi Ayet 27

Hız. Res lullah'ın amacı mekkenin fethinin orada bulunan Allah'ın evinin hürmetine savaşılp kan dökülmeden gerçekleşmesi idi. Bu yüzden kureyş'in meseleden haberi olmasın diye önceleri mekke'ye gitmek düşüncesini ve zamanını müslümanlardan gizli tutuyordu. Bu konuda kendisine sırdaş bilip g vendiğı ve istişare yaptığı kimse Hz. Ali (a.s) idi.

Fakat bir müddetten sonra konuyu bir kaç diğ r sahabeye de bildirdi. Res lullah'ın bu maksadından haberdar olan Hatip isimli bir muhacirin Mekke'de akrabaları vardı mektup yazıp bir kadın aracılığıyla Mekke'ye gönderdi ve kureyş'i Hz. Res lullah'ın bu maksadından haberdar etti.

Allah'ı Teala durumu Hz. Res lullah'a bildirdi. Res lullah'da Hz. Ali (a.s)'ı z beyir ile birlikte mektubu almak üzere o kadının peşine gönderdi ve onlar yolda o kadına ulaşılar ve mektubu ondan aldılar.⁵⁷

Res lullah hicretin sekizinci yılının Ramazan ayının başlarında Muhacir ve Ensardan oluşan on iki bini aşkın ordusuyda Mekkeyi fethetmek kasdıyla medine'den çıktı.

Mekkenin yakınlarına geldiklerinde Abbas bin Abdul m ttalip kureyş'i tam techizatta donanmış olan islam ordusundan korkutmak için Mekke'ye doğru ilerledi.

Mekke ahalisi de az çok Hz. Res lullah'ın mekke'ye gelmekte olduğundan önceden haberdar olmuşlardı. Bu yüzden Ebu Süfyan bilgi edinmek için Mekke'den çıktı ve yolda Abbas bin Ebd l M ttalible karşılaştı.

Abbas bin Abdul M ttalib Ebu S ryan'a müslümanların sayılarının çokluğunu ve özellikle de onların g cl  iman ve savaşa hazırlıklarını bildirip onu islam ordusu karşısında direnmenin doğurabileceğı acı sonuçlardan korkutarak bundan sakındırdı. Ve onu Hz. Res lullah'ın huzuruna giderek teslim olmağı ikna etti.

57- Tarihi Teberi Siret-i  bni Hişam 2. c. s. 398  r ad-i Müfid ve Elam- l vera.

Ebu süfyan mecburi olarak buna kabul etti ve Abbas bin Abdul Mütalibin himayesi ile islam ordusunun arasından onun kudret ve azemetinden şaşkına dönmüş bir halde geçip Hz. Resülullah'ın (s.a.a) huzuruna gittive kısa bir konuşmadan sonra islam dinini kabüt etti.

21 sene süresice kureyşin müşriklerini Hz. Resülullah'ın aleyhine kışkırtıp donatan Ebu Süfyan şimdi islam ordusunun o kudret ve azemetinin karşısında boyun eğmek zorunda kalmış ve islam ordusunda müşahide ettiği o üstün düzen ve disiplinden dolayı şaşkına dönmüş bir halde kendi geçmişinin affedilmesini bekliyordu.

Allah'ı Teala kur'anı kerim'de de açık bir şekilde beyan buyurduğu gibi Resülullah yüce ahlak sahibi olup bütün alemler için bir rahmetti.⁵⁸

Bu yüzden islam dinini kabül edenlere eman almak üzere Ebü süfyanı Mekke'ye gönderdi.

Hz. Resülullah başta Sad bin übade'nin elinde olan islam ordusunun bayrağını (onun mekke ahalisine sert davranma ihtimali olduğundan) onun elinden alıp Hz. Ali (a.s)'ın eline verdi. Daha sonra azemeti gözleri kamaştıran islam ordusuyla birlikte mekkeye girdiler ve kabe'nin kapısı öncünde durup vahdet duasını okudular:

O gün mekke de tevhid ve Allah'a ubudiyet slloganlarının açıkca okunduğu ilk gündü. Kabe'nin üzerine çıkmış olan Bilal'in kalpleri okşuyan sesiyle ezan sesi mekke'nin fezasında yayılmaya başladı. Müslümanlar Hz. Resülullah'a iktida ederek namaz kıldılar. Sonra Hz. Resülullah, cezalandırılma ve ihtikam alınma bekleyişinde olan mekke halkına hitap ederek şöyle buyurdu: Ne söylüyorsunuz ve ne ummaktasınız?"

Mekke halkı "Biz hayır söylüyoruz ve beklentimiz de hayırdır. Sen yüceliğe sahip bir kadeş sin ve yüceliğe sahip olan kardeşin de oğlusun. Şimdi hakimiyet ve kudrete ulaşmışsın" cevabını verdiler.

Hz. Resülullah'ı onların bu sözünden şafkat ve marbemet bürüdü ve şöyle buyurdu: "Ben de şanu söylüyorum ki, kardeşim yusur kardeşlerine demişti:

58- "Biz seni ancak bütün alemlere Bir rahmet olarak gönderdik "Enbiya suresi Ayet" 102" ve þüphesiz sen yüce bir ahlak üzeresin" (Nun Süresi Ayet: 4)

“Bu gün sizler için bir azailama yoktur....

Sonra da şöyle buyurdu: “Gidin hepiniz serbestsiniz”⁵⁹

Hiz. Resülullah'ın bu genel afvı Mekke halkının ruhlarında çok iyi bir etki bıraktı ve ister istemez kalplerinde Hiz. Sevgisinin yerleştğini hissettiler.

Sonra Hiz. Resülullah bütün putların kırılmasını emretti. Hiz. Ali'yi kendisiyle birlikte ka'be'nin içerisine götürdü ve orada bulunan bütün putperestlik kalıntılarını kırarak dışarı attılar.

Hiz. Ali (a.s)'ın yüce sıfatlarından birisi de put kırma özelliğidir. Hiz. Ali (a.s) asla şirk ve küfür görüntülerinin halk arasında bulunmasını tahammül edemiyordu. Mekke'nin fethinde de hubel gibi bazı büyük putlar kabe evinin üzerinde bulunduğundan bunları kırmak için Hiz. Resülullah'ın emri gereği Hazretin omuzlarına çıkarak o putları kırdı ve ka'be'nin mukaddes mekanını putperestlik lekesinden temizledi.

HÜNEYN VE TAİF GAZVESİ

Mekke'nin fathedilmesinden sonra Mekke halkı grup grup islam dinini kabul edip Hiz. Resülullah'a biat ettiler, Hiz. Resülullah da bir süre o şehirde kalıp olayları düzene soktu. Gereken emniyet ve düzen sağlandıktan sonra, zafer kazanan askerleriyle birlikte mekke'yi terkedip Medine'ye dönmeğe karar verdi, Bu arada yeni müslüman olan Mekke halkından da iki bin kişiyi kendi ordusuna ilave etti öyleki islam ordusunun sayısının fazlalağı müslümanları şaşırtma'ga başlamıştı. Ebu Bekir biz bu kadar fazla saydaki askerle artık asla yenilmeyiz dedi. Ama onlar askerlerin sayısının çok oluşunun fazla bir önem taşımadığını ve önemli olan Allah'a sığınıp ondan yardım dilemenin olduğunu bilmiyorlardı. Nitekim düşmanla karşılaştığında, örneğin, hüneyn savaşında çok geçmeden Ebu Bekir de dahil olmak üzere bütün müslümanlar kaçmış ve Beni Haşim'den dokuz kişi ve ümmi Eymen'in oğlu Eymen'den başka bir kimse Resülullah'ın etrafında kalmamıştı. Ancak Allah onlara yardım edince kaçan müslümanlar geri dönüp yeniden kâfirlere hamle ettiler ve zafer kazandılar. Bu konuda Allah'a Teala şöyle

59 Tarih-i Taberi-Müntehil Amal.

buyuruyor: “Şüphesiz Allah size bir çok yerde yardım etti. Hüneyn gününde de. O zaman çokluğunuz sizi böbürlendirmişti, ama bu hiç bir işinize yaramamıştı. Derken yeryüzü tüm genişliğine rağmen size dar gelmişti. Sonra da sırfınızı dönüp kaşmıştınız sonra Allah Resülünün ve müminlerin üzerine sükûnetini indirmiş ve sizin görmediğiniz askerler göndererek küfre sapanları azap etmişti. Küfrün cezası işte budur”⁶⁰

Bu olay şöyle cerayan etmiştir:

Hiz. Resulullah Mekke’den dönmeğe karar verdiğı zaman, henüz İslam dinini kabul etmemiş olan Hevazin ve sakif kabileleri birbiriyle anlaşarak müslümanlarla savaşımağa karar verdiler.

Hiz. Resulullah’ın Mekke’den Medine’ye dönmekte olduğunu duyan bu iki kabilenin savaşlıları sayıları müslümanların sayısından daha fazla oldukları halde malik bin Avf’in komutanlığı altında Hüneyn boğazında pusu kurup müslümanların ordan geçmelerini beklemeğe koyuldular.

Halit bin Velid’in komutanlık ettiğı islam ordusunun öncülleri pusu bölgesine girince ansızın düşmanın saldırısına uğradılar. Bu arada gecenin yarıdan geçip havanın büsbütün karanlık olması yüzünden Halit bin Velid’in grubu düşmanın ansızın saldırısından vahşete kapıldılar, geri dönerken de bölünmeler başladı. Ebu Süfyan ve yandaşları gibi can korkusundan yeni müslüman olan bazıları ise bu olaya çok sevinip kaçmağa başladılar geri kalanlarından ise Resülullahı korumaktan vazgelmeyen Beni Haşim’den dakuz kişi ve Umme Eymen’in oğlu Eymen dışında hepsi peygamberi bırakıp kaçtılar. Bu savaşta da savaş meydanının tek kahramanı Hiz. Ali’idi. Hazreti Ali Resulullah’ın önünde bulunup düşmana hamle ediyor, onları öldürüyor ve kimsenin Hiz. Resülülaha yaklaşmasına müsade etmiyordu.

Şeyh müfid şöyle yazıyor: “Beni Haşim’den bir kaç kişini Hiz. Resulullah’ın kenarında kalıp kaçmamaları da Hiz. Ali’nin mukavemeti

60- Tevbe suresi 24, 25

içindi. Nitekim müslümanların kaçtıktan sonra tekrar geri dönerek düşmana karşı zafer kazanmaları da Hz. Ali (a.s)’ın mukavemetinden kaynaklanmıştır.”⁶¹

Hiz. Resulüllah gör sesli olan amcası Abbas bin Abdül müttelibe şöyle buyurdu: Muhacir ve Ensarı toplanmağa çağır ve onların dağılıp gitmelerini önle” Abbas gür sesiyle onları sükûnete ve toplanmağa çağırarak peygamberin sağ olduğunu onlara bildirdi. Böylece kaçanlar yavaş yavaş geri döndüler. Artık hava da aydınlanmıştı ve hep birlikte düşmana hamle ettiler Hz. Ali (a.s) Havazin kabilesinin başkanı olan malik bin Avfi ve bu grubun bayrakdarı olan Ebu Cerul’u kılıç darbesiyle öldürdü. Bu kabilenin başkan ve bayrakdarının öldürölmesi onların dağılıp kaçmalarına sebep oldu. Bunun üzerine müslümanlar onları kovalamağa başladılar ve onlardan bir grubunu öldürüp bir çoğunu da esir ettiler.”⁶²

Hüneyn savaşa sona erdikten sonra müslümanlar Taif’e yöneldiler Çünkü sakif kabilesi orada yaşıyordu. Hz. Resulüllah’ın tarafından Taif’i fathetmek için gönderilmiş olan Ebu Süfyan bin Haris deyenilgiye uğrayarak geri dönmüştü. Bu yüzden bizzat Hz. Resulüllah’ın kendisi ordunun başında Taife giderek orayı kuşattı ve bu kuşatma yirmi günden fazla devam etti.

Hiz. Resulüllah Hz. Ali’yi bir grup askerin başında Taif’in etrafında bulunan putları kırmakla görevlendirdi.

Hiz. Ali bu görevinde Haş’em kabilesinin yiğitlerinden olan ve Hazretin önünü kesip engel olmak isteyen şahap isminde birini kılıçla iki parça ederek yoluna devam etti ve bütün putları kırıp yok etti. Yine grup askerle birlikte müslümanlarla savaşmak için dışarı çıkan mezkur kabi-

61- Ýrþadi Müfid c.1-2 Bab 40 Bölüm. Þeyh Müfid bu bölümde böyle yazıyor: Bu savaşta Hz. Ali’nin mukavemeti sebebiyle kaçmayan bir kaç Beni Hapim gencinin dýþýnda bütün müslümanlar kaçtý. Nitekim müslümanların geri dönerek düþmana hamle ederek zafer kazanmalarý da o hazretin Resulüllah’la birlikte mukavemet ederek sabit kalmasýndandý.

62- Ýbni Hiþam’in Siret ün Nebi Kitabý, Ýlam-ül Vera ve irþadi Müfid c. 1- Bab. 38. Fasýl

lenin ünlü kahramanı Nafi bin Gilanı öldürerek müşrikleri bozguna uğratıp dağıttı ve neticede onlardan bir grub ölüm karkusuyla islam dinini kabul ettiler, diğer bir grub ise dağılıp kaçtı. Böylece Hz. Ali zafer bayrağı ile Hz. Resulüllah'ın huzuruna döndü ve Havezin ve sakif kabilelerinin savaşı sona erdi.

Taif savaşı müslümanların araplarla yaptığı en son iç savaşı idi. Zira bu savaştan sonra artık Arabistan bölgesinde hiç bir kimse peygambere karşı çıkacak güc sahip değildi ve bütün Arabistan yarım adası Hz. Resulüllahın hakimiyeti altına girmişti. Dolayısıyla artık islam dininin yayılması için dış ülkeleri islam dinine davet etmek gerekiyordu. İşte bu karara bir hazırlık olarak Hz. Resulüllah'ın en son savaş yolculuğu Tebuk savaşı olmuştur. Bu savaşta Hz. Ali, Hz. Resulüllah'ın emri gereği medinede kaldı ve bu savaşa katılmadı. Dolayısıyla burada bu savaşı ayrıntılı olarak açıklamağa bir gerek görmüyoruz.

İşte bunlar Hz. Resulüllah'ın hayatı döneminde islam dininin yücelip yayılmasına sebep olan Hz. Ali'nin askeri hizmetlerinin kısaca bir açıklaması idi. Hz. Resulüllah bu konuda şöyle buyurmuştur: “Eğer Ali'nin kılıcı olmasaydı islam dini ayakta duramazdı.”

Gadir günü peygamberleri Hum'da onlara sesleniyordu.

Dinle peygamberi nida eden olarak ki söyle di ona.

Kalk ey Ali gerçekten ben razı oldum sana.

Benden sonra imam ve hidayetçi olarak.

“Hessan bin Sabit”

6. HZ. ALİ'NİN İMAMLIĞA TAYİN EDİLiŞİ

Hiz. Resulüllah Hac merasimini yerine getirmek amacıyla Hicretin onuncu yılında Medineden Mekke'ye doğru hareket ettiler. Tarih yazarları bu yolculukta peygamberi Ekrem'le birlikte bulunan müslümanların sayısını muhtelif olarak yazmışlardır. Ancak vida haccı olarak tanınan bu hac merasimin en azından binlerce kişi katılmıştı. Hiz. Resulüllah hac merasimini yerine getirdikten sonra Mekke'den Medineye dönerkem zil-Hicce ayının onsekizinde Gadir-i Hum denilen bir yerde oturdular. Zira Allah c.c. tarafından Hiz. Resulüllah'a çok önemli bir konu vahyedilmişti ve onu halkın umumuna hildirmesi genekiyordu. O konu Hiz. Ali (a.s) ın vilayeti ve hilafeti konusu idi, Hiz. Resulüllah “Ey Resül sana Rabbindan ineni tebliğ et ve eğer bunu yapmazsan o'nun risaletini ulaştırmamışsın, Allah seni halktan korur”⁶³ ayeti gereği bunu halke tebliğ etmekle görevlendirilmişti.

Hiz. Resulüllah bütün hacıların orada toplanmalarını emretti. Geride kalanların ulaşmalarını ve ileri gitmiş olanlarında geri dönmelerini beklemeye başladılar. Ne olmuştur acaba? Her kes diğerinden ne olmuştur acaba? Her kes diğerinden ne olmuştur acaba? Resulüllah niçin bizi bu yorucu sıcak havada susuz ve kurak bir çölde durdurup toplanmamıza emretmiştir? Yer o denli sıcaktı ki, bazıları ayaklarını bezle sararak develerin gölgesine sığınmışlardı. Nihayeten bekleme sona erdi. Hacılar toplanınca Resulüllah develerin kecaveleriyle bir minber yapılmasını emretti. Minber hazır olunca bütün hacıların onu görüp sesini rahatlıkla duymaları için minberin üzerine çıktı, hiz. Ali'yi de sağ tarafında oturttu. Uzunca bir hutbe okuyup halka kur'an ve Ehl-i Beyti hakkında çokluca

63- Maide suresi, 62

tavsiyede bulunduktan sonra şöyle buyurdu: “Ben müminlere onların kendi canlarından daha evla değilmiyim”? Orada hazır bulunanlar El-bette sen evlasın dediler.

Bunun üzerine şöyle buyurdu: “Ben kimin mevlası isem bu Ali de onun mevlasıdır. Ey Allahım onu seveni sen de sev, ona düşman olana sen de düşman ol, ona yardım edene sen de yardım et, onu bırakanı sen de bırak.”⁶⁴Sonra da bütün hacılara grup grup kendi çadırının önündeki çadırında oturmakta olan Hz. Ali’nin nezdine giderek ona vilayet ve halifeliğini tebrik etmelerini ve bir amir olarak ona selam vermelerini emretti. Hz. Ali’nin huzuruna giderek ilk tebrik eden kimse Ömer bin Hattab idi. Ömer hazretin huzuruna giderek şöyle dedi: ne mutlu sana ne mutlu sana ey Ali benim ve bütün mümin erkek ve kadınların mevlası oldun.”⁶⁵

Böylece Hz. Resulüllah Hz. Ali’yi kendi yerin halife olarak tayin etti ve orada hazır bulunanların bunu orada hazır olmayanlara haber vermelerini emretti.

Buarada Hassen bin sabit Hazreti Resulüllah’dan Hz. Ali’nin Gadiri Hum’da vilayet imamet ve Resulüllah’ın halifeliğine tayin edilmesiyle ilgili bir şiir söylemesine müsaade etmesini istedi ve Hz. Resulüllah ona izin verince şu şiiri okudu.

Gadir günü peygamberleri onlara sosleniyordu.

Hum çölünde peygamber ne de duyurucu bir sesleyendi.

Onlara dedi kimdir sizin mevlanız ve veliniz?

Hepsi orada hiç bir düşmanlık olmadan dediler.

Allah’ın bizim mevlamızdır ve sen bizim velimizsin.

Bugün bizden sana isyan eden birini bulamazsın.

Öyleyse dedi ona kalk ey Ali şübhesiz ben.

Razı oldum sana benden sonra imam ve hidayetçi olarak öyleyse ben kimin mevlasıysam bu Aide onun velisidir.

Öyleyse sizde onun için gerçek yardımcıları ve sevenler olun.

64- Býhar-ül Envar c. 37 s. 123 Mean-ül Ahbar’dan naklen Menakýb-i Ýbn-i Meðazili s-24 þevahid-üt Tenzil c.1 s. 190 Fusulül-Muhimme s. 27 ve diðer kitaplar.

65 Ýrþad-i Mürid c.1 2. bab 50. fasýl El-gadýr c.1 s. 4 ve 156 Menakib-i Ýbn-i Meðazili s. 19 ve dýðet kýtaplar

Burada dua ederek dedi, Ey Allah'ım onu seveni sende sev ve Aliye düşman olana sen de düşman ol.”⁶⁶

Bunun üzerine Hz. Resulullah Hesan'a dönerek; Ey Hesan bana dilinle yardım ettiğin sürece Ruh-ül kuds ile tayid edilesin” diye ona dua etti.

Bu hadis mütevatir olarak hem şia ve hem Ehl-i Sünnet ulaması tarafından nakledilmiştir ve bu konuda hiç bir şüphe ve tereddüde yer yoktur. Zira Ehl-i Sünnetin tarihçileri ve tefsir yazarları da kendi kitaplarında az bir tabir farkıyla inzar ayetinin “Ey Resül sana Rabbından ineni tebliğ et...”

Zil Hicce ayının onsekizinci günü gadır-i Hum çölünde Hz. Ali hakkında nezil olmuş olduğunu ve bunun üzerine Resulullahın uzun bir hutbe okuyarak “Ben kimin mevlasıysam Ali'de onun mevlasıdır” buyurduğunu yazmaktalar⁶⁷ Ancak mevla kelimesi Arap dilinde çeşitli manalar ifade ettiğinde bazıları burada bir kaçamak arayarak mevla kelimesinin işde daha evla ve önde olmak anlamına olmadığını aksine dost ve yardımcı anlamını ifade ettiğini kaydetmişlerdir. Yani onlara göre Hz. Resulullah; “Ben kimin dostuysamsa Ali de onun dostudur” demiştir Nitekim İbn-i Sabbağ-i Maliki Fusul-ül Mühimme adlı kitabında mevla kelimesi için bir kaç mana saydıktan sonra şöyle yazıyor: “Buna göre hadisin anlamı şu oluyor ki, ben kimin yardımcısı dostu veya arkadaşısıysam Alıda ona böyledir”⁶⁸

Bağnazcılıkları akıl ve düşünce gözlerini hakikatları görmekten alıkoyan bu gibi insanlara cevap olarak ilk önce mevla kelimesi için luğat kitaplarında zikredilen çeşitli manalara işaret edeceğiz. Böyle Resulullah'ın maksadının onlardan hangisi olduğunu görelim.

Mevla kelimesi işde önde gelen ve ihtiyar sahibi, ozat edilmiş kul, kul azat eden kimse, komşu, antlaşma ortağı, ortak, damat amca oğlu, akraba, nazu nimette büyüyen, dost ve yardımcı anlamlarına gelmiştir. Kur'an'ı Kerim'de de mevla kelimesi bu anlamların bazısında kullanılmıştır. Mesela Dahan suresinde mevla kelimesi akraba anlamında kullanılmıştır:

66- Revzet-ül Vaizin c.1 s. 203 ihticac-ı Tabersi c.1 s. 161 irşad-i Müfid ve diğer kitaplar.

67- Fusul-ül mühimme İbn-i sabbağ-i Maliki s.25 İevahid-ül Tanzil c.1 s. 190 menakibi, İbn-i Meğazili s. 16 ve 27 İarh-i Nehc-ül Belağa İbn-i Ebil Hadid c.1 s.362 zehair-ül ukba s. 67 Yenabiül meveddet s. 37 Tefsir-ül kebir-i Fahri Razi ve diğer tefsir ve kitaplar.

68- Fusul-ül Mühime s. 28

“O gün akraba akrabanın bir işine gelmez.”

Muhammed suresinde de mevla kelimesi dost anlamında kullanılmıştır:

“Şüphesiz kafirler için bir dost bulunmaz.”

Nisa suresinde de antlaşma ortağı anlamında kullanılmıştır:

“Ve her biri için antlaşma ortakları karar kıldık.”

Ahzap suresinde de azat edilmiş kul anlamına gelmiştir:

Eğer onların babalarını bilmez senizse, onlar sizin dinde kardeşinizdirler ve sizin azat etmiş olduğunuz kullarınızdırlar.”⁶⁹

Açıktır ki bu manaların bazısı Hz. Resulullah hakkında doğru değildir. Mesela Resulullah bir kimsenin azat ettiği kölesi, nazunimette büyüttüğü ya da antlaşma ortağı değildir.

Onların bazısının ise tavsiye edilmesine bir gerek yoktu ve onları dile getirmek bir nevi olay sayılırdı. Zira Resulullah’ın halkı o şiddetli sıcakta çölün ortasında durdurup toplaması sonra da ben kimin amcası oğluyamsa Ali de onun amcası oğludur veya ben kimin kumşusu isemse Alide onun komşusudur v.b demesi düşünülemez. Yine o zamanda bulunan mevki ve durum mevla kelimesinin bir çok Ehl-i sünnet ulamasının dilinde destan olan dost ve yardımcı anlamlarını ifade etmediğini göstermektedir. Zira tebliğ ayetinde geçen eğer bunu yapmazsansa, Allah’ın risaletini yerine getirmemişsin’e dair şiddetli tahdit bunun, çok önemli bir konu olduğunu göstermektedir. Yoksa peygamberin.

“Ben kimin dost ve yardımcısıysamsa, Ali de onun dost ve yardımcısıdır.”

Demesi için o kavurucu sıcak altında kuru bir çölde halkı toplayıp bakletmesi düşünülemez. Faraza maksadı bu da olmuş olsa, o zaman Hz. Ali’ye ben kimin dost ve yardımcısıysamsa sende onun dost ve yardımcısı ol demesi gerekirdi, halka değil. Eğer maksadı halkın mahabetini Ali’ye sağlamak idiyse de bu durumda halka, her kim beni seviyorsa Ali’yi de sevsin demesi gerekirdi: Oysa “Ben kimin mevlasıysamsa Alide onun mevlasıdır.” cümlesinde böyle bir şey anlaşılmıyor.

Bundan başka bu konuyu halka söylemek her hangi bir korkuyu gerektirmiyordu ki, Allah’u Teala bu görevi ifa etmekte peygamberine bizzat himaye garantisi vererek “Allah seni halktan korur” desin.

69- Vucuh-u Kur’an s. 278.

Yine burada mevla kelimesinin hiç bir karine ve delil söz konusu olmadan bunca manaları içerisinde yalnızca dost ve yardımcı anlamında kullanılmış olduğunu iddia etmek usul ilminin ilkelerine ters düşmektedir ve batıldır.

O halde burada mevla kelimesinin anlamları içerisinde yalnızca işte önde gelip ihtiyar sahibi olma anlamı ortada kalıyorki, burada mevla kelimesinin bu anlamda kullanılmış olduğunu söylemek mümkündür. O halde burada mevla kelimesini bu anlama tahsis etmek Ehli sünnet alimlerinin iddiasının aksine delilsiz de değildir. Aksine mevla kelimesinin bu cümlede anılan anlamda kullanılmış olduğunu gösteren bir çok delil ve şahitler de vardır. Onlardan bazısına aşağıda işaret olunuyor:

1- Allah’u Teala’nın konunun iblağı hakkındaki; “eğer bunun yapmazsanza onun “Allah’ın” risaletini ulaştırmamışsın”a dair Hz. Resulullah’a olan tekid ve tahdidi konunun basit bir şer-i hükmün iblağı olmayıp peygamberlik makamı gibi önemli bir mesele olduğunu göstermektedir. Bu ise mevla kelimesinin ihtiyar sahibi olan veli anlamını ifade ettiğini isbatlamaktadır. Zira ancak böyle önemli bir konu bütün müslümanlara iblağ edilmeği gerektirir. Özellikle de mezkur ayet hacıların çeşitli bölgelere ayrıldığı yol ayrımı olan Cuhfe’nin yakınındaki Gadir-i Hum denilen yerde nazil olması Bunu gösteriyorki, Allah’a Teala hacıların dağılmasından önce bu hükmün onlara iblağ edilmesini istemektedir. Çünkü müslümanlar bu bölgeye ulaştıktan sonra artık çeşitli bölgelere giden yollara bölüneceklerdi ve onların bir daha bir arada toplanması mümkün olamayacaktı. Elbette bu hüküm bir kaç gün önceden peygamber-i Ekrem’e nazil olmuştu, ama onun iblağ zamanı kesin olarak belirlenmemişti. Bu arada Hz. Resulullah halkın bir çoğunun Hz. Ali’nin halifeliğine karşı çıkacağını biliyordu. Çünkü Hz. Ali onların bir çoğunun akrabalarını savaşlarda öldürmüştü. Bu ise onların kalbinde Hz. Ali’ye karşı bir nevi düşmanlığın yerleşmesine sebep olmuştu. Bu yüzden Hz. Ali’nin kendinden sonra helife olduğunu iblağ etmekten çekiniyordu. Çünkü onların böyle bir hükme karşı çıkacaklarından korkuyordu. İşte bunun içindir ki Allah’u Teala peygamberine bu hükmü Gadir-i Humda iblağ etmesini emrederken onun endişesini gidererek güven vermek için Allah seni halkın şerrinden korur garantisini de veriyordu.

2- Resulullah halka “Ben kimin mevlasıysam Ali de onun mevlasıdır” hükmünü iblağ etmeden önce onlara “Ben müminlere, onların kendi canlarından daha evla değilmiyim” ve ya “size kendi canınızdan daha evla değilmiyim” demesi ve onların da hep birlikte sen daha evlasın cevabını vermelerinden sonra” Ben kimin mevlasıysam Ali’de onun mevalsıdır” buyurması şunu göstermektedir ki; mevla kelimesi işte önde olan ihtiyar sahibi anlamını ifade etmektedir. Birinci cümle

ve sözün akışı şunu açıkca göstermektedir ki, mevla kelimesinden peygamberin müslümanlara olan üstünlüğü kastedilmiştir. Yani Hz. Resulullah kendisinin müslümanlara olan üstünlüğünün kendisinden sonra Hz. Ali için de olduğunu belirtmektedir.

3- Önceden de işaret edildiği üzere Hz. Resulullah, Allah'ın Hz. Ali'nin hilafeti konusundaki emrini iblağ ettikten sonra, müslümanlara, Hz. Ali'ye müminlerin amiri olarak selam verin" emrini verdi.⁷⁰

Bu mevla kelimesinin amir ve ihtiyar sahibi manasında kullanıldığını göstermektedir. Yoksa müslümanlara Hz. Ali'ye müslümanların dost ve yardımcısı olarak selam verin derdi. Ömerin Hz. Ali'ye hitaben "Ne mutlu sana ey Ali benim ve bütün mümin erkek ve kadınların mevlası oldun" sözü de mevla kelimesinin amir ve vilayet anlamını ifade ettiğini göstermektedir.

4- Şia kitaplarına ilaveten Ehl-i sünnetin muteber kitaplarının bir çoğunda da yer aldığı üzere Hz. Resulullah Allah'ın bu emrini iblağ ettikten ve ardından da şu duayı: "Ey Allah'ım ona dost olana sen de dost ol ve ona düşman olana sen de düşman ol, ona yardım edene sen de yardım et onu yalnız bırakanı sen de yalnız bırak" yaptıktan sonra Allah'u Teala şu ayeti nazil etti: "Bu gün artık sizin için dininizi kamil kıldım ve nimetimi size tamamladım ve islam sizin için din olarak razı oldum"⁷¹ Açıktır ki, dinin kemala ermesine ve nimetin tamamlanmasına sebep olan şey Hz. Ali (a.s)'ın imametidir. Nitekim Hz. Resulullah (s.a.a) da bundan sonra şöyle buyurmuştur.

70- Biharül Envar c. 37 s. 199 Naklen Tafsir-i Kumi s. 277 ve irşadi muridi.

71- Bevahid-üt Tenzil c. 1 s.193 Menakibi ibn-i Međazili eþ-İsfahani ve El-Gadýr c.1

İKİNCİ BÖLÜM:

.....

(Al-i İmran/144)

“Muhemmed yalnız bir resuldur. Ondan sırceli. Resullar veyat ettiler acaba ölse ve ya öldürülse siz önceki dinlerinize mi donceckisiniz.”

1. PEYGAMBER (S.A.A)'İN VEFATI

Hz. Resulullah (s.a.a) veda haccından Medine'ye döndükten sonra Usame b. Zeyd'in komutallığında bir ordu düzenleyerek onların İslam düşmanları ile savaşmaları için Sania gitme emrini verdi Çünkü Hazret (s.a.a) çok kısa bir süre içerisinde bu dünyadan ayrılıp rabbine kavuşacağını biliyordu. Peygamber (s.a.a) kendi vefatından sonra Kadir-i Hum'da ilan ettiği Hz. Ali(A.S)'ın hilafet meselesinde bazıları tarafından bir sorun çıkmaması için, içinde Ebu Bekir Ömer ve Ebu Ubeyde'ninde bulunduğu Muhacir ve Ensardan bir qrubun usame'nin ordusuyla şam'a gitmelerini emretti. Onların Hazret (s.a.a)'in vefatında Medine'de bulumalarını istemiyordu. Ama tarihçilerin kaydettiği kadarıyla onlar bu emre uymayarak Usame'nin ordusuna katılmadılar.

Aynı günde hazret (s.a.a) hastalandı, önce iümm-ü Saleme'nin sonra da Aişe'nin evinde yattı. Müslümanlar devamlı olarak Peygamber (s.a.a)'i ziyaret ediyorlar ve Peygamber (s.a.a) de onlara bir takım nasihatlerde, özellikle kendi itreti ailesi hakkında tavsiyeler de bulunuyordu.

Bir gün Peygamber (s.a.a) hasta olduğu bir halde namaz kılmak için mescide geldi. Bu esnada Ebu Bekir ve Ömer'i görünce onlara niçin Usame'nin ordusuna katılmadıklarını sordu? Ebu Bekir; ben Usame'nin ordusundaydım yalnız sizin halinizi öğrenmek için geri döndüm! dedi Ömer'de, Bana sizin durumunuzu Medine'den gelen yolculardan sormak çor zor eldi geliyordu. Sizin durmunuzu yakından takip etmek istedim dedi. Peygamber (s.a.a) Usame'nin ordusuna katılmalarını emredip bu cümleyi üç defa tekrar etti. (Ama onlar gitmediler)⁷².

72- Yrpad-i Mufid c.1, bab.2, fasıl.52, Ylam-ul Vera.

Peygamber (s.a.a)'ın hali her geçen gün biraz daha kötüleşiyordu ve müslümanlar ise Peygamber (s.a.a)'ın bu halinden endişeleniyorlardı. Sahabelerin huzurunda bulunduğu günlerden birinde onlara. Bana kağıt kalem getirin, size öyle bir şey yazayım ki benden sonra hiç bir zaman zelaletle düşmeyezsiniz Ömer bu adam ne dediğini bilmiyor ve durumu iyi beğil, bizim için Allah'ın kitab'ı yeterlidir dedi. Bu sözlerden sonra orada bulanıanların sesleri yükselinace Peygamber (s.a.a), kalkın kalkın ve benim yonundan uzaklaşın. Benim yanımda birbirinizle tatışmak size yakışmıyor⁷³ diye buyurdu.

Kesinlikle Ömer, Peygabmer (s.a.a)'ın Kadir Hum'da yaptığı gibi buradada Hz. Ali (a.s)'ın hilafetini muhkemleştirecek şeyler yapacağını anlamaştı. Bundan dolayı kağıt kalem getirilmesini engelledi. Çünkü İbn-i Abbas'tan nakledilen bir hadiste kendisi bunu itiray ederek şöyle diyor: Ben Peygamber (s.a.a)'ın Hz. Ali (a.s)'ın hilafetini tescil etmek istediğini anladım ve bir takım maslahatlardan dolayı buna engel oldum⁷⁴.

O anda Ömer'den birinci olarak şu sorulmalıydı sen Peygamber (s.a.a)'ın mosum olduğunu ve vahyin dışında bir şey söylemediğini bildiğin helde niçin ona karşı şu anda ne dediğini bilmiyor gibi bir tabır kullandın? Öyleki Kuran buyuruyor.

Hz. Resulullah (s.a.a) kendisinden bir şey demez, sadece ona vahy olanı söyler. İkinci olarak, Acaba sen halkın maslahatını Peygamber (s.a.a)'den daha mı iyi biliyordun ki kağıt kalem getirilmesine engel oldun. Onun bu sözünden Peygamber (s.a.a)'ın menevi ve Kuds-i makamın tanımadığını ve muhalefet ettiği necesini çıkara biliriz. Ehl-i Sünnein büyük alimlerinden olan Kb-id Din-i Şafii, Keşf-ul Uyub kıabında şöyle diyor: Yolun kılavuzsuz olmadan gidilemeyeceği kesindir. Halife Ömer(a.a)'ın sozünden dolayona çok şaşıyorum ki: "Kuran bizim aramızdadır klavuza gerek your" demiştir. Bu söz, birinin kiapları bizim oramızdadır doktora gerek your" demesire benzer Bu sözün yanlış ve

73- El-Bidaye ve Nihaye c.5, s.277; Tarih-i Taberi, c.2, s.436; Berh-i Nehc-ül Belaga Ýbn-i Eb-il Hadid c.1 s.133.

74- Berh-i Nehc-ül Belaga Ýbn-i Ebi-I Hadid c.1 s.134.

açık olarak halı olduğu malumdur. Tıp kitaplarından bir şey anlamayan onu anlayan bilgili bir doktora başvurması gerekir.

Kur'an-ı Kerim'de bu yönden aynı öelliği sahiptir. Kendi fikriyle Kran'dan faydalanamagıo lair şey anlamayan kimse Kuran ilmini bilen alime baş vrmalıdır. Allah-u Teala bu konu hakkında Bakara Suresinin 83'ncü ayetinde şöyle buyuruyor:

Hakiki kitap ilim ehlinin sinesidir. Ankebut Suresinin 48'nci ayetinde de şöyle buyuruyor:

Budan dolayı Hz. Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:

.....

Yani; Ben Allah'ın kanuşan kitabı ve bu Kuran'da sessiz kitabıdır.⁷⁵

Peygamber (s.a.a)'in hastalığı bir defa daha şiddetlendi. Hicrinin 11'i Sefer ayının sonlarında,- bazılarına göre aynı senenin Rebi-ul Evelin 12'sinde, bir ömür mücadele ve mücahedeten sonra 63. yaşında dünyaya gözlerini yumdu. Hz. Ali (a.s) Abbas ve Ben-i Haşimden bir kaç kişiyle birlike hasrele gusul verip vefat ettiği yerde defnettiler.

.....

.....

2 - SAKİFE OLAYI

Ali (a.s) ve Beni Haşimden bir kaçı Peygamber (s.a.a)'in mübarek bedeninin gusul ve defni ile meşgulken. Ensar ve Muhacirden bir kısım müslümanlar Medine'de Ben-i Said'e ait bağın gölgesinde toplanmışlardı. Şayet şımdiye kadar hiç bir ehemmiyeti olmayan bu bağ, şimdi İslam Tarihinin gidişatını geçiştirecek duruma gelmişti.

Ensardan hatip olan Sabıt b. Kays, Sad b. İbade ve Evs, Hazrec kabilelerinin bir kaç büyük tanınmış adamı olarak Ben-i Saide'nin sakife

75- Pebha-i Pipaver, s.667'den nakledilmiştir.

sine gittiler sakife'de bu iki kabile arasında hilafet meselesi üzerine ihtilaf olmuş, bu ihtilaf muhacirelerin lahine tamam oldu.

Diğer taraftan Muhacirlerden biri bu toplantıyı Ömer'e haber verdi, Ömer'de aceleyle Ebu Bekir'in yanına gidip olayı onlattı. Ebu Bekir' bir kaç kişiyi Ebu Ubeyde'ye haber vermeleri için gönderdi. sanunda bu üç. kisi bir kaç Muhacirle birlikte sakife'ye gittiler. Oraya yetiştiklerinde⁷⁶ Ensardan bir grup Seb b. İbade'yi cahılıyyet adetlerine göre övüyorlardı.

Ehl-i sünnetinde ellerinde bahane olarak kullandığı Sakife olmayına açıklık getirmemiş, asıl meseleyi anlamamız için yardımcı olacaktır.

Tanınmış Sakife'de toplanmış meşhur küyük insanları aşağıda şöyle sıralayabiliriz:

Eb-u Bekir, Ömer, Ebu Ubeydullah, Abdurrahman b. Avf, Sed İbn-i İbade, Sabit b. Kays, Osman b. Avfan, Haris b. Hişam, Hassan b. Sabit,. Beşer b. Sed, Habib b. Munzer, Mugeyre b. Şube, Esa b. Hezir, bu şahıslar toplandıktan sonra Sabit b. Kays ayaga kalkir muhacirlere dönerek şöyle dedi:

Şimdi bizim Paygamberimiz ki en üstün ve Allahın rahmet peygamberiydi aramızdan ayrıldı. Kendi halifemızı kendimizin seçmesi gerekir. Bu halifenin ensardan olması gerekir Çünkü Ensar Peygamber (s.a.a)'e hizmete Muhurlerden üstündürler. O hazretine önce Mekke'de olması ve sizlere muczeleleri göstermesine rağmen ona eziyyet ettiniz. Bunun sonucunda hazret hicret etmek zorunda kaldı ve Medine'ye girer girmez biz Ensar onu himayet edip ou aziz saydık. Evleri sehrimizi muhacirlerin hizmetine sunduk, Kuran-ı Mecid buna şahittir. Eğer bizim bu delilimiz karşısında sizinde bir hüccetiniz varsa söyleyin. Eğer yoksa bizim bu fazilet ofeakarlıklarımızı kabul edip bize boyun eyin, aramızdaki ittihat ve vahdeti bozmaya çalışmayın.

Ömer bu sözleri duyunca sinirlenerek ayağa kalktp cavabını vermek istedi ama Ebu Bekir ona engel oldu. Kendisi Fnsora dönerek şöyle dedi:

76- Berh-i Nech-ul Belage Ýbn-i Eb-ul Hadýd c.1 s.142 müracaat ediniz.

Ey Kaysin oğlu Allah sana rahmet etsin. Söylediğinin hepsi doğrudur. söylediklerinizi kabul ediyoruz veli biraz da Muhacirlerin faziletlerini duyup, Peygamber (s.a.a)’ın bizim hakkında buyurduklarını hatırlayın. Eğer siz bize yer verdiyseniz bizde Peygamber (s.a.a) ve Allah’ın dini için yaşantımızı, evimizi bırakıp sizin şehrinize hicret ettik. Allah Kitabında bizleri övmüştür ve bu ayede bizim hakkımızda nazıl olmuştur.

Yani, bu miskin muhacirler kendi mekan mallarını, fazilet ve ilahi rızaya ulaşmak için çıkartıldılar, Allah ve Resulü’ne yardım ettiler, onlar doğru diyorlar.

Buna göre Allah’da sizin bize uymanızı takdir kılmıştır. Buda bir tarafa Arap, Kureyş’ten başkasına boyun eğmez. Peygamber (s.a.a)’de Kkureyş’e itaat etmemizi emretmiştir. (.....)

(İmamlar kureyştendir)⁷⁷

Ben sizi Kureyş’e itaat etmeye davet ediyorum. Herhangi bir maksadım yoktur, hilafeti kendim için isemiyorum. Bütün müslümanların maslahatı için buanları söylüyorum. Şimdi Ömer ve Ebu Ubeyde ikisinden birine biyat etmeminiz için hazırđırlar.

Sabit b. Kays. Bu sözleri duyunca ikinci deya Muhacirlere şöyle hitap etti. Acaba Ebu Bekirin (Ömer ve Ebu Ubeyde) biyat etme görüşne katılıyormusunuz, veya sadece Ebu Bakirimi halife olarak seçiyorsunuz?

Muhacirler hep bir ağızdan, Ebu Bekir doğru söylüyor, bütün görüşlerine katılıyoruz dediler.

Sabit b. Kays bu sözlerden yararlanarak şöyle dedi siz peygamber (s.a.a)’ın Ebu Bekir’i Müslümanlara halife olarak seçtiğini ve hastalandığında namazı kalması için mescide gönderdiğini söylüyorsunuz. Bu surette Eb-u Bekir hangi şeri delile dayanarak peygamber (s.a.a)’ın emrine uymayıp hilafeti Ömer ve Ebu Ubeyde’ye burakıyor? Ve eğer Peygamber (s.a.a) halife seçmemişse, niçin o hazrete yalan atıyorsunuz?

77- Hadis 12. Ýmam’ýn imaneti hakkýndadır. Ebu Bekrini hilafeti ile ilþkisi yoktur.

Sabit b. Kays bu bir kaç sözüyle Ebu Bekire sert ve susturucu cevap verdi. Muhacirlerin sözlerini kabul etmeyerek, Ensarın akidelerinde sabitleştirdi.

Bu esnada Ensar'dan olan Hebab b. Münzer ayaga kalkarak şöyle dedi, Ensarın hizmetleri herkesçe malumdur, açıklama ve tevzihe gerek yoktur. Eğer Muhacirler bizi kabul etmezlerse bizde onlara itaat etmeyiz. Bu surette (Bizden bir emir ve sizden bir emir) Sed b. İbade (Hazrec tayifesinin reisi) bağırarak; Bir hükümette ve dinde iki emirin olması akıllıca ve mantıklı değildir. Dedi. Burada iki Ensar kabilesi (Evs ve Hazrec) arasında ihtilaf çıktı. Evs kabilesi, özellikle Beşer b. Sed, hükümetin sad b. ibade'nin eline geçmemesi için Muhacirlerle işbirliği yaptı. Ama Hazrec kabilesi kolay kolay eslim olmadı. Sonunda sesler yükselmeye başladı. Eller kılıçların kabzeisine aitti Az kalmıştı ki büyük bir fitne çıksın Evs kabilesinin reisi Esid b. Hezir Hazrec'le olan ilişkilerini kestiler.

Ömer Ensarın bu ihtilafından yararlanıp Onlara dönerek şöyle dedi Beşer b. Sed ve Useyd 6. Hazirin kabul ettikleri gibi hilafetin Kureys'de olması gerekir. Diğer Orap kabileleri onlardan itaat etmelidir. Heblab 6. Munzirin iki halife olması görüşü yanlıştır. Fitne ve fesaddan başka bir şey getirmeyecektir. Buna göre hapinizin Muhacirlerden itaat etmesi doğru olacaktır. Böylelikle fitne engellenmiş ve müslümanlar arasında vahdet oluşacaktır.

Ömerin sözleri ve iki kabile, Evs ve Hazrec arasındaki ihtilafı bir yere kadar Ensarın moralini bozmuş, terazinin ibresini Mühacirlere döndermişti. Buna rağmen, ne yazık ki Ensardan birkaç kişi kalkarak ensara nasihat edip Ömerin sözlerinin tesirinde kalmamalarını istediler.

Ömer yeniden Muhacirlerin faziletlerin hakkında konuştu. Ensarı korku ve ümit arasında bırcakarak muhatap edip nasihatta bulundu. Ebu Bekirin elini tutarak şöyle dedi: Ey millet bu dağın yoldası, Allah Resulün (s.a.a)'ın esrarının sahibi dir. Bu adamla bıyat için yarışa girin. Allah'ın ve Resulünün rızasın ele getirin.⁷⁸

78- Gadir Hum olayında da geçtiği gibi Peygamber (s.a.a) Allah'ın rızasının Ebu Bekir'in hilafetinde değil Ali (a.s)'ın velayetinde olduğunu buyurmuştur:

Bir kısım ömerle aynı akidede olan Ensar kendilerinin, Ömerin insaflı konuştuğunu, onun sözüne karşı çıkmanın doğru olmadığını söylediler, işe bu anda Ensar hilafetin ellerinde çıkıp Muhacirlerin eline geçtiğine yakın ettiler. Çünkü bir çok kavim Muhacirlere biyat etmede birleşmişler.

İŞİN SONUCU:

Sonunda Ömer beklemenin doğru olmadığını gilip ayağa kalktı ve Ebu Bekir'in elini tuarak şöyle dedi: Şimdi müslümanlar senin halife olmanı kabul ettiler, elini ver sana biyat edeyim. Ebu Bekir'de Ömer'e takd.m etti, Ömer önce davranarak Ebu Bekir'le biyat etti. Evs kabilesi, Hazreç kabilesine rağmen ömerle işbirliği yaparak Ebu Bekir'le biyat etti. Buna Böylelikle bu hadise Ebu Bekirin lehine tamamlandı.⁷⁹

Buna göre toplanmış bu ümmet ki tesennün onları takip edip, dayanarak Ebu-Bekir'in hilafetini, şura'nın netice si bilip tarihi böylece kabul ettiler. Bu şekilde oluştu. Yani; şuraki Medine'de Hazrec kabilesi, Ben-i Haşim Peygamber (s.a.a)'in ashabından, Salman, Ebuzer, Mikdat, Ammar, Hazime b. Sabit (zuş-şehadeteyn) sehl b. Huneyf, Osman 6. Huneyf ve Eb-u Eyyup Ensari ve diğerlerinin hiçbir katılımlar yoktu. Diğer slam beldeleri, Mekke, Yemen, necaren ve diğer Arabistan göçebelerinin hiç bir haberleri yoktu.

Ömer bir an olsun durmadan, milleti Ebu Bekirle biya'ta çağırıyordu. Sakife'den çıktıktan sonra da sobak ve pazarda milleti Ebu Bekirle Biyat için mescide gönderiyordu. Millet olaydan habersiz grup grup Ebu-Bekir'in yanına giderek biyat ediyorlardı.

Ebu Bekir mescid'de minbere giderek şöyle dedi: Benim hilafetim sizlerlen daha faziletti olduğumdan dolayı değildir.

Ben sizin (büyüğünüzüm daha iyiniz değilim işlerde sizinle meşve-ret edip yardım isteyeceğim Peygamber (s.a.a)'in sünnetiyle hareket edeceğim. İnsafan uzaklaştığımı hissettiğiniz zaman benden uzaklaşıp

Gadir Hum gününden sakife'ye kadar yetmiş günden fazla geçmemişti, ama sakife ashabý çokçabuk unuttular!

79- Tarýh-i Taberi ve ondan bapkasý.

başkasıyla biyat debilirsiniz. Eğer adalet ve insafla davranısam beni destekleyin.

Sabit illiyyet kanununa göre her illet, malulu oluşturur ve illetle malul arasında bnzzerlıkla (hemcins) sinhiyyet olmalıdır. Yanlış mukaddimelerden doğru neticeye ulaşılmaz. Çünkü:

.....

Bundan dolayı Sakife olayı İslam alemine büyük bir darbe vurdu. Açıkça meydana gelen olayları zorlukları; Ali (a.s)’ın zorluklarını ki şahadetine sebep oldu, iler kerbela olayı Ehl-i Beyt’in esir olması, buna benzer diğer olaylarının sebebini sakife obluğunu diyebiliriz. Huccet-ul İslam diyor:

.....

Başka bir yerde de şöyle diyor:

.....

3. EBU BEKİR’İN HİLAFETİ

Hız. Ali (a.s) henüz Peygamber (s.a.a)’ın gusul ve definini tamamlamadan bir kişi gelerek ya Ali acele et, müslümanlar Ben-i Saide’nin sakifesinde toplanarak halife seçiyorlar dedi Ali (A.S) subhanallah! diye buyurdu. Bu cemaat nasıl müslümanlar. Peygamber (s.a.a) cenazesi defn olmadan makam ve reislik hevesindeler? Ali (a.s) sözünü bitirmeden başka birisi içeri girerek hilafet meselesi halloldu önce Muhacirle Ensar birbiriyle anlaşmadılar ama sonunda hilafet Ebu Bekir de kaldı, Hazrec kılbasından bir kaç kişi hariç herkes onunla biyat etti.

Ali (a.s) Ensar’ın haklı olduklarına dair delilleri nedir? diye buyurdu. Şahıs Nubuvvetin Kureyşde olmasından dolayı, imametinde Ensarda olması gerektiğini iddia ettiler, bunun yanında Peygamber (s.a.a)’e karşı himayet hızmez Ggedakerlıklarınıda hüccet olarak getirdiklerini söyledi.

Ali (A.S) “Muhacirler niçin ikna edici cevap veremediler?” diye buyurdu. Ensar nasıl ikna edici cevap vermeliydiler? diye sordu.

Ali (A.S) şöyle buyurdu: “Meğer ensar unuttular mı? Peygamber (s.a.a) defalarca Muhacirleri, ensarı aziz bilmeleri ve kötülerini affetmelerini tavsiye etti. Peygamber (s.a.a)’ın bu emri Ensarı Muhacirlere emanet bıraktığına delildir. Eğer onlar hilafete layık olsaydılar vasiyete muhatap olmazlardı. Peygamber (s.a.a) Muhacirleri onlara emanet ederdi.”

Sonra, Muhacirlerin nasıl delil getirdiklerini? sordu.

çok sohbet edildi sözlerinin neticesi şuydu; “Biz Allah Resulünün (s.a.a) soyundanız, hilafete ensardardan daha yakınız, dedi”.

Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Niçin Muhacirler sözlerin de durmuyorlar. Eğer onlar Allah Resulü (s.a.a)’ın soyundaniseler ben o soyun semeresiyim. Eğer Peygamber (s.a.a)’e yakın olmak hilafet için delil olacaksa, ben her yönden peygamber (s.a.a)’e daha yakınım”.

Kuran ayetleri, haberlerden, nebevi hadislerin yanında, Ali (a.s)’ın hilafeti hakkında bu buyruğu, sakife de toplanmış Ensar ve muhacire cevap olarak iyi bir delildir”.⁸⁰

Böylelikle Peygamber (s.a.a)’ın cenazesi toprağa verilmeden, Ebu Bekir halife oldu. Ancak batında halifeti henüz yerine oturmamıştı. Çünkü Ensardan gir grup ve özellikle Ben-i Haşim onunla biat etmemişti. Ömer, Ebu Bekire “Peygamber (s.a.a)’ın amcası, Beni Haşimin büyüğü Abbas b. Abdulmuttalib’i ziyaret edip, vaatle kandırıp, kendi tarafına çekerek Ali (a.s)’dan ayırman iyi olacaktır dedi. Ebu Bekir hemen Abbas’ı ziyaret etti, ve sözünü söyledi. ama Abbas ona muhkem cevap verdi: “Eğer Peygamberin vücudu senin hilafetine sebep olmuşsa ve kendini o hazrete yakınlaştırmışsan, bu durumda bizim hakkımızı gasbetmişsin. Çünkü peygamber (s.a.a) bizdendir ve biz ona herkesten daha yakınız. Eğer müslümanların sayesinde halife olduysan, biz de müslümanlardan diriyiz, aynı zamanda hepsinden daha üstünüz. Biz sana böyle bir izin vermedik. Eğer bana mal vaadi verdiysen onu nereden ele getirdin ve eğer kendi malınsa vermemen daha iyidir, bizimde

80- Bu hitabın Beşinci kısmında bu þuranın dođru olmadıđý ve batıllıđý hakkında uzun bir þekilde sohbet edilecektir.

ona ihtiyacımız yoktur ve eğer müminlerin malıysa senin onların malında tasarruf hakkın yoktur.

Ali (a.s) bütün bu sahnelerin oluşturulmasında hepsine vakıf ve nezaretçiydi. Bu olayların bütün sebebini biliyordu. Sakife ashabının, sade milleti aldattıklarını da çok iyi biliyordu. Onlar hak sözü duymak istemiyorlardı. Bu konuyu Ben-i Haşime ve Ashabına isbat etmek için Fatıma (a.s) Hasan ve Hüseyin (a.s) ile birlikte evlere giderek onları kendisine biyat'a çağırdı. Ne yazık ki bir kaç kişiden başkası bu daveti kabul etmedi.⁸¹

Birçok tarihçi Ali (a.s)'ın üç akşam aka arkaya müslümanların evine giderek kendisine beyat etmesini islediğini onların üzerinde olan kendi haklarını sayarak hücceti tamamladığını, ancak onlar yüzlerini çevirdiklerini Hazret onlardan müsbet cevap alamayınca, evine kapandığını yazmışlardır.

Diğer taraftan Ömer, devamlı olarak Ebu Bekir'e şöyle diyordu. "Ey Ali'den beyat almadıkça hilafetin temelleri sağlamlaşmayacaktır. Bunun için onu çağırıp beyat alman daha iyi olacaktır. Böylelikle Ben-i Haşim de ona uyarak seninle beya't edecektir.

Ebu Bekir, Halid ibn-i Velide ve bir kaç kişiye; Abdurrahman b. Avf, Ömerin kendisine emir verdi. Onlar gidip kapıyı çaldılar, hazreti Ebu Bekirle biyat etmesi için götürmeye geldiklerin söylediler. Ali (a.s) kabul etmedi Halid ve arkadaşlarının eve girmelerine izin vermedi. Halid ibn-i Velid arkadaşlarına zorla eve girmelerini emretti onlarda kapının yarısını sökülüp zorla içeri girdiler.⁸²

81- Berh-i Nehc-ül Belaga ibn-i Ebi-l Hadid, c.1, s.153 Muaviye'nin Emir-el Müminin Ali (a.s)'a yazdığı mektuba müracaat ediniz.

82- Bazıları böyle yazmışlardır: Ömer'in kapıyı yakmaları için çok çakırpır toplamalarını emrettiğini, Ev sakinlerini tehdit ettiğini ki eder dıparı çıkmazlarsa evi yakacağını söyledi. Fatıma (a.s) evin kapısına gelip böyle buyurdu: "Ey Hatab'ın oğlu bizim evimizi yakmaya mı geldin? Evet, evden dıparı çıkıp halifeyle biyat etmezseniz yakacağım dedi. (Akd-il Ferid cüz. 30 s. 63)

Hafız İbrahim-i Mısri Ömeri övmek amacıyla böyle diyor:

Bu esnada Ali (A.S)’ın yanında olan Zubeyr b. Avvam kılıcını çekerek onları tehdit etti ama iki kişi Zubeyri arkasından tuttular, Ali (a.s)’ın da etrafını çevirdiler. Ve onu bağlayıp sürükleyerek Eb-u Bekr’in huzuruna götürdüler. Hazret, Eb-u Bekir’in yanına gittiğinde şöyle buyurdu: Ebu kahate’nin oğlu, bu nasıl davranıştır! meğer o büyük zatın emirlerini unuttunmu?

Ebu Bekir cevap vermeden Ömer, “Seni buraya Resulullah’ın hali-fesiyla bıyat etmen için getirdik?” dedi. Ali (a.s) eğer mantıklı ve delille konuşsanız daha iyidir. Öyleyse ben söyleyeyim, siz sakifede Ensar’a hangi delillerle üstün olup ikna ettiniz? diye buyurdu.

Ömer: Kureyş’in diğer kabilelere üstün olması, Muhacirlerin Ensar-dan daha imtiyazlı olması ve bundan daha önemli, Peygamber (s.a.a)’e herkesten daha yakın olmamızdır.” dedi.

Ali (a.s) şöyle buyurdu. “Başka delillerim olduğuna rağmen Ben de sizin mantığınıza ve davranışınıza göre konuşacağım, Eğer siz Resulul-lah (s.a.a)’e olan yakınlığınızdan dolayı Ensardan daha üstünseniz ve eğer hilafette esas Resulullah (s.a.a)’e olan yakınlıksa, hepinizinde bil-diği gibi ben bütün araplardan Resulullah’a daha yakınım çünkü ben onun amacasının oğlu, damadı ve iki oğlunun babasıyım.

Ömer: verecek cevap bulanayınca, “biyat edene kadar senden el çek-meyeceğiz.” dedi.

Ali (a.s) şöyle buyurdu: “İşlerinizi iyi uydurmuş sunuz Bugün sen ona yardım ediyorsun, yarın (hilafeti) sana döndürsin diye Allah’a an-dolsun senin sözünü kabul etmiyorum, ve onunla biyat etmiyorum. Çünkü onun benimle biyat etmesi gerekir. Sonra millete dönerek, “Mu-hacirler Allah’tan korkun, Peygamber (s.a.a) Allahın onun hanedanında karar kıldığı saltanat ve kudretini onlardan almayın. Allah’a andolsun biz ehl-i Beyt, bu makamı herkesten çok hakkettiğimiz gibi herkesten daha layıgız. Kendi nefislerinize uymayın, doğru ve hak yoldan uzak-laşmayın.” diye buyurdu. Sonra Ali (a.s) beyat etmeden evine döndü ve

İbirin özeti püyledir: Ömer’den bapkasý Adnan kabilesinin benzersizi hamisizi, Aliye biyat etmezsen evini yakacađým diyemezdi. Peygamberin kýzy o evde olduđu halde.

dışarı çıkmadı. Hz. Fatıma (a.s) vefat ettikten sonra mecbura olarak biyat etti.⁸³

BAZI SAHABENİN EBU BEKİR'E İTİRAZI

Ebu Bekir halifet makamına yerleştikten sonra, ashabdan birkısmı Perşembe, peygamber (s.a.a)'in vef günü, hep girlikle mesci'e toplandılar. Ebu Bekir'e nasihat etmeye başladılar. Ebuzer-i Gaffari Allah'a hamd-u sena ve peygamber (s.a.a)'i andıktan sonra, Ebu Bekir'e dönerek şöyle dedi: "Ey Eb-u Bekir Hilafet makamını Ali (a.s)'dan almak, Allah ve Resülünün emrine itaat etmemektir. Akıllı ve ileri gönüslü bir insan ebedi ahireti geçici dünya yaşantısına değişmez. Siz bunun benzerlerini önceki ümmetlerden duymuşsunuzdur. Bu hareketiniz, müslümanların zararından. başka bir semere vermeyecektir. Ey Ebu Bekir! ben müslümanların bütün maslahatlarını gözönüne alarak bunları sana süylüyorum, şimdi kabul etmekte özyaürsün."

Ebuzer'den sonra Salman, Halid b. sad Ali (a.s)'ın faziletlerini ve hilafete olan liyakatini anlattılar. Ebu Bekiri bu makamı gasbettiğini söyleyerek korkuttular. Sonra Muhacir ve Ensara dönerek müslümanların gidisatını değiştirmeyin, heveslerinizden dolayı din ve mezhep ile oyuy oynamayın dediler.

Sonra Halid b. Sad Ebubekir'e Ensarın seninle biyatı, Ömer'in tahrik ve Evs ile Hazreç kabilesinin ihtilafından dolayıdır Allah'ın rızası ve onların seni istedikleri için olmamıştır. Böyle bir biyatın da değeri yoktur dedi. Eb-u Eyyup Ensari, Osman b. Huneyf ve Ammar Yasir ayağa kalkarak her biri Ali (a.s)'ın faziziletlerini, bu makama olan liyakatını sayıp, onun gazvelerdeki fedakarlık ve ceasretini hatırlattılar. Ebu Bekir Ashabın ve Ali (a.s)'ın yaranlarının sözlerinin esirinde kalıp, perişan

İebha-i Pııaver'den nakledilmisti:

Bazýlarý Halid'in emriyle kapýnýn kýrýldýđýný, Bazýlarýda evin üstündan eve girildiđini yazmýıplardýr. Bilinen budur ki Ali (a.s) zorla Ebu Bekir'e beyat ettirmeye çalııpmalarýdýr.

83- İerh-i Nehc-ul Belaga ibn-i Eb-il Hadid c. 1 s. 134.

oldu. Mescitden dışarı çıkıp, evine gitti ve müslümanlara aşağıda yazıldığı üzere mesaj gönderdi. Şimdi beni istemiyorsanız başkasını hilafet için seçin.

Ömer Ebu Bekir'in düşünce ve iradesinin sarsılmış olduğunu görünce onun yanına gitti. Çok sinirli ve perişan bir halde onunla sohbet etti. Yeniden onu mescide getirdi. Milletin tekrar tartışmaları için Ebu Bekir'in iki tarafından kılıçlarını çekmiş kişilerin etrafında dönmelerini emretti. Kimseyle tartışma izni vermeyin deoli. Ömer'in bu önlemi ikinci defa haşmetini milletin göznünde büyüttü, artık millet onunla tartışmaya cesaret edemediler.

ALİ (A.S)'IN EBU BEKİR'E GETİRDİĞİ DELİL:

Merhum Tabersi, Ali (a.s)'ın Ebu Bekir'e istidlalını ihticac kitabında getirmiştir. Biz aşağıda özetini sunuyoruz.

Hilafet Ebu Bekir'in eline geçtikten sonra, millet onunla biyat etti. Hz. Ali (a.s) karşısında özrünü örtmek için gizlice onunla görüştü ve şöyle dedi. “Ya Ebal Hasan Allah’a andolsun, benim bu işe hiç bir alaka ve meylin yoktur, keridimi diğerleri nekarsı tercih etmiyordumy.

Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Öyleyse seni bu iş için ne mecbur etti?”

Ebu Bekir: Çünkü Resulullah (s.a.a)'ın şöyle buyurduğunu duydum “Allah benim ümmetimi sapıklık üzere toplamaz, bende milletin toplandığını gördüm ve Resulullah (s.a.a)'ın sözünü yerine getirmeye çalıştım. Eğer bir kişinin karşı çıktığını görseydim bu işi kabul etmezdim dedi.

Ali (a.s) şöyle buyurdu. Peygamber (s.a.a) buyurduğu üzere Allah benim ümmetimi sapıklık üzere toplamaz, acaba ben bu ümmetten miyim yoksa değil miyim.⁸⁴ “Evet dedi.

84- Bu noktaya dikkat çekmek istiyorum ki Ali (a.s)'ın Ebu Bekir'e delil getirmesi cidal yoluylaıydı. Yani muhalif taratın da kabulettiği müsellemler olan şeyler üzerindendi ki onun mahkum olmasına sebep olmuştur. Yoksa þura ve icma'nın her ne kadar mümkün olmasa da, hak icma dahi olsa, Peygamber (s.a.a)'in halifesini seçmeye hakları yoktur. Nasıl ki Peygamber (s.a.a)i Allah seçti. Beþinci bölümde bu konuya geniş olarak yer vereceğiz.

Ali (a.s) bir grup, Salman, Ammar Ebuzer, Mıkdad, Sad b. ubade gibileri ve Ensardan bir grup senin halife olmanı istemediler, acaba bunlar ümmetten değilmeydi? Evet hepsi ümmettendi dedi.

Ali (a.s), “öyleyse sen nasıl peygamberi (s.a.a)’in hadisini delil getiriyorsun, kendin de biliyorsunki bunlar senin hilafetini kabul etmiyorlardı.

Ebu Bekir onların muhalif olmalarından haberim yoktu, iş sona erdikten sonra eğer çekilirsem milletin dinden dönmelerinden korktum Ali (a.s) bana söyle bakayım böyle bir işe gelmek isteyen ne gibi özellikleri olmalıdır? diye buyurdu.

Ebu Bekir: “Hayrı isteyen, vefalı, yağcılık yapmayan, güzel huylu, adaleti yayan, kitap ve sünneti bilmeli, zahid, dünya ya düşkün olmalı, mazlumun hakkını zalimden almalı, öncü (islamda) ve yakınlığı (peygamber (s.a.a) olmalıdır dedi.

Ali (a.s) seni Allah’a and veriyorum ey Ebu Bekir bu saydığın sıfatları kendindemi yoksa bendemi görüyorsun? diye buyurdu.

Ebu bekir bunların hepsini sende görüyorum ya Ebal Hasan dedi.

Ali (a.s) Resulullah (s.a.a)’in davetini benmi önce kabul ettim yoksa sen mi? diye buyurdu... Sen dedi.

Hazret acaba Beraat suresini müşriklere ben mi ilettim, yoksa sen mi diye buyurdu. Sen dedi.

Resulullah (s.a.a) hicret ettiğinde benmi canımı siper ettim yoksa sen mi buyurdu. Sen dedi.

Ali (a.s), kadir, Hum da Peygamber (s.a.a)’in hadisine göre ben mi müslümanların mevlası oldum yoksa sen mi? Sen dedi. Buyurdu. Zekat ayetinde

Allah’ın ve Resulünün velayetiyleaalen velayet, benim içinmi yoksa senin için mi? Senin içindir diye arz etti.

Peygamber (s.a.a)dan olan menzilet hadisi ki, benim menziletim Harun’un Musa’ya olan menzileti gibidir, benim hakkımda mıdır yoksa senin hakkın da mı? Diye buyurdu. Ebu Bekir senin hakkındadır dedi.

Ali (a.s) Acaba Resulullah (s.a.a) mübahele gününde, beni ve ahalim mi çocuklarımla müşriklerle mübahele (Hristiyan) için götürdü, yoksa senin ahali ve çocuklarını mı götürdü? buyurdu. Sizi götürdü dedi.

Acaba athir ayeti benim ve ehlim için mi nazil oldu yoksa sen ve senin ehlin için mi? buyurdu.

Ebu Bekir sen ve senin ehlin için dedi.

Kesa' gününde Resulullah (s.a.a) benim, ehlim ve çocuklarım için mi dua etti yoksa senin için mi? buyurdu. Sen ve senin ehlin için arz etti.

(Suresinin) sahibi ben miyim sen misin? buyurdu. Ebu Bekir elbette sensin dedi.

Ali (a.s), "Uhud gününde Asuman'dan yiğit olarak nida edilen sen misin yoksa ben mi? Elbette sensin dedi.

Acaba Hayber da Resulullah (s.a.a) sancağını eline verip, Allah onun vesilesiyle (Hayber kalesini) fetheden senmiydin yoksa benmiydin? buyurdu. Elbette sendin arz etti.

Acaba Amr b. Abdudud'u öldürerek Resulullah (s.a.a) ve müslümanlardan gamı sen mi kaldırdın yoksa benmi? buyurdu. Sen dedi.

Acaba Resulullah (s.a.a) kızı Fatıma (a.s)ıla evlenmesi ve Allah'ın onu asumanda evlenmesi için seçtiği kişi sen misin benmiyim? diye buyurdu Ebu Bekir sensin dedi.

Ali (a.s) şöyle buyurdu: Peygamber (s.a.a)'in torunu ve (reyhanesi) Hasan ve Hüseyin babası benmiyim ki Peygamber (s.a.a) onlar hakkında cennet gençlerinin efendisi ve babaları onlardan daha faziletlidir, yoksa sen misin? sensin arz etti.

Acaba, cenette iki kanadıyla imleklerle beraber uçan (cafer-i Tayyar)'ın kardeşi sen misin yoksa benmi? diye buyurdu. Senin kardeşindir dedi.

Ali (A.S) Resulullah (s.a.a) kaza ilminde ve Fasl-ul hitap da kastettiği kişi benmiyim sen misin? buyurdu. Ebu Bekir sensin dedi!

Ali (a.s), Resulullah (s.a.a)'in ashabına Emir-el Muminin diye hitab edilmesini istediği kişi benmiyim sen misin diye buyurdu. Ebu Bekir tabi ki sen dedi.

Resulullah (s.a.a)'e benmi daha yakınım yoksa senmi? diye buyurdu. Sensin arzetti.

Ali (a.s) Resulullah (s.a.a) katedeki putları kırmak için, seni mi omuzlarına aldı yoksa benimi buyurdu. Seni diye arz etti.

Resulullah (s.a.a) dünyada ve ahirette sen benim sancağımın sahibi-sin diye buyurduğu kimse sen misin benmiyim diye buyurdu. Senisin dedi.

Peygamber (s.a.a) mescide açılan kapıların kapatılmasında, bütün ashabın kapatmasını emrettiğinde kenim kapımımı açık bıraktı senin kapını mı? buyurdu. Ebu Bekir senin kapını.

Ali (a.s), arka arkaya, Resulullah (s.a.a)'ın kendi hakkında buyurduğu faziletleri saydıkça Ebu Bekir tasdik ediyordu. Sonra, öyleyse neye kanıp bu makam gasbettin? byurdu: Ebu Bekir ağlamaya başladı, ve ya Ebal-Hasan ban bugün için fırsat ver bu konu üzerinde düşüneyim dedi, sonra hazretin huzurundan ayrılıp kimseyle konuşmadı, Akşam olup uyuyunca Resulullah (s.a.a)'i rüyasında gördü ki ondan yüz çeviriyordu. Ebu Bekir ya Resulullah (s.a.a) emir mi buyurdun yerine getir-medim? dedi. Allah'ın ve Resulünün sevdiği kimseye düşman olup, hakkı sahibine vermedin byurdu. Ebu Bekir bu işin ehl-i kimdir? dedi. Seni azarlayan Ali (a.s) dir dedi. Ebu Bekir ona verdim ya Resulullah dedi ve bir daha hazreti görmedi.

Sabah erkenden Ali (a.s)'ın huzura giderek rüyasını anlatıp elini uzat biyat edeyim dedi. Ali (a.s) elini uzattı Ebu Bekir elini eline çekerek biyat etti. Sonra mescide gidip rüyasında gördüklerini kendi aralarındaki sohbetlerini anlatcağını ve bu makamdan el çekerek sana teslim olduğumu söyleyeceğim dedi!

Ali (a.s) evet (çok iyi) dedi.

Ebu Bekir hazretin huzurundan ayrılmıştı, renai değişmiş, kendini azarlayarak Ammar ile birlikte giderken ömerle karşılaştı; Ömer “ne oldu Allah'ın halifesi? dedi.

Ebu Bekir olayı anlattı. Ömer “seni Allah'a ant veriyorum Ey Resulullah (s.a.av)in halifesi Ben-i Haşim'in sihirli hilesine aldanı güvenme bu onların ilk sihirleri değil. (Bu işleri çok yapıyorlar). Ömer o kadar konuştu ki, Ebu bekir aldığı karardan vazgeçip tekrar hilafet makamına yöneldi.⁸⁵

85- Ýhticac c.1. s. 157-184.

FEDEK GASBI: (FEDEK'İN GASBI)

Ebu Bekir'in en kötü işlerinden biri, peygamber (s.a.a)'in kızı Fatıma (a.s)in elinden Fedeki almasıydı. Elbette önce biraz Fedek hakkında şerh vermeliyiz Fedek Hayber ve Medine arasında bir köydü ki Medine'ye iki menzillik yolu vardı. Çok iyi mahsülü olan verimli bir hurmalıktı. Orada yahudi kabileleri oturuyordu.

Hicretin yedisinde, İslam ordusu gelişmeye başladığı zaman, hayber fethinden sonra Allah-u Teala yahudilerin kalbine korku salmıştı. Bundan dolayı fedek ahalisi Resulullah (s.a.a)'le anlaşma imzalayarak yarısını kendilerine alıp yarısını da müslümanlara verdiler. Sonuçta Fedegin yarısı. Resulullah (s.a.a)'in kendi malı oldu. Çünkü askeri girişim ve savaş olmadan bu yer hazretin eline yesmişti. Aşağıdaki ayet bu konuya şamil olmaktadır.

.....⁸⁶

Yani: Allah'ın, Resulüne (s.a.a) verdiği mal sizin piyade ve süvarilerinizin hiç bir zahmet çekmeden ele gelen malıdır. (Sizin onda hiçbir hakkınız yoktur) fakat Allah, her istediğini Resulüne (s.a.a) sahip kılar. Herşeye kadirdir, gücü yeter bu Ganimet Allah'a, Resulüne (s.a.a) diğer kısmı Peygamber (s.a.a) ve İmam (a.s)'in kanrolü altında askerler arasında paylaştırılan humustan farklıydı. Nitekim Allah-u Teala kuran-ı Kerim'de şöyle buyurmuştur:

.....

Ama ordu olmadan savaş olursa Enfal'dir. Allah'a ve Resul (s.a.a) üne aittir. Allah-u Teala kitabında şöyle buyurmuştur:

.....

Hz. Sadık (a.s) buyuruyor ki :

Yani, Enfal at ve deve ona sürülmemiş olsun. (savaşla de gelmesin). veya anlaşmaya elegenden millet malıdır, veyahut da millet kendi eliyle vermiş olsun. Harap yerler, ve nehirlerin dibi Allah Resulünündür. On-
dan sonra imamlara aittir, onlar istedikleri yere harcaya bilirler.

Buna göre Enfal ayeti Fedek'e şamil olmaktadır.

86- hafr suresi Ayet. 6

Fey' ve hums ayeti şamil olmamaktadır. Çünkü müslümanlar onu ele getirmek için hiçbir şey yapmamışlardır. Nasıl ki imam sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: Yahudiler Resulullah (s.a.a)'ile anlaşp Fedeği ona verdiler, Dhayret da sahsen Fedeğe sahip oldu.,

Mecme-ul Beyan tefsirinde, Usul-ü Kafide şu ayetin altında şöyle gelmiştir. Bu ayet Peygamber (s.a.a)'e nazil olduktan sonra kızı Fatıma (a.s)'ı çağırıp, Allah-u teala bena Fedeği (ki benim şahsi malımdır) sana vermeme emretti, diye buyurdu. Fatıma (a.s): ya Resulullah (s.a.a) bunu sizden ve Allah'tan taraf kabul ettim diye buyurdu. Bu konu Ehl-i Sünnet kitapların da örneğin Tefsir-i Salebi, Şevahidut-tenzil, yenabi-ul mevedde gibi kitaplarda gelmiştir. Bu ayet nazil olduktan sonra Peygamber (s.a.a) Fedeği kızı Fatıma (a.s)'a verdi.⁸⁷

Resulullah (s.a.a) hayattayken Fedek Hz. Fatıma (a.s)'ın elindeydi, Mahsulleri toplamak için işçiler görevlendirmişti. Gelirinde Ben-i Haşimiden ve diğer kabilesinden olan Fakirler arasında paylaşıyordu. Ama Resulullah (s.a.a) vefsa etiken sonra Ebu Bekir Hz. Fatıma (a.s)'ın Fedek'eki vekilini çıkarıp elinden aldı. Fedek müslümanların malıdır dedi.

Ebu Bekir'in bu ameli gasbi ve her yönden haksızcaydı. Önceden de değindimiz gibi birinci obrakı fedek Enfal'dan otup Resulullah (s.a.a)'ın şahsi malıydı. İkinci olarak Peygamber (s.a.a) hayattayken Allah'ın emriyle kızı Hz. Fatıma (a.s)'a bağışlamıştır üçüncü olarak Hz. Fatıma (a.s) babası zamanında fedeğin her hakkı kendisine aitti. Bu konu hakkında Hz. Fatıma (a.s) Ebu Bekiri mescitte, Muhacir ve Ensarın özünde mahkum etti.

Ebu Bekir yalan bir hadis;le Peygamberden (s.a.a) duydumn biz peygamberler irs bırakmayız bizden geri kalan sadakadır (Ümmetin malıdır) dedi.

Hz. Zehra (a.s) şöyle buyurdu: Ey Kuafe'nin oğlu Allah'ın (c.c) kitabında da geldiği gibi babandan sana irs kalıyordu. Bana irs kalmıyor mu? Eğer Peygamberler irs bırakmıyorlarsa sen, Peygamberlerin irs bırakması hakkında nazil ettiği ayet hakkında ne diyorsun sen babama.

87- yanabi-ul Meveddet s. 119 Şevahid-ul Tenzil c. 1 s. 443.

Iftıramı ediyorsun (Süleyman babası Davut'tan irs aldı)

.....

Yine Zekerıyya hakkında şöyle gelmişti.

.....

(Zekerıyya Allah'a rahmete kudretiyle, kendinden ve yakup oğullarından irs alması için çocuk bağışlamasını istiyor).

Diğer ayetlerde de var dir. Bura göre hangi delile dayanarak babamın irsinden bini mahrum ediyorsun.

Acaba Allahbu ayetle sizlere bu hakkı tanıyıp bizi mahrummu etmiştir? Veya siz babam ve amcamın oğlu Ali (a.s)'dan ve Kuran'ın hass ve Amm ayetlerini daha mı iyi biliyorsunuz?

Fatıma (a.s) Ebu Bekir ve etrafındakileri rezıl etti, onlar bu mantık karşısında hiç bir şey söyleyemediler. Neyazıkkı hiçbir nefice almadan evine döndü. Hz. Ali (a.s)'a asilerin burnunu yere sürtüp arabın batıl yoldaki insanlarını toprağa yapıştıran sen değilmieydin? Şimdi niçin sessiz oturmuşun? Bu sessizliğin sonucu fedeğim onun bunun elinde oyuncak oldu dedi.

Ali (a.s) bu olaylar karşısında Hz. Fatıma (a.s)'ı sabre devat edip tavsiyelerde bulunarak sessizliğinin felsefesini açıkladı sabretmesinin sebebi ıeygamber (s.a.a) vasiyyeti için olduğunu dedi. Onun için şerh ve edip olayların hüüüyeti hakkında bilgilendidi. Hz. Fatıma (a.s)'ın bu musibetlerden sonra sabretmekten başka çeresi yoktu. Sonuçta dertleri ve kederleriyle babaşa kaldı. Dertlerini babasını ntoprağına anlattı. Onun derdinin büyüklüğünü ve mazlumiyetini şu mısralarla biraz anlayabiliriz.

Yani, bana gelen musibetler eğer gündüze gelseydi gece olurdu.

Gerçekten Sakife ashabının bu işi çok pis ve uygursuzdu ki Resulullah (s.a.a) feyat ettikten sonra, başsağlığı yerine aezretin geride kalanlarına ve ailesine böyle davrandılar. Bir ömür sahrada yaşayan arap alim ve tebiyeyle diğer milletlere üstün kılıp mücadele ederek zorluklardan sora ki Ayet-i Kerime de bunu dağınmaktadır.

Sadece yakınlarına segdi ve muhabbet duyulmasını istemiştir. Ama bu nankör fırka kızının evini yaktılar. onun tek yadigarını hüüzünler içinde bırakıp babasınının türbesinden başka ona sığınak bırakmadılar.

Tarihçilerin rivayet ettikelerine göre Hz. Fatıma (a.s) bu musibetler ve haksızlıklar sonunda hasta olup bunun eseriyle vefat etti.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:

HZ. ALİ (A.S)'İN HİLAFET DÖNEMİ

- 1- Osman'ın katlinin sebepleri
- 2- Hilafet seçilmesi
- 3- Cemel Harbi
- 4- Sıffin harbi
- 5- Bunun hikmet ve sonuçları
- 6- Nahrevan savaşı
- 7- Hz. Ali (a.s)'ın Şehadet?

1- OSMAN'IN KATLEDİLMESİNİN NEDENLERİ

Abdurrahman bin ouf osman ile biatedeçeği zaman, o'nun Peygamber (s.a.a)'in sünnetine ve şeyheyn'in sünnetine uygun hareket edeceği şartıgzerine ona biat etmişlerdi. Nevarki osman, hilafet mesnedine oturduktan sonra Hz. Peygamber (s.a.a)'in ve Şeyheynin sünnetleriyle muhalfet etmeye başladı.⁸⁸

Osman, başlarında bu Süfyan olmak üzere ümeyye oğullarını mal ve makama boğdu. Osman'ın ümeyye oğullarının ilerigelenleriyle yaptığı bir toplantıda bu süfyan fikir beyan ederek dedi. “hilafeti topoyunu gibi birbirinize devredinta ki başkasının eline düşmesin ve bu hilafet beşeri bir hükümet sistemidir. İlavetın benim cennet ve cehennemın varolacağına da imanım yoktur.”⁸⁹

Osman, beytülmal (devlet hazinesi) da olupkalan malları kendi akrabaları arasında paylaştırdı. Selahiyetlerinin olup olmadığına bakmaksızın hakimlik ve valiliklerin hepsini ümeyye oğullarından seçti.

Diğer şehirlerin halkları osman'ın valilerinin elinden çektikleri zulümleri defalarca Hz. Peygamberin (s.a.a) ashabına ve hatta Osman'ın kerdisine şikayet ettiler. Ne varki bü şikayetler o'nun bu gidişatında

88- Mürucur-zeheb 1.c. 435.s Ýbni Ebil Hadidin Nehc-ül Belađa þerhi 1.c. de.

89- El-isabe 4.c 88.s. mürucur-reheb 1.c. 44.s

herhangi bir değişiklik yapmasını gerektirecek bir te'sire sahip olamadıkları gibi o'nun şeriata muhalif vekendibaşınamellerine depeketti etmedi.

Bütün bu olanlardan sonra müslümanlar bu yakışksız işlerin ününü almak üzere hareket geçtiler ve o'nun eliyle aş başına gelenlerin enirlerine itina göstermediler.

Osman'ın halktan toplanan malları kendi akraba ve dostlarına paylaması bahşışlerde bulunması adaletsizce yaptığı butip ameller ashabı kendisine karşı gazaplandırmıştı, buna istinaden biraraya felerek meşveret ettiler. O'nun ve tayinettiğı vali ve hakimlerin yaptıklarını başlangıçta yazıp, o'nu bugibi çirkin amellerden uzaklaştırmak üzere nasihatte bulunmayı ve eğer mektupla (yaplı) uyarının bir yararı olmazsa o'nu azletmeyi kararlaştırdılar.

Mektubu yazıp, ashabın büyüklerinden Amar-ı yasir vasıtasıyla osman'a gönderdiler. Ammar mektubu osman'a verdi, Osman mektuptan ne yazıldığını anlayınca o'nun fırlatıp attı ve kölelerine Ammarı dövmelerini emretti onlarda Ammar-ı dövdüler hatta kendisi de Ammar'ın karınına birkaç tekme vurdu. Ammar buygın düştü. Budar beler nedeniyle sonraları fitik oldu).

Bu yapılanlar islam hükümetinin dörtbir yanına kısa zamanda ulaştı ve müslümanların osman'a karşı hışmını alevlendirdi. Bu dönemde Abuzer-i Gaffari Osman tarafından şam'a sürülmüşü ki, orada Osman'ın ve taraftarlarının yaptığı çirkin ve yakışksız işleri müslümanların meclislerinde açıkça beyan ediyordu. Osman'ın, Allah rızasına peygamberin sünnetine ve hatta şeyheyne (Ebu Bekir ve Ömer) bile muhalif hareketlerini halka anlatıyordu.

Ebu Zerr'in Şama sürgününün nedeni, Osman beytülmalı ümeyye oğullarına bahşış çekiyordu. Örneğin mervan bin Hakem'e ve Zeyd bin Sabit'e yüzbin dinardan fazla bahşetmişti. Ebuzer bunu duyduğı gibi şu ayeti bağıra bağıra okumaya başladı: "Altın ve gümüşü hazine edip nipte Allah yolunda infak etmeyenler yokmu? öyle ise onları acı bir azapla müjdele".

Osman bunu halver alınca Ebuzer'e çoksinihlendi ve bir mecliste cemaate sorduki; "Acaba valinin devlet hazinesinden (müslümanların

beytülmalından) birşeyi borçalıp başkasına ödemeye hakkı var mıdır?” Ka’b bin Ahbar: “Zararı yoktur” diyor. Abuzer Ka’b’a yüzünü dönerek: “Ey anası-babası yahudi senmi bizedinimizi öğreteceksin?” diyerek elindeki asayla ka’bın başına vardı ve başkırıldı. Bundan dolayı Osman o’nu medineden ihraç etti ve Şam’a gönderdi. Genildiği üzere Şam’da Osman ve Muaviye aleyhine çalışıyordu. Öyleki Muaviye o’nu hapsetmek zorundakaldı. ve bu konuda Osman’a bir mektup yazarak “Ebuzer halkı senin aleyhine tahrik ediyor” diye haber gönderdi. Osman cevabında Muaviye’ye “O’nu semersiz bir deveye bindirip, eziyet ve işkencelerle bize gönder” diye bir emir name yazdı muaviyedenileniyaptı ve Ebuzeri medine’ye gönderdi.⁹⁰

Tarihçilerin nakline binaen, Mısırlılardan bir cemaat Medineye geldiler ve osmana başkaldırdılar. Osman tehlike hissedince Hz. Ali (a.s)dan yardım istiyor ve pişmanlık izharetmiş. Bunun üzerine Hazret mısırlılara: “Sizler hakkı yaşatmak için kıyam ettiniz ve Osman da tevbe etti ve diyor ki ben geçmişte yapılanlardan elimi çekiyorum ve ta üç güne kadar sizlerin sorunlarına elatılacaktır. Ayrıca zalim yöneticilerini de azlediyorum diyor” dedi ve sonra osman adına mısırlılarla anlaşma imzaladı ve onlar döndüler. Yolda Osman’ın kölesini onun devesine binmiş mısıra gittiğini gördüler. Ondan şüphelenip aradılar ve bir mektup buldular ki Osman, Mısır valisine şöyle yazıyordu: “Allahın adıyla; Abdurrahman bin udeys yanına geldiğinde o’na güz şallak (sopa) vur, saç ve sakalını traşettir ve uzun müddet zindana mahkumet. Aynı şekilde Amr bini Humk ve Sudan ibni Hamran ve Urve ibni Nabba Badenilenleri aynen icraet.”

Mısırlılar mektubu alıp, büyük bir hışımla Osman’ın yanına döndüler ve dideler ki: “Sen bize hıyanet ettini” Osman mektubu inkaretti mektubu kölesinde aldıklarını söylediler, Osman “benim iznim olmaksızın bu işe girişmiştir” dedi. “Senin devene binmişti.” dediklerinde. “devemi çalmışlardı” diye cevapveriyor. “Mektup senin yazın” diyorlar, cevapta yine benim izin ve haberim dışında bunlar yapılmış diye Cevap verince, Cemaat diyor ki “bu durumda senin hilafete liyakatin

90- Müntahab-ı Tevarih 176.5

yoktur, hemen istifa etmen gerek. Zira eğer senin iznin ile bu iş yapılmışsa hainsin, eğer senin iznindeşinde böylesi mühim ve önemli işler yapılıyorsa sen bu işe layık değilsin heriki halde de ya istifanı ver veya hemen şimdi başımızdaki zalimi azlet!

Osman: “Eğer ben sizin meylinize göre hareket edeceksem, bu demektirki siz hükümet ediyorsunuz öyleyse ben neyim?! Onlar toplantıdan hışımla kalktılar.⁹¹

Osman’ın valilerinden birisi O’nunla bir anadan doğma üvey kardeşi velid bin ukbe, kendisi tarafından Kufe’ye valitayin edilmişti. Velid alkolik birisiydi hatta günün birinde mest bir halde mescide gidip, sabah namazını dört rek’at kılmıştı. Abdullah ibn-i mes’ud alayh bir itirazla “Emir namazda bile cömertliğini esir gemedi” demişti.

Bir grup medine’ye gelerek Osman’a “Senin temsilcin alkoliktir ve biz onu çok içmekten dolayı kustuğum (sızmış halde) gördük” diyerek o’nun azledilmesini istiyorlar.

Osman: “Sizler iftira ediyorsunuz” diyerek onların şikayetlerine cevap verecek yerde, onları dövdürdü (had vurdurdu) üstelik halkada bunlar kendi emirlerine ittira ettiklerinden dolayı bu cezaya çarptırıldılar diye itşa ettirdi.

Hz. Ali (a.s) Osman’ın bu işine itiraz etti ve buyurdu ki: “Sen fasık’ın yerine şahidi dövdürdün” daha sonra da gerekli delillerle bu yakı şiksiz davranışlarının sonucunda başagelecekler hakkında kendisini uyardı. Osman çaresizlik yüzünden velidi azlettive onun yerine Amcası oğlu said bin As’ı tayinetti. Ayrıca Hakem ibn-i As ve oğlu Mervan ibni Hakem (Rasulullah o’nları medineden ihraç edip Taife sürmüş hatta şeyheyn hem onları medineden uzaklaştırmışlardı Osman onları medine’ye getirmekle kalmayıp, hilafetin vezirlik makamını mervanın eline teslim etti ve sonuçta bütün müslümanların itirazına maruz kaldı.

Amcası oğlu Abdullah ibni Amir’i Basra ve İran hükümetine, süt-kardeşi Abdullah ibni sa’d’a, Şamın valiliğini Muaviye ibni Ebi süfyan’a ki ömerin hilafetinden itibaren tayin edilmiş olmakla, ona tam ihtiyar vererek yerini tahkim etmesini sağlamıştır. Kendisi için de süslü

91- Taberi tarihi 2.c, 402-409. s ve yakubitarihi 2.c, 150-151.s.

ve güzel bir saray yaptırmıştır. Bu hatalı ve sünnetle (islam ruhuyla) bağdaşmayan yakışsız hareketler Osman'ın kendi zararına tamamlandı ve sonunda ihtiyar elden gitti. Gemi beni ümeyyenin eline terketti sonra da hiçbirine sözü geçmez oldu. Örneğin Muaviye artık merkezi hükümetten ayrı ve müstakil olmak düşüncesindeydi ve Şamı kendimi rası gibi sahiplenmek düşüncesindeydi. Bundan dolayı Osman, müslümanların ayaklanması sonucu tehlikeyi sezince Muaviyeden yardım istedi. Muaviye Osman'ın öldürülmesi ve kendisinin hilafet idiasında bulunakilmesi için, kastılı olarak müsamaha ve vakit geçirme yoluna gitti. Sonra da zamanın halifesine muhalefet etmiş olmamak için yezid bin Esedi bir gurupla birlikte medineye gönderdi ama ona medineye sekiz fersahlık bir yezde durmasını ve ikincibir emrekadar daha ileri gitmemesini emretti. O da oyerde Osman'ın öldürülmesine kadar bekledi daha sonra Muaviye O'nu ordusuyla birlikte şama çağırdı.

Halifet yükü her geçen gün birazdaha ağırlaşıyor, durum gittikçe kötüleşiyordu. Ashabın nasihatlerinin de Osman'a bir yararı olmuyordu, hatta bir defasında da Hz. Ali (a.s) müslümanları temsilen Osman'ın yanına gitti, o'nun hayrını isteyerek nasihatte kulundu ve sonunun kötü olacağını ihtaretti. Ancak Osman bu türsözleriçin kulağını kapamıştı. Öyle ki bir gün minbere giderek halkı bu itiraz ve şikayetlerinden dolayı tehdit etti, kendi tayin ettiği hakim ve valilerinin de savunuculuğunu yaptı. Medine halkı budurum karşısında o'nakarşı geldiler, açıkça cadde ve sokaklarda O'smana küfür ve hakaretler ediyozlardı. Bu ateşi alevlendirenler de Talha zübeyr Aişe ve Hafsaydı ki, sonuçta bu tahrikler Osman'ın evinin muhasara edilmesiyle tamamlandı.

Osman, medine halkının kendisinden elçekmeyeceğini anlayınca ümeyyeğullarının ileri gelenleriyle bir toplantı yaptı ve onlarla bu konuda meşveret etti. Onlar da etraftan yardım istemesinin gerekliliğini bildirdiler taki şam ve Basra dan gelecek ordu ayaklananları dağıtsın diye.

Bundan hemen sonra osman şam ve Basra'ya haber gönderdi. Basra valisi Abdullah ibni Amir, mescide giderek halkı Osman'ın yardımına davetetti ama kimse ona müspet cevap vermedi, Muaviye ise işi - işaretedildiği gibi - geçıştirmek yoluna gitti.

Müslümanların sayısı her geçen gün (Osman'ın evini muhasara için) çoğalıyordu öyle ki, onun dışarıyla irtibatı tamamen kesildi hatta içecek suya bile eliyetişmez oldu. Çaresiz evinin damına çıkıp, sordu ki: “Acaba Ali (a.s) sizin aranızdamıdır?” Dedilerki “hayır onun bu işte parmağı yok o zaman su ricaetti ancak halk cevap vermedi Hz. Ali (a.s) bu haberi aldığı gibi (rahatsız oldu) beni haşimden birkaçkişiyle Hz. Hasan (a.s)'ın nezaretinde olarak O'smanın evine su gönderdi. Muhasara edenlerce engel olunmak istendiyse ole Hz. Hasan (a.s)'ın himmetiyle su osman'a yetiştirildi.

Müslümanlar, bu hareketlerin sonucunda Osman'ın hilafetten istifa edeceği hayalinde idiler, bundan dolayı halife tayin etmek fikrine düşmüşlerdi ama ne Osman'ın ve ne de ümeyye oğullarının böyle bir makamı terket meğe niyetleri yok gibiydi. Diğer yandan muhasarayaktilanlar. Osman'ın şam ve Basra'dan yardım istediğini de haber alınca artık hareketlerini şiddetlendirmeyi ve yardım yetişmeden işi bir yere bağlamak gerektiği görüşünde birleştiler. Bu komuşma ve fikir alışverişinden sonra darbeleriyle katlettiler.

Osman'ın katli 35 Hicri senesinde vuku kulmuştır. Böylece islamın 25 yıllık haktan ve asılmecrasından (Allah ve rasulünün yolun olan) inhiraf dönemi görünüşte sona ermiş oluyordu. Ancak nevarki, onun bu vahim netcesi her zaman islamın ve müslümanların başağırısı olagelmıştır.

2- HALİFELİĞE SEÇİLMESİ

Müslümanlar, Osman'ın öldürülmesinden sonra mescid-i nebi (s.a.a) de toplanarak yeni bir halife tayini için konuşmaya meşveret etmeye başladılar.

Osman'ın oniki yıllık hareket tarzından şunu anladılar ki, hilafet işini öyle birkişiye teslim etmeliki, gerçekten bu işin üstesinden gelebilsin.

Burada Ammar-ı Yasir, maliş Eşter, Rufaa ibni Rafi ve diğer bazı kimseler Hz. Ali (a.s)'ın hilafetini çok arzuettikleri için halkı o hazretle biat etmeye davet ettiler.

Bu birkas kişi, kalplere te'sir eden hutbeleriyle ve delilleriyle birlikte önceki halifelerin yaptıklarını tahlil ve tenkid ederek, o'nların Peygamberin (s.a.a) sünnetine nasıl muhalefet ettiklerini, yolu nasıl saptırdıklarını, Peygamber (s.a.a)'ın Hz. Ali (a.s)'ın hilafetini tavsiyesini nasıl reddettiklerini müslümanlara anlatıp, o hazretin bütün işlerde öncelikli olduğunu zikrettiler. Sonuçta efkar-ı umumiyi (Kanwoyunu) bazı gerçekleri açıklığa kavuşturmak suretiyle aydınlattılar. Öyleki, onların bu konuşmaları sonucu muhacir ve Ensar hep bir likte o hazretin biatı için hazır oldular. Sonra mescitten çıkıp doğruca o hazretin evine yollandılar. Dedilerki, "Ya Ali (a.s)Osman öldürüldü ve şimdi islam toplumu halifesiz durumdadır. Bu iş için senden daha layık olanını da göremiyoruz. Verelini sanabiat edelim bütün müslümanlar aynı şekilde sona biat etmeye hazır dırlar.

Hz. Ali (a.s) buyurdu. "Benden elinizi çekin ve başkasını bu iş için seçin, bende sizlerden biri gibi ona itaat edeceğim. Benim size vezir olmam, emir olmamdan daha hayırlıdır."

Müslümanlar arzettiler ki "Peygamberin Ashabı senden bu görevi kabul etmeni istiyorlar, lütfen onların bu davetine icabet buyur."

Hz. Ali (a.s) buyurdu ki: "Benim hilafetimi yüklenmeye sizin gücünüz yetmez, er veya geç benden yüz çevireceksiniz. Zira hilafet konusu görüldüğü gibi sade ve adi bir şeydeğildir. Belki, çok ağır bir yük türki taşıyanı yıpratır, o'nun sükunet ve rahatlığını yokeder. Ben, hak ve adalet dairesinden dışarı adım atacak birisi değilim ve sınıf ayrıcalıkları veya birtakım ünvan ve isimler hatırına halkın malını paymal edecek de değilim veya ileri gelenlerin tavsiye ve önerilerininide dinliyecek değilim. Ben mazlumun hakkınız zalimden almadıkça vicdanım sakinleşmez ve başına buyruk alışanların burnunu yeresür medikçe kendimi razı edemem."

Hz. Ali (a.s) her ne söylese, zulme uğramış millet her defasında tefyatlarla itaatlerini izhar ediyorlardı. Malik Eşter yaklaşıp arzetti ki: "Ya Ebel-Hasan kalk artık, millet senden başkasını istemiyor. Allah'a yemin olsun ki eğer bundan da çekimser kalırsan, meşru hakkın olan şeyden dördüncü defa uzak kalacaksın. O anda müslümanlar izdiham halinde dediler ki: "Sana biat etmedikçe, senden ayrılmayacağız."

Hazret buyurdu “madem ısrar ediyorsunuz ve bundan gayri çare yok, mescitte toplanın ki benimle bey’atiniz gizli, örtülü olmasın ve bütün müslümanların bilgi ve rızasıyla olsun.”

Müslümanlar Mescidi nebi (raa) detoplandı ve o hazretle biatettiler. Talha ve Zübeyr gibi bazı başta gelenlerde kendilerin ce maslahat gereği mu’teriz olmadı ve o hazretle bey’atleştiler. Elbette (Sonradan malum olacağı gibi) biatleriyle birtakım beklenti ve hayallerini de kenara bırakmış değillerdi. Bir takım imtiyazlar, valilik ve hakimlik hayaliyle onlar da biat ettiler ve hatta halkın rağbetini arttıracak faaliyetlerde bulundular ve hatta ilk biat eden Talha idi, daha sonra sa’d ibni ebi vakkas, Abdullah ibni ömer gibi bazıları biat etmekten çekindiler.⁹²

Hiz. Ali (a.s) biatın tamamlanmasından sonra hutbe arasında onlara buyurdularki: “Bilinki, Peygamber-i Ekrem’in bi’setizamanındaki açmazlar eteklerinize yapışmış, size yük döndürmüştür. Peygamberi hak üzere gönderene andolsun ki, birbirinize karışacak alt-üst olacaksınız.

92- Abdul melik bin mervan zamanında, haccac bin Yusuf (Haccac-ı Zalim) O’nun tarafından Abdullah ibn-i Zübeyri yakalamak üzere mekkeye askeri çýkarma yapmıþtı. Abdullah ibni Zübeyr-i öldürdükten sonra o’nun cesedini dâr’a çekmiþti. Abdullah ibni ömer ki Hiz. Ali (a.s)nin biatından yüz çevirmişti, o sýralarda mekkede idi. Cankorkusuyla Haccacın yanına gitti ve “Sen Abdulmelik’in numayende ve temsilcisisin ve ben onunla biat etmede geldim. Elini ver, ta biat edeyim.” Haccac dediki: “Sen Ali (a.s) ile biat etmedin, nasýl olduda þimdi bu fikre düþtün seni kuraya getiren gerçekte bu dara asýlmış cesetten baþkabirpey deðildir.” Haccac o anda yazý ile meþgul olduðundan, ayaðýný uzatarak dediki “Elim yazý ile meþguldür eðer istiyorsan ayaðýmla biat et.” Abdullah ibni ömer elini Haccac’ın ayağına çekerek biat ettir.

(Diðer bir rivayete göre: Haccacın kaþınıntý hastalığı vardı ve Abdullah’a nasýl olupta bu fikre düþtüðünü sorduðunda, o “Peygamberden duydum ki, “Zamanının imamını tanımadan ölen caliliye ölümüyle ölmüş gibidir.” diye buyuruyordu, ben de þimdi zamanın imamıyla biat etmeye geldim diye cevap veriyor. Haccac elleriyle kaþınmakla meþgul olduðundan “madem öyle ellerim gördüğün gibi meþguldür. Eðer istiyorsan ayaklarımla biat edebilirsin” demiþ ve Abdullah ibni ömer bu zilleti kabullenmiþti. Nasýl kabullenmesinki hiz. Ali (a.s) ile biattan çekinmekle kalmamış Hiz. Hüseyin (a.s) kendisine katılması için uyardığında da o zahitlik ve tarafsızlık taslamıştı. Ýmam da O’nun sonunda düþeceði bu durumu ona haber vermiþti) (müt).

Elekteki taneler gibi deneneceksiniz, haksız yere üstte görünenler alta düşecek ve gerikalanlar ileri geçecek kalbur üstü kimseler müşahhas olacaklardır.”

Sonra buyurdular ki: “Günahlar başıbozuk atlar gibidirler, onlara binenleri-ki günahkar ve batıl ehlinden başkası değildirler - cehenneme atalar. Takva ve Zühd ise terbiye edilmiş deve misali gemi sahibiniy elinde olduğundan onları cennete iletir. Buna binaen takva, hak yoldur, günahlar batıl ve her birinin takipçileri var. Eğer ehl-i batıl çoğunlukta olsa, eskiden kalma bir sünnettir ve eğer ehli hak asınlık olsa azınlıklar genellikle öne geçerler. Bunların ilerleme ümidi daha çoktur. Elbette çok az görülmüştür ki, bir şey insana sırt çevirsin, sonra da tekrar ona dönüş yapısın.”

Hz. Ali (a.s) daha sonra namazkıldı ve evine gitti ve yapılması gereken işlerle meşgul olmaya başladı. Ertesi gün mescide gitti namazdan sonra bir hutbe okuyarak halkı kendi devlet ve yönetim şeklinden haberdar etti. Hamd ü senadan. Peygamber ve Aline selat ve selamdan sonra şöyle buyurdular: “Bilinki ben sizleri hakka ileteceğim. Peygamberi Ekrem’in (s.a.a) yıllardan beri terkedilen yolunu takibedeceğim, Allah’ın kitabının emirlerini sizlere icra edeceğim, Allah kitabından ve resulünün sünnetinden en küçük bir sapma yapmayacağım. Her zaman sizlerin asayişini kendimden öncelikli sayacak ve sizden yapmanızı istediğim her şey sizin sakah ve menfaatinize olacaktır. Ancak bu bir maslahat-ı küllidir. Ben bütün halkın azara alarak bunları yapacağım, has bir gurubu değil. Belki bu emrin uygulaması başlangıçta sizlere ağır gelecektir. Ama tahammüllü ve zorluklara karşı sabırlı olmaya çalışın. Sizler daha iyibiliyorsunuz ki, bende ne halifet arzusu vardı, ne de bu teklifi kabule hazırdım Belkisizlerin ısrarı üzerine bu toplumun sorumluluğunu üstlendim. Halkın gözü şimdi benim üzerime dikilmişse, bana düşen hak ve adaletle muamele etmektir.

Şimdi, bildiğim kadarıyla bayıları haddinden fazla mal, servet ve keniz sahibi olmuşlar ve büyük oranda mülkiyet hasıl etmişler ancak ne var ki bu kimseler, bu serveti haksız olarak, şer’i ölçülerin hilafına, halkın malından elde etmişlerdir. Ben onları bu elde ettiklerini beytül mala (devlet hazinesine) göre vermeye mecbur edeceğim. Şunu bilmelisiniz

ki müslüman halk arasında takva dışında hiç kimsenin diğerine karşı bir üstünlüğü, sınıfsal ayrıcalığı yoktur. O'nun (takvanın) da ücreti ahirettedir. Buna binaen beytül malin paylaşılmasında bütün müslümanlar benim nazarımda eşit ve birinin diğerinden hiç bir farkı yoktur. Benim hükümetimin temeli eşitlik ve adalet üzerine kuruludur ve benim nazarımda mustaz'aflar zulme uğramışlar daha azizdirler, zalimler ise zayıf ve biçare kimselerdir.”

Arabın Eşrafı, özellikle Beni ümeyye ki, Osman'ın hilafeti döneminde beyt-ül malı kendilerine ait biliyorlardı. aniden hiç beklen medik bir hadiseyle karşılaştılar. Onlar, Hz. Ali (a.s)'ın konuşmalarının sara-hat ve açıklığına rağmen o hazretin bunların icrası içinde ısrar edeceğini düşün emiyozlardı bile. Zira peygamberin vefatından yirmibeş yıl geçmiş ve birtakım şeyler unutulup silinmişti ki sanki şeriatın kanunu değilmiş gibi, gündemden kayb olmuşlardı. Yirmibeş yıl sonra birkişi çıkıp düyordu ki: “Arap ve acem, malik ve memlük, siyah ve beyazırk islam ve kanun karşısında eşittir ve beytül mal eşit olarak paylaşılacaktır.”¹ Yine buyuruyor:

“Allah'a yeminederim ki (osman'ın ona buna balışettiği) arazi ve malların sahiplerini bulabilirsen, onları gerçek sahiplerine teslim edeceğim. Eğer bu mallarla kadınlar kocaya verilmiş veya kenizler cariye-ler satın alınmış olsa bile. Zira bu adaletin geniş çaplı bir uygulamasıdır ve bir kimseye adaletin icrası ağır geliyorsa, zülüm ve baskı ona daha ağır gelecektir. Buna işareten Osman'ın şahsi mallarını çocuk müslümanlar arasında pay edilmesini emretti. Bu taksimden her kese üç dinar yetiştirdi ve bu paylaşımda eşraf ile köle arasında hiçbir ayırım yapılmadı. Bu adilane paylaşımdan bir gurubun rahatsız olduğunu vurgulamaya gelen yoktur. Çünkü hala cahiliyet anlayışıyla kendini başkalarından üstün görenler hazineden kendilerine düşen payın daha fazla olması ge-zektiğine inanmıyorlardı. Bunlar kendi analarında “Ali (a.s) bizim kevmi ve ailevi şerafetimizi tahkir etti. Bizimle siyah köleler ve kimliği belli olmayan halk arasında fark koymadı, acaba bizler bundan sonra O'nunla bir araya gelip işbirliği yapı bilirmiyiz?!.. Hz. Ali(a.s) ilk baş-tan bu olacakları biliyordım ki Her ve makam aşkıyla yanan böylesi

basit insanların biatleri çok sürmeyecek ve halkın da bata gelenleri bunlar oldukları için milleti de çabuk yoldan çıkarabilecekler ve avam tabakayı takvadan uzakı bedbaht edeceklerdi, bu nedele ilk başta bu işe bulaşmak istemiyorlardı.

Hiz. Ali (a.s) üç mühim engel ile karşıkarşıye idi:

Birincisi: Büyük eşhastan (Abdullah ibni ömer, Sa'dibni vakkas vb) bazıları hazretle biat etmemişlerdi.

İkincisi, Osman'ın tayiniyle başagelen Vali ve Hakimler (muaviye gibi) her biri birköşede kendi kafasına göre bir hükümet tutturmuş gidiyordu ve Onların azli zahmetsiz mümkün değildi. Üçüncüsü Osman'ın öldürölmesi konusunda ortadaydı ki, emre muhalefet etmek isteyen herkes için bir bahane yolu teşkil ettiğinden o hazretin, Osman'ın katilleri hakkındaki fikrini açıkça ortaya koymak zorundaydı.

Bu üç mühim amil o hazretin kısa süren hilafetini yaraladı ve bu dönemde o hazreti bu iç unsurları liyakatsiz davranışlarıyla meşgul etti, Hiz. Ali (a.s)'ın hilafetinin dördünü günüydü ki, Abdullah ibni ömer o hazrete dedi: "Öyle görünüyor ki senin hilafetine bütün müslümanlar razı değiller. Bu işi şuraya bırakmak daha iyi olur zannediyozum" Hiz. Amir (a.s) buyurdu ki; "Ey Ahmak!... Senin bu işlerden anladığın nedir?! benmi gittim halkın önüne hilafet isteğinde bulundum? evimi oncakalabalıklı baskına uğratırcasına üzerime varan müslümanlar değilmidi?! ne oldu ki bugün gelmiş bu işin şura'ya bırakılmasını teklif ediyorsun." Sonra Hazret minbere gitti ve bu olayı kammoyuna sundu ve halkı Kur'an ve sünneti desteklemeye davet etti. Albette biatedenlerden de bir gurup bazı hayallerle teselli buluyor, kendilerince bu devreyi de Osman'ın döneminin bir benzeri hayal ediyorlardı ve zennediyorlardı ki eğer herkesten önce biat etseler, onları öncelikli olarak bazı yerlere veli tayin edecek?! veya beytül maldan onlara daha fazla hisse ayıracak... vs. Talha ve Zübeyir bunlardandı, Talha o hazrete ilk biat edendi, ancak bu makam ummaktan başkabırşey değildi. Bu tip efrat gördülerki o hazret eşitlik esası üzerine hareket ediyor; Bu onlara çok ağır geldi, dolayısıyla itirazlar başgöstermeye başladı.

Sehl ibni Huneyf dediki, "Ya Emirel-müminin Bu benim kölemdi sen bugün beni, onunla bir hesapedip ikimizde aynı miktar verdin?! Talha

Zübeyr, Mervan bin Hakem, a'olibni As ve Kureyş'ten bir grup, bunun benzeri sözleri dile getirdiler. Ama Ali (a.s) öyle bir değıldiki bu tür sözler ona etki etin ve o'nu hak ve adaletten uzaklaştırsın. Onlara cevap olarak buyurduki, “Acaba benden hukukunu korumak üzere tayin olduğum kimselere zulmetmeyi veya zulme uğramalarına yardım etmemimi teklifediyorsunuz? Allah'a andolsun ki gece-gündüzün devam ettiğı ve yıldızlar yörüngelerinde hareketlerine devamettiğı müddetçe (yani kıyamet gününe kadar yaşayacak olsam da müt) kesinlikle böyle bir şey yapamam. Eğer benimde devlet hazinesine ait bir şeyim olsaydı onuda halka paylaştırırdım, halbuki beytül mal Allahındır. Ben o'nda nasıl seçicilik yapabilirim. Bilinki hakedilmeyen yere bahşış yapmak israftır. Haksız yere yapılan bahşışler dünyada bahşış yapılanların yanında insanı aziz eder ama Ahirette. Allah yanında gelil ve aşağılık kılar. Halkınyanında değeri, hakkın yanında hakireder. Elinde vardana şükrünü kesmeyenler deşında hiçkimseye malını haketmeyene vermek nasib etmemiştir Allah (cc). Onların dostlukları menfaatlerinden dolaydır. Eğer bir gün ihtiyaç eli aşsa hepsi ondan yüz döndürecekler ve onu azarlupcaklar.

Hiz. Ali (a.s)'ın hilafetinin ilk yükü, Talha ve Zübeyrin o hazrete gönderdikleri haberd ki, “Biz Senin halife olman için halkı teşvik ettik ve biat için hazırladık, muhacir ve Ensar da bizleri izlediler, hep birlikte sana biat ettiler, işi ele alınca da bizi bıraktın, malik Eşter ve diğeriyle meşgul olmaya başladın.”

Hiz. Ali (a.s) Onların gönderdiği kişiden. Talha ve Zübeyrin bu sözlerden. Kasıtlarının ne olduğunu sordu. Adam, Talha'nın Basra hükümetini ve zübeyr'in de Küfenin imamlığını (valiliğini) istediğini söyledi.

Hiz. Ali (a.s) buyurdu ki: “Şimdi ki bu iki kişi medine de hiçbir işigücü yokken beni rahat bırakmıyorlar, acaba Kufe ve Basra Onların elinde olsa, halkı daha çok benim aleyhime kışkırtacaklar ve dinde yeni bir yol, yeni bir dal ayıracaklar. Halbuki ben (şimdi bile) bunların şerinden emin değılim. Bu iki ihtiyara söyle Allah ve rasulünden korkun ve bu dinde fisk-u fesat icadetmeyin ve muhakkak işitmişsiniz ki, Allah

buyuruyor: “O ahiret yurdu ki, biz onu yer yüzünde böbürlenmeyen ve fesat çıkarmayanlar için yarattık ve akibet muttakilerindir.”

Talha ve Zübeyr bu sözleri duyduktan sonra iyice anladılarki, Hz. Ali (a.s)nin adalet sisteminde yersiz beklentiler, soüukdemire çekiş vurmaktan başka bir şeydeğildir. Ayrı bir yol deneme ve kulmanın çaresiz olduğunu ve belki o yoldan isteklerine ulaştıracak bir şeyler yapabileceklerini kararlaştırdılar.

Diğer taraftan Hz. Ali (a.s) biatten hemen sonra ilk fırsatta Osman’ın tayin ettiği valileri değiştirmek istiyordu zira hiç birisi dinle alakası olmayan kimselerdi. Onları azletti ve yerlerine selahiyetli ve layık kimseleri tayinetti. Bu arada Ömer zamanından beri Şamda valilik yapan Muaviye’ye bir mektup yazarak kendisinin ve halkın biatını istedi. Ancak Muaviye yerinin sarsılacağı endişesi ve kendisinin halifelige yetişme arzusu nedeniyle bu konuyu şam halkından girledi onlardan kendi adına biat aldı ve hatta o hazretin mektubuna cevap bile vermedi ta ki fıriattan istifade ederek arzuettiğine yetişmek için. Muaviye yerini muhkemleştirmek amacıyla Hz. Ali (a.s) başka şeylerle meşgul edebilmek için Zübeyr’e aule bir mektup yazdı ve onu hilafete davet ederek diyorki “Ben Şam halkından senin ve Talhanın adına biat aldım. Öyleki kısa zamanda hilafet sizine elinizda olacak. Basra ve Kufe size yakındır. Ali (a.s)den önce o ikisini işgal edin ve Osman’ın kanı bahanesiyle savaşa girin ve o’na galebe edin” Bu mektup Zübeyrin eline geçtiği gibi Hilafet tamah ve arzusu ile muaviyenin bu yalanını yuttu mektubu gizli saklı muhafaza ederek ilkfirsatta Talhayı gördü ve durumu ona haber verdi. Hatta bazılarının nakline göre ise muaviye şöyle yazmıştı: “Ben şam halkından kendi adıma ve benden sonra sen ve senden sonra da Talha için biataldım.”

Talha ve Zübeyr Hz. Ali (a.s) tarafından umduklarına yetişemeyince ayrı bir çare düşünüyorlardı, işte bu durumda muaviye’nin mektubu onlar için bir fırsat ve kararlılık vesilesi elavermişti, Osman’ın kanı bahanesiyle kıyam edecek ve sonuçta istek ve arzularına yetişeceklerdi?! Böylece Mekkeye doğru yola çıktılar, orada kendi hedeflerine uygun ortam bulduklarından çalışmalarına başladılar Zira bu ikisinden başka

ohazrete muhalif bazı kimseler de (mervan bin Hakem, Aişe...) Mekke'de birbiri etrafına toplanmışlardı, Talha ve Zübeyrin de bu şehre girmesiyle kaçışılık bir grup düşürmek suretiyle cemel harbinin zeminini hayırlanmış ve bu kanlı olay gündene gelmişti.

3- CEMEL HARBI

Cemel savaşının çıkış nedeni halk tabakasında ihtilaftan ibaretti iki Resulullahın hilafetinden sonra gelen halifeler bu ortamı hazırlamışlardı. Hz. Ali (a.s)'ın hilafet dönemi gerçekte kendinden öncekilerin sistemleri karşısında inkilabi bir hareket ve peygamber zamanına geridönüş hareketinden ibaretti. Bundan dolayı Talha ve Zubeyr gibi birtakım kimseler o hazretin hilafeti döneminde kendi mevkilerinin adi kişiler seviyesine düştüğü hissine dapılmaları nebeniyle ve maddi menfaatlerini tehlikede gördüklerinden halifenin aleyhine ayaklandılar. Önceden da işaret edildiği gibi istekleri karşısında Hz. Ali (a.s)dan menfi (olumsu) cevap aldıklarından ve Medinede de kendi planlarının plulayamayacaklarını bildikleri için Mekkeyi ortam olarak daha uygun kulup seçmiş ve oraya gitmekkararı olmuşlardı. Bu arada Hz. Ali (a.s)'ın hizmetine yetişip, izin istedilerki, umre için Mekkeye gitsinler. Hz. Ali (a.s) buyurdu “Siz bütün şehirlere gitmekte hürsünüz ancak sizin bu seteriniz hiyleden başka birşey değil. Siz bir takım planlar yaptınızki Medinede uygulamaya imkanınız yoktur. Ancak o ikikişi yemin ettiler ki, bu seterde umreden başka bir niyetleri yoktur.

Hazret onlara izin verdi ve onları biatlerinden dönmenin tehlikesi açısından uyardı, onlarla biatını yeniledi ve Resulullahın onların yanında söylediği şusözü onlara hatırlattıki o hazret buyurmuştu “Ya Ali sen benden sonra Nakisiyn, Kasıtiyn ve Marikiyn ilesavaşacaksın”

Sonuçta o hazretten ayrıldıkları mekkeye doğru yolaloklar ve o şehrin muhitini kendileri için müsait kuldular.

Talha ve Zübeyrin mekkeye gitmecimden önce Aişe de mekkede idi. O, Osman'ın islam dışı hareketlerini gördüğü zaman halkı onun aleyhine kışkırtıyordu defalarca “Bu ahmak ihtiyarı öldürün” derdiği duyul-

muştur. Osman'ın aleyhine muhasara şiddetlenip, öldürülmesi olayı kesinlik kazanınca, Aişe bu olaydan uzak olduğunu göstermek için veya Osman'ın yardım isteği karşısında ahlaki zillete düşer olmamak için Medinede fitne ateşini aleulendirdi ve Mekkeye doğru hareket etti ve mekkede de osman aleyhine konuşmadarda bulunuyordu.

Hac merasiminden sonra medineye döndüğünde yarıyolda Osman'ın öldürülmesi haberi ona yetiştii ve bildiki osmandan sonra Hz. Ali (a.s) halife seçildi, Medineye gitmekten vegeçip yeniden mekkeye döndü. O zaman mekke valisi Abdullah bin Hazremi idi ki, Osman'ın ciddi taraftarlarından ve Hz. Ali (a.s)'ın şiddetli muhalifelerinden idi. Mekkenin hakimi ve Aişeye ibreten Talha Zübeyr Mervan ve diğer Muhalifler köşe bucaklardan gelip mekkede toplandılar yata bin umeyye yemenden, Abdullah bin amir Basradan gelip onlara katılmışlardı. Bu muhalif gurubun toplanması ve Ali (a.s) ile muhalefet konusunda kışkırtıcı konuşmaları cemel harbine yolaçtı. Aişe de Peygamberin diğer hanımlarından kendisine yardımcı olmak üzere ümmü seleme ve Hatsayı aldatma yoluna gittiki onları da bu gurupla birlikte yola salsın. Ancak Ümmü selemenin yanına gittiğinde onun çokşiddetli muhalefetiyle karşılaştı. Ümmü selemededdi “Ey Aişe, Sen değilmidind halkı Osman'ın öldürülmesi için ayaklandıran. bugün ne oldu da onun kanını aramak sana düşmüş ve Aliyyi Murtaza (s.a.a) ile bu düşmanlığın nedirki o Allah rasulünün kardeşidir ve onun halifesidir. Bugün Muhacir ve Ensar hep birlikte onunla biat ettiler. Bğütün bunlardan geçtik, Peygamber Allah kelimından buyurmadılarımı ki: “Ey Peygamber hanımları evlerimizde oturun ve Cahiliyyet döneminde olduğu gibi kendinizi göstermeyin” ümmü seleme özellikle Kur'ana dayalı delillerle Aişeyi iyice hırpaladı. Aişe cevasız ve ümitsiz olarak ondan ayrılıp Hafsa'nın yanına gitti. Hafsa onun davetine icabetetti ancak kardeşi Abdullahibni ömer o'nu bu işten alıkoydu. Aişe ondan da bir hayır göremeyince yalnız yola düşmek zorunda kaldı ve Bu macera perest gurubun komutanlığını üstlendi.

Öncedende işaret edildiğigibi Muaviyenin Zübeyre mektupyazarak onu hilafete tamahlandırması üzerine bu gurup önce Şama gitmeyi ve

Muaviye ile birleşerek gelip Hz. Ali (a.s.)'a karşı savaşmazı planlıyorlardı. Ancak bu haberi olan Muaviye düşündü ki eğer bunlar böyle bir işe girişseler ve ben de bunlara katılsam ve sonuçta gelip gelsek bile benim Zübeyr ve Talha ile biat etmem gerekecek. Halbuki kendisi hilafet hayalin deydi. Bunun önünü almak için meçhul bir imzaile bir mektup yazarak “siz muaviyenin hiylesine aldanmayın, ondan size hayır yoktur zira o ki Osman tarafından şamahakim olmuştu ona bir hayrı dokunmadığı halde öldürülmesine de sebep oldu, o halde size yardım edeceğini nasık ümidedebilirsiniz” bu mektubu ayrı bir adamın adına Zübeyr’e gönderdi. Zübeyr Bu mektubu alır almaz. Başlarında Aişe⁹³ol-

93- Aişe’nin önce Osman sonrada Hz. Ali (a.s.) ile muhalefedinin nerdeni buydu ki, o ve hafsas kendikabalarının (Ebubekr ve Ömer) dönemlerinde devlet hazine sinden bolkeseden faydalanıyorlardı Osman hilafete geldiği gibi devlet hazinesinin kapılarını ardına kadar ümeye oğullarına açıp, Aişe ve diğerlerine kapalı tuttu sonuçta Aişenin biddetli muhalefetiyle karıştırdı ve Aişe halkı Osman’ın katline teşvik suretiyle kışkırtma faaliyetleri göstermeye başladı.

Ama Aişenin Hz. Ali (a.s.) ile muhalefet bir kaç sebebe dayalı idi Birincisi Hz. Ali (a.s.) Babasının hilafeti döneminde o’na muhalif ve rakip idi dolayısıyla Ebubekirin şahsiyeti hakkında. istedikleri gibi reklam edeniyo ve milletin gözünde küyütemiyozlardı halbuki Aişe babasının üstüne biriki hayol etmek bile istemiyordu.

Diğer yandan Aişe Hz. Hafice-i Kübra’nın Kuma’sıydı. Rasulullahın (s.a.a) Hz. Hatice ve kızı Fatime-i Zehra (a.s.) hakkındaki izhar ettiği muhabbeti kadınsı duygular gereği - sindirmeğe ve hazmetmeye tahammülü yoktu. O, Hz. Peygamber (s.a.a) nazarında herkesten daha değerli olmak istigordu - Ancak o hazretin Hz. Haticenin (vefatından sonra bile) fedakarlık ve taziletlerini zikrettiğini görüyordu buna ilaveten O’nun bir yadigarı güzini olan fatıma-i Zehra (s.a.)’yı da sonsuy bir muhabbet ve sevgi ile karışılmasını hiçbir şekilde tahammüle hazırdedil-i di. Diğer taraftan Hz. Fatıma Hz. Ali’nin (a.s.) hanımı idi, o hazrete karıştı da kingütmekteydi.

Aişenin o hazret ile muhalefedinin diğer bir nedenide, Osman onun fazlalık harcamalarını kesmiş, kendi akrabalarına paylamıştı. Ancak Aişe gelecekte - Osman’ın ölümünden sonra gelecek şahıstan - bu zararın yezini dolduracak ve eski durumuna gezi döndürecek birini halife olarak hayal ediyordu. Ama Hz. Ali (a.s.)’ın halife olduğunu duyduğu an, kötü ümitleri suya düptü ve bunun Osman döneminden kendinen faati açısından - daha kötü olduğunu anladı. Zira Aişe o hazreti çakıyı

mak üzre muhaliylere durumu haber verdi. Dolayısıyla şam’a gitmek-ten vazgeçip. Basra yolunu tutmak kararı aldılar. Zira Talha ve Zübeyrin Basra ve Kufe’de çok taraftaları vardı. Orada daha ileri adımlar atabilecekleri ümidiyle Basraya yöneldiler.

Sonurta Aişe, Talha ve Zübeyr’in ve diğer muhaliflerin de yardımıyla mekkede ordu hazırladılar ve Ya’la ibni ümeyye’nin verdiği paralarla yeterli miktarda silah ve harp için gerekli olan malzemeler temin edildi ve Aişe’yi “Asker” adında bir deveye bindirip Basra yolunu tuttular.⁹⁴

Bu grup hz. Ali (a.s)ı gaflet halinde yakalamak ve O’ndan önce Basraya yetişmek için son sürat hareket ediyorlardı ve yolun büyük kısmını durup dinlenmeden kesbetmeye çalışıyorlardı.

Yolun yarısında Hav’ab denilen bir yere vardılar ki, gece olması ve çok yorgun olmalarınedeniyle orada dinlenmek kararı aldılar. o gece Hav’ab köpekleri Aişe’nin çadırının etrafını alıp ulumaya başladılar. Aişe o yerden hemen uzaklaşıp, o mahallin adını soruşturdu. Orasının “Hav’ab” olduğunu anlayınca korkuyakapıldı ve Hz. Ali (a.s)’a karşı bu hareketinden dolayı pişman oldu. Zira peygamber-i Ekrem (s.a.a) hayattayken hanımlarını “içinizden biri Ali (a.s)a karşı çıkacak ve Hav’ab’ın köpekleri ona saldırıp uluyacaklar her kim ise o zaman gezi-dönsüz...” diye uyar dıktan sonra Aişe ye dönerek “Humeyra sakın bu sen olmayasın!...” diye uyarmıştı bendisini.

tanıyordu. ve biliyordu ki candan sevdiği kendi çocuklarına bile haketmediği halde tekkurup vermeğe hazır değildi. Nerede kaldı Aişe ve diğerleri?! Aynı zamanda hilafeti beni haşimden alarak kendi kabilesine haskılmak istiyordu. Bununla birlikte Aişenin mükareze’den el çekmesi düpünülemeyzdi. Öyle ise Hz. Ali (a.s)’ın adaletini yük olarak kabul eden ve kabule hazır olmayan, ayaklanmayı tasarlayan bir gurup fitne ehliyle birlik olmak ve onlardan yardım talebetmek - kendi menfi hedefine ulaşmak açısından - Aişe için kaçırılmaz bir fırsattı.

94- Arpenindeveye bin mesi nedeniyle bu savaş “Cemel (deve) savaşı” ve Basrada olması nedeniyle de “Basra olması nedeniyle de “Basra harbi” diye adlandırılmıştır.

Zübeyr bu kuzum karşısında bir kaç kişiyi yalandan yemize etmeye zorladı onlarda Aişe'nin huyuzuna gelip yemin ettiler ki "Burası "Hav'ab" denilen yer değel ve biz o mahalden çok uzaklardayız şimdi."

Onların bu yalan yeminlerinden ve Aişeninde emin olmasından sonra yeniden yola dizilit Basraya doğru yol almaya başladılar.

Basra'ya yaklaştıklarında Talha ve Zübeyr Basra büyüklerine mektuplar yazarak, onları Osman'ın kanını aramak bahanesiyle Hz. Ali (a.s)a karşı ayaklanmaya davet ettiler. Onlar Cevaplarında "Osmanı öldürenler medine dedir sizin bu maksatla buraya gelmeniz anlamsız ve mantıksızdır." diye haber gönderdiler Ancak muhalifler, Basra büyüklerinin bu sözlerine itina etmediler ve tazrri edercesine şehre hamle ettiler. Birçok kimselerin öldürülmesinden sonra Hz. Ali (a.s) tarafından Basra valisi tayin edilen Osman bin Huneyfi teslim mecbur ettiler ve sonuçta Basra şehrini kendi tasarruflarına oldular.

Giğer taraftan bu boşluk döneminde Hz. Ali (a.s) şehirlerin hakim ve valilerini değiştir mekle meşguldü. Önceden işaret edildiği üzere Cerir ibni Abdullahi cebeli vasıtasıyla Muaviye'ye bir mektup göndererek Onu biat etmeye davet etti? Ancak Muaviye o hazrete cevap yerine Zübeyr'e bir mektup yazarak onu Hz. Ali (a.s) a karşı mubarezeye mecbur kılmıştı.

Hz. Ali (a.s) Cerir bin Abdullah'a yeniden bir mektup yazarak mektup yetişir yetişmez muaviyeyi mecbur etki, kararını kesin olarak bildirsin ve onu Savaş ile barış arasında kendi haline bırak. Eğer teslim olsa, ondan biat al. eğer savaş hayalinde ise bana haber ver." buyurdu. Ancak muaviye, o hazreti osman'ın katliyle ittiham etti ve o hazrete mektup yazarak osman'ın katillerini kendisine teslim etmesini istemişti. Hz. Ali (a.s) gerçi muhalifleri arasında Muaviyenin hepsinden daha hilekar ve şam ciavrındaki nüfuzundan haberdar olduğundan önce hazırlıklı bir ordu ile şam üzerine bir sefer yaparak muaviyenin işini halletmeyi düşünüyordu. Tam busırada, Arşenin Talha ve Zübeyrinde yardımcı Basra'yı kendi tasarrufuna aldığı haberi yetişti ki Osman'ın katli bahanesiyle halkı kendi aleyhine ayaklandırmaya çalışıyorlar. Hz. Ali (a.s) mecburen Şam seferinden var geçip önce Basra'daki isyanceları

halletmek ve daha sonra şam seferi hazırlıklarına gismenin gezekliliğine hükmederek mescide gidip minbere çıktı Hamd ve Senadan sonra döyle buyurdular: “Ey müslümanlar Aişe Talha ve Zübeyr ile birlikte Basra’ya hareket etmiş ve Talha ve Zübeyr herbiri kendi adına hükümet istiyor diğerini zikretmeksizin. Ama Talha aîşe’nin amcası oğludur, Zübeyr’de o’nun ablasının kocası (Eniştesi) dir. Allah adına andolsun eğer onlar istedikleri gibi? Zafer elde etseler gerçi kesinlikle buna ulaşamayacaklar. Onlardan herbiri kendi nazik boyunun vurmuş olacaklar ve o kırmızı deveye binen kadın (Aişe) ise elinden ma’siyet ve ilahi gazaptan başka bir şeyin gelmediği birisidir. Ancak bu kadarı elinden gelir ki, kendisini ve etrafındakileri helaket çukuruna gönderin. Allaha andolsun ki, Onların ordusunun üçte biri öldürülecek ve üçte biri firar edip kaçacak ve diğer üçte biri kendi tuğyanlarından dönecekler. Bu Aişe, o kadındır ki, Hav’ab köpekleri ona karşı uludular (Peygamberi Ekrem’in hadisine işaret etmektedir) ve Talha ile Zübeyr herikisi de hatalı olduklarının farkın oladılar. Ama nice alimler varki, ilimlerinin onlara bir faydası yoktur ve cahillikleri onları öldürür. Allah bize yeter ve o; ne güzel vekildir.”

Elbette Aişe ki peygamberin hanımı, Ebubekrinin kızı olması cihe-tiyle) ve Talha be Zübeyr (ki Allah rasulünün başta gelen tanınmış sahabilerinden hesab olun maktıydılar) aleyhine ordu çıkarmak okadar sade ve basit bir iş değildi. Bu yüzden Hz. Ali (a.s) onların Basra daki hilaf-ı şerî amellerini medine halkına anlattı taki onları Basra üzerine cemel ashabıyla savaşmak üzere harekete geçir ebilsin. Aynı şekilde ertesi gün yine minbere giderek hutbe arasında şöylekuyordu:

Benim muhaliflerim mekkeden çıkıp-Rasulullahın hanımını da yeni satın alınmış bir cariye gibi oradan oraya sürükleyerek Basraya getirmişlerdir. Talha ve Zübeyr kendi hanımlarını evlerinde bırakmış, Peygamber (s.a.a)’in hanımını ise bir ordunun içine tek başına bir kadın olarak sokmuş, nûmayan ve aşık etmişlerdir ve o orduda kilerin hepsi kendi irade ve istekleri ile ve hiçbir zorlama olmaksızın benimle biate-den kimselerdiki sonra ahitlerimi bozdular ve benim görevlendirdiğim kişiyi (Osman bin Huneyf) ve beytülmal görevlilerini esir etmiş, halkın bir kısmını taş ve sopalarla ve diğer bir kısmını hilelerle öldürmüşlerdir.

Allah’a andolsun ki, eğer onlar bu hareketleriyle bir tekkişi yibile öldürmüş olsaydılar, onların ordularının hepsini öldürmek bana helal olurdu. Zira onlar orada oldukları halde ma’rufu emr ve münkerden nehyetmediler; dilleriyle ve elleriyle de günahsız halkın öldürülmesine karşı çıkmadılar. Bundan geçtik, onlar birkişiye değil belki bendi orduları miktarında adam öldürdüler.

Hız. Ali (a.s) Bu fasih ve Belig konuş masıyla medine halkını olaydan haberdar etti ve cemel ashabının zor ve zulme dayalı planlarını ve biat-ten sonra ahitlerinden dönmelerini ve bunun hükmünün ve olduğunu halka anlatıp onları iyice aydınlatt. Dolayısıyla bu fitneyi silmek üzere medine halkını harekete geçirdi.

Hız. Ali (a.s) Sehl ibi Huneyfi kendi yerine Medinede bıraktı Muhacir ve Ensardan müteşekkil bir grubu (ki çoğu Bedir Savaşına katılanlar- dandı) olarak Basranın yolunu tuttu.

Hız. İmam Hasan (a.s),Malik-i Eşter ve muhammed ibni Ebubekiri birkaç kişiyle bir likte Kufe’ye gönderdi taki orada toplanacak ordu da gelip Hız. Ali (a.s)’ın ordusuna mülhak olsunlar. O zaman Kufenin va- lisi Ebu musa Eşari idi ki osman tarafından Kufe emirliğine getirilmişti ve Hız. Ali (a.s) o’na mektup göndererek halktan kendi adına biatalma- sını istemişti ama o, Osman’ın kanını aramak bahanesiyle Talha ve Zü- beyre yardım etmek suretiyle kendini ilk saflarda göstereceği tasavvuru ile biattan çekinmesi bir tarafa, Kufe halkını Osman’ın kanını aramak üzere Talha ve Zübeyre yardıma davet etti.

O hazretin gönderdiği gurup, o’na nekadar nasihatte bulunduysa- larda fayda vermedi o zamana kadar ki Malik Eşter Dar-ül imareyi işgal etti ve Ebu musa2nın kölelerini vurup dağıttı. O sırada Ebu Musa mes- citte olduğundan malik mescide girdi ve Ebu musa’yı minberden ala- şağı etti ve “Ey Ahmak ve haiz, bu halk Ali (a.s) dan başkasına biat etmeyecekler” diye bağırdı Ebu musa kendini malik’in elinde aciz gö- rünce susmayı tercihetti ve yalvarı tarzda konuşmaya başladı. Malik minbere çıktı ve Kufe halkının tamamına yakınından hz. Ali (a.s) adına biat aldı ve kısa zaman da onikibin kişilik bir kuvvet hazırladı ve o haz- retin hizmetine girmek üzere Kufe’den hareket ettiler. Zika denilen yerde Hız. Ali (a.s)’ın ordusuna katıldılar ve o hazreti gördükten sonra

memnuniyet gösterip, Allaha hamdolsunki bizlere sizin yanınızda olmak nasibetmiştir diye arzettiller ve Hz. Ali (a.s) da onları tedil etti. Sonra Ayağa lakıp hamdu sena dan sonra Talha ve Zübeyrin ahdinden döndüklerini Osman'ın kanı bahanesiyle Basraya geldiklerini ve diğer şeyler ve yapılması gerekenle hakkında orduyu bilgilendirdi. Ordu ef-radı da bu beyanatı dinledikten sonra bu fitnenin son bulması için her-türlü fedakarlığa hayız olduklarının beyan ettiler.

Hz. Ali (a.s) zigar'dan Zaviye denilen yere kadar (Basraya birkaçkm uzaklıkta bir yez) giderek orada ordugahını kurdu. O hazret her zaman sulh ve barışı, savaş ve kan dökülmesine tercih ettiğinden, Buradan Talha ve Zübeyr'e bir mektup yazdı bumaktupta onlara nasihat ediyordu mektuba ilaveten Ge'ge ibni Amr ve bera berinde birkaç kişiyi de gönderdi ki mürakere etsinler diye, belki onlara nasihat ederler ve onları yollarından alıkorlar ümidiyle. Ancak muhalifler busavaştan mutlak galip ayrılacakları zannını taşıdıklarından kesinlikle nasihatlere kulakları kapalıydı. Zira, Aişe Elku musa'nın Kufe de Hz. Ali (a.s) ile muhalefetini duymuştu ve Kufeden kimsenin o hazrete yardımda bulunmayacağını zannediyordu. Hz. Ali (a.s)'ın Basra'ya yaklaştığından iyicemin olduktan sonra, ordu komutanlığını üstlenmiş olan Aişe, Zübeyr'e Talhanın ve mervan bin Hakemin yardımıyla orduyu düzene sokma ve saflara ayırma görevini vezdi. (Savaşa hayır duruma gelmeler? için) Bunların sayısı yaklaşık oturbini buluyordu ki, cemel ashabi yolda önlerine çıkanı toplayıp kendi saflarına katmışlardı. Ge'ga ki onlarla konuşmalarından olumlu bir sonuç alamamış ve onların ordu düzenleme işlerine başladıklarını görünce Hz. Ali (a.s)'ın yanına dönüp hazreti olaydan haberdar etti. Bu arada Basra ehlinde (Rabia kabilesinden) üç biz kişilik bir ghurup gelip Hz. Ali (a.s)'ın ordusuna katılmışlardı ki toplam yirmi bin kişilik bir ordu meydana gelmişti. O hazret Gemel ashabının kararlılığını haber alınca komutanları çağırıp konuştu ve görevlerini bildirip tayin etti ve savaş hazırlıklarına başlama emri verdi Komutanlar: Malik Eşter, Adiybin Hatem, Muhammed ibni Ebu Bekir ve Ammarı Yasir idiler.

Aişe de ordusuyla birlikte Basranın kuzerinde bulunan Zaviyedenilen Here doğru hareket etti. Burası şehrin savunması açısından uygun

bir yerdı. Oraya yetişince Hz. Ali (a.s)’ın ordusu karşısında durdu. Bazı tarihçilere göre cemadi-ussani’nin onyedışi, otuzaltı hicriyılı Cemadiel ula’nın ondakuzuncu gününde her iki taraf karşılıklı saflarda yerlerini almışlardı. Ertesi gün Zübeyr. Cemel ordusunun muhtelif kısımlarına gezekli emirleri vererek Hz. Ali (a.s) ın ordusuna doğru, düzenli olarak ilerlemeleri emrini verdi. O hazret savaş ateşinin tutuşacağı hissi ile ordusuna geri çekilme emri verdi ki, şayet savaş olmaksızın.kardeş kanı d k lmeksizin sulh be Barış imkanı olur diye... Aişe de ordusuna d nemriverdi. O gün taraflar arasında çatışma olmadı.

Ertesi gün her iki taraf savaş elbiselerini giymiş ve birbiri karşısında yer almışlardı. Hz. Ali (a.s) yalnız olarak kendi ordusundan ayrıldı, kılışsız ve Zırhsız olarak atını Basra ordusunun üzerine sürdü. Cemel ordusunun önüne geldiğinde yüksek sesle z beyri çağırdı. Hepsi mat ve bitkin bir haldeydiler. Bilmiyozlardı ki Hz. Ali (a.s)’ın bu tekbaşına hareketinden maksadi neydi ve ne maksatla kılışsız ve zırhsız düşman safina sokulmuştu?

Zübeyr, Aişenin hevdecinin (bindiği devenin) yanında Zırhlarla donanış bir halde Hz. Ali (a.s) doğru atını sürüp geldi ve karşısında durdu. Aişe Zübeyri böyle görünce onun ölümünün kesin olduğunu söyleyince etrafındakiler hayır dediler, kılışsız ve Zırhsız geldiğine göre Z beyrile ayrı bir işi var.

Zübeyr gözünü o hazrete dikmiş bekliyorduki acaba onunla ne işi var diye Hz. Ali (a.s) buyurdu ki, “Bu ne iştir ki siz başlatmışsınız? Zübeyri “Osman’ın kanın istiyoruz.” dedi. Hazret buyurdu.” Eğer doğru söylüyor sanız ellerinizi bağlayın ve kendinizi Osman’ın varisleri ilanedin. Yokcasa sizden başkası mı Osman’ın katli için çalışıyordu?! Zübeyr sustu. Ali (a.s) buyurdu “Ben seni i ine düştüğün bu yanlıştan kurtarmak için geldim ve Allah rasulünün sana buyurduğu ve benim de unuttuğun bir kaç kelimeyi hatırlatmağa geldim ve buyurdu ki “Ey Zübeyr hatırlıyormusun ki birgün ben Rasulullah aruyordum ve o Amr bin Avf’ın evindeydi. O hazret senin elini tutmuştu, benim içeri girmemle birlikte benden önce selam verdi ve sen “Ya Ali niçin tekebbür ettin, Peygamberden önce selam vermedin?” demiştin. Peygamber buyurdu “Ey Zübeyr. Ali mütekebbir değil ve sen gelecekte onunla savaşacaksın

ve senin savaşın zalimcedir!” Yine buyurdu “Aklına geliyormu birgün Peygamberi Ekrem (s.a.a) sana buyurolu ki “Ali (a.s)yi seviyormusun?” dedin ki evet ya Rasulullah, o benim dayımın oğludur” o hazret buyurdu bununlabirlikte onunla savaşa kalkışacaksın”.

Hız. Ali (a.s) benzeri sözleri zübeyr’e hatırlattı ve bunları işittikten sonra Zübeyrin azim ve iradesi kayboldu geçmişİ gözününü getirdi ve dünya için peygamberin halifesi ve kendi dayısı oğluna karşı savaş ilan ettiğini ve Daima gazabı ilahiye düçar olacağını hissetti. Zübeyr utandı ve o hazretten özürdiledi ve arzetti ki sözveriyorum ki şimdi hemen bu ordudan ayrılacağım ve bu işe en küçük bir katkıda bulunmayacağım ve Hız. Ali (a.s) kendi ordusuna döndü. Zübeyr de bitkin ve satsılmış bir halde Aışeniz yanına döndü. Aışe sordu ki, “Ali (a.s)nin neşı vardı” dedi ki “geçmişe ait sohbet ediyordu.” Aışe dedi “öyle hissediyorum ki Ali (a.s)nin birkaç kelime sözü seni sarsıntıya uğratmış. Elbette hakkın var. Kimdir ki Ali (a.s) ile sohbet etsinde onun heybetinin etkisinde kalmasın? Şunu bilmek gerekirkİ bizim karşıımızda yeralan kişİ o kimsedir ki, arabın en cesurları onun ismi karşısında titremişlerdir.” Aışe okadar ku iğneleyiğı sözlerden söylediki sonunda Zübeyr hışımlandı. Oğlu Abdullah da Aışe’nin sözlerini te’kid etti. Zübeyr oğluna “Ben yemin ettim ki bu grupla savaşmuyacağım” deyine, Abdullah. “Kettare sini verir sin” dedi. Zübeyr keffare olarak kölesini azat etti ve bir defa Hız. Ali (a.s) ın ordusuna doğru hareket etti. Hız. Ali (a.s) buyurduki Zübeyre dokunmayın onun savaşmak niyeti yoktur. Zübeyr de kimseyi yaralamadan ve kendisi de yara almadan bir kaç hamle gösterisinde bulundu ve dönüp Aışenin ordusuna hitaben “görüyorsunuz ki benim bunlara saldırmaktan bir korkum yoktur” deyince Abdullah gülererek bu da bir hiyledir” dedi. Ama Zübeyr busozlere aldırış etmek sizin Cemel ordusundan ayrılıp çıktı ve saba vadisine gitti ve arada Amr ibni cürmüz diye bir adama misafir oldu. Uyuduğı zaman Amr kılıcını çekip Zübeyrin başını kesti, bedenini toprağı gömdü ve Kafasını Hız. Ali (a.s)a getirdi. Hız. Buyurdu “Niçin Zübeyri öldürdün! İyi bir iş yapmadın. Çünkü o senin misatirini ve “ben peygamber (s.a.a)den doydum ki Zübeyrin katiline lanet okuyordu ve ona nefrin ediyordu.” Amr hayret içinde kaldı ve bir miktar da pişmanlık duyarak Hız. Ali (a.s) a “Ben

bilmiyorum ki, siz beni haşime nasıl davranmak gerekir. Birkimse size karşı çıksa banef ediyorsunuz, düşmanınızı öldürse yine lanet ediyorsunuz?!..”

Zübeyrin gitmesinden sonra oğlu Abdullah. (Aişenin emriyle) cemel ordusuna Ali (a.s)’ın ordusunu ok yağmuruna tutma emrini verdi. Kufe askerleride o hazretten savaş izni istediler. O hazret her zaman barıştan yana olduğundan, son hadde kadar savaşm önünü alabilecek bir yol arayıp durdu. Ancak bunların sessiz kalması karşı tarafın, şımar masına ve daha şiddetli saldırılarına neden oluyordu. Kufe askerlerinden bir kaçkişi yaralanınca, Ali (a.s) müslim isimli bir genci bir cilt Kur’an ile onlara gönderdi taki onları yakından Kur’anın hükümlerine davet etmiş olsun. O saadetli genç kendi isteği ile bu tehlikeli görevi üsttenmişti. Cemel ordusuna yaklaşmıştı ki onların saldırıları sonucu elleri kesildikten sonra şehadete erişti. Kur’an sayfaları dağılıp yere döküldü. Hz. Ali (a.s) bu sahneyi görünce Buyurdular “Şimdi Savaş tatlılaştı”. Aralıksız olarak askerlere savaş emri verdi ve oğlu Muhammed Hanefiyyeyi düşman saflarına dalmakla görevlen dirdi ve buyurduki: “dağlar yerinden oynasa sen yerinden oynama, dişlerini sık ve kafatasını Allaha borç ver, Ayaklarını çivi gibi yereçak ve düşman ordusunun son saflarına gözlelerini dik ve bilki Zafer yalnızca Allahtandır.” Muhammed hanefiyye hemen hamle etti. Gerçi Cesur ve Kahraman bir savaşuydu ancak yağmur taneleri gibi gelen oklar karşısında bir miktar düşünceye daldı ki birez seyreلسin sonra hamle ediyim diye. O anda Hz. Ali (a.s)ı yanında gördü. Sinesine vurarak “Bu ihtiyat ve tereddüt anandan sana geçmiş yoksa babaz öyle değil” dedi ve kendisi tek başına cemel saflarına hamle etti.

Hz. Ali (a.s) kısa zamanda haramana düşen ateş misali Cemel ordusunun parçalamanı başardı. Nice cesaret ve şecaat erbabını yereserdi okadar kılıç vurduki, kılıcı eğildi o anda kenara çekildi, kılıcını dizinde düzelitti yeniden hamle etti, şiddetli çatışmalardan sonra kendi karargahına çekildi ve Muhammed hanefiyyeye “Ey hanefiyyenin oğlu böyle hamle et” dedi. Ashab arzettiler ki “Muhammed benzeri azbulunur cesarete bir kişidir ama sizin cesaret ve kalp kuvvetinize yetişecek olan kimdir?” dediler. O demde muhammed hanefiyye Ensardan bir kaç savaşıyla düşman saflarına daldılar, büyük hamlelerdesonra muzaffer bir

şekilde döndüler. Bu saldırı sayesinde daha ilkgünden cemel ordusunda büyük bir ruhsal bozukluk meydana geldi. İkinci ve üçüncü günlerde Kufe ordusunun hamleleri sonucu cemel ordusu geriçe kilmeye başladı ve dayanma gücünü tamamen kaybettiler.

Hız. Ali (a.s)'ın ile altında bulunan Malik Eşter, Ammar Yasir ve diğer komutanların her biri üstüne düşen cesaret ve şecaat örnekler? Ser-gile diler ve düşmanı sonbahar yapıraıkları gibi yerlere serdiler.

Diğer tarjten Talha da etrafındekileri sabır ve dayanıklı dınya davet ediyordu, onların firaretmesine vedajılmalarına mani olmaya çalışmay-lardı. Bu sırada meraan binhakem kiTalhadan pek hoşlanmuyordu. Kendi kölesinin ardına saklanarak zehirli bir oku Rolhaya fırlaffı ve o ok gerçekten eserini gösterdi ve Talhayı helıketti.

Talhanın ölümüyle Cemel ordusu perakende olup dağıldıö Firar et-meye başladılar. Hız. Ali (a.s) ın ordusu takibe başladı. Yalnızca beni dabbe kabilesi kalmuştıki Aışenin havdecinin etrafını sarmış ve şidehe onu davunuyorlardı. Hız. Ali (a.s)'ın komutanları Aışenin olduğu yöne yölelererek savunmeyi kırdılar öyleki kim elini devenin yalarına atsa kolu dayudan itibaren kopup düşüyordu. Sonuçta Abdurrahman bin suredö giğer bir kavle göre Hız. Hasan(a.s) devenin yularını tutup çekti. Haldeö düştü ve savunucular firar etmek durumunda kaldılar.

Hız. Ali (a.s) Atlını sürüp Aışenin yanına gelerek duyurduleri ki: "Ey Aışe, acaba Allah rasulü(s.a.a)mü böyle yapmanı emretti?" Aışe: "Ya Ebel Hasan sen muzeffer oldun öyle ise iyilik et ve sen maliksin öyle ise ayt ve merhamat buyur"dedi.

Hız. Ali (a.s) Muhammad ibni Ebubekri, kırkardeşine (Aışe) murekib ve gözüe bıraktı. Sonrada onu medine'ye gönderdi.

Camel harbi oçünün gününde sora erdi. Hız. Ali (a.s)'ın orolusu bas-rayı kendi tasarrupuna aldı. Önceden işaret edildiği gibi obajetin yir bi-bin kişilik ordusundan bin yedüyüz kişi şehadete yetiştin Cemel ordu-sundan (otazbin kişilik ordu) da yaklaşık onüçö bini katledildiler. So-nuçta Talha ve Zübeyrin yardımuyla ve Aışenin eliyle ortaya atılan bü-yük bir fitnenin ölü alınmup oldu ki Talha ve Zübeyrin canı pahasına tamamlandı. Hız. Ali (a.s)'ın Basrahalkınaö üzellikle Aışeye karşı tavır-ları Onun tarihi şehsiyetinin göstewrgesiydi.

Cemel ordusundan firaredenler etrafta saklanmış ve dışarı çıkmak cesareti gösteremiyorlardı. Hz. Ali (a.s) ferman sadır ederek "herkim silahını yere koyup teslim olsa umumi attı tabi olacaktır" ouyurdular. Basralılar o hayretin geçmişte yapılanları kendilerine ödeteceğini. düşünüy orlardı. Bu haber onları sevindirdi ve silahlarını bırakıp culerine döndüler. Hz. Ali (a.s) halkın came jünü Basranın büyük mescidinde. teplanmasını emrettiler. Basra halkı da hayır olup o hayitle namar kıldılar. Hamazdan sonra Hz. Ali (a.s) oyağakalktı ve onları tahkır ve tekdir ile kuyurduki: "Ey Basralılar siglere bir kadın komutanlık ediyordu ve siz bir devenin arkasından gidiyordunuz. Gevenin sesi geldiğinde taplanıp sesi kesildiğinde de firar ettiniz. Sizler basit garatılışlı ahdine güvenilmez ve iki yüzlülüğü kendine esas edinmiş bir milletsiniz".

Basra halkı o haretin sorlerinden utançdıyolalar ve geçmişte olanlardan dolayı ö jündilediler ve o hazretin biatını kabilettiler ve ikinci defa mescitte toplanıp biatlerini yenilediler.

Hz. Ali (a.s) asayişin iyici hakim olması için bir kac, gün kendisi Basrada kaldılar. bu müddet içerisinde minbere giderek halkı ateşli hutbelerle Allaha kul olmaya, takva ve zühde davat etti.

onları fitne ve fesat icadetmekten alıkoymak ve sapıklıktan urak tutmak gyesiyle vaazetti. Kendilerinin de şahit oldukları üzere Aişe Talha ve Zübeyrin yakışık sız hareketlerinin gerçek yüzünü onlara anlattı. Onların ahitlerini bozmalarının nasıl bir fitne ve fesada ve nice ihsanların katline sebebiyet verdiğini anlatıp bu konularda halkı aydınlattı.

Ortalığın yatışmasından sonra Abdullah ibni Abbas'ı oraya vali olarak bırakıp ordu ile birlikte Kufe yelunu tuttu. Diğer beldelere de hakim ve valiler tayin etti. Malik Eşteride Nasibilere hakim tayin etti.

Bu savaş birtakım kötü sonuçları ile birlikte tarihe nakşoldu islamın mancuiyakına büyük darbe vurmaklabirlikte, calüliyyedönemikin duyularını yeniden alevlendirdi. Buna ilaveten ihtilez ve düşmanluk duyularını muhkemleştirdi. Zira yaklaşık olarak elli bin kişi arasındaki bir çapışma ve üç günlük mücadele sonunda onbeşbin diğer bir rivayete göre de on sekiz veya yirmi beş bin kişi katledildi. Ayıha camal hardinin siyasi sonuçlarından biri bu idi: ki, müslümanların önceden aralarında

olan ihtilatları iyice körükledi. Muaviyenin Eilatete yaklaşmasını sağladı, çünkü bu dönemde muaviye ordu toplama ve halkı aldatma fırsatı bulmuş oldu ve Aişenin. Talha ve Zübeyin hacketlerini hakkın gözündeki aşkaşekilde canlandırmış, böylece Ali (a.s) ile muhalefet zemine ve ortamını hazırlamış oluyordu. Osman'ın kanıda elinde güzel bir bahaneydi...

4- SİFFİN HARBI

Cemel Savaşı(anlatıldığı üzere) Hz. Ali (a.s)'ın zayesiyle sonlandı ancak ku zaferle birlikte özünden sonra asayiş kalamadı. Burada muaviye bin Ebi süfyan giğer bir rakip olarak karşısında dikilmişti. Muaviye ikinci halife döneminde şama vali tayin edilmiş. Osman döneminde yerini iyice tahkim etmiş. Şimdiki hilafete göz dikmişti. Takistediği enazırdan kulunduğu şehirde ömrünün sonuna kadar saltanat sürmekte. Hz. Ali (a.s), şam seferi için kufeyi karargeli olarak kullanıp ordunun teşkil ve tehiyzine meşgûl oldu. Diğer yandan Malik Eşter Hz. Ali (a.s) tarafından nasibilere vali tayin olunmuştu. Yolda muaviye tarafından Harran valisi olarak atanan zahhak bin kaysa tasadüf etdiler. Zahhak yolu malike kapayınca, malik onlarla savaşp. ordusunu dağıttı. Muaviye ku olızım karşısında Abdurrahman bin Halidi kalabalık bir orduile malikin üzerine gönderdi. Abdurrahman askerleriyle birlikte pikka arazisinde Malik ile karşılaştı. derçi onun ordusu sayı ve techizof gönünden Malik ile yastanamar durumdaydı ama Malik casaret ve şecaat doluhamleleri sonumuda büyük bir bozguna uğradire etmek zorunda kaldılar. Malikin askerleri de o bölgeden onları dışarı atıncaya kadar takipettiler. Rikta ve Cezireyi - samtlara ait idi - kendi tasarruflarına aldılar.

Malik Aşter Hz. Ali (a.s)a birmektup ile Zahhak'ın firarını ve Abdurrahmanın yendilgisini haber verdi ve muaviyenin hiylelerine işaret ederek şanada ekledi ki, Muaviyenin, Hz. Ali (a.s) ile muhalif olduğunun erğuzel delili Malik üzerine ordu gündermesiydi ve - kendiside şimdi büyük bir savaş için hazırlıktır.

İşaret edildiöz üzere hilazetin daha ilk günlerinde Hz. Ali (a.s) şam-seterinin planlarını yapuyordu ki Talha ve Zübeyrin Basırayı tasarruflarına aldığı, ve o hazretin valisini dışarı attıkların haberalmış ve şam seferiden verpeçmişti. Sonra da Basra yolunu tutmuztu O hazoetin şam üzerine şeter kararı almasının nedeni Muaviyeyi biat etmeye davet için yezdiği mektubun cavabında muaviye biata yaklaşması bir yona, Talha ve Zübeyrin yoptıkları gibi o hayreti Osman'ın katlinden sorumlu tutuyor ve Osman'ın kanını aramak bahanesini kendine şiareadinmişti * muaviye şöyle?????: "Muaviye bin sakr'dan Ali bin Ebi Talibe, kendi canıma yemin ediyorum eğer Osman'ın kanıyla demenin bulaşmamış olsaydı müslümanlar sana biat ettiklerinde - Ebabekir - Ömer ve osmana biat ettiğim gibi - sana biat ederdim. Ama sen muhacirleri osmanı öldürmeleri için tahrikettin ve Ensarı da o'na yardımdan menettin ve cahil halk senin sözüne uyarak Osmanı mazlum bir şekilde latlettiler. Şimdi şam halkı yerine oturmayacak ve seninle savaşmaktan. el çekmeymekler ancak bir şartla ki, Osman'ın katillerini onlara taeslim edecek ve hilafeti şuruya bırakacakın - ve senin bana delilin, Talha ve Zübeyre olandan farklıdır. Zira önlar sana biatetmişlerdi, ama ben sana biat etmedimki, aynı şekilde Basra halkına olan delilin " şam halkı için geçenli değildir. Çünkü Basra halkı sana itrat etmişlerdi şambılar kesinlikle sana itaat etmemüşlerdir. Ama senin islamdaki: Şerefini, payyambere olan yakınlığını ve Kureyş arasında ki yezini inkaretmüyorum vesse-lam". Şimdiye kadar anlatılanlardan anlaşıldığı üzere yerinden balkan her yağmacı, her taği ve zalim, her isyankar Osman'ın kanını kendine bahce edi'p ortaya atlıyordu. Hayret edilecek olan şoulur ki, Osman'ın öldürülmesine zemin hajırlayan, teşvik ve tehrik eden hatta şirket edenler şimdi onun kanın arcyozlardı. Ve öyle bir kimseyi (Hz. Ali (a.s) ittihom ediüorlardı ki, Osman'ın katliyle hiçbir alakası olmamakla birlikte, hatta Osman'inleyrını isteyerek defalarca ona nasihatte bulunmuştu hatta Osman'ın elu kuşatıldığı ve susuz kaldığı zaman onun evine su göndermişti...

Hıfad Alaylı "Pyamül hüseyin" adlı kitabında şöyle yazmaktadı "Takdirin insanı hayırtten kakhahalara boğecek işlerinden biri de "Amr ibni As'ın halkı Osman'ın katline teşvik ve tahrik etivesi, Aişenin

onunla yüzyüre muhalefet etmesi, muaviyenin ona yardımdan elini çekmesi, Telha ve Zübeyrin olan aleyhinde çaba ve tahrikleri giğer yandan bütün bunlar her biri giğesini Osman'ın kanını istemeye teşvik etsinler ve üstelik Osman'ın hayırdan başka bir şey istemeyen bir kişiden onun kanını istesinler. Halbuki Hz. Ali (a.s) onun hayırını istemiş; onu bu kotü son hakkında vyarmış, başına gelebilecek felaketlerden haberde etmişti.

Hz. Ali (a.s) muaviyenin mektubuna cevaher buyuruyor: "Benim be yapılan bu biat umumidir ve bütün müslümanları kapsamaktadır. İster biatzamanında Aledinde hayır bulunsunlar veya Basrada, Şamda ve diğër beldelerde olsunlar. Senşimdi Osman'ın katli bahanesiyle, bana iftira ederek kendini elimden kurtarakağını ve biatten hariç kalacağınımı gannediyorum. Herkes, Onu benim öldürmediğimi biliyor. benim için bir kırsasta gerkuüyor. Osman'ın kanı için onun verister. senden daha önceliklidirler. Sen ona muhalefet edenlerdensin ve senden yardım istediğinde ona yardım etmedin, böylece öldürölü".

Hz. Ali (a.s) ayrı bir mektubunda da: "... Ama senin bımanın öldürölmesi konusunda çok caz söylemen yersizdir. Zira kendi yararına olduğu gaman Osman yardım ettin ama yardımının teydalı olacağıbir dönemde yardım elini çektin".

Hz. Ali (a.s) Kufeye geldiği andan itibaren bir kaç ay oşehirde ika-met etmiş olmakta birlikte bu müddet zarfında şamedala savaşmamak, için detalarca Muaviye'ye mektuplar yararak ona nasilat lerde bulunmuş ve onun muhalefetinin nasıl vahim bir sona ve kand ökülmesine sebebiyet ve reağıni yazyp. Onu ytarmuş ve mükarret nasihatlerde bulunmuştur. Ancok kunca yzdan mektuplardan bir sonuu alınamadı. Zira muaviye her defasında (maktupların ceuabında) o hapeti Osman'ın tatli ile ittihom ediyor ve vefoyunbarından (lecacet) vazgeçmüyordu. Mektuplarından birini Aber teijerinden bir adam be o hazretin huzuruna gonderdei - ki bu taife muaviyenin kötölemeleri neticceinde Ali (a.s) ve evladında düşmanluk beçliyorlardı - O adam kufe'ye galirgalmer mescide gitti ve muaviyen'in mektubunu takdim etti. Hz. Ali (a.s) şam'ın durumunu sorunca, adam küstahcadedi ki, "Şam ehlinin hepsinin

göğrü senin bağz ve kininle oldudar. Osman'ın kanını almayıncaya kadar da yazlerine oturmaya caklardır". Hz. Ali (a.s) buyardu: "By Ahmak, mualiyе seni aldatmış. Osmanı öldüren birkaçışıdır. ki, bunlardan biri de muaviyenin ta kendisi'dır". O hazretin etrafında bulunan asaptan bazıları o adamı aldürmek istedigşeler de. O hayret mani oldu ve buyurdu ki "Ekiye zeval yoktur" sonra muaviyenin mektubunu açtı ve gördü ki yalnızca "Bismillahirrahmanirrahim" yazmup ve hiç bir şeye işaret etmemiş?! Ali (a.s) buyurduki. Maaviyesavarkararı almıştır. Daha sonra kendisinin hüsn-ü niyeti ve Muaviyenin hiylecyе alditmecaları hakkında halka sahbet etti. Sonra da halkı Muaviyenin hilelerine karşı mubarere ve savaşa davet etti.

Muaviyenin elçisi Hz. Ali (a.s)'ın sözlerinden ve azametinden heyecana gelerek ayeğа kalkıp dediki: "Ey Mü'minlerin emiri beni affet. Ben herkesten çok sana düşmandım ama şimdi herkesten çok seni seviyorum. Zira gerçekleri gördüm ve bildimki Muaviye bütün şаm halkını benimgibi aldatmış. İzinverin bundan sonra sizin hizmetiniz de olayımbuvesileyle bundan sonraki hayatımda şimdiye kadar size olan buğzveduümanlığımı muhabbete dönüştüregim. Hegat olu okşadı ve ashabına; ona gorkulak olmalarını emretti.

Muaviye buhaberi aldığıında çok kederlendi ve dedi "Bu adam bizim kütün sırlarımızı Ali (a.s) yc söyleyecek. Öyleyse o bize hamle etmeden önce biz öncelikli davranmebupz.

Muaviye bu iş için etrafındaki sözü geseleri topladı ve Medinede bulunan ashabı, özellikle ????? oğullarından olanları kendine yardıma davetetti ve kendisini desteklemelerini istedi. Onların her birine ayrı ayrı mektuplar yazdı, ancak beni ümeyyeden gayırhiçkimse elumlu cevap vermediler. Hatta Abdullah ibn-i Ömer açıkça "Muaviyenin hiylelerinden haberdar olduklarını" yozdı ve ekledi ki kendin kasıtlı olarak Osman yardım göndermedin ta öldürülsündiye ve şаmda müstekil ve kendi başına hükümetetmek için buluyaptın.

Sehabeden bazıları Abdullah'ın ceabına beler celaplar yazdılar ve onunla birlikte olup reddettiler. Muaviye yalnızca Beniümeyyenin yardımıyla Hz. Ali (a.s) ilşe mubarezeye girmek zorunda kalıgazdu ve kendisi iyi bölüyordu ki o hazretin karşı cephesinde yezalmak her kesin

işideğil. Zira Hz. Ali (a.s) her yönüyle muaviyeden üstün ve daha büyük imtiyarlara sahipti. Üstelik diğer tarafın zühdü takva, şecaat, cesaret ve ilmi vardı. Muaviye yzbileriyle mukayese edilmeyecek durumdaydı. Rasulullah (s.a.a)'a zekınlık, soy, boy yönüyle karşı taraf avantajlı durumdaydı. İstelik halk her ikisinde çokiyi ve yakından taluyorlardı. Budurunda halkın Hz. Ali (a.s), bırakıp, muaviya olen yana olmasının tek yolu vardı. Eğer tefekkür ve akletme kapıları halkın ülüne kapa fılabilirse muaviyenin başarı imkanı doğuyordu - Bezen kendi zihninde savaş mecdanını canlandırır ve o hazretin karşısında kendini hissediyor, ölümü gözlerinin önünde conlandırıyor, korkudan bedenini titreme sayvyazdu, buna rağmen makamı hırsından vazzesemüyazdı.

Bir müddet bu hayaller den dolayı gecesi güntüzü bir olmuş ugtudarı dağılmıştı. Pis emellerine nasıl ulaşabileceğinin Besepları ile başbaşa kalmıştı. Sonuçta kardeşi utbe dediki; "Bu işin tkçıkar ydu Amr bin As'l yanına almandır. Zira o arabın içinde siyaset ve hiyle yönünden meşhurdur ve hilenin olduğu yzrde alam tabakasını aldatmak sade ve kolay birıştır. Halkın akıl ve şaarı, hile ile çalındığında senin Ali (a.s)a üstün gelme imkanın değacaktır".

Muaviye dedik: "Amribni Asbuteklifimi kabuletmez. Zira ode biliyorki Ali (a.s) her yölüyle benden üstündür." utbe "Amr halkı aldafacak, sende pare ve makam ve diyle amrı aldat?!..." degince Muaviye kardeşinin bu teklifini kabul etti ve şa'şaalı bir mektup yazıp osıralanda içlistinde kulunan Amr ibni As'a gönderdi.

Mektuban içeriği kısaca şöyle idi: "Ben Osman tarafından tayin olunmuşsom hakimiyün ve Osman da Peygamberin halifesidiki kendi evinde susuzve melum olarak öldür üldüve sende biliyorsan ki müslümanlar o'nun kuşekilde ketledil mesinden çok büyük bir hüzn içinde dirler, dolayısıyla Osman'ın katillerinden intikam alınmasının gerekliliğinin şart oluşu inancyla ben seni bu işte bizlere yardıma davet ediyorum, işte bu büyük, sevap ve ödül den peyını alman için sana fırsat!...

Muaviye başlan gışta gerçek hadetini iyharedip açıkla söylemek istemiyordu ve onun Amrı davetinden tekhedeti onun aüvudundan istifade edip, onu kendi yararına kullanıyordu dolayısıyla Osman'ın tatli bahanejiyle ve Hz. Ali (a.s)'ı da katil okrak gösterip davetine bir kıly

mydırmış oluyordu. Ancak nevai ki Amr bin As mektubu okur okumaz durumu anladı ve Muaviye'ye onun mabradını anladığını hissettirmeyecek şekilde bir cevap yozıp dedi "Ey Muaviye, beni hakka muhalif olarak Ali (a.s) ile savaşa davet ediyorsun. Halbuki O Allah rasulünün kardeşi, vasive varisidir. Sen hem kendini Osman'ın tayin etmiş olduğu bir vali ve hakim olarak gösteriyorsan. Osman'ın ölümüyle de senin hakimliğin son bulmuştur".

Daha sonra Hz. Ali (a.s)'ın ıslamın il gününden buyana ıslama olan hizmetlerinden, O'nun fazilet ve üstümlüklerinden, Askeri ehadis hal-kında ugun uzun yazıp sonunda "Senin mektubunun cevabı işte budur" diye mektubun cavabını gösnderdi.

Muaviye okun taşa isabet ettiğini, Amr hiçbir vaad olmaksızın davet ile oldatamadığını görünce yen iden kısa bir mektup yazarak: "Ey Amr. Talhave Züberryin Ali (a.s) ile savaşınıydun ve şimdi Mervan bin hakemde Basra halkından bir gurup ve şimdi benim gözüm senin yolundadır ta ki bu konuda senin fikrini olmak istiyorum. Artık jduraya gelmek için acele et ki, benim yanımda makamın ve yerin büyük olacaktır.

Bu mektup Amr'ın eline geçtiözi gibi iki oğlu Abdullah ile Muhammedi yanına çağırıp bukoda onların görüşünü aldı ve Abdullah babasını men'etti ama Muhammed onu teşvik etti. Amr dedi "Abdullah benim ahiretimi, muhammad ise dünyamı istedi" Amr'ın kendisiki bunu herkesten daha iyi biliyordu, bireti unutup, dünyaya yüz döndürdü. Son sür'atle yalalarak şam'a geldi ve Muaviye onu has karşıladı ve bayıklıya kabul etti ve diğerleri çekiliğ gittikter sonra ikisi başbaşa kalınca muaviye onu ele getirdiği içir tekrar eskisi gibi resmi konuşmaya, Osman'ın kanından dem vurmaya başladı ve onuda bu işe teşvik etti.

Amr gördüki, Muaviye kayıtsız şertsız onu buişte kullanmak istiyor. O Hz. Ali (a.s)'ın Medhine başladı, onun hakkında bildiklerini anlattıktan sonra, Muaviye'ye itiraz mekanında dedi ki: "Senin bu işe kalkışman sade bir iş olmamakla birlikte, ahiretinde yok ediyor. "Muaviye" Ben Ahireti istediğim için bu işe yapmak istiyorum. Osman'ın kanını istemek üzere kıyam etmekten daha güzel ne olabilir ki, zira o yumuşak huylu ve mezlum bir halize idi ve bu halde öldürüldü" Amr dediki. "Ey Muaviye sen keni davet ettin halkı aldatayım diye, şimdi de senini

beni aldatmaya çalışıyorsan?!. Hilekarlıkta arap içerisinde benim eşimi bulamazsın, benimle avam tabaka zibi basit konuşma, senin konuştuklarını hanzi aklıbaşında biri kabuledebilis?!. Medem senin canın Osama böylesine yanuzor, niçin o muhasara olup, sen den yardım istediğizaman onun yardımına yehişmedin. San hilafete temehetmiş, gözdikmişsin. Eğer benim bu işte seninle olmamı istiyorsan. Benim dilimle konuşmalısın ve sadakat ve doğruluk kapısından girmelisin. Zira sen ve ben birbirimizi çok iyi tamyoruz. Dolayısıyla bizim birbirimize bile düşünmemiz anlamsız ve akılan uzakbir iştir. Benim seninle elbirliği yapmam ve seniş istediğin hilafet mekamina ulaştırabilmek için çalışmalarımın sonunda mısır valiliğini senden talebediyorum ve bana taahhüt edeceksinki hiç bir zaman beni azletmezeceksin!...

Muaviye, Amribni As'ın, niyetinden haberdar olduğunu ve buna ilaveten Mısır valiliği olmaksızın gardım etmeyeceğini de anlayınca mecburen kabul etti ve o ikisi arasında ahitname yazılıp karşılıklı imzalandığı, Muaviye zafer olde ederse ve hilafet değiştirirse, Mısır hükümetini Amribni As'ade vedecek. Burada Muaviye yine bile ye başvurarak mektubun sonuna şunu ilave ettirdi. Katibe dedi yazki "Amr, Muaviyenin itaatine bağlı kalması şartıyla". Hedefi Amr'den kendisine mutlakitaat için biat alsın ki. Mısır ona vermese dahi, Amr onun emrinden çıkamasın. Ama Amr ki Muaviyeden daha zeki idi, katibe dedi ki "Yasz itaati, şart olunun şeye uyması ile mümkündür". yeni Eğer Muaviye Mısır hükümetini ona bırakmazsa itaat vacip olmayacak. Sonuçta Amr ibni As, Muaviyeden yaplı bir taahhütname aldı ve kendisini onun ihtiyarına Teslim etti, ondan sonrada onun vezir ve müşaviri oldu.

Muaviye ilk fırsat'ta Amrı huzuruna çağırıp, işin zorluğunu ona anlattı Muaviyenin en büyük zorluklarından biri, onun baş düşmanlarından olan Muhammed ibni Ebi Huzefe idi, Zindandan kaçmıştı ve Muaviye O'nun zindandan kaçmasından dolayı çoktedir gindi. Delayısıyla Amr'a dedi "Ben eğer Ali (a.s) ile hap için şamı terketsem Mahmmedin şam'a hamle edeceğinden endişe eiyorum ki bu olunmu aleyhimize çevirebilir. Bu Ali (a.s) ile savaşmaktan daha azap verioi geliyorbana ki, o kendi tarafından bazı kimseleri bane gönderip biat istadi. İlinci devlet de (Rumlar) bu ihtilazlardan istifade ederek şam'a musellet olabilir.

Amr bin As biraz düşün dükten sonra dedi, "Mühim olan birşey varsa, o da Ali (a.s) ile olan savaştır. Zira Muhammed ibni Ebi Huzeyfe düşündüğün kadar bir önemesahip doğıldır. Rumlarında şimdilik hediyelerle geçiştirmek mümkündür. Buna binaen senin asıl telaşın Ali (a.s) ile savaşa hayır olmaktır". Muaviye bu konuda hiçbir hiyle, oldatma, riya ve yalandan jçekinmedi, Osman'ın kanı bahanesiyle de şamhalkını Hz. Ali (a.s) a karşı kışkırttı ve her yerde o hayrete iftira ve yalanlarla buhtanlar atfederek şamlıların o hazrete kinini arttırmayı başardı ve yaklaşık üç-yüz binkişilik bir ordu hazırlamayı başardı.

Diğer taraftan Hz. Ali (a.s) Muaviye ile mektuplaşmaların sonuç vermeyeceğine iyice kanaat ettikten ve Malik Eşterin mektubunu aldıktan sonra Basra valisi Abdullah ibni Abbastan halkı savaşa hayırlayıp Kyfeye getirmesini istedi bununla birlikte Malik Eşter ve birkaç kişi ve ayrı aryı haber gönderdi. Kendisi de minbere çıkıp halkı Muaviyenin yaptıklarından haberdar etti ve onun çirkin emellerini halkı anlattı. Sonrada ordu hazırlıklarna başladı. Elbette Sıffın savaşını ve olayları anlatmadan önce Eziet ve adaletin simgesi duramında olan Hz. Ali (a.s) gibi bir kişinin karşısındadikilmiş olan Muaviye ve Amr ibni As gibi arabın iki meşhur hilelerinin biyezrazilerinin gekrektilmesi ve her iki tarafın hedefinin iyice anlaşılması açısından gerkli görülmüştür.

MUAVİYE KİMDİR?

Muaviye iki kesif, ğis ve Murdar anababadan dünyaya geldi ki, tevarüs kanunu gereğince her ikisinin kesafetini ve pisliğini miras almıştır. Babası Ebu Süfyan kureyş Putperestlerinin ve müşriklerin reisiydi. Allah, kitabında onun hakkında buyuruyor: "Küzzün önderleriyle savaşın ki, onların yeminlerinin itibarı ve değeni yoktur, riayet etmekte gerekmez". (tevbe/12).

Ebu Süfyan: Peyyamber-i Ekrem(s.a.a)'in çoğu gazulerinde, O'nun karşısında yer alan orduların konustanı durumundaydı. Berçekte Bedir, uhud, Ahzab be birkaçane ayrı savaşları Abu süfyan kendisi vücuda getimişti. Ebu Süfyan ku haliyle yirmibir gıl Allahrasulü ile samaşmış, onun kinini gütmüş idi. Mekkenin fethinde kılıçkorkusuyla islam ve iman izhar etti batınında kütür ve putperestliğini devam ettirmiştir.

Annesi Hind'e gelince utbebin Rabia bin Abduş-şems'in kızı idi ve Rasulü Ekrem (s.a.a) ile oleğanüstü bir düşmanlığı vardı. Mekke'de o hazrete eziyet ediyordu. Uhut harbinde bazı kadınlarla birlikte ordunun arkasında hareket ediyor onlara def çalarak, onları müslümanlarla savaş için kıstırtıyozlardı. Savaş sonrasında Peygamber (s.a.a)'ın amcası Hz. Hamzaya şehit ettirip vahşi (Hind'in kölesi) vasıtasıyla ciğezlerini dışarı çıkarıp düşmanlık ve kininden o hazretin ciğerini oğzına alıp çiğnemek istedi ama çiğneyemeden ağrından dışarı atmak zorunda kaldı. O günden sonra Hind ciğer yiyen kadın olarak meşhur oldu.

Cahiliyye döneminde de kötü işleri ve fahişeliği ile meşhur idi Muaviye de böyle bir dönemde ondan tevellüd etmiştir.

Zemehşeri Rahiul Ebrar kitabında Muaviyenin dört ayrı babaya isnad edilgiğini riavyetle naklediyor (Ebu Amr bin musafir, Abbas bin İbn-i Ebil Hadid de Nehc-ül Belağanın şerhinde bu konuya işaret etmektedir. Nasayih-el kafiye kitabının yazarı muhammedbin Akil şöyle diyor: "Hassan bin sabit, Peyamberi Ekrem (s.a.a) in yanında Hind ve kocasına hicivli sözler diyordu. O hazret ve ashabıda o'nun şiirlerini dinliyorlardı. Hassan hicivlerinde Hind'e zina isnedediyordu ve Resul-i Ekrem o'nu men'etmiyordu."

Muaviye işte böyle bir annebabadan dünyaya gelmiş, onların gati habaset ve ahleki rezaletlerine sahip idi. O da babası gibi müslümanların akyhine olan bütün savaşlara katılmış ve kılıç korkusu ile müslüman olmuştu, ancak klbine iman girmediği gibi fırsat buldukca islamın mahvına da çalışıyordu. Hz. Emirül müminin Ali (a.s) maviyeye yazdığı bir mektubunda onun ve Babasının islamı ikrah ile ve kortu yüzünden kabuletmiş göründüklerine işareten şöyel buyurmaktadır: "Benim Ebul Hasan, senin ceddini (hindin babası Utbe), dayını (Velid bin utbe) ve kardeşini (Hanzale bin Ebisüfyan) Bedir harbinde ben helaket çukuruna yuvarladım ve şimdi okılıç hala benim elimdedir ve Ben aynı kalpve cüret ile düşmanım ile buluşuyorum ve başka bir din ve yeni bir peygamber intihapetmişde değilim. Be dyle bir yoldayım (islam) ki, siz o'na kendi ihtiyar ve isteginizle terkettiniz ve ona zaten istemiyerek ve zorla dahil olmuşunuz!"

Muhammed bin Cerir-i Taberi Hz. Peygamber (s.a.a) den naklediyor Peygamberi Ekrem buyurdu "Muaviyeyi benim minberimde gördüğünde onu aldürün Yine merkebin gemini tutmup ve kardeşide aikadan dekine, gemini tutana ve onu sürene - her üçünede - Lanet etsin."

Mesihi bilimadamı Corjavrdak, "İmam Ali" isimli nefis kitabının dördünün cüz'ünde şöyle yazmaktadır: "Beni ümeyyenin bütün kötü ve çirkin, rezilliklerinin kendisinde haslet ve hay olarak müşahhas olup, görüldüğü bir kişi sarsa oda Muaviye bin Ebi Süfyan'dır.

Muaviyenin ilk göze çerpan sıfatı, o'nun ne islam ve ne de insaniyetten habersiz olupuydu ve onun hareket vetavırları, o'nun islamdan uzak birkişiliğe sahip olduğunun be göstergesüydü.

AMR BİN AS KİMDİR?

Arap içerisinde hilekarlılığa meşhur, bu mekhar şeytan da sozboy yünüly ele alındığında, Muaviye'den farklı bir yanı olmadığı görölmektedir.

Zemahşeri ve İbn-i cevzin'in nakline göre, Annesi nabiğe önuleri cariye idi, çok fisk ufücura meyilli olduğundan mevlası galunu tercih etmişti, onunla, bununla ilişkiler kurduğu bir sırada Amr'a hamile kalmıştı. Amr başlangıçta beş bakaya sahipti Zira, Eba Leheb, Ümeyye bin Halef, Ebu Süfyan, Asve Hişam bin Muğire, Tuhr-u vehitte (kadının iki haizlik dönemi araasında temiz olduğu dönem) o kadınla birlikte olmuşlardı. Amrın değumundan sonra, cahiliye adetleri gereği onların herbiri Amr'ın kendine ait olduğuna iddia ediyorlardı. Sonuçta Mabiğe'nin kendisine bıraktılar ki, o beşkişiden birini seçsin diye, o da hepsinden zengir olan As'ı tercihetti. Halbuki Amr'ın Ebu Süfyana benzerliği olun ki. Amr'ın nutfesini anasının rahmine ben koydum.

Hassan bin Sabit diyor ki:

Baban Ebu Süfyandır, görülen şeyde şek olmaz.

Sande o'na ait olduğuna dair açık alametler gönüyoruz.

O, her zaman Allah Rasulu (s.a.a)'nın muhalif cephesinde yaralmıştır ve ohazretin alcyhine hicivli bir kaside okumuştı! Peygamber-i Ekrem(s.a.a) arzettiği, "Hahi ben şair değilim ki, onun cavabını şiirle vereyim, onun kasidesinin harfleri miktarınca on lanet et".

O daima Rasulullahın muhalif cephesinde yaralmıştır. Kureyş bratından Habeşistena hicret eden müslümanları geri getirmek için gitmişti. Ama necaşi'nin huzurunda Cafer bin Ebu Talib o'nu mahkum edince, kışkırtma yoluna gitmişti. Yine Ömer'in hilafeti döneminde O'nun tarafından Mısır valisi tayin edlimiştir. Müslümanların beytül malından şahsı adına Hadsiz harcama ve tasarruflarından adayı halifenin hışmına uğramış ve Muaviye ile işbirliği neticesinde de birtakım cinayetlere mürtekiğ olduğu gelecek sayfalarda işaret oluncaktır.

Sonuçta bu iki pislik (muaviye - Amr bin As) bütün arapdüyasında tarahür, yala, aldatma ve higle kerlikte meşhür ve bu namile tanınmı??? Balbini dünyaya koğlamış ve birbiriyle yardımlaşmak suretiyle Hz. Ali (a.s)a, o hak ve fazilet ehli olan kişiye karşı dayrak açmak ve savaşmak ??? oldular ve O hazretle pençeleşmek üzere Muaviye büyük bir orduyla şamdan çıkıp, bir miktar yol katettikten sonra Fırat kenarında Sıffindenilen yarde ordusuna yarleştirdi ve o hezretle savaşmaya hazır olduğunu ilan etti. Hz. Ali (a.s) da Nuheyle de (kufenin dışışında şama doğru askeri müsabaka ve ohazulukların yapıldığı yer) savaş hazırlılarını yapıp, tecrübeli ve lajik şahısları konuntan olarak tayin edip ıgırpları belirledi böylece şevvalin beşinci günü Otuzaltıncı hicri senesinde medain Yolunu tuttu. Medine yetiştikten sonra kaçgün orada kaldı ve halkın ihtiyaçlarına yatıştı, daha sonra askrleriyle birlikte sıffine doğru hareketetti, Muaviye'nin ordusu karşısında yerini aldı, O hazretin komutanlarından bazıları. Malik Eşteri Nah'i, Kays ibni sa'd, Ommer, yasir. Muhammed ibni Ebu Bekir Vesel Karani, Adiy bin Hatem, Ebu Eyüb,i Ensari, Haşiiin bin Utbe ve Huzeyme bin Sabit (züş,şahadeteyn) soylabilir.

Hz. Ali (a.s) bu savaşta Cemel vakiasında olguğu zibi, düşmanı nasihat edip, uyorma yoluna zitti ve Muaviye'ye yeniden mettuplar yazdı ve onu savaşın getireceği vahim saon hakkında ayardı dahasonra ordusuna dünüp buyurdular "Onlar sizinle savaşmakınça onlarla save bürhan vardır ve onlar başlamadıkça sizin başlamamanız sizin irade-siyle dağılsalar kaçanları öldürmeyin, halrizleri yaralmayın, yaakötü sözde söyleseler onlara azar verip, korkutarak heyecanlandırmayın.

Diğer taraftan Muaviye de O hazretin mektup ve ugarılarına duyar-sır kalması bir yana, Orduyu savaşa, öğellikle o hazrete karşı kinlendi-rerek husumet ve hırslarını arttırıcı konuşmalar yapıyordu. Bo hutbe-sinde delili "Busaveşta gevşeklik göitesmeyin. Ve canınızdan geçin, zira siz hak üzersiniz ve sizin üzerinize delil ve höccet tamam olmuştur. Çünkü sizler buyün osmanla, ahdini bozan ve onu haksız gere öldüren birinin karşısındasınız ki, onun Allahkatında hiç bir mazereti yoktu?!" Amr ibnii As da bunun benzerisğler sarf ederek onları savaşa tahrik etti.

Hiz. Ali (a.s) ın bundan haberi olunca o da ordusuna karşı Avaliye ve Amr ibni As'ın hilelerini açıklayarak onları şamlılarla savaşa harırladı. Hamdusenaden sonra, Ordunun ruhiyesini züçlendisecel, şöyle bir hutbe irad buyurdular: "Ey Allah kulları. Allahtan korkun ve gözleri-nizi, sizin korku ve vahşetinize sehop olacak, şeylerden yumarak, sesi-nizi alçaltıp yavaş ve çok ar konuşun. Düşmanla karşılaşmak, savap ve mubarize için, karşılıklı kılıçve neyze(mızrak) hamlelerine ve sonuçta düşmana üstün gelmek için kalbinizi tuvaetli ve ayaklarınıını sabitleşti-nin ve Allahı çok anın ki şayet doğruluğu erüş olusunuz. Allah ve Re-sulünün emrine vyun, birbirinizle tartışmeyin ki gevşemenize sebep olur, böylece gücünüz kırılır. Sabırlı olan. Allah sabırlılarla beraderdir.

İlahi, bunların kalbine sabır ilbamet ve yardımını onlardan esirgeme ve ödülleriini büyük ve azim kıl.

Muaviye Hiz. Ali (a.s) den önce geliş siffine gerleşmiş, ordugahınıde Fırat kenarına yerleştirmiş ve orduya, Kufelilere su vermemele ini em-retmiş. Yolcyuzla onları sıkıntıya sokınak hedefini gütmekteydi. An-cak Malik Eşterin (Hiz. Ali (a.s) ın emriyle) Şiddetli bir hamlesiyle ve şamlılardan bir gurbun katledilmersiyle onları dağıtıp, suyu ele geçirdi-ler. Hiz. Ali (a.s) gikreddin bölgeyi elegeçirdikten sonra sugu her iki tarafın istifadesine açık bıraktı.

Muaviye kufelilerin bu başarısının Malik Eşter ile olduğunu bili-yordu bu kenzersiz cesur ve şuca kişi her zaman şamlılar için bir tehlike teşkil edeuğı için bir an önce ortadan kalkması geseliyordu. Muaviye ordusunu araştırıp sehim nami yi kalup getirdi (ki güç denemesinde ve cesarette meşhur ve rakipsizdi) ve Malik ile savaşımaya gönderdi.

Sehim büyük bir atabinnüş ve zırh içerisinde gömülmüş bir halde atına bindi ve tak ordusu önüne gelip waliki mübareze ye çağırdı. Malik ki, savaş meydanlarının hışımlı arslanıyla ve nice yiğitleri iki parça etmişti, atına otladığı, gibi sehim'in karsısına dikildi. Sehim öylesine cecur ve güçlü idi ki, trakilarmalik'in canından şüpheye düştüler.

Sehim, Malik'e küfürler ederek, kılıcıyla hamle etti, ama Malik maharetli bir şekilde onun hamlesini savdı, sonra da Sehim'in göğsüne bir kılıç darbesi indirerek, onun sinisini yardı ve yere serdi. O anda Şamlılar'dan iki kişi Malik'e saldırdılar, ancak Malik onlara da hamle fırsatı vermeden, her ikisini de yere serdi ve geri döndü. Bunların katlinden sonra Muaviye, Abdullah ibni Ömeri bir grupla birlikte Irak askerleri üzerine gönderdi. Abdullah recez(savaş şiiri) okuyarak gelip kendisiyle savaşacak adam istiyordu. Hz. Ali (a.s) da Muhammed bin Ebu Bekir'e izin verdi ki, onunla mübareze etsin. Muhammed bir grupla birlikte, Abdullah'ın grubuna saldırdı. İki grup arasındaki çatışmanın gün batımına kadar uzaması sonucu, Muaviye Şer Habili Abdullah'a ve Hz. Ali (a.s) da Malik'i Muhammed'e yardıma gönderdiler. Savaşta otuzaltı Hicri yılı, Zilhicce ayının sonuna kadar böyle (komutanların çatışmasıyla) geçti. Bu savaşta da Hz. Ali (a.s) çaba sarfediyordu ki, daha çok kan dökülmesin. Ama Muaviye hiçbir zaman onunla yanyana gelmek, sulhu kabul etmek taraftarı değildi. Sonuçta Hicri otuzyediy yılı yetişti ve her iki taraf Muharrem ayında Savaşı durdurma kararı aldılar. O haret buna daha meyilli idi. Zira ümidi vardı ki şayet bu müddet içerisinde bir barış imkânı doğsun?!

Muaviye'yi yolagetirmek için çok çaba harcadı ki, bu cürm sona ersin diye. Ancak Muaviye hiçbir zaman böyle bir şeye hazır olmadı Muharrem'in bitmesiyle savaş ateşi yeniden alevlendi ve diğer yılın Onyediy Sefer ayına kadar devam etti. Böylece tarih kitaplarının kaydettiğine göre, bu savaş otuzaltı hicri yılının Şevval ayında veya otuzyediy hicri yılı Sefer ayının 12' sinden 18'ine kadar zaptedilmiştir. Arap camiasının dahili savaşlarının en kanlılarından olan bu savaş bir Hak ve Batıl veya nur ve zülmet savaşıydı.

Savaşın ilk günlerinde daha az kan dökülmesi ümidiyle Hz. Ali (a.s) teketek savaşma yolunun tercih ediyordu; ama Ammar-ı Yasir, Veysel

Karani gibi bazı seçkin ashap ve komutanların şehit olmasından sonra savaşı şiddetlendirdi.

Muaviye Ecir namıyla meşhur bir pehlivana meydana çıkıp, o Hazret'in (a.s) komutanlarıyla mübareze etmesini emretti, tesadüf en karşısına çıkan Hz. Ali (a.s)'ın kölesi idi. Köle şehit olunca imam gamlandı kendisi bu adamın karşısına çıktı. Ecir karşısındakinin kim olduğunu bilmiyordu gururla bir kılıç hamlesi yaptı. Hazret onun bu hamlesini reddettikten sonra, onu elleriyle tutup kaldırdı ve yere öyle bir vurdu ki; yere gelen kemikleri kırıldı ve o racıkta can verdi. O anda Hazret(a.s) tek başına orduya saldırdı büyük bir miktarı kılıçtan geçirdikten sonra geri döndü...

Sefer ayının dördüncü günü idi, Ebu Eyyüb Ensari emrindeki süvarilerle birlikte Şamlılar'a hamle ile görevlendirildi ve kendisi de Muaviye'nin karargahına doğru saldırdı, önüne çıkanlar yere seriliyordu, öyle ki Muaviye O'nu karargâhının yakınlarında görünce kendisi de firar etti ve Şamlılar'ın arasında gizlendi. Ebu Eyyüb büyük hamlelerden sonra süvarilerinin yanına döndü. Muaviye kırılgan ve bitkin bir halde çok müztarip oldu. Şamlılar'ı azarladı ki, niçin onun hamlelerini kırmadınız ve o bu kadar kalabalığa rağmen, nasıl benim karargâhıma kadar ilerleyebildi. Her biriniz ona bir taş atsaydınız, o taşların altında kalırdı. Marga ibni Mansur dedi ki: "Bazen süvari birisi bir grubua dahil olup ilerleyebilir Şimdi ben de Iraklılar'a hamle edip, Ali (a.s)'nin karargâhına kadar ilerleyeceğim. Muaviye dedi "Bakalım ne yapacaksınız?!" Marga atına atlayıp sür'atle Irak ordusuna doğru hamle etti ve hedefi hızla orduya dalıp kendisini karargaha kadar yetiştirmekti. Ancak ne var ki Ebu Eyyüb, henüz ordunun ön saflarındaydı. Marga saflara yetişir yetişmez, henüz hamle fırsatı bulamadan, Ebu Eyyüb'ün eliyle başı bedeninden ayrıldı.

Muaviye'nin bundan sonra hışım ve gazabı arttı. Şam ordusunun toplu hamlesini emretti. Ali (a.s) da, karşılık vermelerini emretti. Bu ilk umumi hamle ve karşılaşmada Hz. Ali (a.s)'ın komutanları olağanüstü başarılar gösterdiler.

Bu kan dökme ve boşuboşuna telef olunmalar Muaviye'nin hevai nefsinden kaynaklanıyordu ki, nasihatten ve öğütten çekiniyor ve kabule yanaşmıyordu. Şamlılar'ı da nice yalanlarla aldatmış ve onların canlarını şeytani hedefleri uğrunda kendi malı sayıyordu. Bundan dolayı Hz. Ali (a.s), Muaviye'nin kendisiyle yüzyüze karşılaşmak kararı aldı. Kendisini Şam ordusunun karşısına attı ve Hind'in oğlu nerede?!.. diye bağırdı. Cevap duymayınca tekrar Muaviye'yi mübarezeye davet etti ve buyurdu ki; "Ey Muaviye sen ki hilafet iddiasındasın meydana gel kılıçlarımız aramızda hakem olsun ve boşuna halkın kanı dökülmesin. Hangimiz gelip gelirse, hilafet de onun olsun. Muaviye korkudan cevap vermedi. Şam ordusunda söylentiler başladı ve Sabbah ibni Ebrehe bağıarak dedi; "Ey halk Allah'a andolsun ki bu durumda hiçkimse hayatta kalmayacak. Niçin kendinizi ölüme atıyorsunuz çekilin kenara ta Ali bin Ebu Talib(a.s) ile Muaviye kendilerini denesinler." Hz. Ali (a.s) onun bu sözünü duyunca buyurdular: "Kesinlikle Şam ordusundan beni sevindirecek, böylesi güzel bir şey duymamıştım." Muaviye son safların arkasına gizlenmiş bir halde, yakınındakilere Ebrehe (Sabbah) kafayı yemiş diyordu ordunun ileri gelenleri ise Ebrehe ki bizden daha bilgindir, ama Muaviye görünüşe göre Ali (a.s) ile karşılaşmaktan çekiniyor galiba diye söyleniyorlardı. Ali (a.s) kaç defa Muaviye'yi savaşa çağırdı ama o cevap vermedi. Sonunda Urve bin Davut bağıarak dedi; "Ey Ebu Talib'in oğlu Muaviye şimdilik savaşmaktan hoşlanmıyor, bekle onun yerine ben geliyorum" naralar atarak, o Hazret'in yanına yetişir yetişmez, öyle bir kılıç darbesiyle karşılaştı ki kendisi at üzerinde iki parça olduğu gibi, atın sırtı da yaralandı. Urve'nin amcası-oğlu, onun kanını almak için saldırdı. O da ona mülhak oldu. O Hazret (a.s) kendi yerine döndü. Ancak Amr bin As'ın o Hazret'le (a.s) savaşı da, görülmeye değer ayrı bir maceraydı. Amr o Hazret'ten (a.s) korkuvu bir yana, diğer savaşçılara bile cesareti yoktu. Aynı zamanda kendini de ördek yürekli olarak görmelerini istemediği için bazı hilelere başvuruyordu. Tesadüfen Ali (a.s), tanınmayacak şekilde şahsi bir giyinişle gelip, yavaş yavaş meydana girdi ve Şam ordusuna yaklaştı, meydanda bir daire çizdi. Hazret'in (a.s) o günkü hareketi daha çok korkak bir savaşçının halini anlatıyordu. Amr ki, hep böylesi bir kişi arıyordu, fırsatı

ganimet bildi ve kendini göstermek için meydana doğru at sürdü, ta ki bir kişiyi öldürerek kendi cesaretini göstermiş olsun. Şu recezi okuyarak yaklaşıyordu.

“Ey Kufe komutanları ki, sizler fitne ehliniz ve Osman’ın katilleri, halbuki o emin bir kimse idi.

Bu hüznün ve gam size yeter ki, sizleri vuracağım. Halbuki Ali’ yi aranızda göremiyorum.”

Haz. Ali (a.s), Amr’ı tamamen ele gelmiş olarak görüp bir arslan gibi onun üzerine saldırdı ve şu cevabı verdi: “Benim Kureş’in emin imamı ki, Yemen’in büyükleri Necd ve Aden sakinleri benim imametimden hoşnutturlar. Belki ben Hasan ve Hüseyin’in babasıyım.”

Haz. Ali (a.s), kendini tanıtmakla birlikte, büyük bir hızla hamle ederek, onu atından alaşağı etti ve başının üzerinde kılıcını hareket ettiridi. Amr, o Hazret’i(a.s) tanıyınca kendini büyük bir çıkmazda gördü. Bütün ümitleri suya düştü ölümü, gözlerinin önünde canlandı. Hiçbir ümidi olmadığı halde, kendi hilesine ve o Hazret’in(a.s) necipliğine sığındı, yüzüstü domalıp poposunu açtı, o Hazret’in(a.s) kılıcına karşı, avret yerini siper olarak kullandı. Haz. Ali (a.s) ki, büyüklük haya ve keremde benzeri yoktu, utancından ondan yüz çevirdi ve buyurdu ki “Allah sana lanet etsin ki, avret yerine sığınarak yaşamayı tercih ettin. Amr bir müddet böyle kaldıktan sonra ta ki o Hazret’in(a.s) iyice uzaklaştığını görüp, titreyerek ve korku içinde kaçmaya başladı. Ağzından burundan kanlar akarak, kendini Muaviye’nin çadırına yetiştiriliktikten sonra, rahat bir nefes aldı. Muaviye uzun müddet güldükten sonra dedi; “Ey Amr, ne güzel bir hile düşündün ki, senden başkasının aklından bile geçmezdi. Git popona teşekkür et ki, hayatını ona borçlusun ve aferin o kişinin ahlak, kerem ve iffetine ki, seni affetti. Ama Allah andolsun ki Ali’den başkası seni bırakmazdı.” Bu sözlerle birlikte Amr ile alay edip gülüyordu. Amr da Muaviyenin korkaklığını hatırlattı ve dedi “Ali (a.s) seni mübarezeye davet etmedi mi? Niçin cevap vermedin ve utanç içinde kalmayı tercih ettin. Muaviye dedi; “Ey Amr ben kabul ediyorum ki, Ali gibi şuca biri ile savaşılmaz. Ama senin bu günkü yaptığın da çok gülünçtü! Amr, Muaviye’nin bu alaylarına sinirlenip, ona küfürler ederek onun yanından ayrıldı.

Savaşın evvellerinde Hz. Ali (a.s)’ın ordusu, her hamleden başarılı dönmelerine rağmen her fırsatta karşı tarafa nasihatler ederek, onları daha az kan dökülmesine davet ediyordu. Bu nasihatlerden ümidi kesilince de, mecburen savaşa devam ediyordu. Kendi ordusuna ateşli hutbeler okuyor, onları tahrik ediyor. Hutbe ve vaazlarıyla onların iman güçlerini ve savaş kudretlerini birkaç misline çıkarıyordu. Zira o Hazret’in(a.s) melekuti konuşmaları karşıdakinin halini değiştiriyordu. Ali (a.s), kendi ordusuna şöyle buyuruyordu: “Savaştan kaçmanın, ölüm korkusunun ecele faydası yoktur. Bir kimsenin eceli takdir olunmadıkça da ölüm onu bulmaz, bu konuda Kur’an’a isnad ederek şu ayeti tilavet buyurdular: “De ki, eğer ölümden ve savaştan firar ederseniz, bu kaçışın size bir yararı olmayacaktır. Olsa dahi çok azı dışında faydalandırılmazsınız” (Ahzab/16) ve onları sabır ve dayanıklılığa davet ediyordu. Allah yolunda şehadetin ücretini anlatıyordu. “Allah kendi yolunda yan-yana, kurlunla kenet lenip kurulmuş birduvae gidi saf kurarak savaşanları sever.” (Saff/4) Onlara hak ve batılı anlatıp, onları takviye ediyordu. Onun ashabı da ona bağlılıklarını izharedip itaatlerini amelleriyle gösteriyorlardı.

Muaviye de bu arada birtakım vaadlerle orduyu cesaretlendirmeye çalışıyor, diğer yandan da Hz. Ali (a.s)’ın ordusunda fitne çıkarmak yollarını düşünüyordu. Hz. Ali (a.s)’ın ordusundan Muaviye’nin hilelerine ilk aldanın Halit bin Muammer idi. Arab’ın sayılı şeucaat ve cesaret sahibi kişilerinden biri idi ki; o Hazret’in(a.s) emriyle dokuzbin kişilik bir grupla Şam ordusuna öyle bir saldırdı ki; Muaviye’nin karargâhına kadar, sanki büyük bir cadde açmıştı, hatta Muaviye’nin muhafızlarından bir grubu bile katletmişti. Muaviye ordularının yenilgisini görünce hileye başvurdu, sırrına vakıf olan yakınlarından birini Halid’in yanına gönderdi ve dedi bu kadar ölüp öldürmenin ne yararı var, eğer bana yardım eder hilafetimi temin edersen, Horasan valiliğini sana bırakacağım. Halid’in kılıç tutan eli yanına düştü, makam hırsı onu gevşetti. İşte bu o Hazret’in(a.s) askerleri arasına atılan ilk nifak tohumu idi. Ondan sonra da Eş’es ibni Kays aynı vaadlere kandı. İşte bunlardı ki, daha sonra orduyu o Hazret’e(a.s) ayaklandırıdılar. Sıffın harbi her geçen gün şiddetleniyordu, belliydi ki, kılıçtan başka birşey iki ordu

arasında hüküm verecek değildi. Dolayısıyla zafer iki taraftan birine ait olana kadar savaşa devam kararı aldılar. Böylece hergün gündeğumundan zevale kadar çarpışıyorlar, nice canlar yerlere seriliyordu. Muaviye'nin komutanlarından Maharik (ki Ali (a.s)'ın eliyle katledildi) bunlardandı, günlerden birinde meydana gelip mübariz istemişti, dört kişi o Hazret'in(a.s) komutanlarından onun karşısına çıkmış, her biri diğerinden sonra şehadete ulaşmıştı. O mel'un onların başını kesip, avret yerlerini açığa çıkardı. Hazret (a.s) bu çirkin hareketten dolayı, çok rahatsız oldu ve tanınmayacak bir kıyafetle onun karşısına gidip yaklaştıktan sonra kılıcıyla Muharik'i iki parça etti. Maharik'in yardımına gelen yedi kişiyi de helâkete gönderdikten sonra döndü. Şam ordusunun sayılı mübarizlerinden biri de Busr ibni Ertat idi. Muaviye'yi Hz. Ali (a.s)'ın daveti karşısında zebun görünce meşhur olmak için yerinden kalktı, zira ya ölecek ya da ismini yüceltecekti. Bu niyetle Şam ordusundan çıktı ve Irak ordusuna doğru hareket etti. Ancak iyice yaklaşıp gözü, Hz. Ali (a.s)' ailiştiği anda korku ve vahşet vücudunu kapladı, kalbi hızla atmaya başladı. Ali (a.s), onun yanına giderek mızrak, ile itip onu atından düşürdü. O kendini ölümle karşı karşıya görünce, Amr ibini As'ın yaptığını yaptı. O Hazret (a.s) yüzünü çevirdi ve Allah, Amr'a lanet etsin ki bu çirkin bidati sizin aranızda meydana getirdi. Iraklılar bundan sonra Şamlılar'la alay ediyorlardıki, siz mertlikten dem vuruyordunuz, ama işbaşa düşünce avret yerinizi kendinize siper, kalkan yapıyorsunuz, diye o Hazret'in (a.s) de, Amr ibini As'ın ahlaki rezailini anlatmak için söylediği şu söz meşhurdur: "Savaşta hazır olduğunda kılıçlar kınında iken mertlikten dem vurur, ne çok emr-uneyh ediyor, kılıçlar çekilince de onun en büyük hilesi avret yerini halka göstermektir."

Sıffin'de Hz. Ali (a.s)'ın ordusundan şehadete nail olanlardan biri de, Ammar-ı Yasir idi Peygamber-i Ekrem (s.a.a)'ın şerefli ve büyük ashabından idi. Doksan yaşında olmasına rağmen, meydana çıkıp, Peygamber ve Ali'ne selatü selam ve Muaviye'ye de lanetler okuyup şöyle dedi:

"Geçmişte sizi Kur'an'ın nüzulu için vuruyorduk.

Bu gün Onun te'vili için sizinle savaşmadayız"

Uzun müddet savaştıktan sonra, Eb'ul-iyad tarafından şehadete erdi. Ali (a.s), onun şehadetinden çok gamlandı ve buyurdu; “Ammar’ın ölü-müne üzölmeyenin İslam’dan nasibi yoktur.

Ammar’ın katlinden sonra Şam ordusunda sarsıntılar başladı. Zira duymuşlardı ki, Peygamber-i Ekrem (s.a.a), Ammar’a buyurdu ki: “Seni sapık ve zalim bir grup katledecekler” Şamlılar dediler, bundan bizim zalim ve sapık olduğumuz ortaya çıkıyor: Muaviye dedi; “Onu ihraç edenden başkası öldürmedi!” Yani onun gerçek katili O’nu evin-den çıkarıp savaş meydanına sürükleyendir. Bundan kastı, Hz. Ali (a.s) idi. Amr bin As yavaşça dedi “öyleyse Hamza’nın katili de müşrikler değil, Peygamber’in(s.a.a) ta kendisidir. Zira O’nu Uhud meydanına çe-kip getiren Peygamber olmuştur.” Muaviye dedi; “Şakanın yeri....

7- HZ. ALİ (A.S)'İN ŞEHADETİ

Hiz. Ali (a.s) Nehrevan savaşından Kufe'ye döndü ve Şam'a hücum etmeyi planladı. Hiz. Ali (a.s)'ın vilayet hakimleri işler yaptılar, asker toplayıp donatarak Kufe'ye gönderdiler.

Hicretin 40. senesi Şaban ayının sonuna kadar askerler Nüheyle'deki orduya katıldılar. Hiz. Ali (a.s), gece gündüz demeden askerlere savaş taktiği öğretiyor, onları savaşa hazırlıyordu. Ordu komutanları Muaviye'nin yaptıklarına, özellikle de Amr-ül As'ın hilesine çok kızmıştılar. Hiz. Ali (a.s)'a yardım ettiler. Sonuçta Hicret'in 40. senesi Ramazan ayının ikinci yarısında anlamlı bir konuşma yaparak, askerleri etkiledi, onları Şam'a hareket için hazırladı. Ama ozaman takdir kalemi O'nun için başka bir kader yazarak, işleri sonuçsuz kıldı.

Kaçan hariciler Mekke'yi toplantı merkezi yapmıştılar. Bunlardan Abdurrahman b. Mülcem, Berk b. Abdullah ve Amr b. Bekr adlı üç kişi bir gece toplantı yapıp Müslümanlar'ın geçmişi hakkında konuşuyorlardı. Bu üç kişi:

Bütün bu dökülen kanların sebebinin Hiz. Ali (a.s), Muaviye ve Amr-ül As olduğu sonucuna vardılar. Eğer bu üç kişi ortadan kaldırılsa, Müslümanlar tamamen rahat olacaktı. Bunlar and içerek her biri onlardan birini öldürmelerine dair anlaştılar. Abdurrahman b. Mülcem Hiz. Ali (a.s)'ı, Amr b. Bekr Amr-ül As'ı ve Berk b. Abdullah da Muaviye'yi öldürme kararını alıp darbelerinin çok daha etkili olabilmesi için kılıçlarını zehirlediler. Bu antlaşma gizli kaldı ve bu işleri yapmak için Kadir Gecesi ve Ramazan ayının 19. gecesini seçtiler. Her biri amaçlarını gerçekleştirmek için yola koyuldular.

Berk b. Abdullah Şam'a gitti ve ayın 19. gecesinde namazın ilk safında durdu. Muaviye secdeye gidince, darbeyi kafası yerine bacağına vurdu.

Muaviye ağır bir şekilde yaralanınca eve götürdüler ve darbeyi vuranı yanına getirdiklerinde Muaviye: "Hangi cesaretle bu işi yaptın" dedi? Berk; "Emir beni bağışlasın da, müjde vereyim" dedi. Muaviye: Niyetin nedir? dedi. Berk Şu anda Ali'yi de öldürdüler. dedi. Muaviye

onu bu haberi alana dek hapsedti. Haber doğru çıkınca onu serbest bıraktı.

Şeyh Müfid ve bazılarının nakline göre hemen oracıkta başını vurdu. Tabip O’nu muayene edince: Eğer emir çocuk istemezlerse ilaçla iyi olur. Dedi. Yoksa kızartılmış bir demirle dağlamamız gerekir. Muaviye: Ben sıcak demirin acısına tahammül edemem, iki çocuk (Abdullah ve Yezid) bana yeterlidir. Dedi.⁹⁵

Amr b. Bekr’de o gece Mısır’da camiye gitti ve ilk safta durdu. Ama o gece aniden Amr-ül As çok hastalandı ve camiye kendi yerine kadıyı yolladı.

Birinci rekatta kadı secdeye giderken Amr b. Bekr bir darbe ile onu öldürdü. Katili camide yakaladılar. O’nu Amr-ül As’ın yanına görmek istediler. Halk o’nu çok korkutarak öldürdüğü kişi kadı idi. Amr-ül As değildi dediler. Amr b. Bekr bunu duyunca ağladı Amr-ül As onun ağlamasının sebebini sorunca “Ben kendi canım için ağlamıyorum, ağlamamın sebebi kadının ölümü ve senin hayatındır. Çünkü arkadaşlarım gibi kendi görevimi yapamadım. Amr-ül As olayı sordu. İbn-i Bekr o gizli antlaşmayı anlattı. Amr-ül As onun başının vurulmasını emretti. O iki kişi görevlerini yapamadılar ve öldürüldüler. Şimdi Abdurrahman b. Mülcem’in işinin sonucuna gelince;

Bu adam Hicretin 40. yılında Şaban ayının sonlarına doğru Kufe’ye geldi ve niyetini kimseye söylemeyip akrabalarının evine gitti. Günlerden bir gün bir eve gidince Gutam adında çok güzel bir kız gördü. Gutam’ın babası ve kardeşi Nehrevan savaşında öldürülmüştü. İlk görüşte aşık oldu ve onunla evlenmek istedi. Gutam: “Benim mehriyem karşılığı ne yapacaksın” dedi. Her ne istersen dedi. Gutam:

Benim mehriyem 3000 dirhem, iki köle (biri kadın) ve Ali’nin kanıdır”dedi. Şair şöyle diyor:

Yani: Şimdiye kadar zengin ve fakirler arasında Gutam gibi mehriye isteyen bir keremli görmedim. 3000 dirhem, iki köle ve Ali’nin zehirli

95 - Yazarın sözü.

kılıçla katledilmesi, mehriye her ne kadar pahalı, olsa, Ali'nin ölmesinden pahalı değildir. Hiç bir katl Mülcem'in katli gibi değildir.

İbn-i Mülcem Mekke'den Kufe'ye gitmişti, kimsenin niyetinden haberdar olmasını istemiyordu. Bu yüzden Gutam'ı denedi ve şöyle dedi, para ve köleleri kabul ederim, ama Ali'yi nasıl öldüreyim. Gutam: “Normal olarak onu öldüremezsin” dedi O'nu gaflet halinde öldürüp, beni mutlu edip evlenebilirsin. Ama eğer öldürülürsen, o dünyadaki sevabın daha çoktur.

İbn-i Mülcem Gutam'ın harici olduğunu anladı. Onunla aynı inançta olduğunu söyledi. Allah'a andolsun ki Kufe'ye bu iş için geldim. Gutam ben de sana yardım olarak bir kaç kişiyi göndereceğim dedi. Bu iş için Gutam'la aynı taifeden olan Verdan b. Mecalid'i yolladı ve şöyle dedi: Bu işte ibn-i Mülcem'e yardım et. Verdan'da kalbindeki kinden dolayı kabul etti.

İbn-i Mülcem'de Eşec' kabilesinden birisini yardımcı olarak yanına aldı. Sonra Eş'es b. Kays'ın yanına gidip niyetini anlattı. (Eş'es Sıffin savaşında Hz. Ali (a.s)'ı barışa mecbur eden, hakemiyeti kabule zorlayan münafıktı) Eş'es'de ibn-i Mülcem'e o gece camiye gidip ona yardım edeceğine dair söz verdi. Sonuçta Ramazan ayının 19.gecesi geldi çattı. İbn-i Mülcem ve arkadaşları camiye geldiler.

Hz. Ali(a.s), kendi şehadetinden haber veriyordu, hatta minbere çıkıp şöyle buyurdu: “En kötü adam bu sakalları başımın kanına bulayacaktır.” Bu yüzden hergece bir çocuğunun evine gidiyordu. Son gece kızı Ümmü Kulsum'un evinde idi.

İftarda üç lokma yemek yedi ve ibadet etmeye başladı. Çok üzüntülüydü ve sabaha kadar gökyüzünü ve yıldızları seyretti. Sabah yaklaştıkça daha çok üzülüyordu. Ümmü Kulsum şöyle dedi: Baba, bu gece neden bu kadar üzgünsün? İmam şöyle buyurdu: Kızım ben bütün ömrümü savaşlarda ve pehlivanlarla çarpışmadan geçirdim. Bir çok yerde tek başıma düşmanla savaşıp onları öldürdüm. Bu gibi şeylerden korkmuyorum. Ama bu gece Rabb'im huzuruna gideceğimi hissediyorum. Gerken şafak söktü ve evden çıkma kararı aldı. O zaman evdeki ördekler Hz. Ali (a.s)'ın önünü kestiler. Sanki Hz. Ali (a.s)'ın evden dışarı çıkmasını istemiyorlardı.

Hız. Ali (a.s) Şöyle buyurdu: Şimdi bu ördekler bağışıyor ve bundan sonra ise mersiye (ağıt) okuyacaklar. Ümmü Kulsüm çok üzülp Şöyle dedi: Yanlız gitmeseniz daha iyi olur. Hız. Ali (a.s) Şöyle buyurdu: “Eğer yerbelası olursa, ben onu yanlız da atlatabilirim, ama eğer gök belası olursa olur.

Hız. Ali (a.s) camiye gitti ve üste çıkıp ezan okudu. Sonra camiye girip yatanları uyandırdı, daha sonra mihraba girip nafıle namazı kılmaya başladı secdeye giderken Abdurrahman bu sözü diyerek

kılıçla o mübarek başa bir darbe indirdi. Onun darbesi Amr b. Abdavud’un vurduğu yere vurdu. Mübarek kafa alnına kadar yarıldı. İbn-i Mülcem ve arkadaşları kaçtılar.

Mübarek kafadan akan kan, sakalını kana bulamıştı. İmam (a.s) Şöyle diyordu:

(yani Kabe’nin Rabb’ine andolsun ki kurtuldum) sonra şu ayeti okudu.

(Sizleri topraktan yarattık ve toprağa döneceksiniz ve yine topraktan çıkarılacaksınız.) O zaman Cebrail (a.s)’in yerle gök arasında sesi. işitildi;

(Allah’a andolsun ki, hidayet direkleri yıkıldı, takva alametleri yokoldu, yaratan ve mahluk arasındaki bağı koptu, Peygamber’in amcası oğlu öldürüldü, Murteza Ali şehid oldu ve kötülerin en kötüsü onu öldürdü)

Cami kalabalıklaştı ve Hasaneyn (a.s) camiye geldiler ve bazıları ibn-i Mülcem’i takip edip yakaladılar. Hasaneyn (a.s), Ben-i Haşım’le beraber Hız. Ali (a.s)’ı eve getirdiler ve doktor çağırdılar. Doktor yarayı kontrol ederek, bu yara iyileşmez dedi. Kılıç kötü şekilde zehirlendiği için iyileşmesine hiç ümit yoktur.

Hız. Ali (a.s), bunu duyunca hiç korkmadan İmam Hasan (a.s) ve İmam Hüseyin (a.s)’a vasiyet etti. Çünkü hiçbir zaman Hız. Ali (a.s), ölümden korkmuyordu, öyle ki birkaç defa Şöyle buyurmuştu. Benim ölüme olan ilgim çocuğın anne sütüne gösterdiği ilgiden daha fazladır.

Hız. Ali (a.s) bütün hayatı boyunca ölümle içiçe yaşamıştı. Peygamber (s.a.a)'ın hicretinde onun yatağında yattı. Gazvelerde devamlı kılıçlaydı ve rakipleri büyük ve savaşçı kişilerdi. O şöyle buyuruyordu ölümün bana gelmesi veya benim ölüm tarafına gitmem aynıdır.

Hız. Ali (a.s), Hasaneyn (a.s)'a şöyle vasiyet etti.

.....

Sizlere takva ve Allah'tan korkmayı vasiyet ediyorum ve dünyayı istemeyin dünya sizleri istese de. Elinizden giden şeylere üzölmeyin. Doğru ve hak sözü söyleyiniz. Ahiret için zahmet çekiniz, zalime düşman ve mazluma karşı da iyi olunuz.

Sizlere, çocuklarıma ve bu vasiyeti okuyan herkese takva edinmeyi, Allah'tan korkmayı ve hayattaki düzen ve birbirlerinize karşı iyi olmayı vasiyet ediyorum. Çünkü dedeniz Peygamber (s.a.a)'ın iki kişiyi barıştırmak namaz ve oruçtan daha iyidir buyurduğunu duydum. Yetimler hakkında Allah'tan korkunuz ve ağızları için sıra koymayın (bazen tok, bazen de aç kalmasınlar) ve sizlerin yanında küçük düşmesinler. Komşular hususunda da Allah'tan korkunuz. Onlar Peygamber'inizin vasiyet ettiği kimselerdir. Hız. Resulullah (s.a.a) devamlı olarak onlara vasiyet ediyordu, öyle ki; onlara miras bırakacağını sandık. Kur'an hususunda da Allah'tan korkunuz ki, başkaları amelleri ile sizden öne geçmesinler. Namaz için Allah'tan korkunuz ki, dininizin sütunudur. Kâbe için Allah'tan korkunuz ve orayı boş bırakmayınız ki, azaba uğrarsınız. Malınızla canınızla ve dilinizle cihad etmeden önce, Allah'tan korkunuz. Devamlı beraber olunuz ve birbirinizle küsmeyiniz. Nehy-i anil münker ve emr-i bil maruf'u terketmeyiniz. Eğer terkederseniz, kötüler size hakim olur. İşte o zaman Allah dualarınızı kabul etmez.

Ey Abdölmüttalib'in evlatları Emir-el Mü'minin öldüröldü bahanesi ile halkın kanını dökmeyin! Yalnızca benim katilimi öldürünüz. O'nun bir darbesine karşı yalnızca bir darbe vurunuz. Onu musle (öldürdükten sonra kulak, burun vb. gibi organları kesmek -çev-) etmeyiniz. Peygamber (s.a.a)'den duydum: "Kötü bir köpekte olsa musle etmekten sakınıınız" buyuruyordu. Hız. Ali (a.s), yaralandıktan sonra 19. geceden 21. gecenin sonuna kadar evde yatmıştı. Bu zaman zarfı içerisinde diğer

ashabı O'nun ziyaretine geliyordu. Son saatlerde Hazret'in (a.s) hikmetli sözlerini duymak istiyorlardı. O hikmet dolu sözlerden biri şuydu:

(Ben dün sizin sahibiniz idim, bu gün sizler için ibretim ve yarın ise sizlerden ayrılacağım.)

Biraz süt getirdiler, birazını içtikten sonra şöyle buyurdu. Katilime veriniz ve ona eziyet etmeyiniz. Eğer ölmezsem, yapacağımı bilirim, eğer ölürsem onu yalnızca bir darbe ile öldürünüz, çünkü o bana yalnız bir darbe vurmuştu. Hz. Hasan'a (a.s) şöyle buyurdu:

.....

(Evladım, sen benden sonra imamsın ve benim kanımın sahibisin eğer onu bağışlarsan kendi bileceğin iştir. Öldürürsen, bir darbesine karşılık sadece bir darbe vur.)

Hz. Ali(a.s)'ın kanı zehirlenmiş ve hareketsiz yatıyordu. Kalkamadığı için, oturarak namaz kılıyordu. Sürekli zikir ediyordu. Son saatlerde ailesini çağırdı ve son vasiyetini etti.

Hz. Ali (a.s)'ın evlatları etrafına toplanıp, gözleri yaşlı bir halde O (a.s) dinliyorlardı. Ama O (a.s)'nın vasiyeti yalnızca evlatları için değil, kıyamete kadar bütün insanlar içindi. Çünkü bazı ahlaki ve ameli emirleri insanlara iletmektedir.

Vasiyetten kesitler: "İlk olarak Allah'ın birliğine, daha sonra amca oğlu Hz. Muhammed (sav)'ın Allah'ın kulu ve O'nun Peygamberi olduğuna şahadet ediyorum. Risaleti Allah tarafından ve buyrukları İlahi hükümlerdir.

Cahil halkı doğru yola hidayet edip kıyametteki azaptan korkutmuştur.

Ey evlatlarım, sizleri takvaya davet edip, sabretmeyi tavsiye ediyorum. Kaybettiklerinize üzülmeyiniz. Sizleri Allah'ın vahdetine davet eder, nifaktan kaçınmanızı tavsiye ederim. Hak ve hakikatten gaflet etmeyin. Her halinizde, sevinçte ve üzüntüde devamlı olarak adalete uyunuz.

Ey evlatlarım, hiç bir zaman Allah'ı unutmayın ve onun rızasını düşününüz. Mazlumları yardım ve yetimleri bağışla sevindiriniz. Peygamber (s.a.a)'den duydum ki şöyle buyurdu:

Yetimlere kendi evlatları gibi bakan kimseye Allah'ın cenneti özlem duyar. Yetimin malını yiyen kimseyi ise cehennem bekler.

Akrabalara iyilik ediniz, fakirlere bakıp, hastaları ziyaret ediniz çünkü dünya olaylarla doludur. Kendi mal ve arzularınıza bakmayınız, devamlı ölüm ve ahireti hatırlınızda bulundurunuz. Komşulara iyilik ediniz, Peygamber'in (sav) vasiyetlerinden biri de komşulara iyilik etmektir. İlahi hükümlere saygılı olunuz ve rağbetle onlara amel ediniz. Namaz, oruç ve Emr-i bil marufa uyunuz ve onları icra ediniz. Allah'ın rızasını itaatınızla kazanınız.

Ey evlatlarım, kötü insanlarla oturmayınız, salih ve takvalı kişilerle oturunuz. Eğer dünya ve ahiret arasında herhangi bir iş ortaya çıkarsa, dünyayı bırakınız ve ahiret işini seçiniz. Zorluklarda Allah'a tevekkül ediniz, her işte O'ndan yardım dileyiniz. Halkla iyi geçininiz, takva edininiz ve halka hizmet ediniz. Çocuklarınız okşayıp, ihtiyaçlarınıza saygı gösteriniz.

Hiz. Ali (a.s)'ın evlatları oturmuş, üzüntü ile O'na bakıyorlardı Bu bölüm ahlâk ve terbiye hakkındaydı ve bu bölümü cümlesi ile bitirdi. Sonra Hazret (a.s) bayıldı ve bir müddet sonra gözlerini yarım olarak açıp şöyle buyurdu. Ey Hasan, sana bir kaç sözüm var. Bu gece ömrümün son gecesidir. Ben öldüğümde kendi elinle bana gusül ver ve kefene sar. Cenazeme bizzat kendin namaz kıl, gece yarısı karanlıkta Kufe'den uzak bir yere defnet kimse bilmesin.

Bütün Haşimoğulları sessiz sessiz ağlıyorlardı. Hiz. Hasan(a.s) yakında oturduğu için babası Hiz. Ali (a.s) O'nun çok üzüldüğünü anladı ve şöyle buyurdu: Oğulcağızım sabırlı ol. Seni ve kardeşlerini böyle bir durumda sabırlı olmaya davet ediyorum.

Sonra buyurdu: Muhammed'e bakınız. O sizin kardeşiniz ve babanızın oğludur.

Ben onu seviyorum. Hiz. Ali (a.s) yine bayıldı. Sonra gözlerini açıp İmam Hüseyin (a.s)'a şöyle buyurdu: Evladım, senin hayatında bazı olaylar olacaktır. Sadece sabırlı ol.

Hiz. Ali (a.s)'ın son nefesleri idi. Son nefesinde şöyle buyurdu:

.....

Şahadeteyn'den sonra can melekut alemine uçtu. Böylelikle hak ve hakikat diyen adamın ömürü bitmiş oldu. (195)

Hız. Ali (a.s), şehid edildiğinde yaşı 63'ü gösteriyordu. İmamet süresi 30 yıl ve zahiri hilafeti ise 5 yıl idi. İmam Hasan (a.s), İmam Hüseyin (a.s) ve bir kaç kişiyle beraber işleri yapıp Kûfe'nin arkasında Gariyy'eye (şimdiki Necef) defnettiler. Hız. Ali (a.s)'ın buyurduğuna göre Ben-i Ümeyye ve Haricilerin cesedi çıkarmamaları ve ihanet etmemeleri için cenazeyi gizli gömdüler ve cenazeyi bulmamaları için kabiri yerle bir ettiler.

Hız. Ali (a.s)'ın türbesi İmam Sadık (a.s)'ın zamanına kadar gizli idi. Abbasi halifesi Mansun Davaniki'yi O'nu Medine'den Irak'a çağırınca.

Hız. İmam Sadık (a.s), türbeyi ziyaret etti ve her şeyi anlattı.

Türbenin görülmesi hakkında Şeyh Müfid, Abdullah b. Hazim'in şöyle dediğini nakleder. Bir gün Harun'la birlikte av için Kufe'den çıktık. Kufenin arkasında Gariyy'e yetiştik av için ceylanları gördük. Köpekleri ve atmacaları bıraktık. Birkaç saat ceylanları takip ettiler. Ama ceylanlar bir tepeye sığındılar, köpeklerin döndüğünü ve atmacaların da tepenin aşağısında durduğunu gördük. Harun şaşırdı. Ceylanlar aşağı inince köpekler ve atmacalar yine onları takip etmeye başladılar. Ceylanlar yine tepeye sığındılar ve onlar da döndüler. Harun şöyle dedi: Çabuk gidin ve buradakimi; bulursanız buraya getirin. Biz gittik ve Ben-i Esed kabilesinden yaşlı bir adamı getirdik. Harun: "Bu tepenin adı nedir?" diye sordu. Yaşlı adam: Hayatta kalmama garanti verirseniz söylerim. dedi Harun: Sana eziyet etmeyeceğime söz veriyorum dedi. Yaşlı adam: Babam babalarından şöyle nakletmişti ki; Hız. Ali (a.s)'ın kabiri bu tepenin üzerindedir ve Allah orayı harem yapmıştır; oraya giden kimse güvencededir. dedi.

Harun bunu duyunca attan indi, su istedi ve abdest alıp orada namaz kıldı ve ağladı, sonra kendisini toprağa çekti. Sonra Kufe'ye döndük. (196)

Şimdi de bu konuda bir hikaye vardır ki naklinde ziyan yoktur. Sultan Süleyman Osmanlı imparatoru ki, Hüseyniye Nehrini yapmıştır. Kerbela'ya gelirken Hız. Ali (a.s)'ın türbetinin ziyaretine gitti. Necef'te türbetin yakınlarında attan indi ve istedi ihtiram etmek için oraya kadar

yaya gitsin. Kadi Asker ki cemaatın hakimiydi bu seferde sultanla beraber idi. Sultanın niyyetini anlayınca gelip dedi “Sen hayatlı sultansın ve Ali ölmüştür. Sen nasıl yaya onun ziyaretine gidiyorsun? (Bu hakim nasibi ve Hz. Ali (a.s)’ın düşmanlarından idi) çok konuştular, sonra dedi. Eğer sultan benim sözümü kabul etmiyorsanız, Kuran’a baş vurup tafaül edin. Sultan kabul etti ve Kuran istedi ve tafaulla Kuran’ı açtı ki, bu ayet geldi.

.....

(sen emin vadidesin ayakkabını çıkar).

Sultan dedi senin sözün sebep oldu ta ayakkabımızı da çıkaralım. Sonra ayakkabıyı çıkarıp ziyarete gitti, öyle ki taşlardan ayakları yara almıştı. O hakim Sultanın yanına gelip; burada Rafiziler’in bir kabri vardır çok iyidir ki emretsen cenazeyi çıkarıp kemiklerini yaksak.

Sultan dedi, O alimin adı nedir? Hakim dedi Adı Muhammed ibni Hasan Tusi’dir. Sultan dedi: Bu alim ölmüştür, Allah mükafat ve cezasını kendisi verir. Hakim bu konuda çok konuştu. Sonuçta sultan emretti ki odun toplayıp Necef’in dışında ateş yaksınlar. Sonra emretti, o hakim ateşin içine atsınlar. Yüce Allah, o lanetli adamı o dünyanın ateşinden önce bu dünyada yaktı. (197)

Müntehab’üt-tevarih’in yazarı Envar’ül- Aleviye kitabından naklediyor ki; Nadir Şah, Hz. Ali (a.s)’ın kümbetini altın yaptı, sonra ondan sordular: Kümbetin üzerinden ne yazalım? Dedi: “...Yarın Nadir” Şah’ın bakanı Mirza Mehdihan dedi: “Nadir hiçbir şey bilmez, kesin olarak bu ayet ona ilham olmuştur. Eğer kabul etmiyorsanız gidiniz ve sorunuz. Onlar da gelip sordular: Ne yazalım? Nadir, dedi, Dün dediğim şeyi yazınız. (198)

Evet! Hasaneyn (a.s), definden sonra Kufe’ye döndüler ve İbni Mülcemde, o gün Hz. Hasan (a.s)’ın kılıcıyla ölüp, cehenneme gitti.

Hz. Ali (a.s)’ın şehadetlerinde birçok şiiler okunmuştur, biz şimdi Esved Nehei’nin kızı Ümmü Heysem’in şiirini naklediyoruz:

Tercümesi:

Ey gözler, vay sizlere ki bize yardım edin ve Emir’el Müminin için gözyaşı dökün.

*Biz öyle bir adamın musibetindeyiz ki, en iyi binici ve gemici
(Herkesten daha iyi) idi.*

*En iyi kimse ki, ayakkabı giyip yol gitti ve Mesani ve mein süre-
lerini Kuran'dan okumuştı.*

*Biz onun şehadetinden önce çok iyi yaşıyorduk, çünkü Peygam-
ber'in amcaoğlu içimizdeydi.*

*Ali (a.s), Allah'ın dinini şüphesiz icra ediyordu ve onun farzlarına
hüküm ediyordu.*

Hiç ilmi saklamıyordu ve cebbarlar ve zalimlerden değildi.

*Herkimse ki, itaat etmiyordu, onu birlik ve itaata davet ediyordu
ve hırsızların elini ciddi bir durumda kesiyordu.*

*Babamın canına yemin ki, şehir (Kufe) halkı, bize onunla oturdu-
ğumuz için eziyet ettiler.*

*Onlar, bizim çevremizde oldukları bahanesiyle bizi kandırdılar,
ama - iyi adamlar ki, çevredeler böyle değiller.*

Acaba oruç ayında en iyi adamın şehadetiyle bizi üzdünüz?

*O kimsenin ki, Peygamber'den sonra en iyi halk idi (şehadetiyle)
bizi üzdünüz, yani Ebu'l Hasan ki, en iyi ve salih adamdı.*

*O zaman ki Emame (Hz. Ali (a.s)'ın kızı) babasını yitirdi, benim
saçımı beyaz yapıp üzüntümü çok etti. (Onun üzüntüsü)*

*Çünkü o babasını arıyor ve bulamadığı için yüksek sesle ağlı-
yordu.*

*Ümmü Gülsüm'ün gözyaşı ki, babasının ölümünü görmüş
Emame'nin cevabı idi.*

*Ey Muaviye ibni Ebu Süfyan bizleri (Hz. Ali (a.s)'ın şehadetinde)
melamet etme ki, diğer halifeler (12 İmam) bizim ailemizden-
dir.*

Müslümanlar'ın hilafeti ve İmameti Hz. Ali (a.s)'dan sonra, Hz. Ali (a.s)'ın vasiyet ettiği gibi İmam Hasan (a.s)'a yetiştı. Abdullah ibni Abbas camiye gitti ve olayları anlatıp dedi: Hz. Ali (a.s), oğlu Hz. Hasan (a.s)'ı sizler için halife tayin etmiştir. Ama O'nun sizin biat ve itaatınızda hiç ısrarı yoktur. Eğer itaat ve biat edeceksiniz, ben O'na söyleyim ve O'nu biat etmeniz için camiye getireyim, ama eğer istemiyorsanız kendiniz bilirsiniz.

Halkın çoğu cevap verdiler, İbni Abbas, İmam (a.s)’ı camiye götürdü ta halk biat etsinler. İmam Hasan (a.s), minbere çıkıp Allah’ın şükründen ve Peygamber’e selamdan sonra şöyle buyurdu:

.....

Bu gece öyle bir adam vefat etti ki, geçenler amelde ondan önce geçemediler ve gelenler de ondan öne geçemeyecekler. O, Peygamber (s.a.a)’ın yanında savaşıp canını siper ederdi. Peygamber (s.a.a), bayrağı onun eline verirdi, din düşmanlarıyla savaşmak için. O’nu Cebrail ve Mikail sağ ve sol tarafındayken savaşa gönderiyordu. Savaş alanından dönmüyordu, meğer zaferle ki Allah ona nasip ediyordu. O öyle bir gecede şehit oldu ki, Hz. İsa (a.s) o gecede göğe gitti ve Yuşe ibni Nun (Hz. Musa (a.s)’ın vasiyyi), o gecede dünyadan gitti. Şehadetinde 700 dirhemi vardı ki, istiyordu ailesi için bir hizmetçi alsın. Bunları buyururken İmam Hasan (a.s)’ın boğazı düğümlendi ve ağladı ve halk ta ağladılar. İmam Hasan (a.s), bu kısa hutbesiyle Hz. Ali (a.s)’ın makam ve mertebesini anlattı. Belki bir İmam İmamdan diyordu ki, her kesten daha iyi tanıyordu.

İmam Hasan (a.s) biat alınca Muaviye’ye mektup yazıp, ona nasihat etti ve biata davet etti. Ama kesindi ki, Muaviye biatı kabul etmez ve zulüm den el çekmez. Çünkü o, Hz. Ali (a.s) hayattayken ve Muaviye zayıf iken biat etmişti fakat şimdi hükümetini kuvvetli idi nasıl olurdu İmam Hasan (a.s) dan itaat ederdi? Bu mektup Muaviye’ye yetiştı ve cevap verdi: Ben senden daha layıkım ve senin benimle biat etmen lazımdır!!

Öbür taraftan o büyük ordu ki Nüheyle’de toplanmıştı ve Şam’a hamle etmek istiyordu. Hz. Ali (a.s)’ın şehadetinden sonra dağıldı ve biraz askerden başka hiç kimse kalmadı. İmam Hasan (a.s), Kufeliler’in

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:

diyorlardı Cemel ve Sıffin savaşlarında çoğunlukla kendisi yalnız başına hücum ediyor ve düşmanı darmadağın ediyordu.

Bütün dost ve düşmanların dediğine göre Hz. Ali (a.s) (hamle edip, kaçmayan) (Allah'ın (c.c) galip arslanı) (bütün yenenlerin yeneni) idi. Hz. Ali (a.s)'ın zırhının arka tarafı yoktu. Bunun sebebi sorulunca şöyle buyurdu: “Hiçbir zaman düşmana sırt çevirmediğim için zırhın arka bölümüne ihtiyacım yoktur.”

Savaşlardan birinde Hz. Ali (a.s)'ın komutanları O'ndan: “Eğer yenilgiye uğrarsak sizi nerede bulabiliriz?” diye sordular. Hz. Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Beni nerede bıraktıysanız, oradayım ve oradan başka yere ayrılmam.” (233)

Ashaptan biri: “Sizi savaş meydanlarından hertürlü tehlikeli sahnedan kurtaracak hızlı ve çevik bir at seçiniz” dedi. Hz. Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Hiçbir zaman düşman önünden kaçmadığım ve kaçan düşmanı da takip etmediğim için öyle bir ata ihtiyacım yok, bineğim ne olursa olsun farketmez.” (234)

İbn-i Ebil Hadid, şöyle söylüyor: “Hz. Ali (a.s) tarihte adı geçen kahramanların adını silen ve gelecekler içinde kahramanlığa yer bırakmayan birisidir. Kol kuvvetinde rakipsizdi, bir darbesi yiğitleri yere serdi. Hiç bir kahraman O'nun elinden canını kurtaramadı ve ikinci bir darbeye ihtiyaç bulunmadı. Her cesur savaşçıyı öldürürken, tekbir söylüyordu. Leylet-ül herir gecesı 523 tekbir söyledi. Böylece 523 kişiyi öldürdüğü belli oldu. (235) Hazret (a.s), Uhud savaşında Ben-i Abdud-dar kabilesinin savaşçıları öldürdükten sonra, Savab adlı o kabileden bir köle Peygamber (a.a.s)'i öldürmeye yemin etti. Bu köle çok iri ve kuvvetli idi. Müslümanlar korktular ve onunla savaşmaktan çekindiler. Hz. Ali (a.s) ona öyle bir darbe vurdu ki, belden ikiye bölündü. Öyle ki üst bölümü yere düştü ve alt bölümü ise ayakları üstünde kaldı. Her iki ordu hayretler içinde idi ve Müslümanlar gülüyordu. (236)

Bütün savaşlarda Allah yolu mücahidi idi. Müslümanlar'ın üzüntüleri O'nun varlığı ile kayboluyordu. Elini Zülfıkar'ın kabzasına atınca,

Müslümanlar'ın zaferi kesinleşiyordu. Düşman tarafından Peygamber (s.a.a)'e bir keder ulaştığı veya düşmanın Peygamber (s.a.a)'in katli için karar aldıkları zamanlarda onların önünde durarak Peygamber (s.a.a)'in gam ve kederini gideriyordu. İşte bunun için Hz. Ali (a.s)'a diyorlardı.

Hz. Ali (a.s)'ın cesaret ve bilek gücü apaçıktır. Düşmanları dahi O'nu övüyorlardı. Halid b. Velid'in boğazını iki parmağı ile sıkığı ve Halid b. Velid'in, neredeyse ölümü tatmakta olduğu meşhurdur. Bir çok gazvelerde Hz. Ali (a.s)'ın yalnız başına düşmana karşı koyduğu çok görülmüştür. Eğer O (a.s)'nın bu direnişleri olmasa idi, Müslümanlar yok olurdu.

Hz. Ali (a.s)'ın yanında korku kelimesinin anlamı yoktu ve ölümden korkmuyordu. Bir çok kez şöyle buyurmuştur.

Yani; “Allah’a andolsun ki, Ebu Talib’in oğlunun ölüme olan rağbeti, çocuğun anne göğsüne olan rağbetinden daha fazladır. (237)

Sıffin savaşında, zırhsız iki ordu arasında geziyordu, İmam Hasan (a.s): “Bu davranış savaşta iyi değildir” dedi. Hz. Ali (a.s) şöyle buyurdu:

Yani: “Ey evladım, babanın, ölüme doğru gitmesinden veya ölümün babana doğru gelmesinden hiçbir korkusu yoktur.

Hz. Ali (a.s)'ın bazı arkadaşları savaşta düşmanın Ali (a.s)'ı gafil avlamasından korkuyorlardı. “Ya Emir’el Mü’minin! Siz savaşta hiç ihtiyat etmiyorsunuz ve hiçbir olaydan korkmuyorsunuz” diyorlardı. Ali (a.s), cevapta şu şiiri okudu.

Yani: “İki gün ölümden korkmanın faydası yoktur. Biri kaza (ve kader) olduğu, diğeri ise kaza (ve kader) olmadığı gündür.

Eğer kaza, kader olursa uğraşının faydası yoktur. Eğer kaza, kader yoksa orada ölümden korkma.

Hz. Ali (a.s)'ın elinden ölen her kahraman kabilesinin yanında saygındı. Hendek savaşında Amr b. Abdevud ölünce, kızkardeşi şöyle

dedi: “Eğer kardeşimi, öldürmeye layık olan Ali’den başka birisi öldürseydi, bütün ömür boyu ağlardım. Ama Ali, bütün dünyada en kuvvetlidir. O’nun eli ile öldürülmek şereftir.

İbn-i Ebil Hadid şöyle yazıyor: Bir gün Muaviye yatmıştı ve uyanınca Abdullah b. Zübeyr’i ayak tarafında oturur gördü. Abdullah şaka ile şöyle söyledi. “Eğer isteseydim seni uykuda iken öldürürdüm.” Muaviye: “Bizden sonra cesaretini söyle” dedi.

Abdullah: “Neden benim cesaretimi inkar ediyorsun, ben savaşta Ali ile karşı karşıya geldim” dedi.

Muaviye: “Eğer böyle cesur olsaydın Ali seni ve babanı sol eli ile öldürürdü ve sağ eli boşa kalırdı ve başka birini arardı.”(239)

Hiz. Ali (a.s) meydanda yürürken bütün nefesler göğüslerde hapsolurdu. O (a.s)’a hamle eden her grup çok çabuk ölümü tadardı. Bu şiir Hiz. Ali (a.s)’a nisbet verilmiştir.

Yani: “Sultanların avı tavşan ve tilkidir. Ama ben binerken avım Arap yiğitleridir”.

Benim avım savaşta süvariler ve savaşçılardır. Ben savaşta öldürücü bir arslanım.

Süfyan Sevri şöyle söylüyor: “Ali (a.s), Müslümanlar’ın arasında demir bir dağ gibiydi. Kâfir ve münafıklar için kuvvetli bir rakip idi. Allah (c.c) Müslümanlar’ın izzetini, ihtiramını ve kâfirlerin zillet ve horluğunu O (a.s)’nın eline vermişti.

Hiz. Ali (a.s)’ın cesaret ve cihadlarının sonucu İslam dininin zaferi ile, küfrün ve putperestliğin kökü kazındı.

5. HIZ. ALİ (A.S)’IN SABIRI.

Sabır, insanın en iyi özelliklerindendir. İlmi açıdan ise nefsin arzu ve ümitlerini yenmektir. Ruhi acıların ilacı sabırdır.

Sabır zorluklara galip gelmek, farzlara amel etmek ve günahlardan kaçınmaktır. Sabır her insanda olması gereken bir süstür.

Hiz. Ali (a.s), her yönden çok sabırlı idi. Bu (a.s)’nın davranışlarından anlaşılmaktadır. Öyle ki, hatta savaşta bile sabrediyordu da, önce

düşman hamle etsin. Hz. Ali (a.s), sabırda kemâle ermişti. Din ve insan şerefının tecavüze uğradığını görene dek sabrediyordu. Ama hakkı müdafaa etmede, hiçbir hadiseden korkmazdı.

Muaviye’yi de sabırlılıkla övmüşlerdir. Ama onun sabırı sahte idi. Çünkü onun sabırı ele geçirdiklerini kaybetmemek için bir siyaset ve hile idi.

Ali (a.s)’ın sabrı ahlâktı, hakkı ihya etme, dini ilerletme ve halkı hidayet etmekte.

Peygamber (s.a.a)’ın bütün savaşlarında zorluklara tahammül ediyor ve o hazreti müdafaa ediyordu. Din yolunda her zorluğu kabulleniyordu.

Hz. Resulullah (s.a.a) O’na kendisinden sonraki hilafet fitnesini ve olayları haber vermiş ve O’na sabırı tavsiye etmişti. Hz. Ali (a.s) şöyle buyuruyor:

Yani; “gözünde diken ve boğazında kemik kalmış birisi gibi sabrettim.

Hz. Ali (a.s)’ın hakkını alması için kudreti vardı, ama İslam dininin hayrı için sabretmeyi uygun buldu. Bu durum, O’ndan başka hiçkimse- nin tahammül edemeyeceği bir zulüm ve mazlumluk idi. İmam (a.s) şöyle buyuruyor: “Defalarca hakkımı almak için bu kavim ile savaşmayı istedim, ama Peygamber’in (s.a.a) tavsiyesi ve dinin korunması için sabrettim ve hakkımdan vazgeçtim. Hangi sabır bundan daha yücedir ki, Müğayre b. Şü’be ve Halid b. Velid gibi haddini bilmez adamlar evine zorla girmiş ve Ebu Bekir’e biat için zorla mescide götürmüşlerdir. Öyle ki, eğer elini kılıcın kabzasına götürecekt olsaydı, bütün Arap yarım adasında bir tek muhalif bile bırakmazdı. Ali (a.s)’ı zorla mescide götürürken, Yahudi bir şahısın şahadeteyn’i söyleyerek Müslüman olduğu nakledilir. Sebebi sorulunca: “Ben bu adamı tanıyorum, bu savaş meydanına gelince, savaşçıların kalbine korku salan ve canlarına titreme düşüren şahıstır. O Hayber’i fetheden, birkaç kişinin zorlukla açıp kapattığı demir kale kapısını tek başına koparan şahıstır. Şimdi bir kaç rezil adamın karşısında sesiz duruyorsa, bu durum hik-

metsiz değildir. O'nun tahammülü din içindir. Eğer bu din hakk olmasaydı o sabretmezdi. Böylere İslam'ın hakk din olduğu benim için açıklık kazandı ve Müslüman oldum.” diye cevap verdi.

Yine hangi mazlumluk bundan yücedir ki, O'nun vefasız askerleri bir kaç kez biatlarını bozdular, ama O yalnızca onlara nasihat etti. Değdiğimiz gibi vefasız Kufeliler'i görmemek için ölümü arzuluyordu.

Hiz. Ali (a.s), Peygamber (s.a.a)'ın ölümünden sonra sürekli olarak ruhi eziyet içindeydi, ama sabırdan başka çaresi de yoktu. İbn-i Ebil Hadid'in naklettiğine göre bir adamın ben mazlumum diye sesini duyunca şöyle buyurdu:

Yani; “Gel benimle seslen ki; ben sürekli mazlum idim”

Hiz. Ali (a.s)'ın Peygamber (s.a.a)'den sonraki mazlumiyeti Şıksık-kiye hutbesinde nakledilmiştir. Bu hutbeyi, O'nun mazlumiyetini kendi dilinden işitmeniz için aktarıyoruz:

“Biliniz ki, Ebu Bekir hilafet gömleğini, benim hilafete iki değirmen taşının birbirini etrafında dönmesini sağlayan ortadaki mil gibi olduğumu bildiği halde giyindi. İlim ve hikmet benden akmıştır. Fikir kuşu kemal ufuklarına doğru ne kadar uça da benim doruklarıma ulaşamaz. Buna rağmen omuzumu hilafetten çektim. Şu iki işte düşündüm. Kendim yalnız başıma hücum edeyim veya ihtiyarları yok eden, gençleri yaşlandıran mü'minlere eziyet eden ve onların bu haldeki ölümüne sebep olan bu karanlığa (halkın cahilliğine) sabır mı edeyim?

Bu zulüm karşısında sabretmenin akla daha yakın olduğunu gördüm. Üzüntü içinde gözünde diken, boğazında kemik kalmış birisi gibi ve mirasımı alıp götürdüklerini gördüğüm halde tahammül ettim. Zaman geçti birincisi öldü. Hilafet Hattab'ın oğluna yetiştirdi. Şaşıyorum bütün itiraflarıya (Ebu bekir: Beni bırakınız ve Ali'yi tutunuz ki, ben en iyiniz değilim diyordu).

Sn günlerinde hilafeti başkasına (Ömer'e) bıraktı. Bu iki kişi hilafet devesinin sütünü sağdılar. Hilafeti zatı çok öfkeli, acı dilli ve dininde hatası çok ve özürü hatasından da kötü olan birisinin eline verdi.

Ona azgın bir deve gibi ipini burnundan geçirmiştiler ve birincisi hayretler içindeydi ki, eğer ipi hızlı bir şekilde çekerse, devenin burnu yırtılır ve çekmez ise uçuruma düşer. Allah'a andolsun ki, halk onun

zamanında yanlış yola girmiş ve doğru yoldan sapmıştı. Bütün bu zaman zarfı içerisinde üzüntü ile sabrettim sonunda oda (Ömer) gitti. Hilafeti beni de onlardan biri sandığı birkaç kişiye bıraktı.

Yüce Allah'ım, bana yardım et bu şuraya bak. Nasıl bu halk beni birincisiyle (Ebubekir) eş edip şüpheye düştüler ve bugüne kadar bu adamların mertebesinde kaldım. Ama yine sabrettim. Sonra bir adam kini sebebi ile (Saad Vakkas) yoldan çıkıp batıl yola gitti. Diğer adam (Abdurrahman b. Avf) Osman'ın damadı olduğu için beni bırakıp ona yapıştı. İsimlerinin söylenmesi iyi olmayan diğer iki kişi (Talha ve Zübeyr). Böylelikle iki yanı çok yeme sonucu şişen (osman) halife oldu. Babasının oğulları (Ben-i Ümeyye) onunla bir olup azgın bir deve gibi bütün bahar güllerini yedi. Beyt-ül malı yemeye başladılar ta bağlanan iplerin bağları çözüldü. (Halk biat bozdu) ve kendi işlerinden dolayı öldürüldü.

(Osman'ın ölümünden sonra) hiçbir şey beni korkutmadı. Halk her yönden hücum edip çevremde toplandılar. Öyle bir izdiham oluştu ki, Hasaneyn ayaklar altında kaldı, benim elbisem yırtıldı. Onların biatlarını kabul edince, bazıları (Talha ve Zübeyr) biat bozdular. Bazıları da (Hariciler) biatımdan çıktılar ve bazıları da (Muaviye) batılın çevresinde toplandılar. Öyle ki; Allah'ın kelamını duymamış gibi davrandılar.

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: “Biz ahireti yeryüzünde bozgunculuk ve fitne yapmayan insanlara veririz ve iyi son takvalılarıdır.”

Allah'a andolsun ki, onlar bu ayeti duydular ama dünyayı görünce onun süsleri onları aldattı.

Biliniz ki! Tohumu yeşerten ve insanları yaratan Allah'a andolsun ki eğer o kalabalık olmasaydı, hücceti tamamlamak ve Allah'ın iyileri, kötülerini hidayet etmesi için görevlendirdiği ahdi olmasaydı bırakır giderdim de, bu dünyanın bütün süsleriyle beraber benim yanımda keçinin burun suyundan daha değersiz olduğunu görürdünüz. (240)

Hz. Ali (a.s), bu hutbede sabırlarını halka anlattı. Herkese, bu mazlumiyetin ne kadar acı ve zor olduğu açıktır. Çünkü o tüm ahlâkıyla, faziletleriyle beraber Muaviye ve Saad Vakkas gibi adamlarla kıyas ediliyordu. Böyle bir kıyas iki zıt kutubun bir araya gelmesi gibi bir şeydir.

Hız. Ali(a.s) da şöyle buyuruyor: “Bu hayat beni o kadar alçalttı ki, muaviye bile kendisini benimle eşdeğerde sanıyor. Bütün bunlar karşısındaki sabır sadece din yolundaydı. Bundan dolayı darbe yiyince buyurdu.

.....

Yani; “Kâbe’nin Rabb’ine andolsun ki kurtuldum.”

6- HZ. ALİ (A.S)’IN CÖMERTLİK VE FEDAKÂRLIĞI

Cömertlik kerim adamlardandır ki, muhabbet ve sevgiyi getirir. Cömert adamın ne kadar ayıbbı olursa olsun, yine halkın gözünde iyi ve saygı sahibidir.

Hız. Ali (a.s), cömertlikte meşhur ve fakirlerin ümidi idi, fakir olan herkese elini uzatırdı. Hız. Ali (a.s) fitratında olan necabetinden dolayı, birşey isteyen birini eliboş olarak geri çevirmeye razı olmuyordu.

Haris Hamedani hacet elini Ali (a.s)’a doğru uzattı. Hız. Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Beni bu iş için layık görüyormusun?” Haris: “Evet, Ya Emir-el Mü’minin” dedi. Hız. Ali (a.s), çabucak ışığı söndürdü. “Bunu, isteğini söylerken, rahat olman ve sıkılmaman için yaptım” dedi.

Birgün bir fakir para isteğinde bulundu. Hız. Ali (a.s), görevlisine şöyle buyurdu: “O’na bin dinar ver.” Görevli: Altın veya gümüş mü? diye sordu. Hız. Ali (a.s) buyurdu: “Benim için farketmez onun ihtiyacını hangisi giderecekse ondan ver.” Muaviye birinden şöyle sordu: “Nereden geliyorsun?” O adam riya olsun diye: “En cimri adam Ali’nin yanından” diye cevap verdi. Muaviye: Veya sana Ali’den daha cömert birisi dünyaya gelmemiştir. Eğer O’nun bir depo altını ve bir depo samanı olsa, önce altın dolusu depoyu bağışlar.

İşçilerinden biri Hız. Ali (a.s)’a bir tarlanın mahsülünün parasını getirdi. İmam (a.s) çabucak parayı böldü ve kendi hissesini fakirlere paylaştırdı. O gün ikinci vakti, o işçi İmam (a.s)’ı pazarda ailesinin ekmek parasını karşılamak için kılıcını satarken gördü.

Hız. Ali (a.s), hiçbir fakiri eli boş olarak geri çevirmiyordu. İmam (a.s) şöyle buyuruyordu: “Eğer birinin benden bir şey isteyeceğini hissetsem, o istemeden önce onun istediğini veririm. Mertlik ve cömertlik istemeden vermektir.

Hız. Ali (a.s) şöyle buyuruyordu: “Fakirler ihtiyaçlarını isterken utanmamaları için kağıda yazsınlar.” Hız. Ali (a.s)’ın dört dirhemi vardı, birisini gece sadaka olarak verdi, birini gündüz, bir dirhemi gözler önünde (açıkta) ve bir dirhemi de gizli olarak sadaka verdi. İşte o zaman bu ayet nazil oldu. Bu ayet Hız. Ali (a.s) hakkındadır.

“Mallarını gece ve gündüz, gizli ve açık hayra sarfedenler var ya, onların mükafatları Allah katındadır. Onlara korku yoktur, üzüntü de çekmezler.” (242)

Osmanın ölümünden sonra arap bir şahıs gelip İmam (a.s)’a şöyle söyledi: Benim üç hastalığım var: Nefes darlığı, cahillik ve fakirlik. İmam (a.s): “Hastalığımı doktora götür, cahilliğin için alime ve fakirliğin için de zengin yanına git” diye buyurdu. O adam: “Siz hem doktorsunuz, hem alimsiniz, hem de zengin” dedi. Hız. Ali (a.s), şöyle buyurdu:” Ona üçbin dirhem veriniz, bin dirhem hastalığının tedavisi için, bin dirhem mali durumunun düzelmesi için, bin dirhem de cahilliğini gidermesi için.”(243)

Şii ve Sünni müfessirlerin dediğine göre, Hız. Ali (a.s), camide namaz kılıyordu ve rükundaydı bir fakir yanından geçerken birşey istedi. Hız. Ali (a.s), parmağındaki yüzüğü işaret ederek, almasını istedi. Fakir giderken Peygamber (s.a.a), onu görerek şöyle söyledi: “Bu yüzüğü nereden aldın?” Fakir işaret ederek: “Rükuda olan bu adam verdi.” dedi.

Sonra vilayet ve bahşış ayeti nazil oldu (244)

Hız. Ali (a.s), sadece dünya malından infak etmedi. Kendi canını da feda ediyordu. Hicret gecesi Peygamber (s.a.a)’ın yatağında yattı. Fedakârlığın anlamı Hız. Ali (a.s)’ın işleridir.

Fedakarlık başkalarını kendinden öncelikli bilmektir. Benliğine tasma vuramayan, kendi can ve malından geçemez. Bu sıfat İmam (a.s)’ın, başkalarında bulunmayan sıfatlarındanr. Hız. Ali (a.s), zahmetle ekmek alıp ailesine götürürken, bir fakir ekmeği istedi. Hız. Ali

(a.s) ekmeği ona verdi ve eli boş eve döndü. Bir gün hizmetçisi Kanber ile pazara giderek biri yeni diğeri eski olan iki gömlek aldı. Yenisini Kanber'e verdi ve eskisini kendisi için aldı.

Müfessirler Hz. Ali (a.s)'ın fedakârlığı hakkında nazil olan Dehr (insan) suresi hakkında şöyle söylüyorlar. Hasaneyn (a.s) hasta oldular. Anne-babası, hatta Hasaneyn (a.s) ve hizmetçileri de iyileştikleri taktirde şükür için üç gün oruç tutmayı nezrettiler. Hastalıkları iyi olunca, oruç tutmaya başladılar. Hz. Ali(a.s) komşusu olan şam'un'dan biraz arpa borç aldı. Hz. Fatima (s.a) üçte birini ilk gün kişi başına bir ekmek olmak üzere pişirdi (beş tane). İftar zamanında bir fakir gelerek: Ey Peygamber'in Ehl-i Beyti yedikleriniz den bana da veriniz ki, Allah (c.c) sizlere cennet yemeklerinden versin. Onlar da her beş ekmeği ona vererek, sadece su ile iftar ettiler.

İkinci gün yine Hz. Fatıma (s.a) beş ekmek pişirdi. İftar vakti bir yetim gelerek dünkü sözleri tekrar etti. Yine beş ekmeği ona verip su ile iftar ettiler. Üçüncü gün ise esir bir şahıs gelerek, aynı sözleri tekrarladı. Yine ekmeğleri ona verip su ile iftar ettiler. Dördüncü gün Hasaneyn (a.s) açlıktan titriyordu. Peygamber (s.a.a), onları bu halde görünce şöyle buyurdu: "Sizin üç günden beri bu halde olmanızdan Allah'a sığınırım. Cebrail nazil olarak surenin 18. ayetini (5'ten 22. ayete kadar) onların fazileti hakkında nazil etti. Yüce Allah (c.c) buyuruyor:

.....

Sonraki ayetlerde onların işlerini yüce saymıştır ve şöyle buyurmuştur.

.....

Bu, sizin için bir mükafattır. Sizin gayretiniz karşılığını bulmuştur. (246)

7- HZ. ALİ (A.S)'IN FESAHEHET VE BELAĞATI:

İnsanın konuşma yeteneği, mantık ilimi açısından insan ve hayvan arasındaki farktır. Yüce Allah (c.c) onu kendi hikmetiyle insana bir özellik olarak vermiştir. Şöyle buyuruyor: (247)

"Allah insanı yarattı, ona beyanı öğretti."

Hız. İmam (a.s) da şöyle buyuruyor:

Yani; “kişi dilinin altında gizlidir.” Nutuk ne kadar güzel ve iyi olursa daha doyurucu ve etkili olur.

İslam zamanında Arabistan’da Amr-ül Kays gibi öyle şahıslar vardı ki, sihirli şiirler söylüyorlardı. Ama Hız. Ali (a.s)’ın fesaheti bütün arap fasihlerini şaşırtmış ve hayrete düşürmüştü. O’na nutukun emiri söylüyorlardı.

İbn-i Ebil Hadid şöyle söylüyor: O fasih ve baliğlerin rehberidir. O’nun keliması hakkında Allah’ın kelimasından aşağı ve mahlukun kelimasından yüce olduğu söylenmektedir. Bütün fasihler hitabeyi O’nun hutbeleri ve sözlerinden öğrenmiştir. Bunun isbatı Nehc-ül Belağa ile anlaşılır ki, hiçbir fasih onun onda birini veya yirmide birini yazamamıştır.(248)

Başka bir yerde ise şöyle söylüyor: Acaba bir adam Mekke’de dünyaya gelirse, o şehirde büyürse, hiçbir öğretmenden hitabeyi öğrenmeden öyle konuşmada olursa ki, kelimeler onun elinde olurlarsa ve her ne isterse en fasih şekilde söylerse şaşırlmamalıdır?

Allame Seyyid Hibet-ud Din Şehristani, “Nehc-ül Belağa nedir?” adlı kitabında şöyle yazıyor. Bir kişi Hıristiyan bir alimden (Emin Nehle) Hız. Ali (a.s)’ın sözlerinden bir kaç sözü bir kitapta toplamasını ve basmasını istedi. O alim cevapta şöyle dedi: Benden en fasih adamın sözlerinden yüztane seçmemi ve basmamı istiyorsun, şu anda Nehc-ül Belağa’dan başka hiçbir kitap elimde yoktur. Sevinçle o kitabı okudum, ama andolsun ki ben bu yüz kelimeyi nasıl seçeceğimi bilmiyorum. Bilmiyorum nasıl cümleleri seçeyim. Bu bir yakutu diğer yakutlardan seçmek gibidir. Bu işi yaptım ve yakutları seçtim, öyle ki çok parlıyordu.

İnanılmaz ki nasıl hayretle ve zorlulukla bu sözleri o belağat madeninden çıkardım. Böylelikle bu 100 sözü al ve bil ki bunlar belağat nurları ve fesahat gülleridirler! Evet Hız. Ali (a.s)’ın araplara verdiği fesahet dersi bu yüz sözden daha çoktur. (249)

Yine Şehristani başka bir kitapta şöyle yazıyor: “Mr. Gernikuy edebiyat profesörü ve İngiltereli idi. Hindistan Eligere fakültesinde bazı üstad ve doktorların önünde Kur-an’ın mucizeleri hakkındaki soru karşısında şöyle cevap verdi. Nehc-ül Belağa, Kur-an’ın küçük kardeşidir.

Acaba birisi bunun gibisini getirebilir mi ki, ta Kur-an'dan bahsetmeye hacet kalsın.”(250)

Hiz. Ali (a.s) kendi sohbetinde fesahat ve belağata bakmıyordu. O'nun sohbeti çok güzeldi. Fesahat kanunlarını Hiz. Ali (a.s)ın sözlerinden çıkarmak gerekir, sözlerini fesahatla kıyas etmek yanlıştır.

Hiz. Ali (a.s)'ın sözleri yalnızca hakk ve hakikatı açıklıyordu. Her bakımdan çok etkili ve ilgi çekici idi.

Muaviye şöyle söylüyordu. Fesahat ve belağat yolunu Kureys'te sadece Ali açmıştı. Konuşma kanunlarını o öğretmiştir. Arap edebiyatçıları ferman ve fetva kanunlarını O'nun hutbelerinden çıkardıklarını itiraf etmişlerdir.

Belağatın kanunu, kelimeleri akla verip, çok güzel bir şekilde anlatımın ortaya çıkmasını sağlayan kuvvetli bir düşüncedir. Bu kuvvetli düşünce ve üstün zeka Hiz. Ali (a.s)'da en yüksek derecede idi. Karanlık bir yere yetişince onu kendi üstün zekâsı ile aydınlatıyordu.

Hiz. Ali (a.s)'ın sözlerinde mantık bakımından çok büyük bir ilgi vardı. O, fikrine gelen herşeyi en iyi bir şekilde söylüyordu, kâğıda yazıyordu ve bu işte kendisine azıcık zahmet dahi vermiyordu.

Hiz. Ali (a.s), söz ve nutukta mucize yapmış, herkesi hayretler içinde bırakmıştır. İbn-i Şehr Aşub'un nakline göre Peygamber (s.a.a)'ın ashabı camide oturmuşlardı. Arap dilinde elif harfi olmayan kelimelerin çok az olduğu hakkında sohbet ediyorlardı. Hiz. Ali (a.s) orada idi, kalktı ve orada 700 kelimeli bir hutbe okudu ki hatta bir elif harfi dahi o hutbenin içerisinde yoktu. Başka bir hutbe daha vardır ki, noktalı harf onun içinde yoktur. Şöyle başlıyor:

..... sözün uzamaması için burada hutbeleri yazmıyoruz.

Birisi İmam'dan şöyle sordu: Farz emir hangi ve ondan daha farz hangisidir? Acaip emir nedir ve ondan daha acaip nedir? Ne zordur ve ondan daha zor olan şey nedir? Yakın nedir ve ondan daha yakın nedir? Hiz. Ali (a.s) onun cevabını bu şiirle verdi:

Halka tevbe etmeleri farzdır, ama gûnahtan uzaklaşmak daha farzdır.

Hayat acaiptir, ama hayatta halkın gafleti daha acaiptir.

Zorluklar karşısında sabır zordur, ama sevapları yitirmek daha zordur.

Ümit olan herşey yakındır, ama ölüm hepsinden yakındır.

Böyle diyen kimse veya o hutbeleri söyleyen kimsenin fesahat ve belâgatı arap edebiyatını çok iyi bildiği malumdur. Kitabın son bölümünde Hz. Ali (a.s)’ın bazı kısa sözlerini nakledeceğiz.

8. HZ. ALİ (A.S)’IN YİYECEK VE GİYECEĞİ

Eğer Hz. Ali (a.s)’ı yiyecek ve giyeceği ile kıyas edecek olursak O’nun gibisini bulamayız. Çünkü O’nun yemeği çok az ve arpa ekmeği idi ki, hilafet zamanında o da azaldı.

Hz. Ali (a.s), hiçbir zaman bir sofrada iki çeşit yemek yemezdi. Öyle ki şehid edildiği gece, sofraya ekmek ve süt getiren kızı Ümmü Gülsüm’e şöyle buyurdu: “Sütü kaldır, ekmek yeterlidir! Babanın iki yemeği bir sofrada yediğini ne zaman gördün?” Hz. İmam Bakır (a.s) şöyle buyuruyor: “Allah’a andolsun ki; Ali (a.s) köleler gibi yemek yiyip topraklar üstünde otururdu. İki gömlek alıyordu ve kölesine onların en iyisini alması için emir veriyordu. Eğer gömleğin kolu veya boyu uzun olsaydı kesiyordu. Beş senelik hilafeti zamanında taş üstüne taş koymayıp, altın ve gümüş biriktirmedi. Halka ekmek ve et veriyordu, ama kendisi arpa ekmeği yiyordu. İki iş arasında Allah’ın istediği işi yapıyordu. En zor işi kabulleniyordu. Kendi uğraşısı ile bin tane köleyi özgürlüğüne kavuşturdu. Elleri topraklı ve alnından ter akıyordu. Hiç kimse onun işini yapamazdı.”(251)

İbn-i Cevzi şöyle yazıyor: “Bir gün Abdullah b. Rezin Hz. Ali (a.s)’ın evine gitti. İmam (a.s)’ın biraz et, arpa ekmeğini suya karıştırıp yediğini gördü. Abdullah: “Ey Emir-ül Mü’minin, bu nasıl bir yemektir ki, yiyorsunuz? Siz Müslümanlar’ın emirisiniz, bütün beyt-ül mal elinizde dir ve oradan tok olana kadar almanız da caizdir” dedi.

Hz. Ali (a.s), şöyle buyurdu: “Müslümanlar’ın halifesi için bundan fazla

BEŞİNCİ BÖLÜM:

Hiz. Ali (a.s)'ın fasılasız hilafetinin isbatı.

1. İmamet'de bir bahis
2. Hiz. Ali(a.s) hakkında nazil olan ayetler.
3. Hiz. Ali (a.s)'ın hakkındaki nebevi hadisler.
4. Ehl-i sünnet ve başkalarının Ali (a.s) hakkındaki görüşleri
5. İmameti Hiz. Ali (a.s)'dan başkasından inkar etmek.
6. Ehl-i Sünnet delillerinin reddi.
7. İki akılsal ve usuli delil
8. Ehl-i Sünnet ile bir kaç söz.

1. İMAMET HAKKINDA BİR BAHİS.

Peygamber (s.a.a)'ın vefatından sonra, bir vasi ve imamın olması her iki gurubun da kabul ettiğı konulardandır. Çünkü hiç bir daire şefsiz olamaz. Ama mevzu-u bahis buradadır ki, kim Peygamber (s.a.a)'ın vasisi olacak ve bu şahsın özellikleri ne olmalıdır? Onu bu makama kim tayin etmelidir? Ehl-i Sünnet hükümeti elegeçiren her Müslüman'ı Peygamber (s.a.a)'ın vasisi ve halife olarak bilmiş ve onun halk tarafından seçilmesi gerektiğini kabul etmiştir. İşte bunun için halifenin ismetine inançları yoktur. Hilafeti ise beşeri bir hükümet olarak bilmektedirler. Yalnızca onların davranışlarına bakarak hüküm verirler.

Ama Şia'nın görüşüne göre İmamet, Allah'ın tayini ile gerçekleşir ve nübüvvetin devamıdır. Nasıl peygamberin Allah tarafından seçilmesi gerekli ise, bütün insanlardan nefsanî sıfat ve faziletlerde en üstün olmasından öteye masum da olması gerekir. Bu makam halkın görüşünden çok üstündür. İcma ve Müslümanlar'ın seçmesi ile tayin edilemez. Müslümanlar'ın kabul ve teslimi de imametin delili değildir. İmam dinin korunması için görünüşte takiyye ve biat etmeye bir nevi zorunludur.

Elbette imam kelimesi, lugatta her başkan ve önder için kullanılan bir kelimedir. Örneğin; cemaat imamı. Hatta küfür önderlerine dahi imam denilmektedir. Kur-an bu konuda şöyle buyuruyor:

Yani: Kûfür imamlarını öldürünüz, çünkü onlar yeminleri olmayan adamlardır.(264)

Ama, “İmam” kelam ilimi bakımından ve Peygamber’in vasisi olan mahsus manası ile İlahi önderliğe denir. Bütün din ve dünya işlerinde halka ona itaat etmeleri farzdır. İmam ve peygamberin vasisi toplumun önderliğini üç yönde ele alması gerekir, (Hükümet, ahkâmları beyan etme, rehberlik ve manevi hayata hidayet etme). Böyle bir kişinin Allah tarafından seçilmesi ve onaylanması gerekir. Nasıl bir din için peygamber gönderiliyorsa, o dinin korunması için de imamın gönderilmesi gerekir.

Şia’nın delillerinden birisi de “lütuf” delilidir. Eğer toplumda İlahi bir kanun olmaz ise o toplum karışır ve halk arasında rahatsızlık baş gösterir. Bundan dolayı onları ebedi saadete hidayet etmek için yüce Allah kendi lütfu ile peygamberleri, halkı maddi ve manevi yönlerde hidayet etmek için gönderir. Kur’an-ı Kerim şöyle buyuruyor:

Andolsun ki, içlerinden kendilerine Allah’ın ayetlerini okuyan kendilerini temizleyen, kendilerine kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle Allah, mü’minlere büyük bir lütufta bulunmuştur. Halbuki daha önce onlar apaçık bir sapıklık içindeydiler.

Lütuf delilini Ehl-i Sünnet de peygamber hakkında kabul edip, imam hakkında reddetmektedirler. O durumdaki Allah’ın lütfu kamildir ve eksik kalamaz. Böylelikle imam da peygamber’den sonra Allah tarafından tayin edilmelidir. Gadir-i Humm’da nazil olan tebliğ (iblağ) ayeti bunu isbatlamaktadır. Hacı Nasir-ud din Tusî, Tecrid-ül itikat adlı kitapta şöyle yazıyor:

Lütuf deliline ilave olarak, Kur’an’da olan bazı ayetler, imametin Allah’ın tayini ile olduğunu isbatlamaktadır. Kur’an-ı Kerim şöyle buyuruyor:

Rabbim meleklere, ben yeryüzünde halife yaratacağım dediği zaman...

Bir zamanlar Rabb’i İbrahim’i bir takım kelimelerle sınamış onları tam olarak yerine getirince: “Ben seni insanlara önder yapacağım, demişti. “Soyumdan da” dedi. Allah: Ahdim zalimlere ermez.” buyurdu.

Bu iki ayette Allah açıkca diyor ki, imametin tayini Allah'ın elindedir ve bu imamet zalim insanlara ulaşmaz. İmam'ın zalimlerden olması onun ismetini ispatlar. Eğer Ehl-i Sünnet'e göre imam, Müslümanlar'ın icması ile seçiliyorsa, bu iki ayetin cevabı ne olacaktır?

El- Mizan tefsirinde bu ayet hakkında şöyle yazılıyor: “Kur'an ayetlerinden anlaşıldığı üzere İmam kelimesinin geçtiği her yerde hidayet kelimesi de gelmiştir. Örneğin, İbrahim hakkında şöyle buyuruyor:

.....

O'na (İbrahime) İshak'ı ve fazladan bir bağış olmak üzere Ya'kub'u lutfettik; her birini salih insanlar yaptık. Onları emrimize uyarınca doğru yolu gösteren önderler yaptık.

Bir başka yerde şöyle buyuruyor:

Sabrettikleri ve ayetlerimize kesinlikle inandıkları zaman, onların içinden buyruğumuzla doğru yola ileten rehberler tayin etmiştik. Bu iki ayette hidayet imam kelimesinden sonra bir açıklama gibi gelmiştir. Sonra onu emir (E - M - R) ile getirmiştir.

(Buyruğumuzla hidayet edenler)

Buradan anlaşılır ki, imamet makamı özel bir hidayettir. Allah'ın buyruğu ile hidayet etmedir ve halkın amellerine velayettir. Batini bakımdan hidayet maksada ulaştırmak demektir. Sadece yol göstermek değil. Çünkü yol gösterme, bütün peygamberlerin hatta mü'minlerin yoludur ki, nasihatla Allah yoluna davet ederler.

Yüce Allah, imamet makamının verilişi sebebi hakkında şöyle buyuruyor:

Sabrettikleri ve ayetlerimize kesinlikle inanmışlardı.

Böylelikle imametin veriliş sebebi sabırdır. Allah'ın yolunda öyle bir sabır ki, bütün sınavları kapsar ve yakini getirir. Kur'an-ı Kerim, Hz. İbrahim hakkında şöyle buyuruyor:

(271)

Böylece biz, kesin iman edenlerden olması için İbrahim'e göklerin ve yerin melekutunu gösteriyorduk.

Sonuç şudur ki, imamın yakın sahibi olması gerekir. Melekutu dahi bilmelidir.

Zatı itibarı ile saadetli olan birisi, imam olabilir. zira eğer bazı zamanlar zulüm yapacak olursa, bu makama layık olmayıp başkasının hidayetine muhtaç olacaktır. Bu durum ise hidayetin anlamı ile bağdaşmamaktadır. (272)

Şöyle bir sorunun ortaya çıkması mümkündür: Hz Ali (a.s), yalnızca imamdı, nasıl olur da hem imam, hem de resul olan Hz. İbrahim'den daha üstün olabilir?

Cevap: İmamet makamı muhtaliftir. İmam Ali (a.s)'ın en kamil imametidir.(273) İmamın yakın makamında olması gerekir. Yüce Allah (c.c), şöyle buyuruyor: “Tam ve kesin inananlardan olması için İbrahim'e melekutu gösterdik”. Ama Hz. Ali (a.s)'ın yakını Hz. İbrahim'in yakınından daha fazladır. Sonuçta imamet makamında ondan daha üstün olacaktır. Çünkü Hz. İbrahim (a.s), o yakını ile şöyle dedi: (274)

“Ey Rabb'im! Ölüyü nasıl dirilttiğini bana göster.”

Ama Ali (a.s) şöyle dedi:(275)

“Eğer tüm perdeler kaldırılrsa, yakınim de fazlalık olmaz.”

Bütün bunlara göre İmamı yalnızca Allah tayin eder ve halk onu tayin edip seçemez. Zira halk ne kadar ileri görüşlü de olsa yine de o makamı tayin edemez. Hz. Musa (a.s), o büyük peygamber kendi kavminde 70 layık kişiyi Tur dağına götürdü. Ama onlar en iyi olmalarına rağmen Hz. Musa (a.s)'a :

Allah'ı bize açıkça göster dediler. Hz. Musa'nın seçiminin böyle olduğu bir yerde halkın seçiminin nasıl olacağı açıkça belli değil midir?

Herkese açıktır ki, Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.a), İlâhi ilimlerin tercümanı ve esrarı bilen kimse idi. Kur'an-ı Kerim şöyle buyuruyor: (276)

Böylelikle onun vasisi de eğer böyle olmazsa, O'nun yerine oturup hükümet edemez. İmam da, peygamber gibi Kudsi ruha sahiptir ve bundan dolayı imam olur.

Meselâ eğer bir kalp uzmanı yolculuğa çıkarsa, kendi yerine kalp uzmanı koyması gerekir. Önüne gelen herkesi kendi yerine bırakamaz. Hatta uzman olmayan doktoru dış doktorunun yerine bırakamaz. Hz. Ali (a.s) şöyle buyuruyor:(273)

Biz (Oniki İmam) nübüvvet ağacındanız ve Peygamber'in onların içinden gönderildiği ailedeniz. Meleklerin geliş gidiş yerleri orası idi, ilim madenleri ve hikmet çeşmeleri.

Başka bir hutbede şöyle buyuruyor:(275)

Biliniz ki, Al-i Muhammed (s.a.a)'ın misali yıldızlar gibidir. Eğer zamanla bir yıldız giderse, başka bir yıldız doğar (Her imamın şehadeti ile başka bir imam onun yerini doldurur.)

Bir başka hutbede şöyle buyuruyor:(279)

“Nerede o kimseler ki, biz Ehl-i beytten başka kendilerini ilimde sağlam biliyorlar? Onların yalanları bizlere sitem ve zulümdür. Çünkü Allah, bizleri üstün ve onları alçak kılmıştır, imameti bizlere vermiş onlara vermemiştir. Bizleri o makama tayin etmiş ve onları çıkarmıştır. Din önderleri Kureyş ve Haşim'dendir. Onlardan başkaları vasi olmaya ve hilafeti almaya layık değildirler.”

İmam Seccad (a.s), Kur-ân hatimi duasında şöyle söylüyor: (280)

“Yüce Allah'ım, sen Kur-an'ı Peygamber'in'e özet olarak indirdin Harika ve acaip ilimleri O'na ilham ettin. Onun tefsirini ise, bize miras olarak verdin. Bizi Kur-an'ı bilmeyenlere karşı üstün kıldın ve kuvvetimizi onunla artırdın. Makamımızı o ilme tahammül edemeyenden üstün kıldın.

Yüce Allah'ım kalplerimize Kur-ân'ı korumak için liyakât verdin ve rahmetinle onun şeref ve faziletini bize anlattın Hz. Muhammed (s.a.a) ki, onu biliyordu ve onun evlatlarına ki, onun iliminin hazinedarlarıdır, selam gönder.

Bütün bunlardan anlaşılmaktadır ki; Kur-an'a Allah'tan ilham alacak bir müfessir lazımdır. Herkes bu makama layık olamaz. Buradan Ömer'in Hz. Peygamber'in vefatı anındaki sözünün yanlışlığı ortaya çıkar. Ömer (kitap bize yeter) dedi.

Açıktır ki, yalnızca kitap, müfessiri olmaksızın hiçbir yere ulaşamaz. Örneğin; bir kitap tıp dalında yazılmışsa ve halkın elinde dahi olacak olursa, bizleri doktora gitmekten alıkoyamaz. Halka bu kitabı öğretecek bir doktor gereklidir. Bundan Peygamber, şia ve sünni'lerin naklettiği Sagaleyn Hadisin'de Kur-an'ı Ehl-i beyti ile beraber vasiyet etmiştir.

Buyurmuştur ki: “Kevser havuzunun başında bana gele ne kadar birbiri-
rinden ayrılmazlar”. (281)

Pratikte de sabit olmuştur ki, ömer hilafeti zamanında gerekli hü-
kümleri kitaptan çıkaramadağı için Hz. Ali (a.s)’a müracaat ediyordu
ve şöyle söylüyordu:

(Eğer Ali olmasaydı, Ömer helak olurdu). Hz. Ali (a.s) çabucak so-
runu hallediyordu. Çünkü kendisi “Kur’an-ı Natık” idi ve ömeri kurtarı-
yordu.

Müteşabih ayetlerin tefsiri ister istemez imamı o şartla karşılaştırır.
Çünkü imamın fetvası müçtehid gibi değildir ki istinbatta bulunsun.
İmam, imamet ilmi, ledunni ilim ve ilhamlarla fetva verir. Görülüyor
ki, en zor sorular dahi İmamlar (a.s)’dan sorulunca, çok çabuk cevap
veriyorlardı. Kur-an’ın ayetlerinde nerede bir şüphe olursa, İmam tefsir
edip o ayetin nüzulundan Allah’ın buyruğunu açıklarlardı.

Hiç bir edebi kanunlara müracaat etmeden cevap veriyorlardı. Bura-
dan da İmamet makamı Şia açısından nübuvvetin devamıdır. Bu hü-
kümler.

(Ev halkı evde ne olduğunu bilir) İmamlar (a.s)’da ilham ilmi ile
Peygamber (s.a.a) ve Allah (c.c)’ın maksadını bilirler.

Şimdi Şeyh Kuleyni ve Saduk Abdulaziz b. Müslim’den, onun da
Hz. Rıza (a.s)’dan naklettiği bir hadisi yazıyoruz:

Abdulaziz b. Müslim şöyle söylüyor: “Hz. Rıza (a.s) yeni Merv’e
gelmişti. Ben O’nun yanına giderek, o günlerde bütün halkın konuştuğu
İmamet meselesini sordum”.

Hz. Rıza (a.s) gülerek şöyle buyurdu: “Ey Abdulaziz! Halk anlama-
mıştır ve aldanmıştır. Çünkü Allah, Peygamber’in ruhunu din kemale-
rinde aldı ve Kur’an-i ki bütün helal ve haramlar ve insanın tüm ihti-
yaçları ondadır nazil etti. İmamette dinin kemallerindendir. Peygamber
vefatından önce ahkamları ümmete anlattı ve Hz. Ali (a.s)’ı imam ola-
rak tayin etti ve hiçbir ihtiyacı cevapsız bırakmadı. Böylece dinin ke-
male ermediğine inanan kimse, Kur’an-ı inkâr etmiştir. Kur’an-ı inkâr
eden ise kafirdir.

Acaba halk İmam’ın makam ve derecesini biliyorlar mı ki, İmam’ı
tayin etsinler? İmamet makamı o kadar büyük, derecesi üstün ve içeriği

o kadar derindir ki, halk onu eksik aklı ile anlayamaz. Çünkü imamet makamı o kadar büyüktür ki, nübüvvet ve dostluk makamından sonra üçüncü etapta Hz. İbrahim'e (a.s) verilmiştir. Öyle bir fazilettir ki, ona verilmiş ve övülmüştür.(282)

Bu ayetten sonra imamet makamı, kıyamete kadar kötülerden uzaklaştırılmış oldu. İmamet makamı seçkinlere ve iyilere verilmiştir. Sonra Allah (c.c), İbrahim'in evlatlarına da imameti verip onu saygın yaptı.

.....(283)

“Ona (İbrahim'e) İshak'ı ve fazladan bir bağış olmak üzere Ya'kub'u lütfettik; her birini salih insanlar yaptık. Onları emrimiz uyarınca doğru yolu gösteren önderler yaptık ve kendilerine hayırlı işler yapmayı, namaz kılmayı, zekat vermeyi vahyettik, onlar daima bize ibadet eden kimselerdi.”

Böylece imamet onun evlatlarında idi ve kıyamete kadar onu miras olarak alıyorlardı. Sonuçta Allah (c.c), onu Hz. Peygamber'e (s.a.a) miras bıraktı ve buyurdu:

“İnsanların İbrahim'e en yakın olanı, ona uyanlar, şu peygamber (Muhammed) ve (Ona) iman edenlerdir. Allah mü'minlerin dostudur.”

İmamet Peygamber'indi ve O da Allah'ın emri ile onu Hz. Ali (a.s)'a bıraktı. Sonra onun imanlı ve ilimli evlatlarına bıraktı. Kur'an şöyle buyuruyor:

“Kendilerine ilim ve iman verilenler şöyle derler: Andolsun ki siz, Allah'ın yazısında yeniden dirilme gününe kadar kaldınız.”

Ehl-i ilim ve iman ayetle imamlardır. İmamet kıyamete kadar Hz. Ali (a.s)'ın evlatlarındadır. Çünkü Resul-u Ekrem (s.a.a)'den sonra peygamber yoktur. Bu ahmaklar nereden kendilerine imam seçtiler?

İmamet, gerçekte enbiyanın makamı ve vasilerin mirasıdır. Çünkü imamet, Allah ve Resulallah (s.a.a)'ın hilafeti, Hz. Ali (a.s)'ın makamı ve Hasan (a.s) ve Hüseyin (a.s)'ın mirasıdır.

İmamet İslam ve dinin düzenidir. Dinin hayrı, Müslümanlar'ın izzetidir. İmamet, İslam'ı yetiştiren kök ve onun büyük dalıdır. Namaz, oruç, cihad, ganimetlerin çoğalışı, sadakalar, hududlar ve İslam ahkamları imamın sebebi iledir.

İmam, Allah (c.c)’ın helalini helal ve haramını haram eder. Hükümlerin icrası ve dinin korunması için kıyam eder. Halkı delil, burhan ve nasihatla Allah (c.c)’ın yoluna davet eder.

İmam, güneş gibi nuru ile dünyayı aydınlatır. Öyle bir yerdedir ki; eller ve gözler ona yetişemez. İmam, ay gibi aydıdır, parlaktır. Hidayet yıldızıdır ki; gece karanlıklarında, şehirlerde ve denizlerde halkı yönlendirir.

İmam, susuzlar için tatlı su gibi ve doğruluğun delili, helakete uğrayanların kurtarıcısıdır.

İmam, halkın içinde Allah’ın emridir. O’nun halka hüccetidir. O’nun şehirlerdeki halifesidir. Allah’a davet edicidir.

İmam, günahlardan uzak ve ayıplardan münezzehtir. İlim ve sabrı kendileri almıştır.

İmam, dinin düzeninin ve Müslümanlar’ın izzetinin sebebidir. Kafirlerin ise helâketinin delilidir.

İmam, zamanında birdir ve kimdir onunla bir olan. Hiçbir alim onunla karşılaşamaz ve onun gibisi bulunamaz. Bütün faziletler ona mahsustur, hiçkimseye ihtiyaçları yoktur. Bütün bunlar Allah (c.c) tarafından ona verilmiştir.

Böylelikle imamın makamını anlayacak veya onu seçip tayin edecek kimdir? Heyhat, bu işte küçükler sapıklığa, sabırlılar yanlış yola gitmiş, akıllılar hayrete düşmüş, gözler zayıflamış, büyükler küçülmüş, şairler aciz kalmışlardır ki onun makamını ve faziletlerini anlatsınlar. Bütün bunlar eksiklikleri itiraf etmişlerdir.

Böylece nasıl, imamın tüm faziletleri ve sıfatları anlatılabilir? Veya nasıl, imamın işi anlaşılabilir veya bir kimse onun yerini tutabilir, ona ihtiyacı olmaya bilir?

Hayır bu mümkün değildir. Öyle ki imam, hakikati halkın elinden uzak ve sıfatlandırılması mümkün olmayan bir yıldız gibidir. Buna göre halkın seçimi nerede, imamın seçimi nerede, halkın aklı nerede, imamın aklı nerede ve imam nerede, onun gibisini bulmak nerede?

Acaba İmam, Peygamber’in evinden başkasında bulunur mu? Allah’a andolsun ki, kendilerini aldatmışlar ve batılı arzu etmişlerdir. Kötü ve titreyen bir merdivenden çıkmışlardır. O eksik akılları ile imam

tain etmek istediler! Allah onları öldürsün ki, nereye doğru saptılar. Zor işleri irade ettiler. Yalan söyleyerek uzak bir sapıklığa kapıldılar. Hayrete düştüler ve açık gözlerle imamı bıraktılar. Basiret ehli oldukları halde şeytan kötü amellerini onlara cilveli olarak gösterdi. Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

.....

“Allah’ın, Peygamber’in ve Ehl-i Beyti’nin emirinden yüz çevirdiler.”

O halde Kur’an onlara açıkça şöyle buyuruyordu:

.....

“Rabb’in dilediğini yaratır ve seçer onların seçim hakkı yoktur.”

Yine şöyle buyuruyor:

.....

“Allah ve Resulü bir işe hüküm verdiği zaman, inanmış bir erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur.” Yine başka bir ayette şöyle buyurmuştur:

.....

“Size ne oluyor? Ne biçim hüküm veriyorsunuz? Yoksa size ait bir kitap var da (bu batıl inanışları) onda mı okuyorsunuz. Onda beğendiğiniz herşey sizin için mutlaka vardır (diye mi yazılı)? Yoksa “ne hükmederseniz mutlaka sizindir” diye sizin lehinize olarak tarafımızdan verilmiş, kıyamet gününe kadar geçerli kesin sözler mi var? Sor onlara: Bu iddayı hangisi savunacak? Yoksa ortakları mı var onların? Sözlerinde doğru iseler, hadi getirsinler ortaklarını!”

Yüce Allah (c.c) bir başka yerde şöyle buyuruyor:

.....

“Onlar Kur-an’ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalpleri kilitli mi?

Yoksa Allah kalplerine mühür mü vurmuş ve onlar bilgisiz kavimlerdir?

.....

“İşitmedikleri halde işittik diyenler, şüphesiz Allah katında hayvanların en kötüsü, düşünmeyen sağırlar ve dilsizlerdir. Allah onlarda bir hayır görseydi, elbette onlara işittirirdi. Fakat işitselerdi bile yine onlar

yüz çevirerek dönerlerdi.” veya işittik ve isyan ettik derlerdi.

Böylece (imamet) Allah’ın bir fazlıdır. Kime isterse verir.

.....

Nasıl olur onlar imamı seçerler. İmam öyle bir alimdir ki, çevresi günahlardan arınmıştır. Zühd, taharet, kuds, ilim ve hikmetin madeni dir. Hz. Peygamber (s.a.a)’in daveti ona mahsus ve Hz. Fatıma (a.s)’ın temiz neslindendirler. Onun ailesinde

ALTINCI BÖLÜM:

ÇOCUK VE ASHAB

1- O HAZRET'İN ÇOCUKLARI

2- ALİ (A.S)'İN ASHABI

1- O HAZRET'İN ÇOCUKLARI

1- Tarihçiler o hazret'in (a.s) çocuklarını 18'i erkek ve 18'i de kız olmak üzere, sonuçta toplam 36 darak değişik rakamlarla yazmışlardır. Şeyh Müfid ve Allame-i Tebersi, o Hazret'in (a.s) 27 çocuğu olduğunu kaydediyor. Özet olarak onları açıklamaya çalışacağız.

1- Hasan b. Ali (a.s), o Hazret'in (a.s) en büyük çocuğu idi. O'nun hayatını öğrenmek için "Hasan Kimdir" kitabına müracaat edilebilir. Aynı yazarın kitabı.

2- Hüseyin b. Ali (a.s), o Hazret'in ikinci evladı idi. O'nun da hayatını öğrenmek isteyen "Hüseyin Kimdir" kitabına müracaat edebilir. Aynı yazarın kitabı.

3- Zeyneb-i Kübra (s.a) (Akile), Hicret'in altıncı yılında dünyaya geldi. Amcasının oğlu Abdullah ile evlenmişti.

4- Zeyneb-i Suğra, lakabı Ümmü Kulsüm idi. Bu dört tanesinin annesi Hz. Resul-i Ekrem (s.a.a)'in kızı ve Hz. Ali'nin (a.s) ilk eşi olan Hz. Fatimet-uz-Zehra (s.a) idi. Hz. Fatime (s.a) hayatta olduğu süre içerisinde, Hz. Ali (a.s) başka birisiyle evlenmedi.

5- Muhammed-i Hanefiyye lakabı Eb'ul-Kasım. Annesi Cafer bin Kays Hanefi'nin kızıdır.

6-7- Ömer ve Rugeyye (ikiz) olarak dünyaya geldiler, anneleri ise Ümmü Habib'in kızı Rabiâ'dır.

8-9-10-11- Abbas (Hz. Ebulfazl) Cafer, Osman ve Abdullah her dördü de Kerbelâ'da en üstün şehadet mertebesine nail oldular. Anneleri Hazam b. Halid-i Kelabi'nin kızı Ümm'ül-Benin'dir. Çocuklarının şehadetinde şöyle demiş:.....?

Hz. Ali (a.s), Ümm'ül-Benin-ile kardeşi Akil'in önerisiyle evlendi. Akıl, Arap sülalelerini çok iyi bilen biriydi. Hz. Ali (a.s), ona; "Bana cesur, kahraman doğuracak birisini bul diye buyurdu" Akil ise

Ümm'ül-Benin-i Kelabi ile evlen, Arap kabileleri arasında onların babalarından daha cesur ve kahraman biri yoktur. Hz. Ali (a.s)'ın gayesi Hz. Ebulfazl, idi o kendi kardeşleriyle birlikte İmam Hüseyin (a.s)'ın yanında, Kerbela'da şehadet şerbetini içti.

Seyyid Cafer-i Hilli dertli mısralarla Ebul-fazl (a.s)'ın babasından ona miras kalan cesaret ve kahramanlığını şöyle dile getirir;.....

12- Yahya, annesi Umeys'in kızı Esmâ'dır. Yahya daha küçükken (babasının şehadetinden önce) vefat etmişti. Esmâ önce Cafer bin Ebu Talip ile evliydi. Muta savaşında Cafer şehid olunca, Ebu Bekir, Esmâ ile evlendi ve Muhammed ondan dünyaya geldi. Ebubekir vefat ettikten sonra Hz. Ali (a.s), Esmâ ile evlendi.

13-14- Ümmü-l Hasan ve Ramle anneleri Urve b. Mesud Sakafî'nin kızı Ümmü Said'dir.

15-16- Muhammed Asker ve Abdullah, anneleri Mesud'u Darmiyye'nin kızı Leyla'dır. Bunların her ikisi de Kerbelâ'da şehit oldular.

17-27- Nefise, Zeyneb-i Suğra, Rugeyye-i Suğra, Ümmü Hani, Ümmü Kiram, Cemane, Emame, Ümmü Seleme, Meymune, Hatice, Fatime. Bu çocuklar başka hanımlardan dünyaya gelmiştir. Ali (a.s), fakat evlatları Hz. Hasan (a.s), Hz. Hüseyin (a.s), Muhammed Hanefi, Ömer ve Hz. Ebulfazl (a.s)'dan torun sahibi olmuştur.⁹⁶

2- HZ. ALİ (A.S)'NİN ASHABI

Hz. Ali (a.s)'ın her durumda, muhabbeti ve itaati yolunda can vermekten çekinmeyen fedakâr has sahabesi ve Şiaları vardı ve daima o hazretin lütuf ve inayeti altında bulunmuşlardır. Bunlardan bazıları özellikle zikredilecektir.

1- MALİK EŞTER-İ NAHA-İ:

Malik'in tarif ve vasıflarını bu birkaç satırda özetlemek mümkün olmadıgından, biz onun hakkında Hz. Ali (a.s)'ın Mısır halkına yazdığı

96- Ýrþad-ý Müfid, cilt.1, Bab.4.

mektuba işaret etmekle yetineceğiz. “Allah kullarından birini size hükümet etmek üzere gönderdim o korkulu günlerde yatmıyor; vahşet ve ızdıraplı saatlerde düşman karşısından kaçmıyor ve korkmuyor. Kötülere karşı ateşten daha yakıcıdır. O, Mazheç kabilesinden Malik b. Haris’tir. Öyle ise O’nu dinleyin ve hakka mutabık olan emirlerini yerine getirin. Zira O Allah’ın kılıçlarından bir kılıçtır ki, keskinliği gitmez. Vuruşu etkisiz ve faydasız değildir”. Evet Malik Allah’ın kınından çıkmış kılıcıydı. Ateş saçan bu kılıçla münafıkların kökünü kazıyordu. Değerli bir makama sahipti ki, Hz. Ali (a.s), O’nun hakkında şöyle buyuruyor: “Malik’in bana nisbeti, benim Allah Rasulüne nisbetim gibidir.” Eğer İmamın bu sözüne dikkat edilse, işte o zaman Malik’in azamet ve yüceliği anlaşılacaktır.

İbn-i Ebil Hadid, Nehcül Belağâ’nın Şerhi’nde diyor ki: “Eğer bir kimse Allah’ın Arap ve Acemden (hiç kimseyi Malik’e denk yaratmamış olduğuna üstadı Hz. Ali (a.s) dışında) yemin ederse, yemininde günaha gireceğini zannetmiyorum. Malik’in yaşamı Şamlılar’ı, ölümü de Iraklılar’ı perişan etti.

Malik’in Sıffin savaşında gösterdiği cengaverlik, kahramanlık ve cesaret örneği övgülere sığmaz. Muaviye, onu Hz. Ali (a.s)’ın sağ kolu olarak tanımlıyordu. Sıffin harbinden döndükten sonra Hz. Ali (a.s) O’nu (yukarıda zikredildiği üzere) Mısır’a vali tayin etti. Golrum denilen yerde Nafi tarafından zehirlendi. O’nun şehadet haberi Hz. Ali (a.s)’ öylesine üzdü ki, o eşsiz insan için çok ağladı ve buyurdu ki: “Allah Malik’e rahmet etsin, eğer o dağ lsaydı çok azim; eğer taş olsaydı çok sert olurdu. O’nun ölümü Şamlıları (Muaviye taraftarlarını) aziz, Iraklılar’ı zelil etti. bundan sonra Malikin bir benzerini daha göremeyeceğim.”

2- Uveys-i (Veysel) Karani:

Uveys çok abid ve arif birisiydi. Tarihçiler O’nu sekiz meşhur zahitten biri saymışlardır. Yemen’de devecilikle uğraşıyordu, annesinin geçimi O’nun üzerineydi. Hz. Peygamber (s.a.a)’i ziyaret için, etmek amacıyla annesinden Medine’ye gitmek isin izin içtedi. Annesi; “git, ama yarım günden fazla kalma” dedi. Uveys, Medine’ye yetiştiğinde,

doğruca Hz. Peygamber (s.a.a)’ın evine gitti. Ne var ki; o sırada Hz. Peygamber(s.a.a) Medine’de değildiler. Uveys birkaç saat sonra - Resulullah (s.a.a)’ı ziyaret edemeden, Yemen’e geri döndü. Hz. Resul (s.a.a), Medine’ye döndüğünde, eve girergirmez; “burada gördüğüm nur kimin nurudur.?” buyurdu. Dediler ki Yemenden Uveys isminde bir deveci gelmişti. Bir müddet kaldıktan sonra geri döndü. Hazret şöyle buyurdu: “Bu nuru bizim eve hediye olarak bıraktı.”

Mü’minlerin meclisinde Peygamber-i Ekrem (s.a.a), O’nu Nefs-ur Rahman diye anar ve şöyle buyururdu; “ben Yemen tarafından Allah’ın kokusunu alıyorum. Selman; Bu şahıs kimdir” dedi. Hazret; “O Yemenli bir kişidir ki, O’na Uveys-i Karani diyorlar. Kıyamet gününde yalnız haşrolacak. Muzar ve Rabia kabilelerinin sayısınca insanlara şefaet edecek, sizden kim onu görse, benim selamımı ona iletisin.”

Uveys, Sıffin harbinde Ali (a.s)’ın hizmetine geldi ve biatetti. O’nun ordusuyla beraber savaşa katıldı ve o savaşta da şehit oldu.

3- Muhammed ibn-i Ebu bekir:

Hz. Ali (a.s)’ın has sahabilerindendi. O hazretin oğlu yerinde idi. O’nun hakkında “Muhammed benim oğlum idi, ama Ebubekir’in sülbündendir” diye buyurmuşlardır. Cemel ve Sıffin savaşlarında Hz. Ali (a.s)’ın ordusunda kahramanlıklar yarattı. Ali (a.s) tarafından, Mısır hakimliğine tayin olundu. Önceden işaret edildiği gibi Muaviy’enin emriyle ve Amr ibni As’ın hileleri sonucu Mısır halkı ona karşı ayaklandı.O’nu öldürdükten sonra, cesedini ölmüş bir eşeğin karnına koyup, ateş verdiler.

O’nun şehadet haberi, Ali (a.s)’ı son derece perişan etti. Zira Muhammed, Ali (a.s)’ın vefalı dostlarından olmasının yanısıra annesi Esmâ binti Umeyysde, o hazretin zevcesiydi. Muhammed sehit olduğunda, yirmi sekiz yaşındaydı, yedi yaşında bir çocuğu vardı. Aşağıda tercümesini zikredeceğimiz şiir Muhammed b. Ebu Bekir’e aittir. Ali (a.s)’ın hakkaniyeti ve babasına serzeniş için okumuştur.

- Ey baba biz doğru ve salah olanı (Ali (a.s)a uyarak) bulduk.

Babası sen olduğun kimse ziyankâr ve rüsvadır.

- Mercanları tuzlu deniz suyundan çıkaran Allah.

Beni de senin sülbünden çıkardı.

- Kadir-i hum'daki ahdini unuttun mu?

Ve o meb'us olanın söyleyip şerhettiği şeyleri...

- Acaba o gün Ahmed (s.a.a) yerine seni mi vasi tayin etti?

Yoksa Hayber kapılarını açanımı vasitayinetti?

- Yarınki mahşerde mazeretin ne olacak (hilafeti gasbettin)

Hakkın açığa çıkacağı gün yazıklar olsun sana

- Göklerin Rabbi'nden üzerine rüsvaylık ve aşağılık gelsin.

Güvercinler ötmeye devam ettiği müddetçe;

- Ey Fatıma evlâdı, benim sığınağım sizlersiniz.

Sizinle, benim mizanım ağır gelecek mahşer günü,

-Sizin dostluğunuz kalbimde halisane olduktan sonra,

Hangi itin beni nasıl ısıracığından korkum yoktur.

(Tuhfe-i Nasiri kitabından)

4- Meysem-i Tammar:

Ali (a.s)'ın has sahabelerinden idi ve o hazretin sevgisini kazanmış bir şahsiyetti. Ali (a.s)'a karşı dostluk ve muhabbeti sabit ve sadıktı. Sonuçta o hazrete olan muhabbeti nedeniyle, Ubeydullah b. Ziyad tarafından idam edildi ve o lain Meysem'i çok feci bir şekilde şehid etti. Ali (a.s), önceden onun ibn-i Ziyad tarafından şehid edileceğini, hatta Meysem'in asılacağı hurmanın dalını bile ona göstermişti. Meysem arasına o ağaca su veriyor ve onun dibinde namaz kılıyordu. O ağaç Amr b. Haris'in evine yakındı. Meysem ona "Ben sana komşu olacağım, komşuluk hakkıma riayet et" diyordu, Amrda onun yakınlarda bir ev almak gayesiyle söylediğini zannediyordu. Ama İbni. Ziyadın emriyle Meysemin idamından sonra, Amr, O'nun o sözden maksadının ne olduğunu anlamıştı.

5- Kumeyl b. Ziyad:

Tabiinin büyüklerinden ve Ali (a.s)'ın has ashabından idi ve arifler ona; "Emir-ul Mü'minin'in sırrının sahibi" derler. Nitekim kendisi bir şeyin hakikatini sorduğu zaman "Ben senin sırrının sahibi değil miyim?" dedi. Ali (a.s)'ın ona talim ettiği Kumeyl meşhurdur. Haccac ibni

Yusuf, Kufe valisi olunca Kumeyl'i çağırttı. O Haccac'ın kendisini öldüreceğini bildiği için, firar etti. Haccac Kumeyl'in kavmine ambargo uyguladı. Bu durum karşısında Kumeyl dedi ki; "Ben yaşlandım, ömrümün sonuna geldiğim bu dönemde akrabalarımın bahşişlerden mahrum kalması doğru değil." Sonra Haccac'a teslim oldu. Haccac "çoktandır seni görmek istiyordum" dedi. Kumeyl: "Benim ömrümden bir şey kalmadı, lakin Allah dümden sonra hesabın var olduğunu vaadetmiştir ve Emir-ül müminin (a.s) benim katilimin sen olacağını haber verdi." Haccac; "Sen Osman'ın katline ortak oldun" dedi. Bu bahaneyle emir verdi, başını bedeninden ayırdılar ve Kumeyl doksan yaşında şehadete erişti.

6- Abdullah ibn-i Abbas:

Ali (a.s)'ın amcası oğludur ve o hazretin çok değer verdiği sahabilerindendi. İbn-i Abbas neseb, fıkıh ve tefsir ilimlerinde nazar sahibiydi. Bu iftihar Hz. Emir (a.s)'ın yanında, onun talebeliğinden elde etmiştir. Mevki şinas, basiretli ve ricalin seçkinlerindendi. Bundan dolayı Sıffin'de Hakemeyn olayında Ali (a.s) onu hakem seçti, ama ordusu tarafından geri çevrildi.

İbn-i Abbas, Ali (a.s)'ın gerçek dost ve şialarından idi. Hazretin şehadetine çok üzölmüştü. Çok ağlaması nedeniyle ömrünün sonlarına doğru artık göremez olmuştu. O halde dünyaya veda etti.

7- Kanber:

Ali (a.s)'ın özel hadimi idi, Haccac onun yakalatıp sormuş, "Sen Ali'nin kölesi miydin?" diye sorduğunda, Kanber; "Ben Allah kulum" diye cevap verdi ve "Ali (a.s) benim velinimetimdir." Haccac "Ali'nin dininden yüz çevir" dediğinde, Kanber; "Sen öylese beni öyle bir dine hidayet et ki, Ali (a.s)'nin dininden üstün olsun" diye cevap verdi. Haccac; "madem ki O'nun dininden vazgeçmiyorsun, nasıl bir ölüm arzu ediyorsan, söyle seni onunla öldüreyim" dedi. Kanber "seçim hakkını sana bırakıyorum," dedi. "Hangi şekilde beni öldürsen, ben de Kıyamet günü aynı ölümle seni öldüreceğim." Sonuçta Haccac'ın emriyle şehadete erdi.

Hız. İmam Sadık (a.s)'dan rivayet edilir ki, Kanber, Ali (a.s)'ı çok severdi. O hazret (a.s) evden çıktığında Kanber de elinde kılıç dışarı çıkardı. Bir gece Ali (a.s); “Kanber, niçin arkamdan geliyorsun?” arzetti ki; “Sana bir zarar gelmesinden korkuyorum.” İmam (a.s); “Sen gök ehlinden mi korumayı düşünüyorsun, yoksa yer ehlinden mi?” O; “belki yer ehlinden” dedi. İmam (a.s) “Allah’ın izni olmadan, yer ehli bana zarar veremez” buyurdu. Sonra Kanber geri döndü.

8- Rüseyd-i Haceri:

Hız. Ali (a.s)'ı seven muhib ve has ashabından idi. Bir gün Ali (a.s), ona şöyle buyurdu: “Ey Rüseyd! Beni Ümeyye’nin zinazadesi (İbn-i Ziyad) senin ellerini, iki ayağını ve dilini kesmek istediği zaman, sabrın nasıl olacak?” Arzetti ki “Ya Emirel-Müminin, Sonunda bağışlanma ve cennet var mı?” İmam (a.s) şöyle buyurdu; “Ey Rüseyd, sen dünya ve ahirette benimlesin”. Ve rivayet edilir ki; Ali (a.s) birgün ashabıyla hurmalığa gitmişti ve bir hurma ağacının altında oturdular ve ashab ağaçtan bir hayli hurma toplayarak, hazretin önüne getirdiler. Rüseyd; “Ya Emirel Müminin bunlar ne güzel hurma böyle” diye arzetti. Ali (a.s), şöyle buyurdu; “Ey Rüseyd, seni bu ağaca asacaklar.” O günden sonra Rüseyd her gün o ağacın yanına giderek, onu suluyordu. Bir gün ağacın yanına gittiğinde, onun bir dalını kestiklerini gördü. “Benim ecelim de yaklaştı galiba” diye söylendi. O sırada İbn-i Ziyad’ın kölesi gelip, emirin kendisini istediğini söylemesi üzerine Rüseyd, İbn-i Ziyad’ın yanına gitti. O Lein “Mevlan Ali’nin yalanlarından bana da söyle” deyince, Rüseyd; “Yemin ederim ben yalan söylemem ve Mevlam da yalan söylememiştir ve bana senin ellerimi, ayaklarımı ve dilimi keseceğini haber verdi. İbn-i Ziyad; “Andolsun ki biz şimdi, O’nun yalanını ortaya çıkaracağız” dedi. O anda emir verdi, O’nun elini ve ayaklarını kestiler, ama diline dokunmadılar. O’nu uzuvları kesik halde çarşısının ortasına götürdüler ve o halkın azimetlerini haber veriyordu, o zaman İbn-i Ziyad dilinin kesilmesini de emretti ve sonra aynı hurma ağacına asarak idam ettiler.

9- Sahl b. Huneyf:

Hiz. Ali (a.s)'ın halis dostlarından idi. Sıffin'de zorlu çatışmalara girdi, Sıffin dönüşünde Kufe'de vefat etti. Sehl Resulü Ekrem'in(s.a.a) zamanında da gazvelere katılmıştı. Uhut'ta Peygamber (s.a.a)'ın etrafında etten ve kemikten siper oluşturarak, o Hazreti(s.a.a) savunanlardan biriydi. Güvenilir kişilerdendi. Hiz. Ali (a.s), Cemel savaşı için Basra'ya hareket ettiği zaman, O'nu Medine'de kendi yerine bırakmıştı.

10-11: Sa'saa ibni Suhan ve Zeyd ibni Suhan:

Bu iki kardeş de Ali (a.s)'ın ashabından idiler. Zeyd Cemel savaşında şehit oldu. Muaviye Kufe'ye geldiğinde Sa'saa Muaviye'ye gönülüm seni halife olarak görmek istemiyordu" dedi. Muaviye şöyle dedi; "Şimdi ki beni halife olarak kabul ediyorsun, minbere çık ve Ali'ye küfr et".

Sa'saa minbere çıktı ve "Ey halk!, dedi Muaviye, bana şöyle dedi, ama ben Muaviye ve onun gibi Ali'ye lanet okuyanlara lanet, mesciddekiler de amin dediler.

12- Ammar Yasir:

Ammar, Ömer zamanında Kufe valisi idi ve Kufe'de Ali (a.s)'nin faziletlerini anlatıyordu. Ömer bunu işitince, O'nu azletti. Ammar, Medine'ye gelince, Ömer "Azledildiğinden dolayı üzgün müsün?" diye sordu. Ammar; "zaten senin tarafından mensub olmaktan dolayı memnun değildim, şimdi azledildiğime nasıl üzüle- bilirim!" diye cevap verdi. Ammar, Sıffinde canla başla çarpışarak, şehit oldu. O zaman yaşı doksanın üzerinde idi. Ali (a.s), onun ölümüne çok üzüldü.

Hiz. Ali (a.s)'ın Hıcr-ibni Adiy, Kays ibni sa'd, Adiy bin Hatem ve bunların emsali bir çok sahabeleri vardı. Hepsi de o hazretin yanında güvenilir ve itimad edilir kişilerdendiler.

YEDİNCİ BÖLÜM

HZ. ALİ (A.S)'İN SÖZLERİNDEN:

1- NEHC-ÜL BELA'GADAN

2- GÜRER-ÜL HİKEMDEN

3- MANZUM SÖZLERDEN

1- NEHC-ÜL BELAĞA'DAN

- 1- Tevhid: Allah (c.c)'ı vehim ve düşünceye getirmemenden ibarettir. (Yani, Allah vehim ve hayali surette cisim olmaktan münezzehtir) ve Adil onu itham etmemekten ibarettir. (Yani, O'nu layık olmayan amelden uzak bilmelisin).
- 2- Elbette her bir nimette Allah'a ait bir hak vardır (karşılığında şükür ister). Öyle ise herkim o hakkı (şükür) yerine getirirse, Allah o nimeti ona fazlalaştırır ve kim nankörlük ederse, Allah nimetini oradan esirger.
- 3- Düşmana galip geldiğin zaman, zafer nimetine şükür olarak onu affet.
- 4- Çaresiz ve zulme uğramış birinin imdadına yetişmek ve onu durumdan kurtarmak, büyük günahların keffaresi olarak hesaplanır.
- 5- Ey Ademoğlu! Rabbin'in birbiri ardınca sana ihsan ettiği nimeti ve byana karşılık şükür yerine emirlerine masiyet, günah ve laubalilik ile cevap veriyorsan, öyle ise onun gelecek olan azap ve cezalandırmasından korkmalısın.
Zira, nimetlerin peşpeşe gelmesi, günahın daha çok olduğuna, dolayısıyla azap ve işkencenin de aynı oranda büyüklüğüne işarettir.
- 6- Ömrün geçmesi ve yaşın ilerlemesiyle dünyadan yüz çevirip, ölüme yaklaştığın ve ölümün de geldiği anda bu görüşme çok çabuk gerçekleşecektir.
- 7- Zühdün en iyisi, o'nu halkın nazarından gizlemektir.
- 8- En şerefli ve güçlü servet, istek ve arzuları terketmektir.

- 9- Ahmak adamla dostluktan uzak dur. Çünkü o sana faydalı olmak isterken (aklının azlığı nedeniyle), zarar verir. Cimri adamın dostluktan da uzak dur. Zira ondan birşey isteyecek olsan, kendini senden daha biçare gösterecek; kötü yolun adamıyla (facirle) dostluktan çekin ki, seni bir hiç uğruna satar; yalancı ile dostluktan uzak dur ki, o aynı serap gibidir ki uzağı yakın, yakını uzak göstererek seni aldatır.
- 10- Akıl sahibinin dili gönlünün ardındadır ve ahmağın gönlü dilinin ardındadır. (Yani, akıl sahibi önce düşünür, sonra gerekli olanı söyler, ama ahmak önce konuşur, sonra onun fikrine düşünür).
- 11) Allah yanında, senin günah ve kötü amellerinden pişmanlık duyarak, üzüntülü kederli olman, seni ucb ve kendini beğenmişliğe itecek olan iyi amellerinden daha üstündür.
- 12- İşlerde başarılı olmak, ihtiyat ve geleceğe yönelik tedbir olmakla mümkündür. İhtiyatla iş yapmak, fikir ve düşünce gücünden kaynaklanır. Görüş ve fikir sahibi olmak ise sır saklamakla elde edilir.
- 13- Kerim bir kimsenin açlığı zamanında ye leim (başkalarını incitmeyi adet edinen cimri, aşağılık insan)' in doyduğu zaman heybet ve hamlesinden korkun.
- 14- Her kim düşmanını tuzağa düşürmek ve galip gelmek için daha güçlü ise, affetmesi ve bağışlaması daha iyi olur.
- 15- Akıl gibi servet, cahillik gibi fakirlik, edep gibi miras ve meşveret gibi destek ve yardımcı yoktur.
- 16- Dünya halkı uykuda seyreden bir kervan ehline benzer (ve ömürleri tükenip onların yaşamına son verildiği zaman uyanacaklar ama bu uyanışın onlara bir yararı olmayacaktır).
- 17- Namuslu olmak, fakirin, şükretmek de zenginin ziynetidir.
- 18- İnsanın akli kamileştiği zaman sözü azalır. (Çok konuşmak aklın zaafını gösterir).
- 19- İnsanın her çektiği nefes, ölüme doğru atılan bir adımdır.
- 20- Kim Allah ile arasında olanı ıslah etse, Allahda onunla halkın arasını ıslah eder. Ahiret işlerini ıslah edenin, dünya işlerini Allah ıslah eder. Bir kimseye kendi nefsinden bir nasihat edici olsa, Allah tarafından ona bir muhafız tayin edilir.

- 21- Dünyanın hali yılanı benzer, dışı yumuşak, içi öldürücü zehirdir. cahil ve aldanmış kişi ona gider, bilgin ve akıllı ondan uzak durur.
- 22- İki amel arasındaki ihtilaf ve uzaklık ne kadar da çoktur. Biri bir ameldir ki lezzeti gitmiş, zararı kalmış (eehvani lezzet gibi) ve diğer (ibadet) de zahmeti gitmiş, ücreti baki kalmıştır.
- 23- Yaratıcının azameti, senin gözünde mahlukatı küçük gösterir.
- 24- Allah tarafından bir melek hergün şöyle nida eder: “Ölmek üzere çocuklar edinin, yokluğa doğru gitmesi için toplayın ve harap olmak üzere binalar yapın.”
- 25- Bir kimse dostunu üç şeyde himaye etmezse onun dostu değildir. 1- Şiddet ve zorluk anında, 2- O olmadığı yerde, 3- Ölümünden sonra.
- 26- Birkimseye dört şey verilse, dört şeyden mahrum kalmaz: 1- Kendisine dua etmek muvaffakiyeti verilse, onun kabul olmasından mahrum kalmaz. 2- Tevbe yolunun gösterildiği kimse, onun kabulünden nasipsiz kalmaz. 3- İstiğfar eden bağışlanmaktan ümidini kesmez. 4- Kendisine şükretmek nasib olan, nimetin fazlalığından mahrum kalmaz.
- 27- Sadaka vermek yoluyla (Allah’ın rahmet ve kerem katından) rızıkınızı kazanınız. Bir kimse verdiğinin karşılığını bulduğuna yakın edince, bahşiş etmekte eli açık olur.
- 28- Sabır ve dayanıklılık musibet miktarında verilir. Bir kimse zorluk zamanında takatsizlik göstererek, elini dizine vurursa mükafatı zayı olur.
- 29- Kişi dilinin altında gizlidir. (Sohbet etmeyinceye kadar aybı veya marifeti belli olmaz).
- 30- Kendi değerini bilmeyen kişi helak olmuştur.
- 31- Sabırlı ve tahammüllü adam, zaman uzun olsa bile zaferi elden vermez.
- 32- Bir kimse bir grubun işlerinden razı olursa, o işe bizzat katılmış hükmündedir ve herkim batıl bir işe katılsa, iki günahı vardır biri amelinin günahı, diğeri o işe olan rızayetidir.

- 33- Ey millet, konuştuğunuzu işiten, kalbinizde gizlediğinizi bilen Allah'tan korkunuz ve ölmenden önce ahiret azığınızı hazırlayın ki, eğer ondan kaçsanız sizi bulur, dursanız sizi alır, eğer unutsanız size hatırlatır.
- 34- Kim kendini iftira ve töhmet edilecek duruma getirirse, onun hakkında kötü düşünenleri kınamaya hakkı yoktur.
- 35- Kim kendi görüşü doğrultusunda gitse helak olmuştur. başkala rıyla meşveret eden, onların aklına ortaklık etmiştir.
- 36- Günahı terketmek, tevbe etmekten daha kolaydır.
- 37- Her kaba birşeyler konuldukça hacmi küçülür Ama akıl ve zihin kabı hariç ki; ne kadar ilim doldursan, hacmi o kadar genişler.
- 38- Ölmeden kendini hesaba çeken yarardadır ve ondan gaflet eden, zarar etmiştir. Allah'tan korkan (çekinen), emin olur, nasihat alan görüş sahibi olur, görüş sahibi anlar ve anlayan alim olur.
- 39- Zamanın değişmesiyle, kişilerin cevheri belli olur.
- 40- Allah kullarına zulmetmek, hesap günü için kötü bir azıktır.
- 41- Kerim olanın en şerefli işi bildiği şeye göz yumması ve gafletidir.
- 42- İman kalp ile inanmak, dil ile ikrar ve cevahir ve a'za ile ameletmektir.
- 43- Bir grup ücret ve sevap için Allah'a ibadet ederler, bunların ibadetleri tacir ibadetidir. Bir grup cehennem korkusu ile ibadet ederler, bunların ibadeti de köle ibadetidir. Bir grup da sırf Allah'ı ibadet ve tapınmaya layık bildiği için O'na ibadet ederler, işte bu hür insanların ibadetidir.
- 44- Mazlumun zalime hesap soracağı gün, zalimin mazluma zulmünden çok daha çetindir.
- 45- Az da olsa Allah'tan çekin ve kendinle Allah arasında çok ince de olsa bir perde karar kıl.
- 46- Allah'ın her bir nimet için bir hakkı vardır, eğer kul şükr ederse onu çoğaltır ve eğer gaflet ederse, o nimet zail olur.
- 47- Ey Ademoğlu, gelmemiş günün (yarının) rızkını düşünüp kendini üzme, zira eğer o gün ömrün olsa yaşasan, Allah o günkü rızkını gönderecek.
- 48- Senin hakkında hüsnüzannı olana, onun bildiği gibi davran.

- 49- Allah'ı, irade ve kararların iptali ve müşkülleri kolaylaştırmasıyla tanıdım.
- 50- Dünya hayatının acılığı ahiretin tatlılığı ve dünyanın tatlılığı ahiretin acılığıdır.
- 51- Ey insanoğlu, kendi nefsinin vasi ve mirasçısı ol! Ölümünden sonra vasilerin yapmalarını istediğin şeyleri kendin (ölümünden önce) yerine getir.
- 52- Fakir ve yoksul düştüğünüzde, sadaka vererek, Allah ile ticaret yapın.
- 53- Uzun yolculuğu hatırlayan, yol azığını da (ecel yetişmeden) hazırlamalıdır.
- 54- Eğer Allah, halka günah ve isyanlardan uzak durmalarını emretmeseydi bile, O'nun nimetlerine şükür olsun diye emirlerinin dışına çıkmamak gerekirdi.
- 55- İbret ve nasihat verici şeyler, ne kadar çok ve ibret alanlarsa ne kadar azdır.
- 56- İnsanlar dünyanın çocuklarıdır. Hiç kimse annesini sevmekten dolayı kınanamaz.
- 57- Fakir ve miskin Allah'ın elçisidir. Onu reddeden Allah'ı reddetmiştir ve ona birşey veren Allah'a vermiştir.
- 58- Kulun Allah'ın elinde olana itimadı, kendi elinde olana galebe etmezse, imanı sadık ve doğru değildir.
- 59- Gizli yerlerde günahlardan ve itaatsizlikten çekinin. Zira şahit olanın kendisi hükmedecek!..
- 60- Allah'ın nimetlerinden günah yolunda yararlanmaktan kaçınmanız sizin için gerekli olan en küçük iştir.
- 61- Halkın elinde olana itina etinemek, en büyük zenginliktir.
- 62- Eğer insan ecelini ve gideceği yeri görse, uzun emele ve onun yalana düşman kesilirdi.
- 63- Herkesin malının iki ortağı vardır: Biri varisi, öteki olaylar.
- 64- Günahların en çirkini, sahibinin küçük saydığı günahlardır.
- 65- Ayıpların en büyüğü, başkaları için ayıp bildiğin şeyin sende olmasıdır.

- 66- Cimrilik, bütün kötülük ve çirkinliklerin toplayıcısıdır. İnsan onun sebebiyle her kötülüğe çekilir.
- 67- Sonu ateş olan hayır, hayır değildir ve sonu cennet olan şer ve azap da şer değildir. Cennete oranla her nimet küçük ve cehenneme nisbeten her bela afiyet ve rahatlıktır.
- 68- Allah'ın yanında olanı taleb etmek arzusuyla zengin fakire karşı tevazu göstermesi ne güzeldir. Bundan daha iyisi Allah'a tevekkül-leri nedeniyle fakirlerin zenginlere itina etmemeleridir.
- 69- Herkim batınını temizlerse, Allah onun zahirini güzelleştirir ve herkim din ve ahiret için çalışırsa, Allah onun dünya işlerini düzene koyar.
- 70- Aklından sana erişen fayda olarak, hidayet ve sapıklığı ayırdetmek de yeterlidir.
- 71- Sabır insanı örten bir perde, akıl keskin bir kılıçtır. Öyle ise ahlâkındaki ayıpları sabrınla ört ve heva-i nefsinin akıl kılıcıyla öldür.
- 72- Kulun iki haslete (sıhhatli ve zengin olmasına) itimad etmesi yakışmaz. Zira salim ve azifetteyken hasta olduğunu veya zenginken fakir düştüğünü görürsün.
- 73- Kıyamet günü en büyük hüsrana uğrayacak kişi, haram yoldan kazandığını miras bırakan ve varisi o malı Allah yolunda infak eden kişidir. İkinci adam (varis) o mal sebebiyle cennete dahil olurken, miras bırakan cehenneme dahil olacaktır.
- 74- (Nehyolunanlara amel ettiğinizde) lezzetlerin geçeceğini ve günah ve kötü sonuçlarının kalıcılığını düşününüz.
- 75- Herkim büyük günahları küçük saysa, Allah onu büyük musibetlere düşer eder.
- 76- Nefsi yüce olan için şehvani arzular hakir olmuştur.
- 77- İki aç var ki doymak bilmez: Biri ilim düşkünü, diğeriye dünya.
- 78- Cahil daima ya ifrat ya tefrit halindedir.
- 79- Allah (c.c) cahilden ilim öğrenmek için ahit almadı, alimden de öğretmek için alsın.
- 80- Fahr ve gururunu bir kenara at, kibrini kır ve kabrinin dar ve karanlılığını düşün.

2- GÜRER-ÜL HİKEM'DEN

- 1- Fitnelerin en büyüğü kendini dünyaya kaptırmaktır.
- 2- İlim, fani ve yokolmaz büyük bir hazinedir.
- 3- Din kökü İlahi taktire varan bir ağaç misalidir ki, neticesi teslim ve rızadır.
- 4- Allah yolunda cihad, dinin direği ve salihlerin yolu (yaşam tarzı)dur.
- 5- Allah'ın kaza ve kaderine razı olmak: Büyük musibetleri kolaylaştırır.
- 6- Uzun emel ölümü yaklaştırır ve insanı hedefinden uzaklaştırır.
- 7- Akıl sahibi ihtiyacı dışında veya hak için delil getirmek dışında konuşmaz ve ahiretini ıslah dışında bir işle uğraşmaz.
- 8- Allah'ın azabından korkmak, muttakilerin huy ve siresidir (yaşam mantığıdır).
- 9- Mü'min daima günahlarından dolayı kederli, bundan başına gelebilecek belalardan korkulu ve Rabbin'in rahmetine ümitlidir.
- 10- Allah korkusuyla ve O'nun dergâhından uzak kalmak endişesiyle ağlamak ariflerin ibadetidir.
- 11- Korku, hırs ve cimrilik birtakım kötü huylardır ki, Allah'a karşı su-i zan onları bir yerde toplamıştır.
- 12- Akıl sahibi sustuğunda tefekkür eder, konuştuğunda zikreder ve bakışıyla ibret alır.
- 13- Saadetli kimse akıbetinden korkar, sonra emin olur ve sevabı ümid ederek iyilik eder.
- 14- Zühd, uzun emeli terketmek, amelde de ihlâslı olmaktır.
- 15- İlim, maldan hayırlıdır. İlim seni korur, malı ise sen korursun.
- 16- Nefsani şehvetler karşısında sabır, iffettir; gazaba karşı sabır büyüklüktür ve günahlara karşı sabır vera ve zühddür.
- 17- Müttakiler ameli temiz, gözleri yaşlı ve kalpleri korkulu kimselerdir.
- 18- Bir kimseyi denemeden ondan emin olmak; aklın azlığındandır.
- 19- Sabır iki kısımdır: Belalara karşı olanı iyi ve güzeldir. Bundan daha iyisi harama düşmemek için sabretmektir.

- 20- Allah korkusuyla ağlamak, kalbi nurlandırır ve günaha yönelmek-ten alıkoyar.
- 21- Sözü söylemeden o senin mahkumundur, söyledikten sonra, sen ona mahkumsun.
- 22- Tevbe kalp ile pişmanlık, dil ile af dilemek' ameli ile kötülükleri terketmek ve günah işlememeğe niyyet etmekten ibarettir.
- 23- Üç şeyde ünsiyet ve sükunet vardır: Uyumlu eş, iyi huylu evlat ve uyumlu dost.
- 24- Adalet; zulmettiğinde kendini hesaba çekmen, fazilet ise; güç bulduğun zaman affetmenden ibarettir.
- 25- Kulun dünyada Allah'tan korkması, ahirette bundan emin olmasını sağlar.
- 26- Sana kötülük yapana iyilik et ve zulmedeni affet.
- 27- Doğruluk ve emanete dikkat et ki onlar hayırlıların yolu ve yordamıdır.
- 28- Emaneti sana verene teslim et ve hıyanet edene hıyanet etme.
- 29- Misafirin aşağılık biri de olsa, ona değer ver ve emir de olsan baban ve öğretmenine ihtiram olsun diye, önlerinde ayağa kalk.
- 30- Dünyaya ondan elçekmiş bir zahit gibi bak, kalbini kaptırmış âşıklar gibi değil.
- 31- Kendini başkalarına nispeten ölü yap. Kendin için sevdiğini onlar için de sev ve kendi kabul etmediğini onlar için de kabul etme, sana iyilik edilmesini istediğin gibi, sen de iyilik et; zulme uğramak istemediğin gibi zulüm de etme!
- 32- Kendi içinde kendine bir bekçi karar kıl ve kendi dünyandan ahirete bir şeyler hazırla.
- 33- Sizden öncekilerden ibret alın. Sizden sonrakiler sizi ibret edinmeden.
- 34- Bedenleriniz dünyadan çıkmadan önce, dünya sevgisini kalbinizden çıkarın, sizler başka bir dünya için yaratılmışsınız, burada sadece denenmektedir.
- 35- Her zaman Allah'ı hatırlayın ki; O'nu anmak kalbi aydınlatır ve zikir ibadetlerin en güzel ve üstün olanıdır.

- 36- Ahiret azığının toplandığı ve sırların ortaya çıktığı o gün için çalışın.
- 37- Sahibi sorulduğunda utanıp inkâr edilen işleri yapmaktan kaçın.
- 38- Dünyayı imar ve ahireti harap eden her işten kaçın.
- 39- Fasık, facir ve dindüşmanlarıyla arkadaşlıktan uzak dur.
- 40- Dünyadan kork, çünkü o şeytanın tuzağı ve imanı yokeden şeydir.
- 41- Kötü amelden sakın, o ismini lekeler ve günahını çoğaltır.
- 42- Söz taşımaktan kaçın, o kalplerde kin beslemene halk ve Allah'dan uzaklaşmana neden olur.
- 43- Zulmetme! Zira o günahların en büyüğüdür. Zalim kıyamet günü hakettiğine mutlaka erişecektir.
- 44- Dünyaya dostolmaktan uzak dur. O bütün hata ve belaların başıdır.
- 45- Cennet gibi ist-eyenleri uykuya dalmış dan bir nimet ve cenennem gibi çekinenleri aldırışsız olan bir asap yörmedim.
- 46- Bilin ki; sizin için iki şeyden korkuyorum: Nefsi isteklere uymanızdan ve erişilmesi zor arzulara dalmanızdan.
- 47- Bilin ki; ümit ve arzularla dolu geçirdiğiniz bu günlerin sonunda ölüm var. Öyle ise, kim bu günlerde iyi ameller yaparsa, ölümünden sonra ameli ona faydalı olacaktır.
- 48- Halkın en iyisi, onlara en çok yararlı olanıdır.
- 49- İbadetin en üstünü batın ve fercin iffetidir.
- 50- Halkın en güçlüsü, kendi nefsine karşı güçlü olandır.
- 51- Halk içinde ölümü az düşünenlerin erşilmeyecek arzusu çok olur.
- 52- Halkın en ahmağı, kendini onların en akıllısı zannedendir.
- 53- Hikmetin en üstünü, insanın kendini tanıması ve kendi makamına vakıf olmasıdır.
- 54- İmanı en güçlü olan, Allah'a tevvekkülü en çok olandır.
- 53- En bedbaht insan, dinini başkasının dünyasına satandır.
- 56- En üstün insan, alim olduğu halde cahil görünümü ve kerim olduğu halde basit insan hali ve iyi işler peşinde olduğu halde kötü iş sahibi olduğu nisbeti ona verilen insandır.
- 57- Zenginlerin en güçlüsü, dünya malına düşkün olmayandır.
- 58- Halkın en akıllısı, ayıbını gören ve başkalarının ayıbına gözüymandır.

- 59- Halkın en şanslısı dünyayı terkeden ve ahiret için amel edendir.
- 60- Nefeslerin ömrünün son ganimetleridir. Seni Allah’a yaklaştıracak amellerle meşgul olmadan onları tüketme!
- 61- İnsanın nefsi, onun kötülük ve fahşaya emreder. Öyle ise kim onu emin bilse, nefsi ona hıyanet edecek, kim nefsine güvense, onu helak edecek ve kim nefsinden razı olursa onu en kötü yere sürükleyecektir.
- 62- Allah yanında mazlumun duası makbuldur. Çünkü o hakkını talep eder. Allah adaleti gereği hakkı sahibine döndürmeye daha layıktır.
- 63- Allah, dünyayı seven ve sevmeyen herkese insan eder ama dinî sadece onu sevenlere verir.
- 64- Akıllı kimse yarınını düşünen ve nefsini bağlardan kurtarmaya çalışan, kaçış ve kurtuluş yolu olmayan o gün için çalışandır.
- 65- Allah nezdinde halkın en üstünü aklını (ilim ve takva ile) ihya etmiş olan, şehvetini öldüren ve uhrevî işler için nefsini zahmete sokandır.
- 66- Allah sevdiği kulu, kendi muhabbetiyle meşgule der.
- 67- Öğrenmek için sor, imtihan için sorma. Zira öğrenmeye çalışan cahil, alim gibidir, imtihan (başkalarını küçük düşürmek) için çalışan alim cahil gibidir.
- 68- Ölüm zorluğu gelip çatmadan ona hazır olun, o gelmeden siz onu karşılayın.
- 69- Allah kullarına zulmetmek. Hesap günü için kötü bir azıktır.
- 70- Kur’an ayetleri üzerinde tedebbür edin ve ders alın, çünkü o en güzel ibretlerle doludur.
- 71- Cimrilik ve nifaktan uzak durun, zira bu ikisi ahlak-ı rezaletlerin en kötülerindendir.
- 72- Alimden bilmediğini öğren ve bildiğini bilmeyene öğret. Bunu yaparsan, bilmediğini öğrenmiş, öğrettiğinden de yararlanmış olursun.
- 73- Takvanın semere ve meyvesi, dünya ve ahiret saadetidir.
- 74- Müminin ziyneti üç şeydir: Takva, doğrusözlülük ve emaneti eda etmek.
- 75- Yalandan kaçının ki, o imanı uzaklaştırıcıdır.

- 76- Vera ve hikmet ehliyle otur ve onlarla çok konularda tartış ve bahisler et ki bilmediğini öğrenmiş, bildiğini de fazlalaştırmış olursun.
- 77- Kulun Allah'a hüsn-ü tevekkülü, Allah'a yakini miktarındadır.
- 78- Hüsn-ü zan, amelde ihlaslı olmakla mümkündür. Allah'a ümitvar olun ki, O ayağınızın kaydığı noktalarda affedicidir.
- 79- Güzel ahlak muhabbet saçar ve dostluğu tahkim eder.
- 80- Dünya dostluğu aklı fasit eder ve kalbi hikmet işitmekten sağır eder.
Sonuçta acı azaba düşer eder:
- 81- Zaferin tadı, sabrın acısını yokeder.
- 82- Dünyayı terketmek suretiyle ahireti elde edin, ama dini terkederek dünyayı elde etmek peşine düşmeyin.
- 83- Hesaba çekilmeden önce kendinizi hesaba çekin, ölçülmeden önce kendinizi ölçün.
- 84- Halkın en üstünü hırsı kalbinden söküp atan ve Allah için nefsiyle savaşandır.
- 85- Dünyadan kendine yetecek kadarını al, seni yoldan çıkaracak miktarına gözünü yum.
- 86- Allaht'an kork ve rahmetine ümit bağla ki korktuğun şeyden seni emin kılsın ve ümid ettiğine ulaşırsın.
- 87- Allah'ı anmak takva sahibinin saadeti ve yakın sahibinin lezzetidir.
- 88- İstekleri az ecele hazırlıklı, vakti ganimet sayan ve ameliyle azık hazırlayan kula Allah rahmet etsin.
- 89- İmanın başı güzel ahlak, batını temizlik ve doğruluktur.
- 90- Nefsi heva ve hevesten uzak tutmak cihad-ı ekberdir.
- 91- Alimin sapıklığı, geminin kırılması misalidir, hem kendisini hem de beraberindekileri garkeder.
- 92- İnsanın ahiret yolculuğundaki azığı takva ve ve zühdtür.
- 93- İyilerin yöntemi, yumuşak sözlü olmak ve selamı yaymaktır.
- 94- Müminin saadeti ibadetinde, üzüntüsü de günahıyladır.
- 95- Allaha ibadet için gece uyanmak, Allah dostlarının baharı ve kutlu insanların gül bahçesidir.
- 96- İmanını şek ve şüphelerden koru. Zira şek ve tereddüt tuzun balı öldürdüğü gibi, imanı öldürür.

- 97- Sana vakar kazandıran suskunluk, seni utandıracak sözden hayırlıdır.
- 98- Allah korkusuyla nefsini kontrol edene, gizli ve aşıkâr Rabbi'ne ibadet edene ne mutlu.
- 99- Her işi (ameli, ilmi sevgisi, buğzu, alış verışı, konuşması ve susması) Allah için temiz ve halis olana ne mutlu.
- 100- Allah'tan çekinmeyi kendine şiar edinene istek ve arzuları yalanlayana ve sapık yollardan uzak durana ne mutlu.
- 101- Hevaperestlik akıllı yokeder.
- 102- Namazda kunut ve secdeleri uzatmak insanı ateşin azabından uzak tutar.
- 103- Herkim geçici dünya yurdunu, ebedi ahiret yurduna tercih ederse, kendine zulmetmiştir.
- 104- Şehvet ve lezzetler zahir olduğu zaman takva sahibi belli olur.
- 105- Ölenleri göre görüp deölümü unutana şaşarım.
- 106- Ey dünya sen ancak hilelerini ve kötü planların bilmeyenleri aldatabilirsin.
- 107- İsteklerini kısıtla ki ömrün azdır, iyilik yap, çünkü onun azı da çoktur.
- 108- Nice küçük lezzetler var ki, insanı büyük derecelerden alıkoyar.
- 109- Kendi nefsini ıslah edemeyen, başkasını nasıl ıslah edebilir?!
- 110- Kişinin ömrünü, kendine necat ve kurtuluş bahşetmeyecek şeylerle tüketmesi, gaflette olduğuna delil olarak yeter.
- 111- İyiliği emret, kötülükten nehyet; hayra amel et ve şerre mani ol.
- 112- Güneş geceyle birararaya gelemeyeceği, gibi Allah sevgisi ile dünya sevgisinin de bir arada (bir kalpte) olması mümkün değildir.
- 113- Mü'minin üç alameti var: Doğruluk, yakın, isteklerinin az ve kısa olması.
- 114- Nefsiyle cihad etmeyene, cennet kapıları hiçbir zaman açılmayacaktır.
- 115- Eğer gökler ve yer bir kimse için daralsa (sıkıntısı çok büyük olrsa), o da takva üzere hareket ederse, Allah ona bir çıkış yolu nasib eder ve ummadığı yerden onu rızıklandırır.

- 116- Kim Allah’a tevekkül ederse, Allah ona yeter ve O’nu ihtiyaçsız kılar.
- 117- Ölümü çok düşünmen, dünyanın hile ve yalanlarından kurtulmuş olur.
- 118- Akıl sahibine alimlerle çok oturmak, kötü ve facirlerden uzak durmak daha çok yakışır.
- 119- Hç kimse dünyevi isteklerinden vazgeçmedikçe, uhrevi isteklerine ulaşamaz.
- 120- Zenginlik ve rahatlığından dolayı sevinme, fakir ve sıkıntıda olduğuna da üzülme. Zira Altın, ateş ile denenir, mümin de zorluklara tahammülü ile.

3- (O HAZRET’E NİSBETİ VERİLEN) MANZUM SÖZLERDEN DERLEMELER

(1)

*Ey kendisinden gayrı sığınağım olmayan,
Senin azap ve ikabından affına sığınıyorum.
Ben kötün günahlarını ikrar eden kul,
Ve Sen, hem büyük, ihtiyaçsız ve bağıştayan Rab.
Demek bana azabın, günahımdan dolayıdır,
Ve affedersen eğer, sen buna daha layıksın.*

(2)

*Eğer birgün zora düşersen, tahammülsüz olma,
ki uzun zamandır kolaylık içindeydin.
Ümitsiz olma ki, gerçekte yes küfürdür,
Ümit edilir ki, kısa zamanda ihtiyaçların giderilsin.
Rabbin’e karşı su-i zandan çekin,
Allah güzel olanı yapmaya daha layıktır elbet.
Zorluğun peşindeki rahatlığı gördün mü?
Allah sözü söylenenlerin en doğrusudur.*

(3)

*İnsanları dört grupta teşhis ettim.
Onların hali belli ve apaçıktır,
Onlardan birinin dünyası dar ve sıkıntılı,
Onu takib eder ahireti fahire.
Onlardan biri de dünyası mahmudedir,
Onun için bundan sonra yok ahiret.
Bir grup hem erdi, her iki feyze birden
Ve o, dünya ile ahireti toplamıştır.
Biri de onlardan günahkardır zayie der,
Ne dünya var bunlar için, ne ahiret.*

(4)

*Bir kişi altmış yıl ömür sürse,
Onun yarısını geceler alıp götürür.
Onun da yarısı gaflet ve cehaletle geçer,
ki bu müddet içinde daha sağını solunu bilmez.
Ömrün üçte biri de, istek ve arzularla,
Ve iş güç ve aile geçimi ile heder olur.
Geri kalan ömrü de hastalık, yaşlılık,
Ve derken göçetmek sonuçta dünyadan, irtihal!
Demek kişinin uzun ömür talebi cahilliktir.
Bunun bir kısmı bu misalde zikredildi.*

(5)

*Nefsini süslü görüntülerden uzak tut,
Onu güzel olana mecbur et ki, hakkında güzel söz söylensin,
Eğer ki bu gün rızkın azaldı yarına kadar sabret.
Şayet sıkıntı anları, üzerinden kalkmıştır.
Gönlü zengin olan azizdir, malı az olsa da.
Ama mal zengini, gerçekte zelildir.
Tereddütlü şahsın dostluğunda fayda yoktur,
Çünkü rüzgâr hangi tarafa meyletse, o da meyleder.
Cömert, ihtiyacın olmadığı halde sana bahşedendir.*

*Sendeki fakirlik yükünü azaltmak niyeti olsa o cimridir.
Saymak istesen, dost ne kadar çok,
Lakin zorluk günlerinde, çok azdır onların sayısı.*

(6)

*Huyu şerif ve aziz olan insan,
Güzel ve faziletli edeple süslenir.
Dünya hırısı ve tamahı az olan,
Eminlik elbisesini üzerine giymiştir.
Eğer zaman hile yapsa sabret,
Allah'tan yardım dileğiyle iyi huyluluğa devam et.
Zillet ve aşağılık evinde sükunet etme,
Ki, zillet, aşağılık ve küçük düşmekle birliktedir.
Eğer kerem sahibi, sana eta etse,
O'na güzel bir dil ile teşekkür et.*

(7)

*Allah'ın nice gizli lütufları var ki;
Onun gizliliği zekilerin fehminden de saklıdır.
Nice genişlikler, zorluklardan sonra gelir,
Gam ve kederleri mahzun kalpten silip atar.
Eğer bir gün çare bulmak zor olsa,
Vahid ferd ve Ali olana itimad et
Peygamber (s.a.a)'e tevessül et ki;
O'na tevessülle, her zorluk kolaylaşır.
Büyük bir iş karşına çıksa takatsiz olma,
Allah'ın nice gizli lütufları onda saklıdır.*

(8)

*Kendini aç tut, o takvalının amelidir,
Açlık miktarı uzadığında rızıkla doyurulur.
Küçük günahlardan uzak dur, mürtekb olma,
Zira o küçük günahlar, bir gün toplanacaktır.*

(9)

*Dünyevi arzuların uzundur, ama idrak edemiyorsun ki;
Gecenin karanlığı anından fecre kadar yaşayacak mısın?
Nice salim insanlar afetsiz öldüler,
Nice hastalar yıllar yılı yaşam sürdüler.
Nice gençler emin bir hadde geceyi sabah ederken;
Bilmiyor lar ki kefenleri dikilmiş, ama farkında değiller.
Övgü sana mahsustur, ey kerem, büyüklük ve yücelik sahibi,
Kime eta etsen ve kimi mahrum kilsan, Sen münezzeh ve paksın.
Ey mabud ve halık ve koruyucu!
Her zorlukta Sana sığınırım.
Ey Allah 'ım benim günahlarım çoksa,
Senin affın benim günahlarımdan daha büyüktür.
İlahi benim fakirlik hal ve durumumu görüyorsun,
Halbuki benim gizli duamı da duyuyorsun.
İlahi beni azabından koru ki;
Ben, aşağılık ve zelil bir halde, Sana ibadet ediyorum.
İlahi eğer bin yıl bana azap etsen de,
Senden ümidim kesilmeyecektir.
İlahi, benim günahlarım dağladan daha büyük,
Ama Senin affın ve merhametin daha büyüktür.
İlahi, benim hatalarımı bağışa ve günahlarımı sil ki;
Ben kendi günahlarını itiraf eden, korkan bir kulum.
İlahi, eğer beni yanından kovup ümitsiz etsen,
Ey benim Rabbim, çarem nedir? Ne yapmam gerek?
İlahi, Sseninle dostluk bağı kuranlar,
Gafillerin uyuduğu gecelerde seninle sırdaşlık ederler.
İlahi, beni Ahmed (s.a.a) 'in diniyle mebuus et ki;
Senin için emir dinleyen, tevbekâr ve zahit bir kul olayım.
İlahi ve Seyyidi beni O'nun büyük şefaatinde mahrum etme,
Ki, onun şefaati Senin yanında makbuldür,
Muvahhid olarak dua edene selam gönder,
Onlar Senin kapında, Seninle sırdaş ve mahzundurlar.*

(11)

Güzellik güzel elbiselerler süslenmek değil,

Güzellik, gerçekte ilim ve edep güzelliğidir.

Yetim, babası ölen değil gerçekte,

Gerçek yetim, akıldan noksan olandır.

Yani; bu gün dininizi kamil ettim, nimetimi sizlere tamamladım ve İslamın sizin dininiz olmasına razı oldum. Kesinlikle dinin kemale ermesi ve nimetin tamamlanmasının sebebi Ali (a.s)’ın velayeti ve imametidir.

Peygamber (s.a.a)’de şöyle buyurmuştur:

(Allah-u Ekber! Dinin kamil olmasına, nimetin tamamlanmasına Allah’ın benim risaletime ve benden sonra Ali’nin velayetin)

Dinin kemale ames ve nimetin tamamlanması hakkında

5- Zikredilen öncki ayetten önce Allah şöyle buyuruyor:

Herzaman dininizin yok olmasını sbekoyleyen kafirler ve müşrikler bugün ümitsiz oldular. Öyleyse onlardan korkmayın ve benden korkun. Çünkü onlar Peygamberin yerine bırakacağı erkek çocuğu olmadığını ondan sonra dinin ortadan kalkacağını ve dine rehberlik edecek birinin olmayacağını zannediyorlardı. Veli o günde Resulullah (s.a.a) Allah’ın emriyle Ali (a.s)’ı kendi yerine seçtiğinde Müşriklerin hayalleri suya düştü ve bu dinin her zaman için var olacağını anladılar. Bu ayet ve onunarkasında dinin kemale erip nimetin tamamlanması hakkındaki ayet maide suresinin üçüncü ayetidir. Yine maide suresinin 67. ayetinin tebliği ile irtibat vardır Buradan, Peygamber (s.a.a)’ın mevla keimesinden kastının muhabbet ve yardım değil Ali (a.s)’ın velayet ve hilafeti olduğu sonucuna varabiliriz.

6- Mevla kalimesine dalalet eden bütün değişik manaların içinden sadece evla ve üstünlük gerçek manasını yansıtmak tadır. Diğer manalar aeri olup mecazi olarak kullanılmıştır. ki bu manaların anlaşılabilmesi için ayrı karine ve kayıtların zikredilmesi gerekir. İlmi Usul’e göre

hakiki mananın mecazi manaya karşı önceliği vardır. Buna göre bu hadistee mevla'dan ksıt evla, emir sahibi manası kastedildiği anlaşılmaktadır.

7- Önceden de değindiğimiz gibi bu merasimden sonra Hessian b. Sabit çok hoş bir şiir okuyarak mevla kelimesinin manasını güzel bir şekilde açıklamıştır. Böylece düşmanların sonradan yanlış tefsirlerinin önü alınmış oldu. Şiirinde şöyle diyor:

Bu beyitte Peygamber (s.a.a)'ın ağzından şöyle diyor ya Ali kalk ki ben seni kendimden sonra ümmet için İmam ve yol göslerici olarak seçtim.

Eğer mevla kelimesi dost ve yardımcı manasında olsaydı Peygamlar (s.a.a) Hessian'a itiraz eder ve ben nezaman Ali imamdırlar, yol göstericidir dedim, ben sadece o benim dostum ve yardımcım dır dediğini buyururdu. Burada Peygamber (s.a.a)'ın itiraz etmediğini gördüğümüz gibi onun hakkında duasda bulunduğunu görmekteyiz. Hessianın ve diğer şairlerin bu konu hakkındaki Şiirleri Ehl-i Sünnetin mutebe, kitaplarında mevcuttur.

yani bütün düşmanları O'nun faziletini itiraf etmişlerdir. Fazilet odur ki, düşmanlar onu itiraf etsin.

En azılı düşmanı Muaviye bile şöyle söylüyordu: “Eğer savaşta yenilsem ve Ali'ye esir olursam hiç korkmam. Ondan beni affetmesini istersem beni bağışlar, o büyük bir adamdır.”

Hiz. Ali (a.s) askerlerine şöyle buyuruyordu: “Kaçanları takip etmeyin, yaralılara ilaç veriniz ve esirlere iyi davranınız. Cemel savaşı zaferle sonuçlanınca Aişe'yi ihtiram ile Medine'ye gönderdi. Hatta birçok fitneler yaptıkları halde, ibn-i Zübeyr ve Mervan b. Hakem'i serbest bıraktı.

Hiz. Ali (a.s), bütün halkı sever ve onlara bağışlayıcı olmalarını tavsiye ederdi. Hatta katili hakkında bile şöyle buyuruyordu: “Ona iyi davranınız, aç ve susuz kalmasın.” Böyle duygular, yalnızca o temiz kalpte yer alır. Bundan dolayı ibn-i Ebil Hadid: “Sübhanallah! Bir kişi ve bu

kadar fazilet?!” diyordu. Bütün bu saydığımız sıfat ve faziletler, bizim idrakimize göredir. Çünkü Hz. Ali (a.s)’ın, özellik ve faziletleri saymakla bitmez. Burada Molla Mehr Mehdi’nin söylediği bu şiiri aktarıyoruz.

.....

.....

Tercümesi

1. Bilki Ali insandır, ama nasıl bir insan? Öyle bir insandır ki, Allah’ın kudreti O’nda tecelli etmiştir.
2. O, bu dünyanın yaratılış sebebidir, eğer o olmasaydı, alemin anlamı olmazdı.
3. Ne kadar ki sen akıl, nefis ve suret aleminde düşünsen, O’nun varlığı içindir.
4. Felek, felekin içinde ve yıldızları vardır, sedef sedef içinde ve parlak incileri vardır.
5. O atmadı, meğer düşmanı helak için yeterdi ve savaşa girmede, meğer zaferli olarak çıkardı.
6. Bütün kılıç çekenler, O’nun karşısında kılıçlarını kılıflarına koyuyorlardı.
7. Hücum edip seslenirken, Allah’ın aslanı idi, bahşiş ve muhabbette yetimlerin babası idi.
8. O’nun sevgisi cennetin sebebi, O’nunla düşmanlık ateş ve cehenneme giriştir.
9. Bütün alemde Peygamber’den sonra önderdi, Ebu bekir ve Ömer kimdir ki O’nunla boy ölçüşsünler.
10. Bir gün dahi günah işleyen İmamete layık değildir, nasıl bir ömür boyu şirk ve küfürde olan o makama sahip olabilir?
11. O’nu tanımadan ölen birisinin ölümü, eşek ve ineğin ölümü gibidir.
12. O’nun düşmanı Allah’ın gazabındadır, hamdedip şükretse dahi.

13. O'nun dostuna cennet müjdesi verilir, şarap içip, şarkı söyleyip fücür yapmış olsa dahi, (Elbette şunu da söylemek gerekir ki, İmam'ı seven birisi bu gibi işlere yaklaşmaz. Eğer bir gün cahillik ve bilmezlikten ötürü bu işleri yaparsa, Allah ona tevbe etmeyi nasib eder ve o da pişman olur. Bağışlayıcı, rahman ve rahim olan Allah da onu bağışlar.)
14. Fatıma gibi eşi, Hasaneyn gibi evlâtları olan birisi yoktur.
15. Bütün ilim ve hikmet kitapları O'nundur, tavsiye ve ibret yazıları da ondadır.
16. O, yerde oturuyordu ve altın onun yanında topraktan farksız idi.
17. O halis nurdur ve hilafetteki ortakları karanlık dumandırlar.
18. Ey O'nun imametinin karşıtı, bil ki, sizin kitaplarınıza göre de o olay doğrudur, sahihtir (Gadir-i Humm)
19. Peygamber, Gadir'de Ali'yi getirdi ve yukarıya çıktı (develerin ci-hazı üzerine)
20. Buyurdu: Ben kimin canına ondan daha evla isem, Ali de benim gibidir.
21. Vasi ve hâilfe tayin etmeden vefat edip, hicret eden bir peygamber görmüş müsünüz?
22. Acaba bazılarının icması ile hakkında birçok nasslar (ayetler) ve hadisler olan birisi inkâr edilebilir mi?
23. Ali, Allah'ın büyük ayetidir, acaba Allah'ın O'na mahsus ayetler gönderdiği inkâr edilebilir mi?
24. O'nun sevgisi en farz emirdir ki, Kur-ân'da gelmiştir ve Allah onu bizlere farz kılmıştır.
25. O'nun ve düşmanlarının sevgisini bir yerde toplayan kimse, hakkı inkâr etmiş ve kabul etmiş biri gibidir.